

ALEKSIS KIVEN PERUSKOULUN
OPETUSSUUNNITELMA
2005

SISÄLLYSLUETTELO

1.	KOULUTYÖN PERUSTA	1
1.1.	ARVOPERUSTA	1
1.2.	KOULUN TOIMINTA-AJATUS	1
1.3.	KOULUN KASVATUS- JA OPPIMISTAVOITTEET	1
2.	OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	3
2.1.	OPPIMISKÄSITYS	3
2.2.	OPPIMISYMPÄRISTÖ JA TOIMINTAKULTTUURI	3
2.3.	TYÖTAVAT	4
2.4.	OPPILAIDEN OSALLISUUS	5
3.	OPETUKSEN RAKENNE JA OPETUSJÄRJESTELYT	6
3.1.	TUNTIJAKO	6
3.2.	KIELIOHJELMA	8
3.3.	KOULUN PAINOTUKSET	9
3.4.	OPPILAAKSIOTTO	9
	3.4.1. Oppilaaksioton periaatteet: Helsingissä asuvat oppilaat .. <i>Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.</i>	0
	3.4.2. Oppilaaksioton periaatteet: ulkokuntalaiset oppilaat	112
	3.4.3. Oppilaan koulunkäyntiä koskeva oikeus	
4.	OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN	13
4.1.	OHJAUSTOIMINTA	13
	4.1.1. Koulun ohjaustoiminta	13
	4.1.2. Erityisryhmien ohjaus	14
4.2.	OPINTO-OHJAUS	14
4.3.	OPPISSUUNNITELMA	15
5.	OPISKELUN TUKI	17
5.1.	TUKIOPETUS	17
5.2.	ERITYISOPETUS	17
	5.2.1. Osa-aikainen erityisopetus	18
	5.2.2. Erityisopetukseen otettujen tai siirrettyjen oppilaiden opetus	18
	5.2.3. Oppimäärien yksilöllistäminen ja oppiaineen opiskelusta vapauttaminen	19
	5.2.4. Valmistava opetus	20
6.	HYVINVOINNIN TUKIPALVELUT	21
6.1.	OPPILASHUOLTO	21
6.2.	MUUT TUKIPALVELUT	22
	6.2.1. Kerhotoiminta	22
	6.2.2. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta	22
	6.2.3. Kouluruokailu	23
	6.2.4. Koulumatkat	24
	6.2.5. Koulunkäyntiavustajatoiminta	24
7.	YHTEISTYÖ OPETUKSEN JA OPISKELUN TUKENA	26
7.1.	KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖ	26
7.2.	KOULUTUKSEN NIVELVAIHEISIIN LIITTYVÄ YHTEISTYÖ	27
	7.2.1. Esi- ja perusopetuksen yhteistyö	27
	7.2.2. Yhteistyö perusopetuksen aikana ja päättövaiheessa	27
7.3.	YHTEISTYÖ LÄHIYHTEISÖJEN JA MUIDEN HALLINTOKUNTIEN KANSSA	28
7.4.	TYÖELÄMÄYHTEISTYÖ	29
7.5.	KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ	29
8.	ARVIOINTI	30

8.1.	OPPILAAN ARVIOINTI.....	30
8.1.1.	Arvioinnin toteuttaminen lukuvuoden aikana	31
8.1.2.	Hyvän osaamisen kuvaus	32
8.1.3.	Työskentelyn arviointi	32
8.1.4.	Käyttäytymisen arviointi	33
8.1.5.	Käyttäytymisen numeroarvioinnin kriteerit	33
8.1.6.	Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden arviointi	34
8.1.7.	Maahanmuuttajataustaisen oppilaan arviointi.....	35
8.1.8.	Maahanmuuttajaoppilaan äidinkieli.....	36
8.1.9.	Opinnoissa etenemisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet	37
8.1.10.	Oman opinto-ohjelman mukaan etenevä oppilas	38
8.1.11.	Päätösarvioinnin periaatteet	38
8.2.	TODISTUKSET	39
8.2.1.	Perusopetuksen aikana käytettävät todistukset.....	39
8.2.2.	Päätötodistus	39
8.3.	TOIMINNAN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN	41
8.3.1.	Toimintasuunnitelma.....	41
8.3.2.	Toimintakertomus	42
8.3.3.	Taloussuunnitelma.....	42
8.3.4.	Toiminnan laadun arviointi koulussa.....	42
8.3.5.	Kehittämiskohteiden arviointi	43
8.3.6.	Opettajatyöryhmät.....	43
8.3.7.	Oppilastyöryhmät	44
8.3.8.	Palveluryhmä	44
8.3.9.	Opettajien oman työn arviointi	44
8.3.10.	Arviointi ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa.....	44
8.3.11.	Opetusviraston suorittama koulun toiminnan arviointi	45
9.	OPETUKSEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT.....	46
9.1.	AIHEKOKONAISUUDET JA OPETUKSEN EHEYTTÄMINEN.....	46
	Opetuksen eheyttäminen	46
	Aihekokonaisuudet.....	46
9.2.	OPPIAINEIDEN JA AINERYHMIEN TAVOITTEET, SISÄLLÖT, TYÖTAVAT JA ARVIOINTI	51
9.2.1.	Äidinkieli ja kirjallisuus.....	51
9.2.1.1.	Ilmaisukasvatus.....	69
9.2.1.2.	Suomi toisena kielenä	73
9.2.2.	Toinen kotimainen kieli.....	74
9.2.2.1.	Ruotsin kieli	74
9.2.3.	Vieraat kielet	84
9.2.3.1.	Englanti	85
9.2.3.2.	Ranska A.....	91
9.2.3.3.	Saksa A1/A2.....	94
9.2.3.4.	Ranska B2-kielenä	98
9.2.3.5.	Saksa B2.....	100
9.2.3.6.	Venäjä B2.....	101
9.2.3.7.	Arviointi	102
9.2.4.	Matematiikka	104
9.2.5.	Ympäristö- ja luonnontieto	121
9.2.6.	Biologia ja maantieto.....	126
9.2.6.1.	Biologia	126
9.2.6.2.	Maantieto.....	130
9.2.7.	Fysiikka ja kemia.....	134
9.2.7.1.	Kemia	146
9.2.8.	Terveystieto.....	149
9.2.9.	Uskonto	155
9.2.9.1.	Evangelisluterilainen uskonto	155
9.2.9.2.	Ortodoksiuskonto	160
9.2.9.3.	Islam.....	166
9.2.10.	Elämänkatsomustieto.....	167
9.2.11.	Historia ja yhteiskuntaoppi	179
9.2.12.	Musiikki.....	187
9.2.13.	Kuvataide	194

9.2.14.	Käsityö.....	211
9.2.15.	Liikunta.....	224
9.2.16.	Kotitalous	239
9.2.17.	Valinnaiset aineet.....	244
9.2.17.1.	Kirjallinen ilmaisu.....	244
9.2.17.2.	Ilmaisutaito	244
9.2.17.3.	Tekninen työ.....	246
9.2.17.4.	Tekstiilityö.....	246
9.2.17.5.	Musiikki: yhtyesoitto (bändi), -laulu, musiikkitieto, kuuntelu ja musiikin teknologia.....	247
9.2.17.6.	Tietotekniikka	248
9.2.17.7.	Eläinten ja kasvien hoito.....	250
9.2.17.8.	Valinnainen kotitalous	251
9.2.17.9.	Valinnainen liikunta	255
9.2.17.10.	Englannin kielen syventävä kurssi.....	255
9.2.17.11.	Valinnainen kuvaamataito	256
9.2.18.	Oppilaanohjaus	260

10.	Lisäopetus	4
10.1.	Lisäopetuksen tavoitteet	4
10.2.	Lisäopetuksen opetusjärjestelyt ja tuntijako	4
10.3.		

1. KOULUTYÖN PERUSTA

1.1. Arvoperusta

Helsingin kouluissa jokaisella on oikeus hyvään oppimiseen ja oppijana kehittymiseen sekä ihmisenä kasvamiseen ja sivistymiseen.

Toimitaan demokraattisesti niin, että jokaisella on mahdollisuus kasvaa vastuullisena yhteisön jäsenenä ja vaikuttaa yhteisiin asioihin.

Edistetään tasa-arvoa, kunnioitetaan jokaisen ihmisarvoa ja pidetään yhdessä huolta ystävällisestä ilmapiiristä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista.

Arvostetaan suomalaista kulttuuria ja jokaisen omaa kulttuuritaustaa sekä edistetään kulttuurien välistä vuorovaikutusta.

Ei sallita minkäänlaista väkivaltaa, syrjintää tai rasismia.

Sitoudutaan kestävään kehitykseen ja kasvetaan ottamaan vastuuta ympäristöstä ja tulevaisuudesta

Aleksis Kiven peruskoulussa painotetaan erityisesti kahta ensimmäistä arvoa. Edellä mainittujen arvojen lisäksi painotamme koulutyössämme kodin vastuuta ja merkitystä sekä yhteistoiminnallisuutta ja sitä lisääviä taitoja.

1.2. Koulun toiminta-ajatus

Aleksis Kiven peruskoulu on yhtenäinen peruskoulu, joka kasvattaa oppilaita rakentamaan hyvän perustan elämälle yhteistyössä kodin kanssa.

Koulumme opettaa perustiedot ja -taidot jatko-opintoja varten sekä ohjaa oppilasta aktiivisuuteen ja vastuullisuuteen omassa toiminnassaan.

Koulumme antaa oppilaalle valmiudet toimia muuttuvassa yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa.

1.3. Koulun kasvatus- ja oppimistavoitteet

Aleksis Kiven yhtenäinen peruskoulu luo ja tarkistaa kasvatustyönsä arvopohjaa yhteistyössä kotien, huoltajien, oppilaiden ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Yhteistyötä harjoitetaan myös opetus- ja kasvatustyötä toteuttaessa. Koulun arki järjestetään niin, että koulu voi toteuttaa kasvatus- ja oppimistavoitteita parhaalla mahdollisella tavalla.

OPPILAS KASVAA:	KOULUN ARKI:
TERVEEN ITSETUNNON OMAAVAKSI Oppilas - tuntee olevansa hyvä ja arvokas - arvostaa muita - kestää epäonnistumisia ja pettymyksiä - hallitsee oman elämänsä ja ottaa vastuun siitä - kasvaa hyvinvointia vaalivaksi (niin fyysinen kuin psyykinenkin hyvinvointi) - osaa hakea apua ongelmiinsa tarvittaessa	Tarjoamme onnistumisen kokemuksia tiedollisella, taidollisella, sosiaalisella ja tunne-elämän alueella antamalla myönteistä palautetta sekä kehittämällä oppilaan itsetuntemusta. Autamme oppilasta löytämään omat vahvat puolensa. Annamme keinoja löytää apukeinoja tarvittaessa elämän varrella.
ITSEÄÄN TOTEUTTAVAKSI Oppilas - löytää omat vahvuutensa - kokee tekemisen iloa ja saa elämyksiä - tekee itselleen järkevän jatko-opintosuunnitelman	Annamme oppilaalle mahdollisuuksia löytää koulun erilaisista vaihtoehtoista oman tapansa toteuttaa erityistaipumuksiaan ja kannustamme häntä jatko-opintoihin ja mielekkääseen vapaa-ajan viettoon.
OPPIMAAN INNOSTUNEEKSI ELINIKÄISEKSI OPPIJAKSI Oppilas - haluaa oppia uutta - hallitsee opiskelun perustaidot - ottaa päävastuun omasta opiskelustaan - osaa käyttää erilaisia tiedonhankintatapoja ja suhtautuu kriittisesti tietoon	Suunnittelemme yhdessä oppilaiden kanssa nuorille läheisiä ja ajankohtaisia oppisisältöjä, kannustamme heitä aktiiviseen tiedonhankintaan, käyttämään monipuolisia oppimismenetelmiä ja kehittämään ajattelun taitoja. Arvioimme oppimista yhdessä.
HYVÄTAPAISEKSI Oppilas - ottaa huomioon toiset ihmiset - on avulias, kohtelias ja ystävällinen - käyttäytyy luontevasti eri tilanteissa	Pyrimme antamaan oppilaille hyvän käytöksen "käyntikortin" kiinnittämällä huomiota kielenkäyttöön, ulkoiseen olemukseen ja suomalaisiin sekä kansainvälisiin tapoihin.
YHTEISTYÖKYKYISEKSI Oppilas - ottaa vastuun yhteisistä tehtävistä, työrauhasta ja työympäristöstä - edistää myönteistä ilmapiiriä työyhteisössä - arvostaa muiden työskentelyä ja töitä	Harjoittelemme yhteistyötä mm. erilaisten yhteistoiminnallisten oppimismenetelmien avulla, toteutamme aine- ja luokkarajat ylittäviä projekteja, suunnittelemme yhteisiä juhlia ja teemapäiviä sekä tutustumme toistemme kulttuuritaustoihin.
YHTEISKUNNAN JÄSENEKSI - oppilas tuntee omat juurensa ja arvostaa suomalaista kulttuuriperintöä - tutustuu monipuolisesti kulttuuriin ja pyrkii omalla panoksellaan kehittämään sitä - kasvaa yhteiskunnan aktiiviseksi jäseneksi - kiinnostuu muiden maiden kulttuureista, kehityksestä ja maailmantapahtumista - ymmärtää kestävä kehityksen merkityksen	Oppilas omaksuu halun ja keinot vaikuttaa lähiympäristön ja koko yhteiskunnan kehittämiseen kasvaen avoimeksi myös muille kulttuureille. Hän ymmärtää oman elinympäristönsä moninaisuuden ja pyrkii vaalimaan sitä.

2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

2.1. Oppimiskäsitys

Helsingin kouluissa opetus perustuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on tavoitteellista opiskelua opettajan ohjauksessa ja vuorovaikutuksessa toisten oppijoiden, opettajan ja ympäristön kanssa. Oppiminen on aktiivinen ja päämääräsuuntautunut, ongelmanratkaisua sisältävä prosessi. Uuden oppiminen edellyttää tietojen ja taitojen liittämistä aikaisemmin opittuun. Omatoiminen ja kriittinen tiedonhankinta, opitun jäsentäminen ja hyödyntäminen sekä tiedon rakentaminen yhdessä toisten kanssa ovat oppimisen keskeisiä osa-alueita. Oppimisen kautta syntyy kulttuurinen osallisuus.

Oppiminen on kokonaisvaltaista ja siihen vaikuttavat olennaisesti elämykset ja tunteet. Oppimisen ilo, kannustava palaute, myönteiset kokemukset ja vuorovaikutteisuus ovat tärkeitä oppilaan myönteisen minäkuvan kehittymiselle. Oppimisen taitoja kehittämällä luodaan pohja koko elämän kestäväälle oppimiselle.

Hyvän oppimisen tärkeä edellytys on hyvä opetus.

2.2. Oppimisympäristö ja toimintakulttuuri

Helsingin peruskouluissa oppimisympäristö koostuu fyysisistä, psyykkisistä, sosiaalisista ja pedagogisista rakenteista. Koulun toimintakulttuuri vaikuttaa oppimisympäristön rakenteisiin, erityisesti pedagogisiin käytäntöihin. Koulun aikuisten ja oppilaiden vuorovaikutussuhteet ovat olennainen osa koulun toimintakulttuuria. Tärkeää on se, miten aikuinen kohtaa oppilaan ja miten oppilas tulee kuulluksi.

Hyvä oppimisympäristö tukee oppilaan kasvua, oppimista ja itseohjautuvuutta sekä antaa mahdollisuuden oman toiminnan arviointiin. Se ottaa huomioon erilaiset oppijat ja oppimisen tavat, innostaa ja kannustaa oppimiseen sekä tarjoaa haasteita kasvuille ja kehittymiselle. Erityistä huomiota kiinnitetään oppimisen esteiden ja oppimisvaikeuksien varhaiseen tunnistamiseen ja niihin puuttumiseen. Oppimisympäristön tulee olla turvallinen ja ilmapiiiriltään ystävällinen sekä edistää oppilaan osallisuutta ja hyvinvointia. Oppimisympäristön turvallisuutta vaarantaviin asioihin puututaan heti.

Opetuksessa hyödynnetään koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä, erityisesti Helsingin monipuolisia mahdollisuuksia.

Vastuu oppimisympäristön kehittämisestä on koulun henkilöstöllä. Oppilaat ovat mukana oppimisympäristön suunnittelussa ikä kautensa edellytysten mukaisesti. Yhteistyö kotien kanssa on tärkeä osa turvallista ja hyvää oppimisympäristöä ja sen kehittämistä.

Aleksis Kiven peruskoulu sijaitsee keskeisellä paikalla Helsingin Kalliossa. Lähietäisyydeltä löytyvät monet liikuntamahdollisuudet (esim. Kallion urheilukenttä) sekä mahdollisuudet monipuoliseen kulttuuriantiin. Koulumme on Helsingin Kaupunginteatterin kummikoulu. Kahdeksaluokkalaiset valmistavat vuosittain teatterin kanssa teatteriproduktion. Koulullamme on taideyhteistyötä Kallion lukion kanssa. Lisäksi yhteistyö eri oppilaitosten (esim. Helsingin palvelualojen oppilaitos, Kauneudenhoitoalan koulutusyksikkö) kanssa on jatkuvaa.

Fyysinen työympäristö tiloineen, kalusteineen ja työvälineineen on ajanmukainen ja järjestetään kullekin oppilasryhmälle sopivaksi, turvallisesti ja viihtyisäksi. Turvallisuutta lisäävät koulun järjestyssäännöt, jotka kerrataan oppilaiden kanssa syksyisin. Järjestyssäännöt päivitetään tarvittaessa. Oppilaat osallistuvat myös tähän päivitustyöhön. Oppilaat kasvavat tietoyhteiskunnan jäseniksi käyttämällä koulumme ajanmukaisia tietotekniikkayhteistyä.

Kalenterivuoden juhlat näkyvät koulussamme monin tavoin. Juhlien ja teemapäivien valmistelu kuuluu olennaisena osana koulun arkeen. Kansallisina liputuspäivinä alaluokkien oppilaat kokoontuvat lipunnostoon. Vuosittain järjestetään eri teemojen ympärille juhlatilaisuuksia. Juhlia järjestetään esimerkiksi Aleksis Kiven päivänä, itsenäisyyspäivänä, Lucian päivänä, Kalevalan päivänä, ystävänpäivänä jne. Joului- ja kevätjuhlat pidetään lukukauden päättyessä. Alaluokkien ja yläluokkien kesken on ohjelmallista yhteistyötä. Tavoitteenamme onkin koulun juhlien muodossa vaalia kulttuuriperintöä ja edistää tapakasvatusta.

Koulumme on yhtenäinen peruskoulu; erilaiset oppijat ovat vahvuutenamme. Oppilaille voidaan rakentaa kykyjensä ja tarpeittensa mukainen pedagoginen ympäristö. Oppilashuolto (koulupsykologin ja koulukuraattorin palvelut sekä terveydenhoito) huolehtii yhdessä henkilökunnan kanssa oppilaiden hyvinvoinnista. Koulussamme on suvaitseva ilmapiiri, jossa sallitaan persoonallinen erilaisuus sekä arvostetaan esiintymistä ja ilmaisua.

2.3. Työtavat

Helsingissä koulun työtapojen kautta toteutetaan ja vahvistetaan koulun arvoja ja perustehtävää. Tärkeitä ovat oppimaan oppimisen taidot sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot. Opettaja valitsee työtavat siten, että ne tukevat monipuolisesti tietojen ja taitojen oppimista, oppilaan kehittymistä oppijana sekä antavat mahdollisuuksia kasvuun yhteisön jäsenenä. Opetuksessa käytetään eri oppiaineille ominaisia, monipuolisia työtapoja ja painotetaan tutkivaa, toiminnallista ja ongelmalähtöistä työskentelyä. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknikkaa.

Työtapojen valinnassa otetaan huomioon yksilölliset kehityserot, oppilaiden taustat ja erilaiset tavat oppia. Oppilaalla on mahdollisuus elämykselliseen ja ikäkaudelle ominaiseen luovaan toimintaan sekä leikkiin. Työtavat tukevat jokaisen oppilaan osallisuutta oman elämän ja ympäristön vastuulliseen rakentamiseen.

Työtapojen valinnalla tuetaan työskentelylle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Työskentelylle asetetut tavoitteet määritellään oppilaan arvioinnin kohdassa.

Eriyttämisellä pyritään estämään oppilaiden syrjäytyminen ja varmistamaan jokaiselle tasoaan vastaava opetus. Työskentelylle asetetut tavoitteet määritellään oppilaan arvioinnin kohdassa.

Opiskelu tapahtuu pääasiassa oppitunneilla, mutta siihen voidaan liittää myös tutustumiskäyntejä ja vierailuja koulun ulkopuolelle. Erityisesti ensimmäisillä luokka-asteilla opettaja ohjaa oppilaan ja koko ryhmän oppimista, konkreettista kokeilemistä, tutkimista, aktiivista osallistumista sekä luovaa toimintaa. Toiminnan ja tutkimisen lähtökohtana ovat elinympäristöön läheisesti liittyvät ilmiöt ja tapahtumat sekä niistä saadut kokemukset. Toiminta antaa mahdollisuuden myös leikkiin osana oppimisprosessia.

Taito- ja taideaineiden painotuksella korostamme yhteisöllistä oppimista, mikä toteutuu erityisesti kahdeksaluokkalaisten valmistamana teatteriproduktiona ja edellyttää eri oppiaineiden joustavaa integrointia.

Oppilaita ohjataan ja kannustetaan käyttämään erilaisia opiskelu- ja tiedonhankinta-menetelmiä sekä oppiaineille ominaisia oppimismenetelmiä ja -strategioita. Oppilaille annetaan muun muassa valinnaisaineiden ja muun opetuksen puitteissa mahdollisuus hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa.

2.4. Oppilaiden osallisuus

Helsingin kouluissa osallisuuden vahvistaminen on demokratian toteutumisen edellytys. Helsingissä kehitetään erityisesti oppilaiden osallisuutta ja osallisuuden kautta tuetaan hyvää oppimista, ihmiseksi ja vastuulliseksi yhteiskunnan jäseneksi kasvamista.

Oppilaiden osallisuudella tarkoitetaan sellaista toimintaa, jossa lapset ja nuoret asettavat tavoitteita, keskustelevat ja pohtivat eri ratkaisuja sekä tekevät päätöksiä ja kantavat vastuun tekemisistään. Toiminta tarjoaa osallisuuden kokemuksen kaikille lapsille ja nuorille. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa yhteisiin asioihin ja saada aikaan muutosta elinympäristössään. Oppilaskuntien toiminta on tärkeä osa demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaskuntatoiminta kehittää oppilaiden valmiuksia toimia omien ryhmiensä edustajina ja harjaantua neuvotteluun perustuvaan yhteistoimintaan.

3. OPETUKSEN RAKENNE JA OPETUSJÄRJESTELYT

3.1. Tuntijako

Helsingissä noudatetaan yhtenäistä tuntijakoa, joka perustuu valtioneuvoston asetukseen (1435 / 2001) ja kunnan linjaukseen. Valtioneuvosto on päättänyt oppiainekohtaisista vähimmäistuntimääristä perusopetuksen sisällä. Helsingissä on lisäksi määritelty toisen ja kuudennen luokan jälkeiset vähimmäistuntikertymät.

Oppilaan vuosiluokittaiset vähimmäistuntimäärät ovat:

vuosiluokilla 1-2	vähintään 19 vuosiviikkotuntia
vuosiluokilla 3-4	vähintään 23 vuosiviikkotuntia
vuosiluokilla 5-6	vähintään 24 vuosiviikkotuntia
vuosiluokilla 7-9	vähintään 30 vuosiviikkotuntia

Taito- ja taideaineiden välyksen kokonaistuntikertymästä (12 vvt) on sijoitettu yksi vuosiviikkotunti 8. vuosiluokalle. Tunti käytetään teatteriproduktion toteuttamiseen taito- ja taideaineiden välisenä yhteistyönä.

ALEKSIS KIVEN PERUSKOULUN TUNTIJAKO

VUOSILUOKAT	1	2	3	4	5	6	7	8	9	YHTEENSÄ
Äidinkieli ja kirjallisuus	7	7	5	5	4	5	3	3	3	42
A-kieli			2	2	2	2	2	3	3	16
B-kieli							2	2	2	6
Matematiikka	3	3	4	4	4	4	3	4	3	32
Ympäristö- ja luonnontieto	2	2	2	3						9
Biologia ja maantieto					2	1	2	2	3	10
Fysiikka ja kemia					1	1	2,5	2,5	2	9
Terveystieto							1	1	1	3
Uskonto/Elämäkatsomustieto	1	1	2	1	1	2	1	1	1	11
Historia ja yhteiskuntaoppi					2	1	2	2	3	10
Musiikki	1	1	1	1	2	1	1			8
Kuvataide	1	1	2	2	2	2	2 *	*	*	12
Käsityö	2	2	2	2	2	2	3			15
Liikunta	2	2	2	2	2	2	2	2	2	18
Taito- ja taideaineiden lisäys	1	1	1	1	1	1		1		7
Taito- ja taideaineet yhteensä	7	7	8	8	9	8	8	3	2	60
Kotitalous							3			3
Oppilaanohjaus							0,5	0,5	1	2
Valinnaiset aineet						1		6**	6**	13
Oppilaan tuntimäärät	20	20	23	23	25	25	30	30	30	226
Vapaaehtoinen A-kieli				2	2	2	2	2	2	12
* kuvataideluokalla kuvataidetta							3	4	4	
** kuvataideluokalla valinnaisain.								2	2	

Vapaaehtoisen A-kielen
tuntimäärä valinnaisaineikiintiöstä.

VALINNAISAINHEET:

Vieras kieli RA, SA, VE tai syventävä englanti

Kirjallinen ilmaisu tai ilmaisutaito

Tietotekniikka

Kasvien ja eläinten hoito

Kotitalous

Musiikki

Kuvataide

Tekninen työ

Tekstiilityö

Liikunta

3.2. Kieliohjelma

Helsingin peruskouluissa A-kielen opetus aloitetaan kolmannelta vuosiluokalta. Vapaaehtoisen A-kielen opetus aloitetaan neljänneltä vuosiluokalta. Vapaaehtoisen A-kielen opetuksessa tulee saavuttaa kuudennen vuosiluokan loppuun mennessä sama taso kuin kolmannelta luokalta alkavassa A-kielessä.

Jokainen peruskoulua käyvä oppilas aloittaa englannin opiskelun joko A-kielenä tai vapaaehtoisena A-kielenä. Tämä merkitsee, että niiden oppilaiden, jotka valitsevat kolmannelta vuosiluokalta alkavaksi A-kieleksi jonkin muun kuin englannin kielen, tulee ottaa opinto-ohjelmaansa neljänneltä luokalta alkavana A-kielenä englanti.

Vieraskielistä opetusta ja kielikylpyopetusta antavilla luokilla koulun opetuskielen mukaisen äidinkielen ja kirjallisuuden vähimmäistuntimäärät ovat vuosiluokittain seuraavat:

1 - 2, yhteensä vähintään 4 vuosiviikkotuntia

3 - 6, yhteensä vähintään 16 vuosiviikkotuntia

7 - 9, yhteensä vähintään 9 vuosiviikkotuntia

Uuden kieliohjelman mukainen opetus alkaa 1.8.2004.

Kielikerhot

1. – 3. –luokkien oppilaille pyritään järjestämään kielikerhoja, joissa opitaan kieltä askarrellen, leikkien, laulaen ja näytellen. Kerhojen toiminta täsmennetään vuosittain toimintasuunnitelmassa.

A-kielet

A1-kielenä on englanti, jota opiskellaan 3. – 6. -luokilla kaksi tuntia viikossa ja 7. – 9. -luokilla yhteensä 8 viikkotuntia (2, 3, 3).

A2-kielinä tarjotaan neljänneltä luokalta alkaen ruotsia ja saksaa. Kieltä opiskellaan 4. – 6. -luokilla kaksi tuntia viikossa.

A2-kieltä opetetaan 7. – 9. -luokilla yhteensä 6 – 8 viikkotuntia. Kieliryhmien oppilasmäärästä riippuu, opetetaanko A1- ja A2-kieliä erillisissä vai yhdistetyissä ryhmissä.

Kieliryhmien aloituskoko on 10 – 15 oppilasta (Opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto 17.12.2002). Aleksis Kiven peruskoulussa A1- ja A2-kielen ryhmät voidaan 3. ja 4. luokalla aloittaa 10 oppilaalla, koska 7. luokalle tulee oppilaita myös muualta kuin oman koulun 6. luokalta.

Kieliryhmien aloituskoko määritellään vuosittain yhteistyössä suurpiirin koulujen kesken. Toimintasuunnitelmaan kirjataan vuosittain tarkka kieliryhmien aloituskoko.

B1-kieli

Seitsemännellä luokalla alkavana kaikille yhteisenä B1-kielenä on ruotsi. Mikäli oppilas on jo ala-asteella aloittanut ruotsin kielen opiskelun, hän jatkaa sitä A- tai B-kielenä. B1-kieltä opiskellaan 7. – 9. -luokilla yhteensä 6 viikkotuntia.

B2-kieli

Valinnaisina 8. luokalta alkavina B2-kielinä tarjotaan saksaa, ranskaa ja venäjää. Valinnaista kieltä opiskellaan 8. - 9. -luokilla 2 tuntia viikossa. Kieliryhmä perustetaan saksan ja ranskan kielessä 12 oppilaalla ja venäjän kielessä 10 oppilaalla.

3.3. Koulun painotukset

Koulussamme painotetaan taide- ja taitoaineita, muun muassa kuvataidetta, musiikkia, käsityötä, liikuntaa sekä puhe- ja näyttämöilmaisua. Näiden aineiden kautta oppilailla on hyvä mahdollisuus elämykselliseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Koulumme painotukset perustuvat vahvaan taide- ja taitoaineiden osaamiseen ja oppiaineiden väliseen yhteistyöhön, mikä toteutuu monin eri tavoin koko peruskoulun ajan. Opetuksen lähtökohtana on jatkaa niitä perinteitä, joita koulullamme on yhteisten ilmaisullisten tapahtumien järjestämisessä (konsertit, näytelmät, kulttuuri- ja pajapäivät).

Alaluokilla painotus ilmenee taide- ja taitoaineiden lisätuntimäärinä. Laaja-alainen ilmaisupainotus alkaa jo ensimmäiseltä luokalta. Yläasteen luokilla painotus tiivistyy teatteri-produktioon, jonka työskentely alkaa teatteri-ilmaisun kurssina ja teatterialaan tutustumisena jo 7. luokan keväällä. Teatterialan ammattilaisen ohjaaman esityksen ensi-ilta ja muut näytännöt esitetään kaksiviikkoisella näytäntökaudella yleisölle tavallisesti syysjakson lopulla. Yhteistyötä tehdään eri taidelaitosten kanssa.

Kuvataidetta opiskellaan kuvataideluokalla yhteisenä aineena 7. luokalta 9. luokalle saakka. Tavoitteena on vahvistaa suuntautuneisuutta kuvataiteeseen sekä luoda edellytyksiä kuvataiteen harrastamiseen ja jatko-opintoihin. Oppilaat valitaan kuvataideluokalle soveltuvuuskokeen perusteella.

3.4. Oppilaaksiotto

3.4.1. OPPILAAKSIOTON PERIAATTEET: HELSINGISSÄ ASUVAT OPPILAAT

Oppilaalla on ensisijainen oikeus käydä sitä koulua, jonka lautakunnan vahvistamalla oppilaaksiottoalueella hän asuu.

Yhtäläinen oikeus oman oppilaaksiottoalueen kouluun on myös vuotta säädettyä aikaisemmin koulunsa aloittavalla lapsella, joka on saanut koulunkäyntioikeuden perusopetuslain 27§:n nojalla siinä mainittujen tutkimusten perusteella

Oppilaalla on ensisijainen oikeus päästä muuhun kunnan osoittamaan lähimpään, tarkoituksenmukaiseen kouluun:

- jos oppilas ei voi jatkaa koulussa aikaisemmin opiskelemaansa vieraan kielen tai toisen kotimaisen kielen opiskelua
- kolmannelle luokalle otettaessa harvinaisen A – kielen perusteella: lähin tarkoituksenmukaisin koulu, jossa oppilas voi aloittaa kolmannelta luokalta alkavan ruotsin, saksan, ranskan tai venäjän A-kielen opiskelun.
- kielikylpyopetuksen perusteella lähin tarkoituksenmukainen koulu
- B1- englannin opetuksen perusteella

- jos koulu ei ole oppilaan terveydentilan tai muun erityisen syyn takia hänelle sovelias; tarvittaessa syy osoitetaan asiantuntijalausunnolla

Erityisopetukseen, valmistavaan opetukseen ja starttiluokalle osoitetaan Helsingissä asuvalle oppilaille ensisijainen koulupaikka oppilaalle soveltuvasta lähimmästä tarkoituksenmukaisesta koulusta (PoL 6§ mom 2)

Toissijaiset oppilaaksioton periaatteet

Toissijaisessa perusopetuslain 28§:n 2 momenttiin perustuvassa oppilaaksiotossa Helsingin omissa kouluissa järjestettyyn perusopetukseen otetaan ensisijaisesti Helsingissä asuvia oppilaita.

Oppilaaksiotto valintakokeen perusteella

Soveltuvuuskoeluokille sekä kaksi- ja vieraskieliseen opetukseen oppilaat otetaan valintakokeen perusteella, jolla arvioidaan oppilaan taipumusta ko. painotetun aineen opiskeluun. Samaa painotusta tarjoavat koulut käyttävät samaa valintakoetta. Tiettyyn painotukseen hakeva oppilas otetaan huomioon kaikkien kyseistä painotusta tarjoavien koulujen oppilaaksiotossa huoltajan ilmoittamassa järjestyksessä.

Muu toissijainen oppilaaksiotto

Jos koulussa on tilaa ensisijaisen oppilaaksioton jälkeen, voidaan jäljellä olevat paikat täyttää toissijaisessa oppilaaksiotossa yhdenvertaisin valintaperustein. Vuosiluokkien 1 – 6 osalta edellytetään, että toissijaisessa oppilaaksiotossa kouluun ei synny uutta opetusryhmää.

Toissijaisen oppilaaksioton kriteereitä noudatetaan seuraavassa järjestyksessä. Jokaisen kriteerinkohdalla käytetään tarvittaessa lisäksi arvontaa, mikäli ko. kriteerin perusteella kouluun olisi tulossa enemmän oppilaita kuin koulussa on tilaa.

- 1) Jatkuvuus
 - a) Esi- ja alkuopetus: alueellisessa esi- ja alkuopetuksen yhteistoimintasuunnitelmassa nimetyistä esiopetusryhmistä tulevat oppilaat
 - b) Yhtenäinen peruskoulu: ko. koulun oppilaaksiottoalueen vuosiluokkien 1 – 6 kouluissa olevat oppilaat
- 2) Sisarus: oppilaalla on sisaruksia kyseisessä koulussa
- 3) Koulumatka: pituus ja tarkoituksenmukaisuus
- 4) Tarvittaessa koulukohtainen valintakriteeri, täsmennetään koulun opetussuunnitelmassa
- 5) Tarvittaessa käytetään arvontaa.

3.4.2. OPPILAAKSIOTON PERIAATTEET: ULKOKUNTALAISET OPPILAAT

Ulkokuntalaisia Suomen Kansallisoopperan balettikoulun oppilaita sekä Cantores Minores kuorolaisia otetaan oppilaaksi Kaisaniemen ala-asteen ja Kruununhaan

yläasteen kouluihin, jos ao. oppilaan asuinkunta on tehnyt ensisijaista koulunkäyntiä koskevan sopimuksen Helsingin kaupungin kanssa.

Albertin kouluun otetaan ulkokuntalaisia oppilaita, joille vastaavaa opetusta ei ole asuinkunnassa järjestettävissä ja jos ao. oppilaan asuinkunta on tehnyt ensisijaista koulunkäyntiä koskevan sopimuksen Helsingin kaupungin kanssa.

Ulkokuntalaisille oppilailla ei ole oikeutta koulumatka tai -kuljetusetuuteen. Oppilaan oma kunta päättää mahdollisista koulukuljetusetuuksista.

Ulkokuntalaisia koskevat toissijaiset oppilaaksioton periaatteet

Toissijaisessa perusopetuslain 28§:n 2 momenttiin perustuvassa oppilaaksiotossa Helsingin omissa kouluissa järjestettyyn perusopetukseen otetaan ensisijaisesti Helsingissä asuvia oppilaita.

Toissijaisessa oppilaaksiotossa voidaan ottaa ulkokuntalaisia oppilaita, mikäli koulussa on tilaa ensi – ja toissijaisessa oppilaaksiotossa otettujen Helsingissä asuvien oppilaiden jälkeen. Vuosiluokkien 1 – 6 osalta edellytetään myös, että ulkokuntalaisten oppilaiden ottamisesta kouluun ei synny uutta opetusryhmää.

Oppilaaksiotto valintakokeen perusteella

Soveltuvuuskoeluokille sekä kaksi- ja vieraskieliseen opetukseen oppilaat otetaan valintakokeen perusteella, jossa arvioidaan oppilaan taipumusta ko. painotukseen ja mikäli ko. luokissa on tilaa Helsingissä asuvien oppilaiden jälkeen. Samaa painotusta tarjoavat koulut käyttävät samaa valintakoetta. Tiettyyn painotukseen hakeva oppilas otetaan huomioon kaikkien kyseistä painotusta tarjoavien koulujen oppilaaksiotossa huoltajan ilmoittamassa järjestyksessä.

Muu toissijainen oppilaaksiotto

Oppilaat otetaan seuraavin toissijaisin oppilaaksioton kriteerein. Jokaisen kriteerinkohdalla käytetään tarvittaessa lisäksi arvontaa, mikäli ko. kriteerin perusteella kouluun olisi tulossa enemmän oppilaita kuin koulussa on tilaa. Kriteereitä noudatetaan seuraavassa järjestyksessä.

1. Jatkuvuus

- a. Esi – ja alkuopetus: alueellisessa esi- ja alkuopetuksen yhteistoimintasuunnitelmassa nimetyistä esiopetusryhmistä tulevat oppilaat, poikkeuksena starttiluokkien oppilaat.
- b. Yhtenäinen peruskoulu: ko. koulun oppilaaksiotoalueen vuosiluokkien 1 – 6 kouluissa olevat oppilaat

2. Sisarus; oppilaalla on sisaruksia kyseisessä koulussa

3. Koulumatka: pituus ja tarkoituksenmukaisuus

4. Tarvittaessa koulukohtainen valintakriteeri, täsmennetään koulun opetussuunnitelmassa

5. Tarvittaessa käytetään arvontaa.

3.4.3. OPPILAAN KOULUNKÄYNTIÄ KOSKEVA OIKEUS

Jos oppilaan asuinpaikka muuttuu Helsingin kaupungin sisällä, oppilaalla on oikeus käydä kaikki koulun luokka-asteet koulussa, jossa hän ennen asuinpaikkansa vaihtumista kävi koulua tai jos ko. koulu lakkautetaan kyseisen alueen uudessa koulussa

Jos oppilaan asuinpaikka muuttuu Helsingin kaupungin ulkopuolelle, oppilaalla on oikeus käydä kuluva lukuvuosi loppuun kyseisessä koulussa. Oppilas voidaan tämän jälkeen ottaa ulkokuntalaisena helsinkiläiseen kouluun. Tällöin noudatetaan ulkokuntaisia oppilaita koskevia toissijaisia oppilaaksioton periaatteita.

Muut opetuksen järjestämiseen liittyvät päätökset

Koulu noudattaa syys- ja kevätjaksoihin jakautuvaa kahden jakson järjestelmää. Valtaosa oppiaineista on hajautettu, mutta oppisisällöistä voidaan muodostaa erilaajuisia kokonaisuuksia kurssimuotoisen opiskelun tapaan.

Alkuopetuksessa järjestetään opetustuokioita yhteistyössä päiväkodin kanssa. Esikouluryhmillä on mahdollisuus vierailla koulussa lukuvuoden aikana. Tuleville ensiluokkalaisille järjestetään kouluun tutustumispäivä. Koulussa toimii starttiluokka koululyykkäyksen saaneille lapsille.

Lisäluokalla on yhteistyötä Helsingin palvelualojen oppilaitoksen Kauneudenhoitoalan koulutusyksikön kanssa. Alasta kiinnostuneilla oppilailla on lukuvuoden aikana kaksi harjoittelujaksoa ko. oppilaitoksessa.

Joustavin opetusjärjestelyin ja tukitoimin pyritään saamaan jokaiselle oppilaalle peruskoulun päättötodistus sekä järkevä jatko-opintosuunnitelma. Tarvittaessa oppilaat voivat päästä erityisopetuksen pienryhmäopiskeluun eripituisiksi jaksoiksi. Samoin erityisopetuksen oppilas voi mahdollisuuksien mukaan osallistua yleisopetuksen tunneille. Yhteistyötä tehdään myös HARJU- ja OMAURA-opiskelun kanssa.

Koulussa on osa-aikaista erityisopetusta sekä luki-opetusta myös 7. – 9. -luokkien oppilaille.

Nuoria ohjataan käyttämään vapaa-aikanaan Kallion nuorisotalon palveluja ja löytämään näin itselleen kehittäviä harrastuksia. Myös koulun oma kerhotoiminta pyrkii tähän.

4. OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN

4.1. Ohjaustoiminta

Jokainen oppilas tarvitsee ohjausta oppimisessa, opinnoissa ja opintoihin liittyvissä valinnoissa. Oppilaanohjaus muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävän jatkumon, joka toteutetaan opettajien ja muiden ohjaukseen osallistuvien henkilöiden yhteistyönä. Ohjausta annetaan eri oppiaineiden opetuksen, opinto-ohjauksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä.

Ohjauksen tehtävänä on tukea oppilaan edellytyksiä hyvään oppimiseen ja oppijana kehittymiseen. Ohjauksella tuetaan oppilaan kasvua oman toiminnan säätelyyn, vahvistetaan osallisuutta sekä kannustetaan vastuunottoon ja rakentavaan toimintaan yhteisössä. Tavoitteena on auttaa oppilasta ymmärtämään oppimistaan, harjaantumaan opiskelun taidoissaan, arvioimaan omaa toimintaansa sekä löytämään keinoja selviytyä oppimisessaan.

Oppilas tarvitsee ohjausta opintojensa eri vaiheissa ja erityisesti perusopetuksen päättövaiheessa. Tavoitteena on auttaa oppilasta hahmottamaan opiskeluun, työelämään ja tulevaisuuteen liittyviä mahdollisuuksia. Ohjauksen onnistuminen edellyttää yhteistyötä huoltajien ja muiden tahojen kanssa.

Yksilöllinen ohjaus on erityisen tärkeitä erityistä tukea tarvitseville oppilaille sekä valmistavassa opetuksessa oleville ja sieltä perusopetukseen siirtyville oppilaille.

Oppilaalle mahdollisesti laadittava oppimissuunnitelma on yksi ohjauksen väline.

4.1.1. Koulun ohjaustoiminta

Alaluokilla luokanopettaja on oppilaan lähin vastuuhenkilö, joka tukee oppilaan oppimista ja huolehtii oppilaan opiskeluun ja koulunkäyntiin liittyvistä asioista. Luokanopettaja pitää säännöllistä yhteyttä huoltajiin.

Yläluokilla luokanvalvoja on oppilaan lähin vastuuhenkilö oppilaan koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Luokanvalvoja selvittää oppilaille koulun käytänteet, seuraa oppilaan edistymistä ja pitää säännöllistä yhteyttä huoltajiin.

Oppiaineiden oppimisen ja opiskelun ohjauksesta huolehtii aineopettaja. Opettaja selvittää oman aineensa opiskelutekniikkaa ja arviointiperusteita sekä aineeseensa liittyvät valinnaisaineet. Opettaja voi myös kertoa oppiaineeseensa liittyvistä ammateista ja koulutuksesta sekä hyödyntää oppilaiden työharjoittelukokemuksia opetuksessaan.

Oppilaan ura- ja elämänsuunnittelun päävastuu on koulun opinto-ohjaajalla. Ohjaus painottuu erityisesti päättöluokkalaisten jatko-opintojen suunnitteluun. Opinto-ohjaaja

järjestää myös mahdolliset koulutuskokeilut erityistä tukea tarvitseville yleisopetuksen oppilaille.

Opinto-ohjaaja hoitaa työpaikkoihin ja oppilaitoksiin tapahtuvat vierailut, työharjoittelut ja oppilaitosharjoittelut yleisluokkien oppilaille. Päätöluokkalaisten yhteishakuun liittyvä tiedotus, valintakorttien tarkistus ja toimittaminen Etelä-Suomen lääninhallitukseen sekä jälkiohjaus ovat myös opinto-ohjaajan tehtäviä.

Rehtori ja koulusihteeri vastaavat yhteishakuun liittyvän hakijarekisterin ja arviointitietojen toimittamisesta Etelä-Suomen lääninhallitukseen.

Koulun rehtorille kuuluu myös kasvatuksellinen ohjaus, sääntörikkomusten käsittely ja huoltajan pyynnöstä tapahtuva oppilaan valintojen muuttaminen.

4.1.2. Erityisryhmien ohjaus

Koulussa erityisryhmiä ovat erityisluokkien oppilaat, osa-aikaista erityisopetusta saavat oppilaat, yleisopetukseen integroidut oppilaat, maahanmuuttajataustaiset oppilaat sekä lisäluokan oppilaat.

Erityisluokilla opiskelevien oppilaiden ohjauksesta vastaa erityisluokan opettaja. Hän saa tarvittaessa konsultaatioapua koulun opinto-ohjaajalta.

Osa-aikaisessa erityisopetuksessa opiskelevien ja integroitujen erityisoppilaiden jatko-opintoihin ohjauksesta vastaa pääosin koulun opinto-ohjaaja, joka tarvittaessa neuvottelee laaja-alaisen erityisopettajan ja oppilasta opettavien opettajien kanssa.

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden jatko-opintoihin ohjauksesta vastaa koulun opinto-ohjaaja yhdessä oppilaiden tukihenkilöiden kanssa.

Lisäluokan jatko-opintoihin ohjauksesta vastaa koulun opinto-ohjaaja.

4.2. Opinto-ohjaus

Perusopetuksen aikana oppilaalle annetaan henkilökohtaista ohjausta valintamahdollisuuksista sekä valintojen merkityksestä jatko-opintoihin, oppilaan tulevaisuuteen ja työelämään sijoittumiseen. Ohjauksella tuetaan oppilaan itsetuntemuksen lisääntymistä sekä tulevaisuudensuunnittelu- ja päätöksentekotaitojen kehittymistä.

Ohjausta annetaan luokkaopetuksena, henkilökohtaisena, pienryhmäohjauksena ja verkko-ohjauksena. Oppilasta ohjataan käyttämään myös erilaisia verkkopalveluja.

Koulun opinto-ohjauksen tavoitteet ja sisällöt on selvitetty tarkemmin luvussa 8.1.11.

4.3. Oppimissuunnitelma

Oppimissuunnitelma on oppilaan opiskelua ja oppimisen tavoitteita koskeva suunnitelma, jonka tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä. Se on suunnitelma oppilaan opinto-ohjelman toteuttamiseksi. Opinto-ohjelmalla tarkoitetaan luetteloa niistä oppiaineista ja aineryhmistä, joita oppilas opiskelee lukuvuoden aikana. Oppimissuunnitelman laatimisessa otetaan huomioon oppilaan vahvuudet ja kehittämisen alueet sekä aikaisempi oppimishistoria. Oppimissuunnitelma on pedagoginen asiakirja, joka tukee myös opettajaa työn suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Mikäli oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma, sen tekevät oppilasta opettavat opettajat. Suunnitelman tekoon osallistuvat tarvittaessa erityisopettajat, opinto-ohjaaja ja oppilashuoltohenkilöstö. Jos oppilaalle on esiopetuksessa laadittu lapsen esiopetuksen suunnitelma, oppimissuunnitelma tehdään lapsen esiopetuksen suunnitelman pohjalta. Oppilas osallistuu oman oppimissuunnitelman tekemiseen ikä kautensa edellytysten mukaan. Oppilaan huoltajat osallistuvat oppimissuunnitelman laatimiseen mahdollisuuksien mukaan.

Jos vuosiluokallisesti etenevässä opetusryhmässä oleva oppilas opiskelee oman opinto-ohjelman mukaan, hänelle laaditaan aina oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelmassa kuvataan oppilaan opinto-ohjelma, ohjelman toteuttamiseksi tarvittavat opetusjärjestelyt ja se, miten opiskelun etenemistä seurataan.

Osa-aikaisessa erityisopetuksessa oleville oppilaille tehdään tarvittaessa oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelmaan kirjataan opiskelun tavoitteet, keskeiset sisällöt, opetusmenetelmät sekä arvioinnin perusteet. Oppimissuunnitelma laaditaan aina ennen kuin harkitaan erityisopetukseen siirtämistä.

Erityisopetukseen otetun tai siirretyn oppilaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) korvaa oppimissuunnitelman .

Valmistavassa opetuksessa jokaiselle oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelmassa kuvataan oppilaan opinto-ohjelma, opiskelun etenemisen seuranta ja arvioinnin perusteet. Kun oppilas siirtyy valmistavasta opetuksesta perusopetukseen, hänelle laaditaan oppimissuunnitelma vähintään ensimmäisen lukuvuoden ajaksi.

Oppilaan siirtyessä toiseen kouluun tai oppilaitokseen oppimissuunnitelma siirtyy oppilaan mukana huoltajan luvalla.

Oppimissuunnitelman laativat oppilasta opettavat opettajat oppilashuollon asiantuntijoiden avustamana. Vastuuhenkilönä toimii luokanopettaja tai -valvoja.

Oppilaan huoltajat voivat osallistua oppimissuunnitelman laatimiseen. Oppilas itse osallistuu oppimissuunnitelman laatimiseen ikä kautensa ja edellytystensä mukaan.

Oppimissuunnitelma laaditaan Helsingin kaupungin lomakkeelle tai se on vapaamuotoinen oppilaan yksilölliset tarpeet huomioiden.

Vapaamuotoisessa oppimissuunnitelmassa kuvataan oppilaan opiskelun nykytilanne, määritellään tavoitteet, keskeiset oppisisällöt, opetusjärjestelyt ja arvioinnin muodot.

Erityisopetukseen otetun oppilaan oppimissuunnitelma laaditaan syysjaksolla.

Lapsen esiopetuksen suunnitelma laaditaan yhdessä vanhempien, lapsen ja opettajan kanssa. Suunnitelma sisältää lapsen henkilökohtaiset kasvun ja kehityksen tavoitteet. Lapsen esiopetuksen suunnitelmaa tehtäessä otetaan huomioon lapsen aiempi kasvu- ja oppimishistoria. Starttivuoden jälkeen suunnitelma siirtyy oppilaan mukana.

5. OPISKELUN TUKI

Opiskelun tukimuotoja ovat tukiopetus, erityisopetus ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden valmistava opetus. Helsingissä opetuksen tukimuotoja käytetään myös rinnakkaisina. Oppilasta opettavat opettajat arvioivat yhteistyössä erityisopettajan ja tarvittaessa oppilashuoltoryhmän kanssa oppilaan tarvetta saada tukea oppimiseen.

Tuen avulla oppilasta autetaan selviytymään oppimisvaikeuksista, vahvistamaan itsetuntoaan oppijana sekä suorittamaan perusopetuksen oppimäärän.

5.1. Tukiopetus

Tukiopetus on tarkoitettu opinnoissa tilapäisesti jälkeen jääneille tai muutoin erityistä tukea tarvitseville oppilaille. Tukiopetuksen tehtävänä on auttaa oppilasta menestymään opinnoissaan ja selviytymään oppimiseen liittyvistä vaikeuksista. Kun vaikeudet on havaittu, tukitoimiin ryhdytään mahdollisimman nopeasti.

Aloitteen tukiopetuksen antamisesta tekee ensisijaisesti oppilasta opettava opettaja, joka myös tavallisesti huolehtii tukiopetuksen antamisesta. Tukiopetus pyritään järjestämään yhteisymmärryksessä oppilaan huoltajien kanssa, ja heille annetaan tietoa tukiopetuksen järjestämisestä.

Tukiopetus on opetuksen eriyttämisen muoto, jota voidaan käyttää niin yleisopetuksessa, erityisopetuksessa kuin valmistavassa opetuksessakin. Sille on ominaista tehtävien yksilöllisyys sekä ajan varaaminen oppilaan yksilölliseen tai pienessä ryhmässä tapahtuvaan ohjaamiseen.

Tukiopetusta annetaan joko oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana tai niiden ulkopuolella.

Tukiopetusta antavat luokanopettajat ja aineopettajat sekä laaja-alaiset erityisopettajat tuntiresurssien mahdollistamissa rajoissa.

Tukiopetusta annetaan oppilaalle, joka on jäänyt sairauden tai jonkin muun perustellun syyn takia opinnoissa jälkeen.

Opetus pyritään järjestämään oppituntien ulkopuolella oppilaan omalla ajalla. Alaluokilla tukiopetusta voidaan antaa myös läksykerhossa.

5.2. Erityisopetus

Erityisopetus on osa perusopetusta ja sitä annetaan Helsingin kaikissa peruskouluissa. Erityisopetus on kokonaisuus, johon kuuluvat sekä osa-aikainen erityisopetus että erityisoppilaiden opetus. Erityisopetus tukee oppilaan yksilöllisten edellytysten mukaista oppimista sekä mahdollistaa perusopetuksen oppimäärän suorittamisen.

Oppimisympäristön ja joustavien opetusjärjestelyjen suunnittelun lähtökohtina ovat oppilaan ainutkertaisuuden kunnioitus sekä yksilölliset oppimisedellytykset. Keskeistä erityisopetuksessa on varhainen tukeminen. Erityisopetusta saavien oppilaiden oppilaanohjauksessa korostuu yksilöllisyys. Yhteistyö ja hyvä tiedonkulku kodin, koulun ja muiden asiantuntijoiden kesken on edellytys hyvälle oppimiselle.

5.2.1.Osa-aikainen erityisopetus

Osa-aikainen erityisopetus on erityisopettajan antamaa yksilö-, pienryhmä- ja/ tai samanaikaisopetusta. Luokan- tai aineenopettaja ja erityisopettaja suunnittelevat oppilaan opetuksen sisällöt ja arvioinnin yhteistyössä. Osa-aikaisen erityisopetuksen saaminen ei edellytä hallinnollista päätöstä, koska oppilas ei ole pysyvästi laaja-alaisen erityisopettajan oppilaana.

Osa-aikaisessa erityisopetuksessa tuetaan oppilasta, jolla on oppimisen tai sopeutumisen vaikeuksia. Osa-aikaisessa erityisopetuksessa pyritään löytämään yksilöllisiä tapoja ja tavoitteita oppimisen onnistumiseksi. Myös erityisoppilailla ja valmistavan opetuksen oppilailla on oikeus saada tarvitessaan osa-aikaista erityisopetusta.

Osa-aikaisessa erityisopetuksessa oleville oppilaille tehdään tarvittaessa oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelma laaditaan aina ennen kuin harkitaan erityisopetukseen siirtämistä.

Oppilaat, joilla on oppimis- tai sopeutumisvaikeuksia, voivat saada osa-aikaista erityisopetusta. Opetus tapahtuu yksilö- tai pienryhmäopetuksessa. Opetusta voidaan antaa joko muutaman tunnin kestävässä jaksossa tai koko lukuvuoden ajan.

Opetukseen hakeudutaan luokanopettajan/ -valvojan, aineenopettajan, oppilaan huoltajan tai oppilaan omasta aloitteesta. Erityisopetuksen tarpeen voi havaita myös erityisopettaja tekemiensä testien perusteella. Oppilashuoltoryhmä voi suosittaa oppilaalle osa-aikaista erityisopetusta.

Vanhemmille tiedotetaan erityisopetuksen tarpeesta ja heille kerrotaan oppilaan etenemisestä jakson aikana.

Erityisopettaja tekee tiivistä yhteistyötä luokan- ja aineenopettajan kanssa osallistumalla muun muassa oppilaan arviointiin ja antamalla palautetta hänen etenemisestään.

Mikäli koulu katsoo oppilaan jatko-opiskelun kannalta tarpeelliseksi, tiedot erityisopetuksesta voidaan lähettää vanhempien luvalla seuraavaan oppilaitokseen.

5.2.2. Erityisopetukseen otettujen tai siirrettyjen oppilaiden opetus

Jos oppilaan erityistuen tarve on suuri, oppilas otetaan tai siirretään erityisopetukseen. Erityisopetus voidaan järjestää integroidusti yleisopetuksessa tai erityisluokassa. Erityisluokka on luokka, jossa on 6-10 erityisoppilasta ja jonka opettajana on erityisluokanopettaja. Erityisopetuspäätökset tehdään keskitetysti opetusvirastossa.

Jokaiselle erityisopetukseen otetulle tai siirretylle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Suunnitelma laaditaan koulussa erityisopetuspäätöksen ja pedagogisen selvityksen pohjalta, jotka toimitetaan opetusvirastosta koululle erityisopetuspäätöksen jälkeen. Suunnitelma kirjataan koulujen käytössä olevalle yhteiselle lomakkeelle. Rehtori tekee päätöksen henkilökohtaiseksi opetuksen järjestämistä koskevaksi suunnitelmaksi. Päätökseen voi hakea muutosta valittamalla lääninhallitukseen.

Oppilaan siirtyessä toiseen kouluun tai oppilaitokseen suunnitelma siirtyy huoltajan luvalla vastaanottavaan kouluun. Suunnitelman tiedot ovat lähtökohta uusien opetusjärjestelyjen toteuttamiseksi.

Yleisopetuksessa integroidusti opiskelevan erityisoppilaan opetusjärjestelyt suunnittelee luokanopettaja yhdessä rehtorin, laaja-alaisen erityisopettajan ja oppilashuoltotyöryhmän kanssa.

Koulussamme on useita erityisluokkia, joista osa opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaisesti, osa noudattaa koulun yleistä opetussuunnitelmaa.

Erityisopetukseen siirretylle oppilaalle laaditaan yhdessä huoltajien kanssa oppilaan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Suunnitelma tarkistetaan vuosittain, jolloin pohditaan myös oppilaan mahdollisuutta siirtyä yleisopetukseen. Oppilashuoltohenkilöstö toimii tiiviissä yhteistyössä erityisoppilaiden ja huoltajien tukena. Erityisopettaja on apuna oppilaan siirtyessä takaisin yleisopetukseen.

Koulumme monimuotoisuus antaa mahdollisuuden laajaan integraatioon. Sitä voidaan toteuttaa etsimällä oppilaalle sopiva oppimisympäristö: erityisluokan oppilas voi opiskella yhtä tai useampaa ainetta yleisopetuksen luokassa tai päinvastoin. Samaa käytäntöä voidaan soveltaa myös kokonaisten luokkien välillä.

Koulun erityisoppilaat ovat mukana tasavertaisina kaikessa koulun toiminnassa mukaan lukien juhlat, retket, teemapäivät, ruokailut, välitunnit jne.

Jotta erityisoppilas saisi mahdollisimman hyvän alun vaihtaessaan koulua, hänestä kertynyttä tietoa (esim. HOJKS) voidaan huoltajan luvalla lähettää uuteen oppilaitokseen.

5.2.3.Oppimäärien yksilöllistäminen ja oppiaineen opiskelusta vapauttaminen

Oppimääriä voidaan yksilöllistää yhdessä tai useammassa aineessa. Oppimäärän yksilöllistämisestä päätetään erityisopetuspäätöksen yhteydessä ja yhdenkin oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen edellyttää erityisopetuspäätöstä.

Erityisoppilaan oppiaineiden vapauttamisesta päätetään erityisopetuspäätöksen yhteydessä. Päätöstä tulee edeltää oppimäärän yksilöllistäminen.

5.2.4.Valmistava opetus

Valmistava opetus on tarkoitettu ensisijaisesti vasta maahan saapuneille oppivelvollisuusikäisille oppilaille. Valmistavaan opetukseen voidaan ohjata myös Suomessa syntyneitä maahanmuuttajataustaisia oppilaita sekä esiopetusikäisiä maahanmuuttajataustaisia lapsia. Opetusvirasto ohjaa maahanmuuttajataustaiset oppilaat valmistavaan opetukseen, jos heillä ei koulun arvion mukaan ole riittäviä kielellisiä valmiuksia opiskella perusopetuksessa. Oppilaaksiotossa noudatetaan opetuslautakunnan suomenkielisen jaoston 3.9.2002 tekemää päätöstä (Oppilaaksiotto eräissä tapauksissa/Valmistava opetus).

Opetuksessa noudatetaan kunnallista opetussuunnitelmaa ja esiopetusikäisten osalta kunnallista esiopetuksen opetussuunnitelmaa. Jokaiselle oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma (ks. Oppimissuunnitelma). Opetuksen alettua oppilaat integroidaan perusopetukseen niissä oppiaineissa, joissa puutteellinen kielitaito ei ratkaisevasti haittaa opiskelua. Valmistavassa opetuksessa olevat oppilaat ovat oikeutettuja erityisopetuksen, oppilashuollon ja oppilaanohjauksen palveluihin. Vuoden valmistavan opetuksen jälkeen oppilas kirjataan perusopetuksen oppilaaksi, vaikka hän jatkaisi opiskelua valmistavassa opetuksessa toisen vuoden.

Kun oppilas siirtyy valmistavasta opetuksesta perusopetukseen, oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma vähintään ensimmäisen lukuvuoden ajaksi (ks. Oppimissuunnitelma). Valmistavan opetuksen opettaja huolehtii siitä, että tieto oppilaan edistymisestä, valmiuksista ja tarvittavista tukitoimista siirtyy perusopetuksen opettajille.

6. HYVINVOINNIN TUKIPALVELUT

6.1. Oppilashuolto

Oppilashuolto on oppilaiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimista ja sen toteuttaminen kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville. Oppilashuollon avulla edistetään oppilaiden tervettä, tasapainoista kasvua ja kehitystä sekä luodaan edellytykset hyvälle oppimiselle. Tavoitteena on, että oppilas kokee koulun turvalliseksi ja viihtyisäksi työskentely-ympäristöksi sekä tuntee yhteenkuuluvuutta kouluyhteisöön, saa ohjausta, huolenpitoa ja kannustavaa palautetta koulun päivittäisessä arjessa sekä apua ongelmatilanteissa.

Kouluyhteisön turvallinen arki muodostuu oppilaiden hyvinvointia ylläpitävästä ja edistävästä sekä oppimista tukevasta toimintakulttuurista. Arjen huolenpito tarkoittaa välittävää ja kannustavaa vuorovaikutusta, oppilaiden kuulemistä ja varhaista puuttumista sekä tukitoimia luokassa.

Oppilashuoltotyö perustuu luottamukselliseen ja vastuulliseen yhteistyöhön koulun henkilöstön, oppilaiden ja kotien kanssa. Oppilashuollon tehtäväkenttä sisältää sekä yhteisöllisen että yksilöllisen työn, sekä ennaltaehkäisevän että hoitavan työn.

Onnistunut oppilashuoltotyö edellyttää yhdessä laadittuja toimintamalleja ja suunnitelmia ennaltaehkäisevää työtä ja ongelmatilanteiden hoitamista varten. Säännöllisen koulunkäynnin turvaamiseksi oppilaiden läsnäoloa seurataan ja poissaoloihin puututaan. Koululla on toimintamallit kriisi-, kiusaamis-, väkivalta-, syrjintä- ja häirintätilanteiden hoitamiseksi sekä päihteiden käyttöön liittyvien ongelmatilanteiden ennaltaehkäisemiseksi ja hoitamiseksi.

Jokaisessa koulussa on moniammatillinen oppilashuoltoryhmä, jonka tehtävänä on koordinoita ja kehittää oppilashuoltotyötä koulussa, osallistua koko kouluyhteisön hyvinvointia ylläpitävään ja edistävään työhön sekä etsiä ratkaisuja tukea tarvitsevien oppilaiden auttamiseksi. Moniammatillisessa työssä noudatetaan ammattieettisiä periaatteita sekä tietojensaantia ja salassapitoa koskevia säädöksiä.

Oppilashuollon palveluita koulussa ovat kouluterveydenhuollon, koulupsykologien ja/tai koulukuraattoreiden asiakastyö.

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä terveys-, sosiaali- ja nuorisotoimen sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Aleksis Kiven peruskoulun oppilashuoltotyö pyrkii edistämään oppilaiden hyvinvointia, myönteisen opiskeluilmapiiirin syntymistä ja koulumotivaatiota sekä ennakoimaan ja ehkäisemään oppilaiden koulunkäyntiin liittyviä ongelmia.

Tavoitteisiin pyritään muun muassa oppilashuoltoryhmien säännöllisillä kokoontumisilla, oppilas- ja luokkakartoituksilla, tukitoimista tiedottamalla ja luokanvalvojien säännöllisillä tapaamisilla.

Koulussamme oppilashuoltoryhmään kuuluvat rehtori/apulaisrehtori, koulupsykologi, -kuraattori, -terveydenhoitaja, opinto-ohjaaja, luokan- tai aineopettaja ja erityisopettaja. Ryhmän kokoonpano voi vaihdella käsiteltävästä luokasta riippuen. Yläluokkien asioita käsitellään kerran viikossa ja alaluokkien joka toinen viikko.

Yläluokilla oppilaiden koulunkäyntiä seurataan joka kuukausi jaettavan tiedotteen avulla, johon merkitään poissaolot, myöhästymiset ja muut oppilaan työskentelyyn liittyvät asiat.

Oppilashuoltotyöryhmä laatii toiminnalleen vuotuiset tavoitteet, joita se arvioi lukuvuoden päättyessä. Oppilashuoltotyöryhmä on laatinut ”Oppilashuolto - yhteinen asiamme” -vihon, josta löytyvät mallit siihen, miten puututaan muun muassa mahdollisiin kiusaamistilanteisiin tai päihteiden väärinkäyttöön. Turvallisuuskansion liitteenä olevaa vihkoa päivitetään vuosittain. Asiasta keskustellaan työpaikkakokouksessa koulun alkaessa.

Rehtori, koulupsykologi ja koulukuraattori arvioivat lukuvuoden päättyttyä kulunutta vuotta ja listaavat seuraavan syksyn mahdolliset oppilashuollon tukitoimien tarvitsijat.

6.2. MUUT TUKIPALVELUT

6.2.1. Kerhotoiminta

Kerhotoiminta on oppilaille järjestettävää tavoitteellista toimintaa, joka tukee koulun kasvatus - ja opetustyötä. Kerhotoiminta edistää osaltaan tasa-arvon toteutumista tarjoamalla koulun oppilaille mahdollisuuden harrastustoimintaan. Tavoitteena on tarjota oppilaille mahdollisuus osallistua oman mielenkiinnon mukaiseen toimintaan sekä laajentaa harrastusten kohteita.

Kerhotoiminnalla tuetaan oppilaiden yhteisöllistä kasvua ja osallisuutta. Oppilailla on mahdollisuus osallistua kerhotoiminnan suunnitteluun oman ikä kautensa mukaisesti. Kerhotoiminta voidaan toteuttaa moniammatillisesti yhteistyössä lähikoulujen, kotien ja muiden tahojen kanssa.

Koulun järjestämä kerhotoiminta on oppilaille maksutonta. Muut toiminnan järjestäjät voivat periä kerhomaksuja.

Koulussamme on oppilaille tarjolla erilaisia kerhoja, jotka tarkennetaan vuosittain toimintasuunnitelmassa. Yläluokilla kerhotoiminta tapahtuu pääosin valinnaisaineiden kautta.

6.2.2. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta on perusopetuslain mukaista toimintaa (PoL1136/2003) ja sitä tarjotaan Helsingin koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä erityisoppilaille kunnan päättämässä laajuudessa.

Aamu- ja iltapäivätoiminta rakentuu jatkumona varhaiskasvatukseen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle ja sen lähtökohtana ovat koulun yleiset kasvatuksen ja

opetuksen tavoitteet. Toiminnan eettisenä lähtökohtana ovat Helsingin koulujen arvoperusta sekä kodin ja koulun kanssa yhdessä sovitut kasvatukselliset periaatteet. Tunne-elämää ja sosiaalista kehitystä tuetaan edistämällä lasten yhteistoimintaa. Toiminnassa tulee luoda tilanteita jotka lisäävät lapsen osallisuuden kokemuksia.

Koululaisten aamu - ja iltapäivätoimintaa alueella koordinoi koulun rehtori tai hänen tehtävään nimeämänsä opettaja. Toiminta toteutetaan alueellisena yhteistyönä opetustoimen, nuorisotoimen, sosiaalitoimen, seurakuntien ja alueiden järjestöjen ja yhdistysten kesken.

Toiminnan tavoitteet, sisällöt ja järjestämisen periaatteet on kirjattu kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmaan.

Koulussamme järjestetään aamu- ja iltapäivätoimintaa 1. – 2. -luokan oppilaille ja erityisoppilaille yhteistyössä alueen leikkipuiston (Asukaspuisto Brahe), seurakunnan (Alppila) ja nuorisotalojen (Kallion nuorisotalo/Tyttöjen talo) kanssa.

Starttiluokan oppilaalla on subjektiivinen oikeus aamu- ja iltapäivähoitoon, jonka järjestämisestä vastaa sosiaalitoimi.

6.2.3. Kouluruokailu

Helsingin kouluissa oppilaat saavat kouluruokailussa täysipainoisen aterian, joka on osa oppilaiden päivittäisestä ravinnontarpeesta.

Kouluruokailussa toteutetaan terveys- ja tapakasvatuksen tavoitteita. Oppilaita ohjataan ymmärtämään monipuolisen ravinnon merkitys terveydelle ja hyvinvoinnille sekä kehittämään ruokailutottumuksiaan ja -tapojaan. Oppilaat oppivat huolehtimaan itsestään ja tekemään vastuullisia valintoja. Heitä ohjataan käyttäytymään asiallisesti ja ottamaan toiset huomioon siten, että ruokailutilanteesta muodostuu rauhallinen ja miellyttävä.

Koulu huolehtii ruokailuun liittyvästä kasvatuksesta yhteistyössä kotien kanssa.

Kouluruokailu on oleellinen osa koulun opetus- ja kasvatustehtävää. Kouluruokailun ravitsemuksellinen merkitys kansanterveydellisesti oppilaan hyvinvoinnin, terveyden ja työtehon tärkeänä ylläpitäjänä on mittava.

Koulussamme tarjotaan jokaisena koulupäivänä ohjattu ja täysipainoinen koulu- ja henkilöstölounas, joka on terveellinen, täysipainoinen, vaihteleva, monipuolinen, riittävä ja maukas. Erityisruokavalioiden noudattaville on oma noutopöytänsä. Sieltä löytyvät sopivat vaihtoehdot niin ruoka-allergisille, kasvisruokavaliota noudattaville kuin etnistä tai eettistä ruokavaliota noudattavillekin.

Kalenterivuoden juhlat otetaan huomioon kouluruokailussa. Kouluravintolassa vietetään myös erilaisia teemaviikkoja, jotka näkyvät esim. ruoka-ainesten eksoottisuutena tai uusina maustemakuina. Tapakasvatuksen osuutta korostetaan.

Kouluruokailussamme noudatetaan hyviä ruokailutapoja ja toiset ihmiset huomioon ottavaa käyttäytymistä. Ruokailutilanteen tulee olla rauhallinen. Häiriötilanteisiin puututaan välittömästi. Kouluravintolaan ei tulla ulkovaatteet päällä. Myös reput ja muut ylimääräiset tavarat pyritään jättämään ravintolan ulkopuolelle.

6.2.4. Koulumatkat

Koulumatka on tärkeä osa oppilaan koulupäivää. Koulu edistää käytettävissään olevin keinoin koulumatkan turvallisuutta. Koulukuljetusta odottavalle oppilaalle järjestetään mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Yhteistyössä kotien kanssa koulu ohjaa oppilaita vastuulliseen ja kohteliaaseen käyttäytymiseen koulumatkoilla. Oppilaita kannustetaan omatoimisuuteen ja ohjataan ymmärtämään liikkumisen merkitys terveydelle.

Koulumme sijaitsee Helsingin Kalliossa monien liikenneyhteyksien risteyskohdassa. Oppilaat kulkevat koulumatkansa kävellen, bussilla, raitiovaunulla, metrolla tai junalla. Suurin osa varsinkin yläluokkien oppilaista asuu muualla kuin koulun lähialueilla, joten heidän koulumatkansa saattavat olla pitkiä ja vaatia useamman kulkuvälineen käyttämistä.

Koulun alkaessa on koulumme lähialueilla tehostettua liikennevalvontaa. Koska koulumme ympärillä on vilkasliikenteisiä katuja ja risteyskohtia, korostetaan oppilaille liikennesääntöjen noudattamista ja varovaisuutta liikenteessä.

Starttiluokkalaiset ja pienimmät yksilöllisen opetuksen oppilaat kulkevat koulumatkansa koulutaksilla. Oppilaat saatetaan taksiin, joka hakee heidät päivittäin koulun pihalta.

Koteihin tiedotetaan muutoksista tai poikkeuksista, jotka koskevat koulumatkaa. Opettajat valvovat oman koulumatkansa aikana kanssamatkustajina olevia oppilaita.

6.2.5. Koulunkäyntiavustajatoiminta

Koulunkäyntiavustajatoiminnan lähtökohtana on omalta osaltaan turvata oppilaan osallistuminen opetukseen. Tavoitteena on auttaa oppilasta koulunkäynnissä sekä tukea ja ohjata häntä kasvu- ja oppimisprosessissa. Toiminnan tavoitteena on myös edistää oppilaan omatoimisuutta ja itsenäistä selviytymistä. Työtä ohjaavat oppilaalle ja ryhmälle asetetut opetukselliset ja kasvatukselliset tavoitteet. Lisäksi otetaan huomioon oppilaan hoidolliset ja kuntoutukselliset tavoitteet. Avustaminen toteutuu moniammatillisena yhteistyönä.

Oppilaan avustamisen tarve edellyttää monipuolista arviointia ja jatkuvaa seurantaa. Oppilaskohtaiset tavoitteet kirjataan oppimissuunnitelmaan ja henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan.

Koulunkäyntiavustajatoiminnan järjestämisessä otetaan huomioon esiopetus, erityisluokat, integroidut erityisoppilaat, valmistavan opetuksen oppilaat, oppilaskohtaiset tarpeet yleisopetuksessa sekä iltapäivätoiminta.

Koulunkäyntiavustajat työskentelevät pääsääntöisesti yksilöllisen opetuksen pienryhmissä ja niissä yleisopetuksen luokissa, joissa oppilailla on oppiainemukautuksia tai erityisopetuspäätös.

Koulunkäyntiavustajat ovat tarvittaessa mukana huolehtimassa koulun aamu- ja iltapäivätoiminnasta.

7. YHTEISTYÖ OPETUKSEN JA OPISKELUN TUKENA

7.1. Kodin ja koulun yhteistyö

Kodin ja koulun yhteistyön tavoitteena on tukea oppilaan tervettä kasvua ja oppimista. Onnistunut yhteistyö perustuu avoimeen, tasavertaiseen ja luottamukselliseen vuorovaikutukseen. Huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta. Koulun tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja oppimista kouluyhteisön jäsenenä. Yhdessä kotien kanssa edistetään oppilaan hyvinvointia ja pidetään huolta oppimisympäristön turvallisuudesta.

Koululla on aktiivinen ja aloitteellinen rooli yhteistyön rakentamisessa ja vastuu siitä, että huoltajat saavat riittävästi tietoa oppilaan opiskeluun liittyvistä asioista, opetussuunnitelmasta, koulun toiminnasta ja käytettävistä tukitoimista. Koulun tehtävänä on huolehtia siitä, että huoltajilla on mahdollisuus osallistua koulun kasvatus- ja opetustyön suunnitteluun sekä sen arviointiin. Huoltajia kannustetaan osallistumaan luokan ja koulun vanhempainiltoihin ja yhteisiin tapahtumiin.

Huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on keskeinen merkitys oppilaiden opintojen tukemisessa. Yhteistyö korostuu erityisesti valintatilanteissa ja koulutuksen nivelvaiheissa sekä erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opintojen tukemisessa.

Kodin ja koulun yhteistyö näkyy koulussamme monin tavoin. Alaluokilla opettajan ja kotien yhteistyö on tiivistä: suhteita hoidetaan tapaamisilla, puhelimitse tai sähköpostilla. Yläluokilla tiedotamme säännöllisesti kuukausiraporteilla lapsen koulunkäynnistä: niin koemenestyksestä kuin poissaoloistakin. Tällöin myös vanhemmilla on mahdollisuus kommentoida asioita. Lisäksi luokanvalvojat ottavat koteihin yhteyttä tarvittaessa. Kodin ja koulun yhteistyöhön maahanmuuttajataustaisten ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden vanhempien kanssa osallistuu aktiivisesti lisäksi oppilashuoltohenkilöstö.

Vanhempainiltoja pidetään säännöllisesti. Myös yksilöllisiä vanhempaintapaamisia järjestetään. Tapaamiset voivat olla luonteeltaan arvioivia, koulunkäynnin järjestämiseen liittyviä tai oppilaan jatko-opintoihin liittyviä. Mukana voivat tällöin olla myös oppilashuoltoryhmän asiantuntijat

Koulussamme toimiva vanhempainyhdistys toimii linkkinä koulun ja kotien välillä. Yhdistys järjestää toimintaa ja on koulun tapahtumissa mukana. Yhdistyksen johtokunnan toiminnassa on mukana opettajajäsen.

Vanhemmat voivat halutessaan lähteä koulun retkille mukaan valvojiksi. Myös opetussuunnitelmatyössä kuullaan vanhempia. Koulun juhliin ja esityksiin vanhemmat ovat tervetulleita.

7.2. Koulutuksen nivelvaiheisiin liittyvä yhteistyö

7.2.1. Esi- ja perusopetuksen yhteistyö

Perusopetus rakentuu esiopetuksessa luodulle pohjalle. Esi- ja perusopetus muodostavat lapsen kasvussa ja oppimisessa kokonaisuuden. Yhteistyötä tehdään sekä opetussuunnitelman laadinnassa että käytännön toiminnassa.

Esi- ja perusopetuksen avoin ja hyvä yhteistyö luo pohjan joustavalle, elinikäiselle oppimiselle. Yhteistyön merkitys korostuu erityisesti alkuopetuksen luokkien aikana. Yhteistyössä otetaan huomioon varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen vahvuudet.

Helsingissä laaditaan jokaiselle lapselle henkilökohtainen esiopetuksen suunnitelma. Suunnitelma siirtyy vanhempien luvalla kouluun.

Lähialueen koulujen ja päiväkotien kesken laaditaan esi- ja perusopetuksen yhteistoimintasuunnitelma. Suunnitelmassa määritellään yhteistyön tavoitteet ja rakenne sekä yleiset toimintaperiaatteet ja -tavat. Yhteistoimintasuunnitelma liitetään osaksi koulukohtaista opetussuunnitelmaa.

7.2.2. Yhteistyö perusopetuksen aikana ja päättövaiheessa

Oppilas tarvitsee ohjausta ja tukea erityisesti koulutuksen nivelvaiheissa ja valintatilanteissa. Nivelvaiheiden yhteistyön tehtävänä on tukea oppilaan eheän ja yhtenäisen oppimispolun rakentumista perusopetuksen eri vaiheissa. Onnistuneen yhteistyön edellytyksenä on alueellisen yhteistyön rakenteiden ja käytäntöjen luominen koulujen kesken. Oppilaita ohjataan hakeutumaan ensisijaisesti lähikouluun. Koulujen oppilaskuntien yhteistyö vahvistaa osaltaan alueen perusopetuksen yhtenäisyyttä.

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opiskelun tukeminen edellyttää hyvää tiedonkulkua ja yhteistyötä koulujen ja opettajien kesken. Lähettävän koulun tehtävänä on huolehtia siitä, että vastaanottava koulu saa riittävästi tietoa oppilaan tuen tarpeesta. Yhteistyö oppilaan opettajien ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa on oleellista valmistavan opetuksen aikana ja oppilaan siirtyessä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen. Moniammatillisen yhteistyön merkitys korostuu erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden kohdalla sekä koulutuksen nivelvaiheissa että oppilaan siirtyessä yleisopetuksesta erityisopetukseen ja erityisopetuksesta yleisopetukseen.

Jos erityistä tukea tarvitsevan oppilaan tai maahanmuuttajataustaisen oppilaan kuudennen vuosiluokan todistus on annettu sanallisena arviona, tulee lähettävän koulun huolehtia siitä, että vastaanottava koulu saa riittävästi tietoa oppilaan osaamisesta ja edistymisestä. Jos oppilaalle on laadittu oppimissuunnitelma, siirtyy se oppilaan mukana huoltajan suostumuksella vastaanottavaan kouluun.

Perusopetuksen päättövaihe, vuosiluokat 8 – 9, on oppilaan jatko-opintojen kannalta merkittävä. Päättövaiheen erityisenä tehtävänä on ohjata oppilasta jatko-opintoihin ja kehittää valmiuksia toimia yhteiskunnassa ja työelämässä. Yhteistyö eri tahojen kanssa on tärkeää ohjattaessa oppilasta toisen asteen opintoihin. Osallistumalla yhteistyöhön opettajat ja opinto-ohjaajat saavat tietoa oppilaiden tarpeista ja toisella asteella edellytettävistä valmiuksista. Opinto-ohjaajien sekä perus- ja toisen asteen opetuksen opettajien välisen yhteistyön merkitys korostuu erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ohjauksessa.

Perusopetuksen aikaista yhteistyötä tehdään Vallilan ala-asteen, Kallion ala-asteen ja Aleksis Kiven peruskoulun kesken. Aleksis Kiven peruskoulu on Vallilan ala-asteen ja Kallion ala-asteen oma yläluokkien koulu.

Yhteistyön tavoitteena on

- yhtenäisen perusopetuksen periaatteiden toteuttaminen
- yhteisöllisyyden lisääminen
- verkostoitumisen tukeminen
- yläasteelle siirtymisen kynnyksen madaltaminen
- oman alueen yläasteeseen tutustuminen
- oman alueen koulujen oppilaisiin tutustuminen
-

Aleksis Kiven peruskouluun siirtyvistä Vallilan ala-asteen ja Kallion ala-asteen koulun oppilaista pidetään oppilashuollolliset siirtoneuvottelut. Neuvotteluihin osallistuvat harkinnan mukaan kunkin koulun 6. luokan opettajat ja oppilashuoltohenkilöstö. Neuvottelut käydään kevätlukukauden loppupuolella.

Oppilashuollollinen yhteistyö maahanmuuttajataustaisten ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden vanhempien kanssa aloitetaan nivelvaiheessa. Tiivis yhteistyö jatkuu perusopetuksen päättövaiheeseen.

Oppilasarvioinnin osalta alueen koulut ovat päättäneet, että kaikissa alueen kouluissa annetaan oppilaille numeroarvostelu kaikissa oppiaineissa viimeistään viidenneltä luokalta lähtien.

Oman alueen yläasteen kouluun ja yläasteen kouluopiskeluun tutustumiseksi voidaan järjestää muun muassa tutustumis- ja tiedotustilaisuuksia. Tarkemmat toteuttamistavat sovitaan vuosittain erikseen.

Koulujen rehtorit tekevät yhteistyötä alueellisessa rehtoriverkostossa. Verkostoitumista tuetaan myös opettajien välisellä yhteistyöllä.

7.3. Yhteistyö lähiyhteisöjen ja muiden hallintokuntien kanssa

Koulumme yhteistyö lähikoulujen (Vallilan ala-aste, Kallion ala-aste) kanssa näkyy yhteisinä opettajina, vierailuina ja suunnitteluna. Oman alueen koulujen ja rehtorien kesken käydään jatkuvaa vuoropuhelua.

Yhteistyötä tehdään myös toisen asteen oppilaitosten kanssa. Päättöluokkalaiset tutustuvat toisen asteen oppilaitoksiin (lukiot, ammatilliset oppilaitokset), joissa heillä on halutessaan myös mahdollisuus harjoitteluun.

Muita yhteistyötahoja ovat Helsingin Kaupunginteatteri, nuorisotoimi, pelastus- ja poliisitoimi, sosiaali- ja terveystoimi, perheneuvola ja liikuntatoimi. Myös iltaapäivähoito ja päiväkodit ovat yhteistyökumppaneitamme.

Oppilaiden juttuja ja kirjoituksia julkaistaan Kallio-lehdessä. Myös muihin medioihin pidetään yhteyttä eri tapahtumien yhteydessä.

7.4. Työelämäyhteistyö

Oppilaat tutustuvat työelämään varsinkin yläluokilla tekemällä opintokäyntejä ja osallistumalla työharjoitteluun.

Kahdeksasluokkalaiset osallistuvat viikon mittaiseen harjoitteluun. Yhdeksäsluokkalaisilla on kahden viikon mittainen työharjoittelujakso syyslukukauden aikana. Lisäluokan opiskelijat osallistuvat 2 – 4 viikon työharjoitteluun lukuvuoden aikana.

Erityisluokkien oppilaat tutustuvat työelämään yläluokkien aikana kykyjensä mukaisesti. Oppilaan harjoittelujaksot suunnitellaan tiiviissä yhteistyössä huoltajan kanssa sisällöltään ja kestoalta sopiviksi.

Eri oppiaineissa perehdytään myös Suomen elinkeinoelämään ja tehdään vierailuja eri alojen työpaikkoihin.

7.5. Kansainvälinen yhteistyö

Koulullamme on lähialueyhteistyötä Viroon. Vuorovuosina tehdään ohjelmallisia vierailuja ja vastavierailuja ystävyyskoulun oppilasryhmien ja opettajien kanssa.

Ensimmäisen ja toisen luokan englanninkerholaiset ovat olleet kirjeenvaihdossa ulkomaille.

8. ARVIOINTI

8.1. Oppilaan arviointi

Oppilaan arvioinnin tehtävä ja periaatteet

Oppilaan arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan opiskelua, tukea hänen kasvuaan, kehitystä ja oppimista sekä vahvistaa oppilaan luottamusta itseensä oppijana. Arviointi kehittää osaltaan oppilaan oppimaan oppimisen taitoja. Oppilaan arviointi antaa myös tietoa opettajalle opetuksen suunnittelusta ja kehittämisestä.

Oppilaan arviointi muodostaa kokonaisuuden, jossa on tärkeää opettajan antama jatkuva palaute. Arviointipalautetta annettaessa otetaan huomioon arvioinnin merkitys oppilaan oppimisprosessille. Arviointi on monipuolista, kokonaisvaltaista, realistista ja kannustavaa. Arviointipalaute antaa tietoa myös niistä oppimisen osa-alueista, joita on tarpeen kehittää.

Oppilaan arviointi perustuu opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin, kuvaukseen oppilaan hyvästä osaamisesta tai oppilaalle mahdollisesti laaditussa oppimissuunnitelmassa asetettuihin oppilaan omiin tavoitteisiin. Arviointipalautetta annetaan oppiaineissa osaamisesta ja edistymisestä sekä käyttäytymisestä ja työskentelystä.

Vuosiluokkien 1 – 2 oppilaan arviointi on sanallista ja kohdistuu ensisijaisesti oppilaan edistymiseen sekä yleisiin opiskelu- ja työskentelytaitoihin. Vuosiluokilla 3 – 7 oppilaan arviointi voi olla sanallista arviointia, numeroarvostelu tai näiden yhdistelmä.

Kuudennen luokan lukuvuositodistuksessa käytetään numeroarvostelua, jota voidaan täydentää sanallisella arvioinnilla. Oman opinto-ohjelman mukaan opiskelevien erityisopetuksen oppilaiden arviointi voi tarvittaessa olla sanallista myös kuudennen luokan lukuvuositodistuksessa.

Yhteisten oppiaineiden arvioinnissa käytetään numeroarvostelua viimeistään kahdeksannella vuosiluokalla sekä aiemmin niissä oppiaineissa, joissa oppilas on suorittanut perusopetuksen yhteiset opinnot. Arvioinnin tulee olla monipuolista ja siksi oppilaalle annetaan sanallista arviointipalautetta edistymisestä numeroarvostelun lisäksi koko perusopetuksen ajan.

Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan etukäteen tietoa arvioinnin perusteista sekä pyydettyä selvitetään jälkikäteen, miten niitä on arvioinnissa sovellettu. Arviointipalautetta annetaan oppilaalle ja hänen huoltajalleen riittävästi lukuvuositodistuksen lisäksi. Arvioinnista päätetään koulun opetussuunnitelmassa.

Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa laaditut kuvaukset oppilaan hyvästä osaamisesta tukevat opettajan työtä ja ovat arvioinnin pohjana arvioitaessa,

miten oppilas on saavuttanut tavoitteet. Numeroarvosana kuvaa osaamisen tasoa. Sanallisella arvioinnilla kuvataan myös oppilaan edistymistä ja oppimisprosessia. Numeroarvostelua käytettäessä hyvän osaamisen kuvaus määrittelee tason arvosanalle kahdeksan (8). Arviointimuodosta riippumatta oppilas saa lukuvuoden aikana monipuolisesti palautetta edistymisestään ja osaamisestaan.

Oppilaan itsearviointi

Opetuksen yhtenä tehtävänä on luoda edellytyksiä oppilaan itsearviointitaitojen kehittymiselle. Tavoitteena on tukea oppilaan itsetuntemuksen kasvua ja kehittää hänen opiskelutaitojaan. Oppilaan käsitys itsestään oppijana selkiytyy ja tieto oman kehittymisen mahdollisuuksista syvenee. Oppilasta ohjataan ja kannustetaan asettamaan tavoitteita työskentelylleen, oppimiselle ja yhdessä toimimiselle sekä arvioimaan oppimis- ja työskentelytaitojaan.

Oppilas harjaantuu tarkastelemaan ja säätelemään toimintaansa sekä tunnistamaan edistymistään. Itsearvioinnin kautta oppilaalle syntyy käsitys siitä, että hän voi vaikuttaa omaan oppimiseensa ja itseään koskeviin asioihin. Oppilas tarvitsee opettajan ohjausta ja tukea sekä säännöllistä palautetta, jotta hänen itsearviointitaitonsa kehittyvät.

8.1.1. Arvioinnin toteuttaminen lukuvuoden aikana

Lukuvuoden aikana oppilas, opettaja ja vanhemmat arvioivat oppilaan käyttäytymis- ja työskentelytaitoja sekä edistymistä eri oppiaineissa. Oppilasta ohjataan alusta alkaen määrittelemään tavoitteita toiminnalleen ja rohkaistaan realistisen arvioinnin tekoon. Oppilaan edistymistä arvioitaessa otetaan huomioon oppilaan lähtötaso ja edistyminen.

Itsearvioinnin kautta oppilas oppii havainnoimaan omaa edistymistään. Oppilaiden itsearviointia toteutetaan lukuvuoden aikana kullekin luokka-asteelle sopivalla menetelmällä mm. keskustellen, kirjallisesti ja ryhmäarvioina.

Oppilas ja huoltaja saavat oppilaan osaamisen tasosta, työskentelytaidoista ja käyttäytymisestä sekä vahvuuksista ja kehittämisalueista palautetta lukuvuoden aikana mm. arviointikeskusteluista ja erilaisista opiskelua koskevista tiedotteista.

Opinnoissa edistymisestä oppilaalle annetaan välitodistus syysjakson lopulla sekä lukuvuositolodistus kunkin lukuvuoden päätteeksi. Molemmissa todistuksissa arvioidaan myös oppilaan käyttäytyminen.

Lukuvuositolodistuksessa todetaan oppilaan vuosiluokalta toiselle siirtäminen, ehdollinen vuosiluokalta siirtäminen ja mahdollinen luokan kertaaminen.

Luokilla 1 - 2 arviointi on sanallista. Matematiikassa sekä äidinkieliessä ja kirjallisuudessa 1-2 luokilla oppilaan edistyminen ja osaamisen taso kuvataan tarkemmin. Muissa oppiaineissa arvioidaan erityisesti oppilaan vahvuudet ja kehittämisalueet. 3. luokalla arvioidaan numeroin muut kuin taito- ja taideaineet. Luokilla 4 - 6 arvioidaan ainoastaan numeroin. Luokilla 7 - 9 yhteisiä oppiaineita sekä vähintään 2 vuosiviikkotuntia kestäviä

valinnaisia aineita arvioidaan numeroasteikolla. Kahta vuosiviikkotuntia lyhyemmät valinnaiset kurssit arvioidaan suorituserkinnällä.

Sanallinen arvio lukuvuositolistuksissa muotoillaan niin, että siitä selkeästi ilmenee, onko oppilaan opiskelema oppimäärä suoritettu hyväksytysti vai onko suoritus hylätty.

Alueellisesti on Kallio-Vallilan alueella sovittu, että kaikissa kouluissa annetaan numeroarvostelu viimeistään 5. luokalla.

8.1.2. Hyvän osaamisen kuvaus

Oppilaan hyvän osaamisen kuvaus perustuu opetushallituksen oppiainekohtaisiin määritelmiin. Hyvällä osaamisella viitataan arvosanaan kahdeksan (8).

Arvosanojen kriteerit ovat seuraavat:

Erinomainen (10)	Oppilas ylittää lähes kaikkien oppiainetavoitteiden edellyttämän hyvän osaamisen tason ja osoittaa lisäksi erityistä harrastuneisuutta oppiaineen aihepiirissä.
Kiitettävä (9)	Oppilas ylittää useimpien oppiainetavoitteiden hyvän osaamisen tason.
Hyvä (8)	Oppilas osoittaa keskimääräistä oppiainetavoitteiden edellyttämää osaamista; joidenkin osatavoitteiden alittaminen voi kompensoitua muiden ylittämällä.
Tyydyttävä (7)	Oppilas osoittaa osaamista, jota useimmat oppiainetavoitteet edellyttävät.
Tarvitsee vielä harjoitusta (6 - 5)	Oppilas pyrkii oppiaineen tavoitteiden saavuttamiseen, vaikka pystyy osoittamaan vain jossain määrin niiden edellyttämää osaamista.

8.1.3. Työskentelyn arviointi

Työskentelyn arvioinnilla tuetaan oppilaan oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Työskentelyn arviointi kohdistuu oppilaan taitoon suunnitella, säädellä, toteuttaa ja arvioida omaa työtään. Vastuullisuus ja yhteistyötaidot ovat myös osa oppilaan työskentelyn arviointia. Työskentelyn arvioinnin pohjana ovat koulun opetussuunnitelmassa työskentelylle asetetut yleiset ja oppiainekohtaiset tavoitteet.

Työskentelyn arviointi on aina osa oppiaineen arviointia. Siitä voidaan antaa myös erillinen sanallinen arvio.

8.1.4. Käyttäytymisen arviointi

Käyttäytymisessä arvioidaan sitä, miten oppilas toimii vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristön kanssa, arvostaa omaa ja toisten työtä ja noudattaa sääntöjä. Käyttäytymisen arvioinnin pohjana ovat koulun opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetetut tavoitteet. Oppilaan käyttäytymistä arvioivat kaikki oppilasta opettavat opettajat.

Oppilaan hyvän käyttäytymisen tavoitteet ovat moninaiset. Ne näkyvät hänen jokapäiväisessä käyttäytymisessään. Tavoitteena on, että oppilas huomioi muut ihmiset. Hän on yhteistyökykyinen, suvaitsevainen, hänellä on hyvät käytöstavat ja hän huolehtii omasta siisteydestään. Oppilas myös huolehtii ympäristöstään, sen järjestyksestä ja turvallisuudesta. Hän tuntee ja noudattaa koulun järjestyssääntöjä. Lisäksi hän arvostaa omaansa ja muiden työskentelyä.

Käyttäytyminen arvioidaan neljänteen vuosiluokkaan asti väliarvioinnissa sanallisesti ja luokkien 3. - 4. lukuvuositodistuksissa sekä vuosiluokilla 5 - 9 numeroin väli- ja lukuvuositodistuksissa. Päättö- ja erotodistukseen käyttäytymisen arviota ei merkitä, mutta päättöluokkalainen saa arvion käyttäytymisestään päättötodistuksen liitteenä.

1 – 2 -luokalla oppilaan tavoitteena on, että oppilas oppii hallitsemaan ja säätelemään omaa toimintaansa ja käyttäytymistään, sekä kuuntelemaan muita. Muiden kanssa työskennellessään hän ottaa huomioon toiset ihmiset sekä heidän mielipiteensä. Oppilas osallistuu rakentavasti yhteiseen työskentelyyn ja arvostaa omaa ja toisten työtä. Hän huolehtii työskentely-ympäristönsä siisteydestä.

8.1.5. Käyttäytymisen numeroarvioinnin kriteerit

Arvosana 10

Toisten huomioon ottaminen

Ilmaisee rohkeasti kantansa oikeassa ja väärässä.

Osoittaa hienotunteisuutta toisia kohtaan ja pystyy hillitsemään itsensä myös paineen alaisena.

On avulias ilman hyödyn tavoittelua.

Ylläpitää luokan työrauhaa.

Sääntöjen noudattaminen

On sisäistänyt yhteiselämän periaatteet ja noudattaa niitä ilman ulkoista kontrollia.

On luotettava.

Ympäristöstä huolehtiminen

Huolehtii aktiivisesti ympäristön siisteydestä ja viihtyisyydestä.

Arvosana 9

Toisten huomioon ottaminen

On kohtelias ja ystävällinen. On huomaavainen ja avulias. Pitää omalta osaltaan yllä työrauhaa.

Sääntöjen noudattaminen

Noudattaa ryhmän ja koulun sääntöjä lähes aina.

Ympäristöstä huolehtiminen

Huolehtii omalta osaltaan ympäristön siisteydestä ja viihtyisyydestä.

Arvosana 8, käyttäytymisen perustaso

Toisten huomioon ottaminen

Oppilas sopeutuu kouluun ja osaa käyttäytyä asianmukaisesti useimmissa tilanteissa. Hän hyväksyy ihmisten erilaisuutta ja pitää omalta osaltaan yllä työrauhaa.

Sääntöjen noudattaminen

Noudattaa ryhmän ja koulun sääntöjä useimmiten.

Voidaan joskus joutua kehottamaan.

Ympäristöstä huolehtiminen

Huolehtii omasta ympäristöstään ja välineistään useimmiten.

Arvosana 7

Toisten huomioon ottaminen

Ei itsenäistä vastuuta. Menee ryhmän mukana.

Ei ole kovin kohtelias. Tilannetaju horjuu.

Ei malta odottaa omaa vuoroaan.

Ei ole sisäistänyt omaa osuuttaan työrauhan ylläpitämisessä.

Sääntöjen noudattaminen

Tuntee ryhmän ja koulun säännöt, mutta ei aina piittaa niistä.

Tahallisia sääntörikkomuksia.

Ympäristöstä huolehtiminen

Ei ole juuri selvillä ympäristöä koskevasta vastuusta, eikä katso sen koskevan itseään.

Arvosanat 6, 5 ja 4

Arvosanojen antamista edeltävät

- vakavat sääntörikkomukset tai piittaamaton käytös
- useat koulun antamat rangaistukset

8.1.6. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden arviointi

Oppilaan oppimisvaikeudet otetaan huomioon oppilaan arvioinnissa. Arvioitaessa tulee käyttää menetelmiä, joiden avulla oppilas kykenee mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa.

Erityisopetukseen otetun tai siirretyn oppilaan arvioinnin perusteet määritellään hänelle laadittavassa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS).

Jos erityisopetukseen otettaessa tai siirrettäessä on päätetty, että oppilas opiskelee perusopetuksen yleisen opetussuunnitelman mukaisesti, hänen suorituksensa arvioidaan samoilla perusteilla kuin muidenkin oppilaiden suoritukset.

Jos erityisopetukseen otettaessa tai siirrettäessä on päätetty, että oppilas opiskelee yksilöllisen oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa, arvioidaan oppilaan suorituksia henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa määriteltuihin oppilaan omiin tavoitteisiin perustuen. Yksilöllisten oppimäärien mukaisesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan käyttää sanallista arviota koko perusopetuksen ajan ja päättöarvioinnissa.

Luokkamuotoisen erityisopetuksen oppilaan arvioinnissa kiinnitetään ensisijaisesti huomiota oppilaan edistymiseen ja mahdollisuuksiin siirtyä yleisopetukseen sekä tarkkaillaan oppilaan etenemistä henkilökohtaisen oppimissuunnitelman mukaisesti.

Sopeutumisessa tukea tarvitsevien (esy) erityisopetuksessa arvioidaan oppilaiden suorituksia yleisopetuksen periaatteiden mukaisesti. Arvioinnissa käytetään lukukausittain annettavaa numeroarvostelua, jota täydennetään tarvittaessa sanallisella arvioinnilla.

Yksilöllisessä (emu) erityisopetuksessa käytetään 1. - 2. -luokilla sanallista arviointia. 3. - 4. -luokilla arvioidaan sekä sanallisesti että numeroin. Viidenneltä luokalta alkaen numeroarvion lisänä voidaan käyttää sanallista arviointia.

Lukuvuoden aikana käytetään oppilaan itsearviointilomaketta, jonka tarkoituksena on auttaa oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita ja suhteuttamaan omia suorituksiaan ja kehittymistään niihin. Osallistuminen omaa työtä koskevaan arviointiin tukee samalla itsetunnon rakentumista.

Erityisopetuksen todistuskäytännöt ovat samat kuin yleisopetuksessa. Emu-luokan oppilaan todistuksesta käy ilmi yksilöllisen opetussuunnitelman mukainen opiskelu.

Osa-aikaisessa erityisopetuksessa, jossa tuetaan yleisopetuksen oppilaan oppimista, arviointi on jatkuvaa ja kannustavaa. Arvioinnissa huomioidaan oppilaan työskentelyä, edistymistä, tavoitteita ja tavoitteiden saavuttamista. Oppilaan itsearviointi- ja itseohjautuvuustaitojen kehittämisellä on korostunut asema. Osa-aikaisessa erityisopetuksessa käsiteltyjen oppisisältöjen osaamisen arvioi erityisopettaja yksin tai yhdessä aineenopettajan kanssa.

8.1.7. Maahanmuuttajataustaisen oppilaan arviointi

Oppiaineiden arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tausta ja vähitellen kehittyvä suomen kielen taito. Suomen kielen taitojen mahdollisten puutteiden merkitystä arvioinnissa pyritään vähentämään monipuolisilla, joustavilla ja oppilaan tilanteeseen sovitetuilla arviointimenetelmillä. Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine arvioidaan joko suomi toisena kielenä tai suomi äidinkielenä -oppimäärän mukaisesti. Koulu päättää oppimäärästä oppilaskohtaisesti. Oppilaan arviointi voi olla sanallista koko perusopetuksen ajan lukuun ottamatta päättöarviointia.

Oppilaan arviointi perustuu oppimissuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin valmistavan opetuksen ajan ja vuosi sen jälkeen.

Oppilas voi valmistavan opetuksen ohessa suorittaa myös perusopetuksen

oppimääriä joissakin oppiaineissa. Oppilas saa tällöin erillisen todistuksen perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta. Arviointi voidaan antaa sanallisena arviona tai numeroarvosteluna. Jos oppilas suorittaa jonkin perusopetuksen oppiaineen koko oppimäärän valmistavan opetuksen aikana, annetaan siitä numeroarvosana.

Peruskoulun vuosiluokille 7 – 9 sijoittuvan maahanmuuttajataustaisen oppilaan, joka ei ole opiskellut vierasta kieltä, oppimissuunnitelmassa asetetaan tavoitteet kielen opiskelulle ja kuvataan tarvittavat tukimuodot, joiden avulla oppilas voi saavuttaa A – kielen oppimäärän tavoitteet päättöarviointiin mennessä. Oppilas voi myös osallistua B1 – englannin opetukseen, joka tukitoimin toteutettuna arvioidaan viimeistään päättötodistuksessa A – kielenä.

Kouluun otettujen maahanmuuttajaoppilaiden suomen kielen taidon lähtötaso arvioidaan syysjakson alussa. Samoin arvioidaan 7. luokalle tulevan oppilaan vieraiden kielten opintojen laajuus ja taitotaso sekä ohjataan halukkaat huoltajan pyynnöstä oman äidinkielen opiskeluun.

Arvioinnin perusteella oppilaat ohjataan opiskelemaan äidinkieltä ja kirjallisuutta. He opiskelevat joko suomen kieli –oppimäärän tai suomi toisena kielenä –oppimäärän (S2) mukaan. Oppilaan opinto-ohjelmaan voidaan liittää osia eri oppimääristä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Jos suomi ei ole maahanmuuttajaoppilaan äidinkieli, hänen opintojaan arvioidaan suomi toisena kielenä (S2) –oppimäärän mukaan. Mikäli oppilaan suomen kielen taitojen arvioidaan olevan äidinkielen tasoisia, oppilas voidaan arvioida suomen kieli –oppimäärän mukaisesti. Tällöin arvion oppilaan kielitaidon tasosta tekevät äidinkieli ja kirjallisuus –oppiaineen opettaja ja S2-opettaja yhdessä.

Oppiaine äidinkieli ja kirjallisuus sisältää myös oppilaan äidinkielen vapaaehtoiset oppimäärän. Samaa kieltä ei kuitenkaan voi arvioida sekä äidinkielenä että vieraana kielenä.

Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan ikä, kielitausta, mahdollisuudet käyttää kieltä sekä oppilaan kielessä saama opetus. Oppilaan tausta ja vähitellen kehittyvä kielitaito otetaan huomioon myös muiden oppiaineiden arvioinnissa. Kielitaidon eri osa-alueet eivät aina kehity tasaisesti, vaan esimerkiksi puhumistaito voi olla muita osa-alueita edellä.

Oppilaan arviointi voi olla sanallista perusopetuksen aikana.

8.1.8. Maahanmuuttajaoppilaan äidinkieli

Oppilaalle annetaan lukuvuoden päättyessä erillinen todistus maahanmuuttajien äidinkielen opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio. Myös päättöarvioinnista annetaan erillinen todistus. Päättöarviointi perustuu hyvän osaamisen kuvaukseen.

8.1.9. Opinnoissa etenemisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet

Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalla, jos hän on suorittanut hyväksytysti kaikki opetussuunnitelmassa määritellyt oppiaineiden tai aihekokonaisuuksien tavoitteet. Oppilas voi siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänellä olisi hylättyjä suorituksia, jos arvioidaan, että hän kykenee suoriutumaan seuraavan vuosiluokan tavoitteista. Tällöin oppilaalle laaditaan kyseisessä oppiaineessa oppimissuunnitelma, josta käy ilmi, miten oppilas suorittaa opintonsa hyväksytysti.

Oppilaalle, jolla on hylättyjä suorituksia, varataan mahdollisuus osoittaa erillisessä kokeessa saavuttaneensa kyseisen oppiaineen vuosiluokan tavoitteet hyväksytysti. Erillinen koe voi sisältää monipuolisesti erilaisia näyttömahdollisuuksia.

Vuosiluokalle jättämistä harkittaessa arvioidaan aina sen hyöty oppilaan kokonaistilanteen kannalta. Kokonaistilanteen arviointiin osallistuu tarvittava oppilashuoltohenkilöstö. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hänellä on hylätty suoritus yhdessä tai useammassa oppiaineessa ja arvioidaan, ettei hän selviydy seuraavan vuosiluokan tavoitteista. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle myös yleisen heikon koulumenestyksen perusteella, vaikka hänellä ei olisi yhtään hylättyä suoritusta. Huoltajalle varataan tällöin mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Yhteistyötä oppilaan huoltajan kanssa tiivistetään, kun huomataan, että oppilaan suoritustaso yhdessä tai useammassa oppiaineessa on heikentynyt huomattavasti. Tämä on erityisen tärkeää päättövaiheessa olevien oppilaiden osalta.

Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle, mikäli hän on saanut vähintään välttäviä tietoja ja taitoja osoittavat arvosanat tai vastaavan sanallisen arvion opetettavissa aineissa.

Oppilaan suoritus oppiaineessa tulee hylätyksi, mikäli oppilas ei ole osoittanut minkäänlaista hänelle asetettujen oppiainetavoitteiden mukaista osaamista eikä pyrkimystä tavoitteiden saavuttamiseen, on ollut välinpitämätön ja paljon luvatta poissa. Oppilas pääsääntöisesti laiminlyö kotitehtäviään eikä muutenkaan suoriudu tehtävistään itsenäisesti ilman jatkuvaa opettajan apua, ei osallistu opetuskeskusteluun eikä muuhunkaan opetukseen eikä pysty kertaustilanteessakaan osoittamaan vaadittavien oppisisältöjen ja taitojen osittaistakaan hallintaa.

Päätöksen oppilaan siirtymisestä seuraavalle vuosiluokalle tai luokan kertaamisesta tekevät rehtori ja oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Hylättyjä suorituksia saaneen tai muutoin opinnoissa heikosti edenneen oppilaan kohdalla harkitaan, onko tarkoituksenmukaista jättää hänet suoraan vuosiluokalle vai tehdäkö luokalle jättämisestä ehdollinen päätös.

Mikäli oppilaan vuosiluokan suoritus yhdessä tai useammassa yhteisessä tai valinnaisessa oppiaineessa on hylätty, mutta katsotaan, ettei hänen yleinen koulumenestyksen tasonsa edellytä jättämistä suoraan luokalle, tarjotaan oppilaalle mahdollisuutta hylättyjen suoritustensa uusimiseen. Tällöin tehdään oppilaan jättämisestä vuosiluokalle ehdollinen päätös, jossa mainitaan se oppiaine, jonka oppimäärän hyväksytty suorittaminen on vuosiluokalta siirtymisen edellytyksenä. Mikäli oppilas osoittaa erillisellä suorituksella

hallitsevansa ehdollisessa päätöksessä edellytetyt tiedot ja taidot, hän siirtyy seuraavalle vuosiluokalle. Muussa tapauksessa hän jää luokalle. Vuosiluokalle jäävän oppilaan suoritukset raukeavat.

Mikäli oppilas saa jostain numeroin arvosteltavasta oppiaineesta hylätyn suorituksen, hänelle tarjotaan mahdollisuus erillisellä suorituksella osoittaa saavuttaneensa asianomaisessa aineessa hyväksyttävät tiedot ja taidot. Mahdollisuus suoritukseen tarjotaan pääsääntöisesti lukuvuoden työn päätyttyä. Mikäli oppiaineen opiskelu ja arviointi lukuvuonna päättyy syyslukukauteen, hylätty suoritus tarjotaan uusittavaksi kevätlukukauden kahden ensimmäisen kuukauden aikana erikseen määriteltävänä päivänä. Hylätyn suorituksen uusimisen tarkasta ajankohdasta päättävät rehtori ja opettajat siinä yhteydessä, kun suorituksen hylätyksi tuleminen todetaan.

Opinnoissa tilapäisesti jälkeen jäävälle tai muutoin erityistä tukea tarvitsevalle oppilaalle annetaan tukiopetusta. Lieviä oppimis- ja sopeutumisvaikeuksia omaavan oppilaan jälkeen jäämistä opinnoissa ehkäistään myös osa-aikaista erityisopetusta antamalla.

8.1.10. Oman opinto-ohjelman mukaan etenevä oppilas

Oman opinto-ohjelman mukaan etenevä oppilas siirtyy lukuvuoden työn päätyttyä seuraavalle vuosiluokalle. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella.

Oman opinto-ohjelman mukaan opiskeleva oppilas on 9. luokan oppilas, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai hänen oppivelvollisuusikänsä täyttyy ja hän eroaa koulusta.

8.1.11. Päättöarvioinnin periaatteet

Päättöarvioinnin tulee olla valtakunnallisesti vertailukelpoista ja kohdella oppilaita tasavertaisesti. Päättöarvioinnin tehtävänä on määritellä, miten hyvin oppilas on saavuttanut perusopetuksen tavoitteet eri oppiaineissa.

Päättöarvosana perustuu oppilaan osaamiseen päättövaiheessa. Päättövaiheen muodostavat vuosiluokat 8 – 9 lukuun ottamatta niitä oppiaineita, joissa yhteinen opetus päättyy aikaisemmin.

Oppilaan osaaminen arvioidaan suhteessa valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin, jotka määrittelevät tieto – ja taitotason arvosanalle 8 (hyvä). Päättöarvioinnissa työskentelytaidot sisältyvät oppiaineiden päättöarvioinnin kriteereihin. Oppilas saa arvosanan 8, jos hän osoittaa keskimäärin kriteereiden mukaista osaamista, joidenkin kriteereiden saavuttamatta jäämisen voi kompensoida muiden kriteereiden tason ylittäminen. Oppilas saa arvosanan 5 (välttävä), jos hän osoittaa jossain määrin kriteereiden mukaista osaamista.

Kuukausitiedotteen lisäksi oppilas ja huoltaja saa kaksi kertaa lukuvuodessa opiskelun tehostamiskehotuksen, jos oppilas on saamassa heikon/hylätyn arvosanan, vaikka pystyisi parempaan suoritukseen.

8.2. TODISTUKSET

8.2.1. Perusopetuksen aikana käytettävät todistukset

Lukuvuoden päättyessä annetaan lukuvuositolistus, joka on opettajan antama arvio oppilaan edistymisestä ja osaamisesta. Lukuvuoden aikana annettavan arviointipalautteen määrästä ja muodosta päätetään koulun opetussuunnitelmassa. Oppilaan itsearviointi ei sisälly varsinaiseen lukuvuositolistukseen, mutta se voidaan antaa erillisenä lukuvuositolistuksen liitteenä.

Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta merkitään hänen saamansa arvio todistukseen vain siinä tapauksessa, että kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen.

Jos oppilaan oppitunneista lukuvuoden aikana vähintään puolet on opetettu muulla kuin koulun opetuskielellä, tulee todistuksessa mainita opetuksessa käytetty kieli ja sillä opetetut oppiaineet.

Jos oppilas opiskelee yksilöllisten oppimäärien mukaan, varustetaan numeroarvosana tai sanallinen arvioi tähdellä (*). Todistuksen lisätietoihin tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt (*) oppiaineet yksilöllisen oppimäärän mukaan (Perusopetuslaki 17 §:n 2 mom.).

Erotodistus annetaan oppilaalle, joka vaihtaa toiseen kouluun tai eroaa perusopetuksesta tai ei ole saanut oppivelvollisuutta suoritetuksi oppivelvollisuutensa. Erotodistuksen liitteenä tulee olla koulussa noudatettu tuntijako sekä selvitys opetuksen mahdollisista painotuksista. Erotodistukseen ei merkitä käyttäytymisen arviota.

8.2.2. Päättötodistus

Perusopetuksen päättövaiheessa numeroin arvosteltavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, ensimmäinen vieras kieli, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämäntutkimustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous.

Äidinkieli ja kirjallisuus–oppiaineessa arvioidaan perusopetuksen perusteissa määritellyt oppimäärät, joista oppilas opiskelee yhtä tai kahta. Jos oppilas on

vaihtanut (äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten) oppimäärää, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menetellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta toiseen. Oppiaineiden vuosiviikkotuntien merkitään vain taito - ja taideaineissa ja valinnaisissa aineissa

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimäärästä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa.

Valinnaisena aineena opiskeltava kieli voidaan huoltajan kirjallisesta pyynnöstä arvioida sanallisesti

Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta merkitään hänen saamansa arvio todistukseen vain siinä tapauksessa, että kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen.

Päättötodistukseen merkitään oppiaineen opetuksessa käytetty kieli, mikäli jonkin oppiaineen perusopetuksen oppitunneista on päättövaiheessa opetettu vähintään puolet muulla kuin koulun opetuskielellä.

Jos oppilas opiskelee yksilöllisten oppimäärien mukaan, myös päättötodistus voi olla sanallinen. Jos käytetään numeroarvostelua, varustetaan numeroarvosana tähdellä (*). Todistuksen lisätietoihin tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt (*) oppiaineet yksilöllisen oppimäärän mukaan (Perusopetuslaki 17 §:n 2 mom.)

Yhdeksännen luokan oppilaalle annetaan tarvittaessa jatko-opintoihin pyrkimistä varten välitodistus, jossa oppilaan osaaminen arvioidaan samoin perustein kuin päättötodistuksessa.

Kahden vuosiviikkotunnin valinnaisaineet arvioidaan numeroin.

Alle kahden vuosiviikkotunnin, hyväksytysti suoritettut kurssit arvioidaan päättötodistuksessa merkinnällä "hyväksytty".

Mikäli oppilaan opinnot keskeytyvät jossakin numeroin arvioitavassa valinnaisessa aineessa, merkitään päättötodistukseen opiskeltu viikkotuntimäärä ja arvio "osallistunut".

Käyttäytymisen arviota ei merkitä ero- eikä päättötodistukseen. Käyttäytymisestä annetaan oppilaalle arvio erillisenä päättötodistuksen liitteenä.

Päättöarviointiin voidaan liittää erillisinä esim. arvosanoja täydentäviä sanallisia arvioita, selostuksia oppilaan osallistumisesta oppilaskuntatyöhön, vapaaehtoistyöhön, selostuksia oppilaan erityisosaamisesta esim. teatteri-ilmaisussa ja kuvataiteessa.

8.3. Toiminnan arviointi ja kehittäminen

Koulun toiminnan arviointi on osa kouluyhteisön perustyötä ja osa Helsingin yleissivistävän koulutuksen arviointia. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, opetustoimen henkilöstön työtä ja sekä hankkia ja analysoida tietoa koulun kehittämistyön ja päätöksenteon pohjaksi.

Lukuvuosittain toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohtana ovat koulun oman opetussuunnitelman ohella yleissivistävän koulutuksen strategiset sekä toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja edellisen lukuvuoden toimintakertomus. Koulu hyödyntää toiminnan ja talouden suunnittelussa käytettävissä olevia arviointituloksia.

Itsearviointia tehdessään ja omia tuloksia seuratessaan koulu ottaa huomioon yleissivistävän koulutuksen arvioinnin linjauksissa mainitut yhteiset arviointikäytännöt ja niiden tuottamat tulokset ja tulosten kehittymisen.

Koulu osallistuu valtakunnallisiin ja opetusviraston tilaamiin tutkimuksiin ja vastaa kyselyihin sekä hyödyntää niistä saatuja tuloksia toimintansa kehittämisessä.

Koulu voi kaikille yhteisten arviointikäytänteiden ja arviointikohteiden ohella halutessaan myös käyttää omia arviointimenetelmiä ja valita arviointikohteita omista lähtökohdistaan käsin.

Koulun toiminnan arvioinnista ovat ensisijaisesti vastuussa rehtori ja opettajat.

8.3.1. Toimintasuunnitelma

Koulun toimintasuunnitelmaan kirjataan alkavaa lukuvuotta koskevat keskeiset tavoitteet opetussuunnitelman painoalueet, koulun kehittämishankkeet sekä arvioidaan oppilasmääriin perustuvan tuntikehyksen käyttö.

Toimintasuunnitelmarungon laatii suunnitteluryhmä, joka yhdessä rehtorin ja apulaisrehtorien kanssaideoi, tekee alustavia ehdotuksia, kokoaa keskustellen opettajakunnan, oppilaskunnan ja henkilökunnan mielipiteitä, visioi tulevaa toimintaa sekä valmistelee asioita suunnittelu- ja yhteistoimintakokouksiin.

Koulussa järjestetään vuosittain kaksi tulevaa lukuvuotta koskevaa suunnittelukokousta. Opetussuunnitelmaan, opetustoimen yleistavoitteisiin ja strategiaan painoalueisiin pohjautuva tavoitealue valitaan kevään suunnittelukokouksessa.

Toisena suunnittelupäivänä elokuussa tavoitealueelle laaditaan todentamiskriteerit ja alustavat toteutusperiaatteet ja –ideat. Syksyllä asia on esillä myös opettaja- ja henkilökunnan yhteisessä työpaikkakokouksessa sekä oppilaskunnan hallituksen kokouksessa, jossa oppilaat esittävät omia toimintaideoitaan.

Tavoitteen mukaista toimintaa suunniteltaessa asiat konkretisoidaan ja tarkennetaan oppilaiden ja opettajien yhteisissä suunnittelukokouksissa lukuvuoden kuluessa sekä arvioidaan toteutunutta toimintaa.

Tulevan lukuvuoden tuntiresurssin käyttöä suunnitellaan aine- ja luokkatasoryhmittäin (luokat 1 - 6, luokat 7 – 10, erityisopetus) rehtorin esittelemältä suunnittelupohjalta keväällä rehtorin ja opettajaryhmien välisessä arviointikeskustelussa.

Oppilashuoltoryhmän toiminta kirjataan suunnitelmaan.

8.3.2.Toimintakertomus

Toimintakertomuksessa esitetään lukuvuoden oppituntien ja luokan ulkopuolisen työn todellinen käyttöaste, lukuvuoden painoalueiden puitteissa järjestetyt merkittävät tapahtumat ja niiden vaikuttavuus sekä pedagogiset kehittämishankkeet ja niiden onnistuminen.

Rehtori ja apulaisrehtorit kokoavat yhdessä suunnitteluryhmän kanssa tiedot lukuvuoden kuluessa tallennetun aineiston pohjalta.

8.3.3. Taloussuunnitelma

Rehtori ja apulaisrehtorit laativat taloussuunnitelmasta luonnoksen opettajakunnalle esitettäväksi. Asiaa käsitellään yhdessä ja sovitaan niistä pedagogisista kehittämishankkeista, jotka vaativat ylimääräistä rahallista panostusta anottavaksi keskitetyistä määrärahoista. Koulun tililannetta seurataan AdeEko-järjestelmässä.

Jokaiselle yhdessä valitulle kehittämishankkeelle nimetään työryhmä ja vastuhenkilö, jonka tehtävänä on laatia anomukset toiminta- ja taloussuunnitelmiseen sekä myöhemmin tehdä selvitys toteutuneesta toiminnasta ja rahojen käytöstä opetusvirastolle.

Koulun yhteisistä hankinnoista keskustellaan ja opettajien toiveet kootaan, priorisoidaan ja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Ensisijaisia ovat perustehtävän kannalta välttämättömät hankinnat.

Rehtori, apulaisrehtorit ja koulusihteeri arvioivat yhdessä eri toiminnoille tarvittavan summan edellisen vuoden toteutuneen talousarvion ja opettajilta saatujen hankintatoivomusten pohjalta.

Koulun vuosikorjaus- ja saneeraussuunnitelmasta keskustellaan rehtorin, apulaisrehtorien ja kouluisäntien kesken. Suunnitteluryhmän jäsenet kartoittavat opettajien käsityksiä koulun tarvitsemista peruskorjauksista. Rehtori laatii yhdessä kouluisäntien kanssa luettelon tulevan vuoden vuosikorjaus- ja perusparannuskohteista.

8.3.4. Toiminnan laadun arviointi koulussa

Koulun visio, toiminta-ajatus ja tavoitteet määritellään Helsingin opetustoimen tavoitteiden pohjalta. Tätä määrittelyä tehdään opetussuunnitelman tarkistusten yhteydessä ja tarvittaessa olosuhteiden niin vaatiessa. Suunnitteluun otetaan mukaan niin oppilaiden

huoltajat, oppilaat kuin koko koulun aikuisväki, mahdollisuuksien mukaan myös koulun ympärillä olevat sidosryhmät esim. päiväkodit, seurakunnat ja Helsingin Kaupunginteatteri.

Toimintaa arvioidaan ja kehitetään saatujen kokemusten ja tulosten perusteella yhteisissä palautepalavereissa, jolloin keskitytään sekä koulun toiminnan vahvuuksiin että kehittämistä vaativiin alueisiin. Samalla koulukohtaiset arviointitulokset voidaan suhteuttaa sekä helsinkiläisten että koko Suomen koulujen keskiarvoon tai valtakunnallisiin kriteereihin. Pitkällä aikavälillä tarkastellaan työssä tapahtuvia muutoksia ja kehityksen suuntaa. Tietoja käytetään myös kehittämistarpeiden määrittelyyn, koululle tarvittavan tuen entistä tarkempaan kohdentamiseen sekä henkilöstölle tarkoitetun koulutuksen ja pedagogisen tuen kehittämiseen.

8.3.5. Kehittämiskohteiden arviointi

Aleksis Kiven peruskoulu kehittää toimintaansa. Koulussa on todettu keskeisiä kehittämisen kohteita, joiden toteutumista arvioidaan ja toiminnan muotoja kohennetaan. Kukin kehittämiskohde on suhteessa koulun kasvatustavoitteisiin sekä Helsingin kaupungin opetusviraston määrittämiin koulutuksen strategiaan painoalueisiin. Kullakin kehittämiskohteella on oma vastuullinen toteuttamis- ja arviointiryhmänsä, joka määrittää itselleen tarkemmin mitä ja miten arvioidaan.

Lisäksi suunnittelua vaativia ja arvioitavia tapahtumia lukuvuoden aikana ovat mm. retket, juhlat, teema- ja tapahtumapäivät.

8.3.6. Opettajatyöryhmät

Taide- ja taitoaineiden opettajien teatteriproduktio- eli proggisryhmä luo syksyn alkaessa toimintasuunnitelman syysjakson ajaksi teatteriproduktion toteuttamiseksi. Toimintaa ohjaa, seuraa ja organisoii koordinaattorihenkilö.

Johtoryhmä asettaa toiminnalle syksyllä tavoitteet ja arvioi omaa tavoiteasetteluaan sekä lukuvuoden kuluessa että sen päättyessä. Ryhmä hoitaa myös tiedottamista koulusta ulospäin. Rehtori toimii ryhmän kokoonkutsujana.

Oppilashuoltotyöryhmä (ohr) laatii toiminnalleen vuotuiset tavoitteet, joita se arvioi lukuvuoden päättyessä. Oppilashuoltotyöryhmän laatima ”Oppilashuolto - yhteinen asiamme” –vihko päivitetään vuosittain ja jaetaan koulun aikuisille työpaikkakokouksessa syksyllä. Rehtori, koulupsykologi ja koulukuraattori arvioivat lukuvuoden päätyttyä seuraavan syksyn oppilashuollon pikaisten tukitoimien tarvitsijat. Koulukuraattori laatii vuotuisen asiakastilaston oppilashuollon palvelujen tarvitsijoista

Maahanmuuttajaopettajien ryhmä kartoittaa kouluun otettujen ja kouluun pyrkivien mamu-oppilaiden tietoja, taitoja ja sosiaalista tilannetta. Tarkoituksena on luoda mahdollisimman hyvät puitteet koulun käynnin aloittamiseen ja opiskelun etenemiseen koko kouluajan. Mukana ryhmässä maahanmuuttajaluokkien opettajat, suomi toisena kielenä –oppiaineen sekä mahdollisesti oppilaan äidinkielen opettajat.

Kansainvälisten asioiden ryhmä hoitaa oppilaiden ja opettajien kansainvälisiä asioita koskevaa yhteydenpitoa, käy tiedotustilaisuuksissa ja järjestää toimintaa.

Juhlatoimikunta vastaa vuosittain juhlien järjestämisen painopisteistä ja toteutuksesta. Toimikunta täydentää itseään juhlan aiheesta kiinnostuneilla ja toteutukseen sopivilla jäsenillä.

8.3.7. Oppilastyöryhmät

Oppilaskunta käsittää kaikki koulun oppilaat. 7. - 10. -luokkalaiset oppilaat valitsevat keskuudestaan oppilaskunnan hallituksen, joka laatii toiminnalleen tavoitteet ja arvioi niiden saavuttamista lukuvuoden päättyessä. Oppilaskunnan toiminnalla on ohjaava opettaja. Oppilaskunta saa rehtorilta ja opettajilta suunnittelutehtäviä, joiden toteutumista seurataan ja arvioidaan yhdessä. Oppilaiden esittämiä asioita voidaan käsitellä opettajien- ja johtokunnan kokouksissa.

Oppilaskunnan edustajat pyritään ottamaan mukaan arvioimaan lukuvuoden koulutyön suunnittelua ja toteutumista pienryhminä ja toimikuntien jäseninä. Oppilaskunta valitsee keskuudestaan koulun johtokunnan oppilasjäsenet.

Oppilaat valitsevat keskuudestaan tukioppilaita, jotka toimivat yhdessä oppilaskunnan hallituksen kanssa tavoitteena lisätä kouluviihtyvyyttä ja ennalta ehkäistä koulukiusaamista.

8.3.8. Palveluryhmä

Palmian tiimi toimii itsenäisenä ryhmänä palveluvastaavan toimiessa yhteyshenkilönä. Rehtori käy säännöllisesti keskustelua palveluvastaavan ja kouluisäntien kanssa. Kouluisäntä pitää koulun turvallisuussuunnitelmaa ajan tasalla. Siitä tiedotetaan kaikille koulun aikuisille. Opettajat välittävät tiedon oppilaille. Tietojen ja taitojen hallinta tarkistetaan poistumisharjoituksina.

8.3.9. Opettajien oman työn arviointi

Opettajat laativat oman vuotuisen työsuunnitelmansa, jossa kirjataan niitä opetustoimen keskeisiin strategisiin sekä koulun omiin painoalueisiin liittyviä tavoitteita, joita kukin asettaa itselleen lukuvuoden varalle. Lisäksi opettajat voivat laatia omaa työtänsä ja itsenäistä seurantaa varten opetusryhmiensä seurantasuunnitelman/opiskelun runkosuunnitelman.

Tavoitteiden toteutumista arvioidaan tuloskeskusteluissa rehtorin kanssa pienryhminä keväällä. Samalla luodaan pohjaa tulevan lukuvuoden suunnittelu- ja kehittämistyölle.

8.3.10. Arviointi ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa

YHTEISTYÖTAHO mm.	YHTEISTYÖ- JA ARVIOINTIKOhteet
Päiväkodit, starttiluokka	Yhteistyö esi- ja alkuopetuksen kesken

Asukaspuisto Brahe	Iltapäiväkerhotoiminta, kerholaisten valinta
Seurakunnat	Päivänavausten ja seurakunnan toimesta järjestettävän uskontokasvatuksen suunnittelu ja arviointi. Aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan oppilasvalinta
Helsingin Kaupunginteatteri	Yhteistyön toteutuminen
Kallion ja Vallilan ala-asteen koulut	Informaatio yläasteella opiskelusta 6.-luokkalaisille Oppilaiden siirtopalaverit
Kauneudenhoitoalan koulutusyksikkö	Ammatillisen lisäluokan tutustumisjaksojen arviointi
Nuorisopoliisi	Oikeuskasvatuksen järjestäminen ja palautekeskustelu
Nuorisotalot Harju-opetus	Yhteistyö nuorisotoimen edustajien kanssa. Arviointiyhteistyö Harju-opetuksen kanssa

8.3.11. Opetusviraston suorittama koulun toiminnan arviointi

Koulu osallistuu opetusviraston yleissivistävän linjan suorittamiin koulun toiminnan ja sen tulosten arviointeihin. Arviointitulosten tultua koululle keskustellaan tuloksista joko työyhteisön keskuudessa yksin tai yhdessä arvioinnin tekijän kanssa.

Ulkopuolisia arviointeja ovat esimerkiksi:

- aluetuloskeskustelut, joita alueen rehtorit käyvät vuosittain opetusviraston edustajien kanssa
- auditoinnit yhteistyössä toisten oppilaitosten kanssa
- työhyvinvointikyselyt
- kansalliset oppimistulosten arviointitutkimukset
- asiakastytytyväisyys-, palvelukyky- ym. tutkimukset

9. OPETUKSEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

9.1. Aihekokonaisuudet ja opetuksen eheyttäminen

Opetuksen eheyttäminen

Eheytyssä opetuksessa työn suunnittelun lähtökohtana ovat eri oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt sekä aihekokonaisuudet. Suunnittelussa otetaan myös huomioon koulun opetukselliset painoalueet. Opettaja käyttää suunnittelussa monipuolisesti eri oppiaineiden ja aihekokonaisuuksien tavoitteita ja sisältöjä siten, että niistä muodostuu yhdessä valittujen menetelmien kanssa ehyt kokonaisuus. Opetus voidaan toteuttaa teemoittain tai aihekokonaisuuksittain siten, että opetuksessa käsitellään samanaikaisesti eri oppiaineiden sisältöjä. Alkuopetuksessa työn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden ikäkaudelle ominaiset toimintatavat sekä mahdollisuus edetä tutusta tuntemattomaan ja arkikokemuksista käsitteelliseen ajatteluun.

Aihekokonaisuudet

Valtakunnallisesti määritellyt aihekokonaisuudet ovat koulun kasvatus – ja opetustyön keskeisiä painoalueita ja opetustyötä ehyttäviä teemoja. Helsingissä aihekokonaisuudet toteutuvat koulujen toimintakulttuurissa – ja rakenteissa, oppiaineiden opetuksessa sekä mahdollisina eri oppiaineita yhdistävinä kokonaisuuksina. Aihekokonaisuuksien toteuttamista vuosiluokkien 1 – 9 aikana suunnitellaan yhteistyössä alueen peruskoulujen kanssa sekä mahdollisuuksien mukaan eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Aihekokonaisuuksien toteuttamisessa otetaan huomioon Helsingin sekä erityisesti koulun oman alueen tarjoamat mahdollisuudet ja haasteet. Aihekokonaisuuksien toteuttamisessa painotetaan tulevaisuusnäkökulmaa.

Koulumme toimintakulttuurissa ja rakenteissa aihekokonaisuudet näkyvät

- valinnaisina aineina
- eheytettyinä teemoina
- koulun painotuksena

Aihekokonaisuuksien toteutus on suunniteltu yhteistyössä Kallion ja Vallilan ala-asteiden kanssa.

Aihekokonaisuuksia toteutetaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyökumppaneiden, (kuten yritykset, nuorisotalot, seurakunta, asukaspuisto) kanssa.

Ihmisenä kasvamisen - aihekokonaisuus näkyy Helsingin peruskoulujen arvoissa jokaisen oikeutena hyvään oppimiseen ja oppijana kehittymiseen sekä ihmisenä kasvamiseen ja sivistymiseen. Keskeistä on tukea lapsen ja nuoren kasvua vastuullisuuteen omasta elämästä ja yhteisestä tulevaisuudesta. Helsingin peruskoulujen

opetussuunnitelman yhteinen Oppimiskäsitys – osuus sisältää vuorovaikutuksellisuuden ja oppijana kehittymisen. Oppimisympäristö ja toimintakulttuuri sekä työtapateksteissä korostuu yhteisölliset tavoitteet. Fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kasvuun tähtäävät tavoitteet löytyvät oppilaiden osallisuutta, kouluruokailua ja itsearviointia koskevista linjausteksteistä. Oppilashuollon osuuden keskeisenä ajatuksena on ihmisen kasvun tukeminen.

Ihmisenä kasvamisen aihekokonaisuus näkyy erityisesti koulumme taito- ja taideainepainotuksissa. Oppilas löytää vahvuutensa, kantaa vastuunsa projektien toteutumisesta ja oppii toimimaan erilaisten ihmisten kanssa. Esitysten ja tapahtumien kautta oppilas luo esteettisiä elämyksiä itselleen ja muille.

Oppimaan oppiminen ja erilaisten oppimistyylien tunnistaminen tapahtuu eri oppiaineiden sisällä. Oppiaineista erityisesti katsomusaineet, oppilaanohjaus ja tapa- ja terveystieto sisältävät ihmisenä kasvamisen teemoja. Ilmaisuopectusta annetaan koulussamme luokka-asteilla 1. – 7. Kirjallinen ilmaisu on valinnaisaineena 8. – 9. luokilla. Lisäksi koulussamme on kuvataideluokat luokilla 7. – 9.

Toimiminen erilaisissa oppimisympäristöissä opettaa ymmärtämään erilaisuutta ja tunnistamaan omia vahvuuksia. Tällaista toimintaa on oppilaiden integrointi, työharjoittelu, oppilaskuntatoiminta, kummiluokkatoiminta ja tukioppilastoiminta.

Kahdeksaluokkalaisten teatteriproduktio ”Proggis” on koko luokka-astetta koskeva opetuksellinen ja kasvatuksellinen projekti, jota opettajat eri oppiaineissa toteuttavat. Muita tapahtumia voivat olla mm. seitsemäsluokkalaisten disco, Aleksis Kiven päivän tienoilla pidettävä kirjallisuus- tai muu teemaviikko ja/tai juhla, ystävänpäiväjuhla sekä keväällä kulttuuri-tms. teemaviikko.

Kulttuuri – identiteetti ja kansainvälisyys - aihekokonaisuus näkyy Helsingin peruskoulujen arvoissa sekä opetussuunnitelman yleisen osan kohdassa Oppimisympäristö ja toimintakulttuuri. Oppilaan oman kulttuuri-identiteetin vahvistaminen, suomalaisen kulttuurin arvostaminen ja kulttuurien välisen vuorovaikutuksen edistäminen ovat osa Helsingin peruskoulujen arvopohjaa. Vuorovaikutuksen edistäminen nähdään myös keskeisenä osana koulun toimintakulttuuria. Helsinki tarjoaa kaksikielisen, monikulttuurisen ja kansainvälisen oppimisympäristön, jossa oppilas saa valmiuksia kulttuurien välisen vuorovaikutustaitojen ja yhteistyön kehittämiseen sekä mahdollisuuksia kansainvälisten kontaktien luomiseen. Helsingissä on erinomaiset mahdollisuudet monipuoliseen ja elämykselliseen kulttuuriyhteistyöhön.

Koulumme toimintakulttuurissa kansainvälisyys näkyy mm. kalenterivuoden juhlien ja tapahtumien kautta, kirjallisuusteemoina Aleksis Kiven päivän yhteydessä, koulumme oppilaiden kulttuureihin tutustumisena katsomusaineiden, äidinkielen ja kirjallisuuden (Kalevala), kielten, maantieteen, historian ja yhteiskuntaopin oppiaineiden yhteydessä. Koulullamme on vuosien ajan ollut ystävyyskoulutoimintaa tällinnalaisen Tallinna Uldgumnasiumin kanssa.

Kulttuurikeskus Caisan läheisyys luo mahdollisuuksia tietojen ja kokemusten syventämiseen. Koulussamme juhlistetaan perinteisesti itsenäisyyspäivää erityisellä aamunavauksella.

Viestintä ja mediataito – aihekokonaisuus on keskeinen pyrittäessä turvaamaan oppilaiden tasavertaiset osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet nyky-yhteiskunnassa. Helsingin kouluissa korostetaan ilmaisun iloa, viestintä- ja mediankäyttötaitoja sekä tiedonhallintataitoja. Viestintä – ja mediankäyttötaidoissa harjoitellaan monipuolista ilmaisua ja kriittistä median käyttöä. Tiedonhallinnassa keskeisiä asioita ovat tiedonhankintataidot, lähdekritiikki, tekijänoikeusasiat, verkkoetiikka sekä tietoturva.

Aihekokonaisuuden tavoitteita sisältyy Oppimisympäristö ja toimintakulttuuri sekä Työtavat – osuuksiin. Aihekokonaisuus toteutuu osin myös koulun tietostrategian kautta.

Kaikilla luokka-asteilla hyödynnetään tietotekniikkaa, Netiketti-sääntöjä, sekä sanomalehtien ja ajankohtaisten uutisten hyödyntämistä eri oppiaineissa. Info-tv palvelee koulun sisäisessä tiedottamisessa.

Proggiksen lisäksi ilmaisuryhmät tekevät monipuolisia ilmaisuharjoitteita ja tarjoavat vuoden mittaan esityksiä juhlissa, mutta myös toisilleen ja muille luokille. Oppilaat oppivat saamaan ja antamaan palautetta rakentavassa hengessä. Vuorovaikutustaitoja ja -valmiuksia harjoitellaan erityisesti ilmaisutunneilla, äidinkielen, matematiikan (tilastot, ajatteluprosessin selvittäminen), historian ja yhteiskuntaopin (lähdekritiikki), kuvaamataidon ja musiikin oppiaineissa.

Teemaviikkoja järjestetään mahdollisuuksien mukaan. Mainokset ovat olennainen osa lapsiin ja nuoriinkin kohdistuvaa viestintää ja monipuolisuudessaan soveltuva aihe kriittisen mediantulkinnan opetukseen. Teema liittyy mm. äidinkielen, ilmaisun, kuvaamataidon, musiikin, kielten ja valinnaisaineista ekonomin tavoitteisiin.

Kallion ja Vallilan koulujen kanssa on mahdollisuus toteuttaa yhteisiä teemoja; esim. videomainoskatselmus viidesluokkalaisten välillä. Yhteistyöstä sovitaan vuosittain erikseen.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys – aihekokonaisuuden tavoitteita sisältyy Helsingin peruskoulujen opetussuunnitelmien yhteisten linjausten kohtaan Oppilaiden osallisuus. Tavoitteet näkyvät myös Helsingin peruskoulujen arvopohjassa, oppimiskäsityksessä, oppimisympäristössä ja toimintakulttuurissa, työtavoissa sekä oppilaan ohjauksen ja opinto-ohjauksen osuuksissa. Oppilailla on mahdollisuus harjoitella erilaisia osallistumis- ja vaikuttamiskeinoja yhteiskunnassa mm. oppilaskuntahallituksen kautta. Tarvittavia taitoja ovat kriittisen mielipiteen muodostaminen, neuvotteluun perustuva päätöksenteko sekä koulu – ja lähiyhteisössä toimiminen.

Oppilaat harjoittelevat vastuunottoa ikätasonsa mukaisesti: ensin omien tavaroiden ja työskentely-ympäristön huolehtimisena ja oman koulun toimintaympäristöön tutustumisena. Oppilasta rohkaistaan tekemään huomioita esteettisten ja eettisten arvojen näkökulmasta. Oppilasta kannustetaan asialliseen mielipiteen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti. Oppilaita tuetaan mielipidekirjoituksiin ja kannustetaan lähettämään niitä huoltajien luvalla julkaistaviksi esim. paikallislehteen.

Oppilaskuntatoiminta tukee oppilaan mahdollisuutta vaikuttaa kouluympäristöön.

Oppilasta rohkaistaan kriittiseen suhtautumiseen alueellisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, kuten esim. rasismi.

Yhteistyö asukaspuiston ja lähiseurakuntien kanssa, sekä vierailut museoissa, teattereissa, näyttelyissä ja ainekohtaisten oppiaineiden kohteissa sekä TET- harjoittelu ovat omiaan kiinnittämään oppilasta Helsinkiin kotiseutuna. Mahdollinen foorumi on myös Hesän nuorten ääni.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta – aihekokonaisuuden tavoitteita sisältyy Helsingin peruskoulujen arvopohjaan. Aihekokonaisuus näkyy myös oppimisympäristön ja toimintakulttuurin, työtapojen, oppilaiden osallisuuden, ohjauksen ja oppilashuollon osuuksissa. Helsingin kouluissa tuetaan oppilaiden kasvua vastuullisiksi kansalaisiksi ja edistetään oppilaan valmiuksia ja motivaatiota toimia ympäristön, ihmisen hyvinvoinnin ja hyvän tulevaisuuden puolesta. Yhteisissä linjauksissa on nostettu esille myös oppilaan hyvinvoinnin merkitys kasville, kehitykselle ja oppimiselle. Aihekokonaisuuden tavoitteita toteutetaan lisäksi koulun ympäristöohjelman kautta.

Aihekokonaisuus näkyy koulussamme erityisesti luonnontieteiden oppiaineissa ympäristö- luonnontieto, maantieto, biologia, kemia, kotitalous ja käsityö. Ympäristövastuuta korostetaan kuitenkin kaikissa oppiaineissa.

Koulumme voi järjestää kierrätystä, kirpputoreja ja luontopolkuja. Suomen ympäristökeskus ja Viikin luontotalo ovat mahdollisia yhteistyökumppaneita.

Turvallisuus ja liikenne - aihekokonaisuuden turvallisuusnäkökulma näkyy Helsingin peruskoulujen arvopohjassa. Turvallisuudesta huolehtiminen on kaikkien koulussa toimivien yhteinen tehtävä. Oppimisympäristön ja toimintakulttuurin tulee olla sekä psyykkisesti että fyysisesti turvallinen ja terveyttä edistävä. Turvallisuusnäkökulma sisältyy myös oppilashuollon, kodin ja koulun yhteistyön sekä koulun toiminnan arvioinnin osuuksiin. Jokaisella peruskoululla on järjestyssäännöt, joiden tehtävänä on edistää koulun turvallisuutta. Koulutuksen nivelvaiheiden yhteistyöllä edistetään oppilaiden psyykkistä ja fyysistä turvallisuutta. Aamu – ja iltapäivätoiminnan ja kouluruokailun toteuttamisessa sekä koulumatkoihin liittyvissä asioissa otetaan huomioon terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät tekijät. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta omasta terveydestä.

Aihekokonaisuus näkyy koulussamme oppituntien työtapojen oppimisessa, paloturvallisuusohjeiden ja -harjoitusten ajan tasalla pitämisessä.

Asenteiden tasolla puutumme välittömästi koulukiusaamiseen ja rasismiin ja pyrimme luomaan toimintamalleja, jotka tukevat tasa-arvoa.

Koulumme voi järjestää liikenneturvallisuuspäiviä, poliisivierailuja ja ensiapukoulutusta.

Ihminen ja teknologia – aihekokonaisuuden tavoitteita sisältyy oppimisympäristö – ja toimintakulttuuri sekä työtavat osuuksiin. Fyysisen oppimisympäristön suunnittelussa ja toteutuksessa pidetään huolta oppilaan mahdollisuudesta kasvaa tietoyhteiskunnan

**jäseneksi ja edistetään tieto – ja viestintätekniikan käyttöä opetuksessa.
Aihekokonaisuuden tavoitteita toteutuu myös koulun tietostrategian kautta.**

Esimerkki aihekokonaisuuden tavoitteiden toteutumisesta perusopetuksen eri vaiheissa

Koulun tietostrategiassa on asetettu tavoitteet oppilaan tietoteknisten laitteiden käyttämiseen liittyvien taitojen kehittymiselle perusopetuksen aikana. Koulu voi kuvata näitä tavoitteita myös tämän aihekokonaisuuden yhteydessä.

1 - 2 luokat

- teknologia omassa ympäristössä
- millainen on teknologinen maailma
- kodin teknologian ja laitteiden turvallinen käyttö
- teknologiaa lapsen maailmassa, lelut, harrastusvälineet ja vapaa-aika
- millainen olisi teknologiaton maailma

3 - 4luokat

- kokeileva ja tutkiva teknologian käyttäjä, omat keksinnöt
- yksinkertaiset koneet ja laitteet, kuten vipu, pyörä, jousi
- oppilaan elinympäristöön kuuluvien aineiden ja tuotteiden alkuperä ja kierto sekä niiden ominaisuuksien tutkiminen ja turvallinen käyttö
- oppilaiden päivittäisten käyttöesineiden historia, toiminta ja tulevaisuuden suunnittelu
- ”mitäs jos” päivät (jos koneet lakkaisivat toimimasta, jos sähköä ei olisi, jos voisi keksiä mitä vaan jne.)

5 - 6 luokat

- teknologian merkitys yhteiskunnassa, eri kulttuureissa, eri elämänalueilla ja eri aikoina
- koneet, teknologia / liikkuminen, matkustaminen ja liikenne, rakentaminen, viestintä ja tietotekniikka, terveyden- ja sairaanhoito, urheilu, avaruudentutkimus, aseet
- omat valinnat, käyttötottumukset ja kestävä kehitys

7-9 luokat

- teknologiaan liittyvät eettiset, moraaliset, hyvinvointi- ja tasa-arvokysymykset
- teknologia ja ammatit (yritysyhteistyö, yhteistyö eri oppilaitosten kanssa)
- teknologia ja tulevaisuus

9.2. Oppiaineiden ja aineryhmien tavoitteet, sisällöt, työtavat ja arviointi

Äidinkieli ja kirjallisuus

Äidinkielen opetus perustuu yhteisölliseen näkemykseen kielestä. Työtavoissa huomioidaan se, että äidinkieli opitaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Sillä luodaan sosiaalista vuorovaikutusta, siirretään kulttuuria ja rakennetaan identiteettiä.

Äidinkieli on ajattelun, itseilmaisun ja viestinnän väline. Oppiaineena äidinkieli on tieto-, taito- ja taideaine, jonka monipuolinen osaaminen tukee kaikkea oppimista.

Opiskelun keskeisiä osa-alueita ovat puhuminen ja kuunteleminen, lukeminen ja kirjoittaminen sekä kirjallisuus. Äidinkielen taitoja harjoitellaan myös yhdessä koulun muiden oppiaineiden kanssa, esimerkiksi ilmaisukasvatuksen oppitunneilla.

Vuosiluokkien 1 – 2 yhteiset tavoitteet

Oppilas

- kuuntelee keskittyen ja eläytyen tilanteen mukaan
- oppii tarkkailemaan lukemistaan ja luetun ymmärtämistään
- tottuu tarkkailemaan kielen merkitystä ja muotoja
- ilmaisee itseään suullisesti ja kirjallisesti, leikkien ja näytellen
- osallistuu keskusteluun kysymällä, vastaamalla, kertomalla sekä ilmaisemaan omia tietojaan, kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään
- kuuntelee ja lukee kirjallisuutta
- opettelee valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa ja lukee lukutaitoaan vastaavia kirjoja.

Työtavat

Yksilöllinen harjoittelu rakentaa perustaa omalle kirjalliselle tuottamiselle ja lukemiselle, mutta olennaisina työtapoina on keskustelu, kertominen, leikki ja draama. Harjoituksia tehdään parin, ryhmän tai koko luokan kanssa.

1. luokan tavoitteet

Oppilas

- haluaa, rohkenee ja osaa ilmaista itseään suullisesti
- oppii lukemisen ja kirjoittamisen perustekniikan
- oppii keskeiset käsitteet: äänne, kirjain, tavu, sana
- osaa kirjoittaa tuttuja ja helppoja sanoja suurimmaksi osaksi oikein

- opettelee kirjoittamaan eri tarkoituksiin
- tutustuu oman tekstin tuottamiseen tietokoneella
- oppii käsitteen aakkosjärjestys ja tietää, mihin sitä käytetään
- kiinnostuu kirjallisuudesta ja kirjojen lukemisesta

1. luokan keskeiset sisällöt

- kuulemastaan, näkemästään ja kokemastaan kertomista sekä omien tarinoiden sepittämistä
- äänne- ja kirjainvastaavuuden runsasta harjoittelua, äänteiden yhdistämistä tavuiksi, tavuista äänteiksi, sanojen purkamista osiin tavuiksi, tavuista äänteiksi
- sanavälien ja sanojen eri riveille jakamisen harjoittelua
- isot ja pienet tekstauskirjaimet
- oikean kynäotteen harjoittelua
- viestien, kirjeiden, pikkulorujen, mielikuvituskertomusten kirjoittamista sekä tekstejä omasta arkielämästä
- ääneen lukemisesta äänettömään lukemiseen
- monipuolista kirjallisuuteen tutustumista, opettajan luentaa kuunnellen ja vähitellen itse lukien; satuja, runoja, kertomuksia
- luokka- koulu- ja yleisen kirjaston käytön harjoittelua

Oppilaan hyvän osaamisen kuvaus 1. luokan päättyessä:

Oppilas

- osaa toimia tarkoituksenmukaisesti arkipäivän puhetilanteissa.
- seuraa opettajan ja muiden oppilaiden kerrontaa ja keskustelua.
- pyrkii puhujana vastavuoroisuuteen.
- reagoi kuulemaansa omilla ajatuksillaan, kysymyksillään ja mielipiteillään.
- osallistuu luokkansa yhteisiin ilmaisuharjoituksiin, kykenee pari- ja ryhmätyöhön
- osaa lukemisen ja kirjoittamisen perustekniikan; isot ja pienet tekstauskirjaimet
- kykenee erittelemään sanojen tavu- ja äännerakennetta
- kykenee riittelemään ja pohtimaan sanojen merkityksiä ja muotoja.
- osaa luetella kirjaimet aakkosjärjestyksessä ja tietää, mihin aakkosjärjestystä voi käyttää
- lukee ikäkaudelleen tarkoitettuja tekstejä

Oppilaan

- luetun ymmärtämisen taidot ovat kehittyneet tekstin yksityiskohtien tunnistamisesta ja toistamisesta myös omien päätelmien tekemiseen

1. luokan tavoitteet

Oppilas

- haluaa, rohkenee ja osaa ilmaista itseään kirjallisesti
- tutustuu monipuolisesti lastenkirjoihin ja lukee jo melko sujuvasti
- oppii keskeiset käsitteet lause ja teksti
- osaa kirjoittaa tutut ja helpot sanat lähes virheettömästi
- alkaa käyttää kirjoitelmissaan lopetusmerkkejä ja lauseen alussa sekä tutuissa nimissä isoa alkukirjainta

luokan keskeiset sisällöt 1. luokan tavoitteiden lisäksi

- omiin havaintoihin, mielipiteisiin ja mielikuvitukseen perustuvien tekstien tuottamista niin, että päähuomio on sisällössä ja luomisen ilossa.
- runsaasti erilaisia ja eritasoista lastenkirjallisuutta; satuja, runoja ja kertomuksia
- kirjojen lukemista ja käsittelyä niin, että keskeistä on elämyksellisyys ja lukukokemusten jakaminen; luetuista kirjoista keskustelua ja niistä muille kertomista; kirjallisuuden käyttämistä luovassa toiminnassa (Ilmaisukasvatuksen tunneilla myös)
- luetun liittämistä omaan elämään, aikaisemmin koettuun ja nähtyyn
- opitaan kirjallista keskustelua; päähenkilö, tapahtuma-aika ja -paikka sekä juoni
- aakkostamisen käytön harjoittelua
- oikeinkirjoituksen runsasta harjoittelua sana- ja lausetasolla
- pienet ja isot kirjoituskirjaimet

Hyvän osaamisen kuvaus 2. luokan päättyessä

1. luokan tavoitteiden lisäksi oppilas

- on tottunut ilmaisemaan itseään suullisesti
- pystyy kertomaan pienelle ryhmälle havainnoistaan ja kokemuksistaan niin, että kuulijat pystyvät seuraamaan kerrontaa
- on edennyt alkavan lukemisen vaiheesta perustekniikan vahvistumisen vaiheeseen, jolloin lukemisen nopeus ja sujuvuus kehittyvät
- lukee jo melko sujuvasti eli tunnistaa tutut sanat ilman kirjain kirjaimelta, tavu tavulta etenemistä. Hän osaa kuitenkin käyttää tätä tekniikkaa hyväkseen hänelle uuden sanan lukemisessa

- tarkkailee lukiessaan, ymmärtääkö lukemaansa. Hän tietää, että apuna voi käyttää yleistietoa sekä erilaisia kokemuksia ja tietoa kielestä, kun luetun ymmärtäminen kompastelee
- kirjoittaa tutut sanat virheettömästi
- haluaa ilmaista itseään myös kirjallisesti ja osaa käyttää mielikuvitustaan kirjoittamiseen
- osaa sitoa kirjoituskirjaimet toisiinsa ja osaa tuottaa omaa tekstiä myös tietokoneella
- käyttää lauseiden alussa isoa kirjainta ja lopetusmerkkiä lauseiden lopussa
- etsii itselleen sopivaa ja mieluista luettavaa ja käyttää lukutaitoaan viihtymiseen ja myös tiedonhankintaan
- on lukenut jo muutamia ikätasoaan vastaavia lastenkirjoja

3. luokan tavoitteet

Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat.

Oppilas

- osaa kuunnella
- rohkaistuu keskustelemaan
- oppii perustelemaan mielipiteensä
- arvostaa muiden esityksiä

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyy

Oppilas

- opettelee lukemaan erilaisia tekstejä ja hänen peruslukutaitonsa kehittyy
- ymmärtää ikätasolleen sopivia tekstejä

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyy.

Oppilas

- oppii kirjoittamaan sujuvasti käsialakirjoitusta
- varmentaa sanatasoista oikeinkirjoitustaan
- osaa tuottaa ehjiä lauseita ja kirjoittaa niitä oikein
- kehittää taitoaan kertoa ja kirjoittaa juonellisia tarinoita

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syventyy.

Oppilas

- lukee muutamia ikätasolleen sopivia teoksia
- tutustuu sanojen luokitteluun
- osaa aakkostaa

3. luokan sisällöt

Vuorovaikutustaidot:

- aktiivisen kuuntelun harjoittelua
- oman mielipiteen kertominen ja perustelun harjoittaminen
- keskusteluharjoituksia pareittain
-

Tiedonhankintataidot:

- kirjaston käytön harjoittelua
- oppikirjan käyttäminen perustietolähteenä
- tutustuminen ikätasolle suunnattuihin tietoteksteihin

Tekstinymmärtäminen:

- sujuva lukemisen tekniikan harjoittelu
- ennakoivan lukemisen harjoittelua
- oleellisen erottaminen luetusta

Puhe-esityksien ja kirjoitusten laatiminen:

- selkeän ja sujuvan käsialan harjoittelua
- oikeinkirjoitus, lauseen tuottaminen
- ääneen lukeminen ja puheen jaksottaminen
- omien tarinoiden ja kokemusten kertomista ja niiden kirjoittamista

Kielen tehtävät ja rakenne:

- kielen havainnointia ja kielen rakenteen tutkimista
- sanaluokista substantiivi, adjektiivi ja verbi
- lauseen välimerkit
- puhutun ja kirjoitetun kielen havainnointia

Kirjallisuus:

- monipuoliseen lasten kirjallisuuteen tutustumista
- runsasta lukemista
- kuuntelemista ja kokemusten jakamista
- ikätasolleen sopivien kokonaisteoksien lukemista
- elämysten ja mielikuvituksen tukemista

4. luokan tavoitteet

Oppilaan vuorovaikutustaidot kehittyvät

Oppilas

- harjaantuu toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- oppii huomioimaan vastaanottajan
- osallistuu aktiivisesti keskusteluun kuuntelemalla ja esittämällä
- ilmaisee omia mielipiteitään tutussa ryhmässä pyrkien myös perusteluihin
-

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyy

Oppilas

- harjaantuu lukemaan eläytyvästi tuttuja tekstejä
- opettelee etsimään tietoa lukemastaan tekstistä
-

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyy

Oppilas

- saa kokemuksia kirjoittelman tuottamisesta tekstinkäsittelyohjelmilla
- tuottaa lyhyitä, erityyppisiä tekstejä
- suunnittelee ja muokkaa omia kirjoitelmiaan saamansa palautteen
- perustelee sekä arvioi omia tuotoksiaan
- opettelee antamaan palautetta toisten teksteistä, osaa yhdistellä lauseita toisiinsa
-

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syvenyy

Oppilas

- tutustuu erilaisiin teksteihin
- lukee monipuolisesti lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja hänen positiivinen asenteensa lukemiseen säilyy
- tutustuu sanaluokkajärjestelmään ja osaa luokitella tuttuja sanoja sanaluokkiin
- osaa kirjoittaa nominatiivialkuiset yhdyssanat oikein

4. luokan sisällöt

Vuorovaikutustaidot:

- erilaisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelua ja havainnointia
- oman mielipiteiden esittäminen, kertomista ja asiointia, kysymyksien tekoa ja kuuntelutaitojen harjoittamisen syventämistä

- keskustelutaitojen kehittymistä pienryhmissä

Tiedonhankintataidot:

- kirjaston aineiston ryhmittelyyn ja sisältöihin tutustumista
- kirjojen hakua ja varaamista

Tekstinymmärtäminen:

- luettavaan tekstiin tutustuminen sen rakenteita tutkimalla
- ajatuskartan laatimiseen tutustumista

Puhe-esityksien ja kirjoitusten laatiminen:

- kirjoittamisen käyttäminen viestinnän välineenä mahdollisimman aidoissa tilanteissa
- juonellinen kertomus
- mielipiteen ilmaisu

Kielen tehtävät ja rakenne:

- kielen rakenne, sanojen käytön tarkastelua ja luokittelua
- sanaluokat
- sanojen taivutus

Kirjallisuus:

- tutustumista eri kirjallisuuden lajeihin
- luetaan monipuolisesti lasten- ja nuorten kirjallisuutta
- lukukokemusten jakamista
- saa elämyksiä ja kehittää mielikuvitustaan

5. luokan tavoitteet

Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat

Oppilas

- suunnittelee ja toteuttaa suullisen esityksen omassa luokassa
- osaa ilmaista itseään suullisesti ja kirjallisesti erilaisissa ryhmissä
-

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyy

Oppilas

- osaa käyttää hyödykseen erilaisia tiedonhankintakeinoja
- arvioi itseään lukijana
- tutustuu erilaisiin lukutapoihin ja harjaantuu käyttämään luetun ymmärtämistä parantavia strategioita
- harjoittelee pohtimaan ja ilmaisemaan tekstien herättämiä ajatuksia myös oman elämänsä kannalta
-

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyy
Oppilas

- käyttää teksteissään monipuolisia kieltä ja vaihtelevia lauserakenteita
- osaa repliikkien kirjoitustavan
- tottuu arvioimaan ja parantamaan omaa tekstiään
- kehittää taitoaan ilmaista itseään
- osaa tuottaa tekstiä tekstinkäsittelyohjelmilla
- harjoittelee kappalejakoja
-

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syventyy
Oppilas

- lukee runsaasti ja osaa työstää lukemaansa eri menetelmin
- osaa erottaa pää- ja sivulauseen toisistaan pilkulla
- tutustuu verbin merkitykseen lauseessa
- hahmottaa predikaatin ja subjektin helpoissa lauseissa

5. luokan sisällöt

Vuorovaikutustaidot:

- keskustelutaitojen hallitsemista erilaisissa ryhmissä
- tutustuminen tiedonhankinta menetelmiin
- puheenvuoron käyttäminen keskustelutilanteessa
- pienimuotoisten esitelmien pitämistä tutulle yleisölle
- osaa kertoa kuulemastaan oleellisen

Tiedonhankinta taidot:

- pääasioiden erottaminen tekstistä ja mielipiteen erottaminen tosiasioista käytettäessä eri tietolähteitä (myös sähköiset tietolähteet)

Tekstinymmärtäminen:

- tekstin tiivistämien harjoittelua, väliotsikointia· muistiinpanomenetelmien käyttöä
- tekstin ajatusten pohdintaa ohjatusti, esim. kysymyksien avulla

Puhe-esityksien ja kirjoitusten laatiminen:

- äänenkäytön harjoittelua
- havainnollisen esityksen harjoittelua
- prosessikirjoitus
- otsikointi ja kappalejako

Kielen tehtävät ja rakenne:

- sanojen merkityksien tarkastelua tekstiyhteisössä
- sanojen ryhmittelyä taivutuksen perusteella
- verbin persoonat ja aikamuodot
- subjekti ja predikaatti
- sijamuodot
- puhutun ja kirjoitetun kielen eroavaisuuksien ymmärtäminen

Kirjallisuus:

- itselle mieluisten teosten valitseminen ja arviointi
- elokuvan, teatterin ja median keinoin rakennettuun fiktion tutustuminen
- elämyksien saaminen ja mielikuvituksen kehittäminen

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 5. luokan päättyessä

Vuorovaikutustaidot

Oppilas

- rohkenee ilmaista itseään sekä suullisesti että kirjallisesti erilaisissa tilanteissa ja haluaa kehittää ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojaan; osaa käyttää puheenvuoron keskustelutilanteessa
- kertoo ja kuvailee omia havaintojaan ja ajatuksiaan sekä vertailee niitä toisten havaintoihin; pystyy jo omassa viestinnässään jonkin verran ottamaan huomioon viestintätilanteen ja -välineen pyrkien siihen, että hänen oma viestinsä on ymmärrettävä ja saavuttaa vastaanottajan
- haluaa ja osaa kuunnella toisten ajatuksia, osaa myös muodostaa omia mielipiteitä ja pyrkii perustelemaan niitä; on tottunut arvioimaan kuulemaansa ja lukemaansa ja osaa tehdä viestinnän keinojen perusteella niiden sisältöä, viestintätilannetta ja nonverbaalista viestintää koskevia päätelmiä; hänen on kohtalaisen helppo erottaa omanikäisilleen tarkoitetuista viesteistä pääasiat
- pystyy pitämään selkeällä äänellä ja omalla puhekielellään tutulle yleisölle pienimuotoisen suullisen esityksen esimerkiksi tukisanalistan avulla; osallistuu aktiivisesti ilmaisuharjoituksiin

Tiedonhankintataidot

Oppilas

- tuntee tiedonhankinnan päävaiheet
- osaa ohjatusti tuottaa kirjallisen ja suullisen esityksen annetusta aiheesta
- osaa käyttää kirjastoa etsiessään tarvitsemaansa tietoa painetuista ja sähköisistä lähteistä
- löytää pääasiat ja erottaa mielipiteen tosiasiasta omanikäisilleen sopivasta tekstistä
- pohtii tiedon oikeellisuutta ja merkitystä itselleen

-

Lukutaito

Oppilas

- on saavuttanut sujuvan peruslukutaidon
- hyödyntää ja käyttää luetun ymmärtämistä parantavia strategioita
- osaa muodostaa lukemastaan mielipiteen ja pohtii, miten luettu liittyy hänen omaan elämäänsä tai mitä uutta hän on lukemastaan oppinut; käyttää lukutaitoaan sekä hyödykseen että huvikseen
- hahmottaa tekstejä, joissa on sanoja, ääntä ja kuvia

Kirjoitustaito

Oppilas

- kirjoittaa säännöllisesti eri tarkoituksiin ja on tottunut suunnittelemaan ja parantamaan tekstiään ja hyödyntämään opettajalta ja luokkatovereiltaan saamaansa palautetta
- suunnittelee ja ideoi tekstinsä sisältöä ja pystyy rakentamaan tietoon, kokemukseen ja mielikuvitukseen perustuvia tekstejä; hänen kirjoitelmissaan on havaittavissa kirjoittajan oma ääni ja laajeneva sanavarasto
- ymmärtää lauserakenteiden ja kappalejaon merkityksen tekstin jäsentämisessä ja osaa käyttää tietoaan kronologisesti etenevää tekstiä suunnitellessaan ja tuottaessaan; osaa käyttää teksteissään vaihtelevasti erimittaisia lauseita ja yhdistää niitä melko sujuvasti
- osaa tekstata, ja hänelle on kehittymässä oma henkilökohtainen sidosteinen käsiala; osaa tuottaa tekstiä myös tekstinkäsittelyohjelmilla
- hallitsee melko varmasti sanatasoisen oikeinkirjoituksen sekä ison ja pienen kirjaimen keskeiset käyttötavat, kirjoittaa nominatiivialkuiset yhdyssanat useimmiten oikein, osaa käyttää lopetusmerkkejä ja merkitä pilkun usein oikeaan kohtaan sekä osaa melko varmasti repliikkien kirjoitustavan
- pyrkii käyttämään kappalejakoja rakentaessaan tekstiä

Kielen tehtävät ja rakenne

Oppilas

- hyödyntää kielellisiä havaintojaan ja taitojaan omien ja muiden tekstien ymmärtämisessä ja tuottamisessa
- on tottunut tarkastelemaan sanojen käyttöä tekstissä; osaa etsiä ja luokitella tekstien sanoja eri perustein ja ryhmitellä prototyyppisiä sanoja merkityksen ja taivutuksen perusteella sanaluokkiin
- tietää, miten verbeillä ilmaistaan persoonaa ja aikaa ja millaisia tehtäviä verbillä on lauseessa
- hahmottaa tekstistä lauseet ja lauseista prototyyppisen subjektin ja predikaatin
- osaa pohtia sanojen merkityksiä ja muotoja

- tuntee puhutun ja kirjoitetun kielimuodon eroja ja hyödyntää niiden työnjakoa jo omassa ilmaisussaan.

Kirjallisuus

Oppilas

- on lukenut luokan yhteiset kokonaisteokset, runsaasti lyhyitä tekstejä ja erilaisia valinnaisia kirjoja ja työstänyt niitä eri menetelmin
- pystyy valitsemaan itselleen mieluista luettavaa ja osaa kuvailla itseään lukijana
- laajentaa lukemalla tietämystään, saa elämyksiä ja kehittää mielikuvitustaan
- on tutustunut myös elokuvan, teatterin ja median keinoin rakennettuun fiktion.

6. luokan tavoitteet

Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat

Oppilas

- pyrkii omalta osaltaan luomaan vuorovaikutukselle myönteisen ilmapiirin
- ymmärtää, että on erilaisia näkemyksiä ja uskaltaa tuoda esille mielipiteitään perustellusti ja muut huomioiden
-

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyä

Oppilas

- saa aineksia tunne-elämänsä ja maailmankuvansa rakentamiseen
- osaa käyttää myös Internetiä tiedonhankintaan
- opettelee kriittistä medialukutaitoa

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyä

Oppilas

- tottuu suunnittelemaan viestintäänsä ja etenemään tavoitteellisesti puhe- ja kirjoitustehtävissään
- harjoittelee monipuolisten tekstien tuottamista ja säilyttää rohkeutensa itsensä ilmaisemiseen

Oppilaan suhde kielentuntemukseen syvenee

Oppilas

- käyttää teksteissään monipuolista kieltä ja vaihtelevia lauserakenteita

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja kulttuuriin syvenee

Oppilas

- tutustuu monipuolisesti kirjallisuuden lajeihin ja saa mahdollisuuden esteettisiin kokemuksiin ja saa aineksia elämän tarkasteluun eri näkökulmista ja ymmärtää, että

suomen kielen käyttö vaihtelee käyttäjän, tilanteen, paikan ja aikakauden tapojen mukaan.

- oppilaan ilmaisutaito vahvistuu ja monipuolistuu

6.luokan sisällöt

Vuorovaikutustaidot

- perustietoa vuorovaikutuksesta ja tekstien sisällöstä ja rakenteesta sekä ilmaisutavasta.
- menettely ristiriitatilanteissa ja eriävien näkemysten olemassaolon ymmärtäminen
- palautteen antaminen ja vastaanottaminen.
- viestintärohkeuden ja –varmuuden vahvistaminen
- omien näkemysten esittämisen ja puolustamisen harjoittelua sekä ilmaisutapojen kehittämistä

Tiedonhankintataidot

- tietojen hankintaa erityyppisistä lähteistä ja harjaantumista lähteiden luotettavuuden arviointiin
- muistiinpanojen tekemisen ja yksinkertaisten lähdemerkintöjen harjoittelua.
- aineiston ryhmittelyä ja rakentamista esitykseksi

Aktiivinen ja kriittinen kuunteleminen ja lukeminen

- vuorovaikutteisen kuuntelun harjoittelua
- silmäilevän, etsivän sekä sana- ja asiatarkan ja päättelevän lukutavan harjoittelua
- luetun ohjattua analysointia ja lukukokemusten jakamista
- tekstin sisällön tiivistämistä

Tekstitieto

- tutustumista erilaisiin tekstityyppeihin asia- ja kaunokirjallisuudessa
- kulttuuriperinteen välittyminen kirjallisuudesta

Suulliset ja kirjalliset esitykset

- puhe- ja draamaesityksien tekeminen
- kirjoittamista käsin ja tietotekniikkaa hyödyntäen
- tavallisten jäsentelytapojen harjoittelua, mm. jaksotus
- tekstintekoprosessin harjoittelemisen (tekstin suunnittelu, parantelu, muuttaminen ja arviointi)

Yleiskielen käyttö

- kirjoitetun kielen lause- ja virketajun kehittämistä ja oikeinkirjoituksen harjoittelua
- kielentuntemuksen käyttöarvon huomioiminen oppimaan oppimisessa ja elämässä

Kirjallisuustieto

- tiedon välittyminen itsestä ja toisista ihmisistä, inhimillisistä kokemuksista ja mielikuvituksesta
- yhteisten ja valinnaisten kokonaistekstien lukemista
- tutustumista kaunokirjallisten tekstien luokitteluun

Suhde yhteisön kulttuuriin

- teatteri- ja elokuvakokemusten hankkiminen, kokemusten erittely ja jakaminen, paikalliskieleen, Stadin slangiin tutustuminen

7. luokka

Tavoitteet:

- äidinkielen ja kirjallisuuden perustaitoja varmennetaan.
- vuorovaikutustaidot karttuvat
- oppilas oppii tunnistamaan oman oppimistyykinsä ja kehittämään itseään oppijana.
- oppilas oppii toimimaan ryhmän jäsenenä
- tiedonhankintataidot varmennetaan.
- erilaisten tekstien tulkitseminen ja hyödyntäminen:
- oppilas osaa erottaa fiktiivisestä tekstistä muodon ja sisällön
- oppilas osaa löytää itseään miellyttävää kaunokirjallisuutta ja nauttia teksteistä
- oppilas oppii ymmärtämään, että erilaiset tekstit vaativat erilaista lukutapaa.
- Tekstien tuottaminen
- oppilas oppii tuottamaan tekstejä, joissa hyödyntää oppimaansa kielitaitoa
- vahvistetaan oikeinkirjoitustaitoja, kerrataan alaluokilla opitut tiedot
- opitaan suunnitelmalliseen kirjoittamiseen.
- Suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin
- oppilas oppii perustietoa omasta äidinkielestään; sen rakenteesta, muuttumisesta ja tavoitteista
- lukuharrastus monipuolistuu.

Sisällöt:

- käsitellään vapaavalintaisia nuortenkirjoja (3-4 kokonaisteosta) ja laaditaan niistä erilaisia kirjallisia ja suullisia esittelyjä
- luetaan näytelmiä ja seurataan teatteriesityksiä, tutustutaan elokuvan keinoihin
- tutustutaan kirjaston monipuoliseen käyttöön
- kirjoittamisessa painotetaan fiktiivisten tekstien tuottamista, tutustutaan myös asiatekstien laadintaan

- harjoitellaan tekstien jaksottamista ja oikeinkirjoituskäytäntöjä
- harjoitellaan suullista esitystä havaintovälineitä käyttäen
- tutustutaan sanoma- ja aikakauslehdistöön, harjoitellaan medialukutaitoa, laaditaan itse uutisia
- puhekielen ja kirjoitetun kielen välisten erojen tunnistaminen
- peruskieliopin kertaus: sanaluokat, sijamuodot ja verbien taipuminen

8. luokka

Tavoitteet:

- oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän
- medialukutaito ja erilaisten tekstilajien tunnistaminen kehittyvät.
- vuorovaikutustaitoja harjoitellaan jatkuvasti
- erilaisten tekstien tulkitseminen ja hyödyntäminen
- kriittinen mainonnan tutkiminen, mainonnan keinoihin tutustuminen, erilaisiin kirjallisuuden lajeihin tutustuminen: fantasia, tieteis-, kauhu- ja dekkarikirjallisuus.
- Tekstien tuottaminen
- oppilas rohkaistuu tuomaan esille omia ajatuksiaan ja perustelemaan niitä
- oppilas tutustuu erilaisiin kirjoittamisen lajeihin, kuten mielipidekirjoitukseen ja vastineeseen.
- Suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin
- tutkitaan, miten kirjallisuus käsittelee yhteiskunnallisia asioita, esimerkiksi sotaa.

Sisällöt

- luetaan ja käsitellään jännitys- ja kauhukirjallisuutta, tutkitaan fantasia- ja tieteiskirjallisuutta
- tutustutaan kirjoihin, joissa on teemoina sota ja ihmissuhteet
- tutustutaan novelliin ja sen rakenteeseen
- kahdeksaluokkalaisten teatteriproduktioon liittyen seurataan, miten teatteriesitys syntyy, vieraillaan teatterissa tutustumassa kulissien takaiseen maailmaan ja tutustutaan draaman keinoihin
- vaikuttavan tekstin keinoihin tutustuminen
- kirjoittamisessa painotetaan mielipiteen ilmaisemista ja perustelutaitoa
- harjoitellaan alustavasti aineistopohjaista kirjoittamista
- tutustutaan mainonnan keinoihin, laaditaan itse mainoksia
- suullisessa ilmaisussa korostuu havainnollisuus

- kielitiedossa otetaan esiin verbioppi ja lauseoppi
- opitaan käyttämään huoliteltua yleiskieltä kirjallisesti ja suullisesti

9. luokka

Tavoitteet:

- oppilas oppii tunnistamaan esteettisten kokemusten tärkeyden omassa elämässään
- oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään ja näkemään suomalaisen kulttuuri-identiteetin osana alkuperäistä pohjoismaista ja eurooppalaista kulttuuriperintöä
- vuorovaikutustaitoja harjoitellaan edelleen
- erilaisten tekstien tulkitseminen ja hyödyntäminen
- tarkastellaan fiktiivisen tekstin sisältöä ja muotoa: kertojaa, rakennetta, kieltä ja teemaa - erityishuomio kiinnitetään lähdekritiikkiin
- tekstien tuottaminen
- oppilas kehittyy asiatekstien tuottajana
- oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syvenee
- oppilas omaksuu perustietoa omasta äidinkielestään, sen rakenteesta, vaihtumisesta ja tavoitteista
- oppilas oppii tuntemaan kirjallisuuden vaihteita ja tutustuu myös eri maiden klassikoihin ja myytteihin.

Sisällöt

- vahvistetaan suomalaista identiteettiä tutustumalla Seitsemään veljekseen, Kalevalaan ja kansanperinteeseen
- vertaillaan eri maiden myyttejä ja kansalliseepoksia
- luetaan klassikoita ja modernia kirjallisuutta
- perehdytään kotimaisen kirjallisuuden historiaan ja nykyisyyteen, erityisesti romantiikan ja realismin suuntauksiin esimerkkiteosten avulla
- tehdään kirjallisuuden lopputyönä oma kirjailijakansio jostakin suomalaisesta kirjailijasta
- tekstien tuottamisessa painotetaan aineistopohjaista kirjoittamista ja esseen laatimista
- laaditaan raportteja, referaatteja ja kritiikkejä
- suullista ilmaisua harjoitellaan puheiden pitämisellä ja väittelyillä
- keskustellaan nähdyistä teatteriesityksistä ja elokuvista

- kielitiedossa otetaan esiin suomen kirjakielen historia, suomen kielen ominaispiirteet ja suomen kielen murteet, korostetaan erityisesti Helsingin puhekieltä, stadin slangia
- suomen sukukieliin tutustuminen
- kielioopin kertaus, uutena asiana lauseenvastikkeet
- varmistellaan oikeakielisyyshaidot

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Oppilaan vuorovaikutustaidot ovat kehittyneet niin, että hän

- haluaa ja rohkenee ilmaista itseään kirjallisesti ja suullisesti sekä ryhmän jäsenenä että yksin esiintyessään
- osoittaa päättelevän ja arvioivan kuuntelemisen taitoa
- osaa ottaa ideointi- ja ongelmanratkaisukeskusteluissa sekä muissa ryhmäviestintätilanteissa puheenvuoron ja esittää ehdotuksen, kannanoton, kysymyksen, lisätietoja ja perusteluja
- edistää ryhmän pääsyä tavoitteeseen sekä osaa toimia rakentavasti myös silloin, kun asioista ollaan eri mieltä
- tuntee keskeisimmät puhutun ja kirjoitetun kielimuodon erot ja ottaa huomioon viestintätilanteen, vastaanottajan ja välineen muun muassa kielimuotoa valitessaan; hän pystyy vaihtamaan nuorison oman puhekielen tarvittaessa yleispuhekieleksi
- pystyy havainnoimaan ja arvioimaan äidinkielen taitojaan; hän ottaa vastaan palautetta ja hyödyntää sitä omien taitojensa kehittämiseksi; hän antaa myös rakentavaa palautetta toisille ja työskentelee tavoitteellisesti sekä yksin että ryhmässä.

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä on kehittynyt niin, että hän

- osaa keskustella erilaisten tekstien kanssa: hän osaa kysyä, tiivistää, kommentoida, väittää vastaan, esittää tulkintoja ja arvioita sekä pohtia tekstin yhteyksiä omiin kokemuksiinsa ja ajatuksiinsa
- tuntee erilaisten tekstien käyttömahdollisuuksia ja osaa suunnistaa monenlaisessa tekstiympäristössä
- lukee tekstejä, myös erilaisia median tekstejä, tarkoituksenmukaista lukutapaa käyttäen
- erottaa tavallisia tekstityyppejä tekstikokonaisuuksista
- tunnistaa tavallisia kaunokirjallisuuden, median ja arjen tekstilajeja
- osaa vertailla tekstejä, löytää sisällön ydinasiat sekä tekijän mielipiteen ja sen perustelut
- pystyy tiivistämään fiktiivisen tekstin juonen, laatimaan henkilökuvia sekä seuraamaan henkilöiden ja heidän suhteittensa kehitystä

- osaa kuvata runoa ja esittää siitä ajatuksia
- tietää, että tekstillä on tekijä ja tarkoitus, jotka vaikuttavat sen sisältöön, muotoon ja ilmaisuun
- pystyy tekemään havaintoja ja päätelmiä tekstien visuaalisista ja auditiivisista keinoista
- pystyy tekemään havaintoja kielen keinoista ja huomaa esimerkiksi sananvalintojen, käytetyn kuvakielen, lausemuotojen sekä tyyliarvoltaan erilaisten ilmausten yhteyksiä tekstin tarkoitukseen ja sävyyn
- pystyy käyttämään opetettuja kielitiedon ja tekstitiedon käsitteitä tekstejä havainnoidessaan sekä kirjallisuustietoa fiktiivisiä tekstejä käsitellessään.
-

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin on kehittynyt niin, että hän

- osaa käyttää kirjastoa, tietoverkkoja, tieto- ja kaunokirjallisia teoksia sekä suullisesti välitettyä tietoa tiedonhankinnassaan; hän osaa valita lähteensä ja myös ilmoittaa ne
- tuntee puhe-esityksen ja kirjoitelman laatimisen prosessin ja soveltaa tietoaan tekstejä tuottaessaan
- kokoaa esitykseensä riittävästi aineksia, jäsentelee niitä sekä tuo asiasta esille olennaisen; hänen tekstinsä ajatuskulkua on helppo seurata
- pystyy laatimaan suullisia ja kirjoitettuja tekstejä eri tarkoituksiin, muun muassa kuvauksia, kertomuksia, määritelmiä, tiivistelmiä, selostuksia, kirjeitä, hakemuksia, yleisönosastokirjoituksia ja muita kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä
- pystyy tuottamaan tekstinsä sekä käsin että tekstinkäsittelyohjelmalla ja muutenkin hyödyntämään työskentelyssään tietotekniikkaa ja viestintävälineitä
- osaa hyödyntää kielitietoaan tekstien tuottamisessa ja tehdä tyyllillisiä, sanastollisia ja rakenteellisia valintoja; hän osaa säädellä virkkeiden rakennetta ja pituutta sekä tarpeen mukaan tiivistää tekstiään
- soveltaa teksteihinsä tietoaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroista, kohteliaisuuskeinoista ja oikeinkirjoituskäytännöistä.

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja kulttuuriin on kehittynyt niin, että hän

- on saavuttanut lukutaidon, joka riittää myös kokonaisten kirjojen lukemiseen
- löytää itseään kiinnostavaa tieto- ja kaunokirjallisuutta sekä muita tekstejä ja osaa perustella valintojaan
- on lukenut sekä kotimaisesta että ulkomaisesta kaunokirjallisuudesta runoja, satuja, tarinoita, novelleja, esimerkkejä näytelmäteksteistä ja sarjakuvia sekä tuntee Kalevalan runoja ja muutakin kansanperinnettä; kokonaisteoksia hän on lukenut ainakin yhteisesti sovitun määrän

- tuntee kirjallisuuden päälaajat, tekstien tyylillisen pääjaon sekä joitakin kirjallisuuden klassikkoja, jotka edustavat eri aikakausia
- pystyy jakamaan luku- ja katselukokemuksensa muiden kanssa
- osaa puhua kielen äänne-, muoto- ja lauserakenteesta sekä sanastosta; hänellä on tietoa sanaluokista ja tärkeimmistä lauseenjäsenistä, hän tuntee suomen kielen keskeisimmät ominaispiirteet ja pystyy vertailemaan suomen kieltä muihin opiskelemiinsä kieliin; hänellä on käsitys kielisukulaisuudesta ja suomen sukukielistä
- tietää, että suomen kieli vaihtelee tilanteen, käyttäjän ja alueen mukaan
- tietää kielen muuttuvan, hänellä on tietoa äidinkielen asemasta muiden kielten joukossa ja monikulttuurisessa kieliyhteisössä; oppilas tuntee Suomen kielitilanteen, hänellä on perustietoa Suomessa puhuttavista kielistä.

AIHEKOKONAISUUDET

Äidinkielessä ja kirjallisuudessa näkyvät selvimmin seuraavat aihekokonaisuudet:

IHMISENÄ KASVAMINEN

Äidinkieli ja kirjallisuus kasvattaa sekä itsetuntemusta että sosiaalisia taitoja. Kieli on ajattelun väline, ja äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa harjoitellaan oman ajattelutavan hahmottamista, ajattelun selkiyttämistä ja erilaisten ajattelumallien ymmärtämistä. Ihmisenä kasvamisen aihekokonaisuus tulee toistuvasti esiin luku- ja kirjoitustehtäviä tehdessä ja erilaisia ryhmitöitä ja projekteja toteuttaessa.

KULTTUURI – IDENTITEETTI JA KANSAINVÄLISYYS

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppiaineen sisältöihin kuuluu sekä eri kielikuntiin ja sukukieliin tutustuminen että oman kielen tuntemus. Suomen murteita opeteltaessa otetaan erityisesti huomioon helsinkiläisyys ja Helsingin oma puhekieli, stadin slangi. Kirjallisuudessa luetaan kotimaisia ja ulkomaisia klassikkokirjoja. Lisäksi tutustutaan eri maiden kansalliseepoksiin ja tehdään projektityö Kalevalasta. Mahdollisuuksien mukaan seurataan teatteria, elokuvaa ja muita taiteen alueita.

VIESTINTÄ JA MEDIATAITO

Äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteena on turvata oppilaille riittävät valmiudet selviytyä tietoyhteiskunnassa. Oppiaineessa tutustutaan eri medioiden toimintaan: käydään läpi television, lehdistön, Internetin, radion ja muiden viestintäkanavien vaikutustapoja. Mainonnan keinoja pohditaan. Tiedonhankintataitoja opetellaan asiatekstin kirjoittamisen yhteydessä. Monipuoliset viestintä- ja ilmaisutilanteet ovat äidinkielen ja kirjallisuuden ydinaluetta.

Muita aihekokonaisuuksia käsitellään mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi erilaisten kirjoitelmien ja väittelytehtävien kautta tai kirjoituskilpailuihin osallistumalla.

KESKEISET TYÖTAVAT JA ARVIOINTI

Opetusmenetelminä käytetään monipuolisia yksilöllisiä ja yhteistoiminnallisia työtapoja. Keskeisiä työtapoja ovat omien kirjoitelmien tuottaminen, lukeminen, draama ym. Ilmaisuharjoitukset, tutustumiskäynnit, keskusteluharjoitukset, väittelyt ja itse tehtävät projektityöt, joissa yhdistetään tiedonhakua, lukemista ja oman tekstin tuottamista.

Arviointiin vaikuttavat omien kirjoitelmien sisältö ja ulkoasu, kirjojen lukeminen ja niiden pohtiminen, omien tuotosten esitleminen, keskusteluihin osallistuminen sekä kokeet. Arvioinnissa otetaan huomioon monipuolinen kiinnostus kulttuuriin: kirjallisuuden, teatterin ja elokuvien harrastaminen sekä oppilaan aktiivinen osallistuminen oppituntien ja koulun yhteisten tilaisuuksien ja projektien rakentamiseen.

9.2.1.1. Ilmaisukasvatus

Koulussamme on taito- ja taideainepainotus. Alaluokkien osalta tämä näkyy ilmaisukasvatusnimisenä oppiaineena. Aineen luonne on olla luova, eheyttävä, vuorovaikutteinen, ongelmakeskeinen ja eri taito- ja taideaineita yhdistävä. Kasvatustavoitteena on oppilaan minäkuvan ja itsetunnon sekä yhteistyötaitojen, yhteisöllisyyden ja luovan elämänasenteen kehittäminen. Ilmaisukasvatuksessa opitaan kielellisiä, kuvallisia, musiikillisia ja liikunnallisia taitoja sekä tutustutaan audiovisuaalisiin viestintävälineisiin ja mediaan. Teatterikäyntejä järjestetään mahdollisuuksien mukaan.

Ilmaisukasvatuksen tunneilla voidaan työstää esityksiä koulun teemapäiviä varten. Aihekokonaisuuksien teemat voivat toimia lähtökohtana luovalle toiminnalle. Massiivisten esitysten tekeminen ei ole ilmaisutaitojen kehittämisessä tärkein tavoite. Pääasia on, että oppilaan halu, rohkeus ja taito kehittyvät hänelle sopivissa puitteissa. Eteneminen tapahtuu ottaen huomioon oppilasryhmän koon, ikätason ja valmiudet. Onnistunut ilmaisukasvatus edellyttää vapautunutta, kiireetöntä ja turvallista ympäristöä. Toisten kannustaminen on olennaista toiminnassa.

Ilmaisukasvatuksessa tavoitteet ovat myös osittain sisältöjä.

1. vuosiluokan tavoitteet

Oppilas

- harjaantuu keskittymään, eläytymään, liikkumaan ja puhumaan tutustumisleikkien, sääntöleikkien ja roolileikkien avulla pareittain ja ryhmässä
- rohkaistuu ilmaisemaan itseään omien edellytystensä mukaisesti
- rohkaistuu ilmaisemaan itseään musiikin, äänimaailman, sadun tai muun teoksen pohjalta
- tuottaa erilaisia tuotoksia; piirroksia, maalauksia tai muovailuja yhteisen teeman pohjalta
- keskittyy katsomaan muiden esityksiä ja esittelyjä

1. vuosiluokan sisällöt

Oppilas

- maalaa, piirtää tai muovailee sadun ja musiikin pohjalta maalauksia tai piirroksia

- harjaantuu kertomaan tuotoksestaan ja sen tekemisprosessista
- työstää ääniä esimerkiksi sadun, kuvan tai tapahtuman pohjalta
- tutkii erilaista liikettä; korkeaa, matalaa, pyöreää, kulmikasta, rytmillistä, rytmitöntä jne.
- oppii ulkoa joitakin lyhyitä repliikkejä tai loruja pieniin esityksiin

2. vuosiluokan tavoitteet

Oppilas

- oppii antamaan rakentavaa palautetta toisten tuotoksista
- harjoittaa kehonsa ja liikkeensä tuntemusta ja hallintaa; ilmeet, eleet, liikkeet
- harjoittaa kykyään empatiaan eli toisen asemaan eläytymiseen
- harjaantuu ja rohkaistuu tarinan kerronnassa ja esittämisessä teatterin/ musiikin/kuvan/tekstin keinoin

2. vuosiluokan sisällöt

Oppilas

- osallistuu yhteisiin ilmaisuleikkeihin ja harjoituksiin
- improvisoi pienryhmässä tilanteita ja kohtauksia esim. tarinaan, jonka juoni on jo tuttu, myös hölynpölykielellä
- tutustuu nukketeatterin, varjoteatterin tai pöytäteatterin tekemiseen
- käy läpi tarinan rakennetta; alkua, käännekohtaa ja loppua ja työstää oman sadun tai kertomuksen.

3. vuosiluokan tavoitteet

Oppilas

- arvostaa itseään ilmaisijana ja toimijana
- tarkastelee toisten tuotoksia, tekee huomioita ja parannusehdotuksia
- tutustuu musiikkiin ilmaisumuotona; musiikki kuvan tai liikkeen tai tarinan pohjana
- kehittää kykyään tehdä huomioita teatteriesityksestä/ lastenelokuvasta ja arvioi sitä yhdessä muiden kanssa

3. vuosiluokan sisällöt

Oppilas

- oppii toimimaan yhteisissä keskittymis-, liike-, ääni-, liike- ja improvisaatioharjoituksissa ja leikeissä

- harjaantuu keskustelemaan/ työstämään esim. liikkeen tai kuvan kuulemastaan musiikista
- luo äänikuvia yhteistyössä ryhmän kanssa
- tutustuu draamasanastoon; ohjaaja, näyttelijä, rooli, repliikki, lavasteet, puvustus, valot, äänet ja keskustelee elokuvasta/ esityksestä.
- tutustuu elokuvan tehokeinoihin; esim. katsotaan jännittävä kohtaus myös äännettömänä ja vertaillaan kokemusta.

4. vuosiluokan tavoitteet

Oppilas

- tutustuu runoon ilmaisumuotona.
- tutustuu kuvataiteeseen valitun teeman mukaisesti vierailen näyttelyissä, omassa koulussa, sekä galleriassa tai museossa
- tutustuu sarjakuvan tekemiseen

4. vuosiluokan sisällöt

Oppilas

- pohtii ja keskustelee runojen herättämistä ajatuksista ja tunteista
- harjoittelee runon tulkintaa
- tutustuu kuvaan ja valokuvaan ilmaisukeinona
- työstää ryhmätyönä tarinan/ kuvasarjan/valmistaa esityksen still-kuvan keinoja käyttäen
- valmistaa sarjakuvan

Voidaan tehdä myös vastakohtakuvia tilanteille, esim. painajaiskuva, unikuva, kuva vuoden päästä jne. Musiikki voi toimia lähtökohtana toiminnalle

5. vuosiluokan tavoitteet

Oppilas

- lisää ilmaisun perustaitojaan
- harjaantuu tekstin tuottamisessa yhteisen teeman pohjalta
- tutustuu medioiden ilmaisukeinoihin; esim. mainokset (logot, mainonnan merkitys ja keinot), elokuvat ja uutiset
- harjaantuu kriittiseen mediantulkintaan; Kenelle? Miksi?
- oppii arvioimaan omia ja toisten tuotoksia

5. vuosiluokan sisällöt

Oppilas

- tottuu rauhalliseen ja täsmälliseen tehtävän suorittamiseen
- oppii pitkäjännitteisemmän työskentelytavan, johon liittyy omia tavoitteita
- osallistuu oman esityksen kirjoittamiseen
- tutustuu kameran käyttöön ja erilaisten kuvakulmien käyttöön
- suunnittelee muutaman kuvan kuvakäsikirjoituksen
- osallistuu videotyön tai esityksen tekemiseen
- harjaantuu tekstin tulkinnassa; vuorokeskusteluja, runoja tai lyhyitä monologeja

6. vuosiluokan tavoitteet

Oppilas

- tutkii eri medioita ja saa aineksia kriittiselle mediantulkinnalle, myös yhteiskunnallinen näkökulma
- tutkii Kalliota ilmaisun keinoin
- tekee ryhmätyönä audiovisuaalisen työn tai esityksen
- oppii kriittistä arviointia

6. vuosiluokan sisällöt

Oppilas

- pohtii, millaisia väitteitä mediassa ja mainoksissa tehdään
- tutkii, millaisia ihmistyyppejä ja asenteita mediassa näkyy
- tutkii draaman keinoin mielikuvan ja todellisuuden eroa; sitä, mitä media ei näytä
- tarkastelee todellisia tai kuviteltuja ongelmatilanteita improvisaation keinoin
- tutkii erilaisia tapoja asennoitua tilanteisiin
- tutkii Kalliota elinympäristönä projektiluonteisesti ja etsii siitä positiivisia ja negatiivisia mielikuvia asuinalueena ja kulttuuriympäristönä; tekee teatteri-, kuva-, musiikki-, tai videoteoksen aiheesta ryhmätyönä.

Aihekokonaisuudet

Ilmaisutaidossa on voimakkaasti esillä ihmisenä kasvamisen teema. Viestintä- ja mediataito näkyy voimakkaasti ilmaisutaidon sisällöissä. Osallistuva kansalaisuus-teema tulee otetuksi huomioon Kallion alueen tutkimisena 6. luokan työssä. Jokin muu aihekokonaisuus voi vaihtoehtoisesti painottua 6. luokan työstämässä projektissa.

Työtavat ja arviointi

Arviointi tapahtuu toiminnan yhteydessä siihen kuuluvana ja on luonteeltaan rohkaisevaa. Pääpaino on työskentelyprosessissa, jonka aikana annetaan rakentavaa, kannustavaa ja hienotunteista palautetta. Oppilaita ohjataan omien tavoitteiden asetteluun, itsearviointiin ja yhteiseen arviointiin yksittäisten leikkien, tehtävien, tuntien ja projektien yhteydessä. Yhteiseen työskentelyyn osallistuminen ja oman sekä muiden työn arvostaminen ovat olennaisia arvioinnin perusteita.

9.2.1.2. Suomi toisena kielenä

Suomi toisena kielenä -opetussuunnitelma on kuntakohtainen, koulussamme noudatetaan Helsingin kaupungin laatimaa S2- opetussuunnitelmaa.

Opetuksen sisältö ja tavoitteet

Suomi toisena kielenä (S2) –opetuksen keskeisenä tehtävänä on kehittää kokonaisvaltaisesti oppilaan suomen kielen taitoa ja kielellistä tietoisuutta niin, että hän pystyy opiskelemaan suomen kielellä ja toimimaan suomenkielisessä yhteisössä. S2–opetus tukee oman äidinkielen kehittymisen kanssa oppilaan toiminnallista kaksikielisyyttä. Suomi toisena kielenä on elämyksellinen, identiteettiä vahvistava tieto-, taito- ja taideaine.

S2–oppimäärä on äidinkieli ja kirjallisuus –oppiaineen oppimäärä, jonka laajuudesta päättää koulu. Jos oppilas opiskelee S2–oppimäärää, opetuksessa noudatetaan kunnallista S2–opetussuunnitelmaa, vaikka oppilas saisikin opetuksen kokonaan tai osittain suomi äidinkielenä –oppitunneilla. S2-oppimäärän tavoitteet ja sisällöt ovat osin yhteneviä suomi äidinkielenä –oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen kanssa. Opetuksen lähtökohtana on kuitenkin toisen kielen oppijan oppimistilanne. Suomen kieli on oppilaalle sekä oppimisen kohde että sen väline. Oppimäärän opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaan suomen kielen taitoa myös muiden oppiaineiden sisältöjen, käsitteiden ja sanaston oppimisen kautta.

S2-opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen määrittelyn lähtökohtana on oppilaan suomen kielen taito. Opetuksessa edetään oppilaan kulloisenkin tieto- ja taitotason mukaisesti ja opetusta eriytetään tarvittaessa. Oppilaalle laadittava oppimissuunnitelma tukee tavoitteiden saavuttamista. Opetussuunnitelma lähtee siitä, että oppilas on saanut perusopetukseen valmistavaa opetusta tai hänellä on sitä vastaavat kielelliset valmiudet.

Opetusjärjestelyiden periaatteet

Oppilas oppii suomea kaikissa oppiaineissa, ja opetus edellyttää yhteissuunnittelua ja yhteistyötä opettajien kesken. Koska oppilas ei välttämättä opiskele koko S2-oppimäärää S2–oppitunneilla, on yhteistyö S2–opettajan ja suomi äidinkielenä -opettajan kesken välttämätöntä. Opetuksen yhteinen suunnittelu on tarpeen, jotta kaikki S2-oppimäärän keskeiset sisällöt tulevat käsitellyiksi. Opetusjärjestelyissä huolehditaan siitä, että oppilaan äidinkieli ja kirjallisuus –oppiaineen vuosiviikkotuntimäärä täyttyy.

Arvioinnin perusteet

Oppilaan arvioinnissa on keskeistä jatkuvan arvioinnin periaate, monipuoliset arviointitavat ja arvioinnin kohdistuminen oppilaan edistymiseen ja hänelle mahdollisessa oppimissuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Arvioinnissa noudatetaan Helsingin kaupungin

oppilaan arviointia koskevia linjauksia ja koulun arviointikäytänteitä. Opettajien välinen yhteistyö arvioinnissa on tärkeää koko opiskelun ajan ja painottuu erityisesti siinä vaiheessa, kun arvioidaan oppilaan siirtymistä opiskelemaan suomi äidinkielenä – oppimäärää. Arviointi voi olla sanallista koko perusopetuksen ajan lukuun ottamatta päättöarviointia.

Hyvän osaamisen kuvaukset vuosiluokilla 2 ja 5 on laadittu oppilaan arvioinnin tueksi Helsingin peruskouluissa. Ne kohdistuvat oppimäärän tietoihin ja taitoihin ja määrittelevät arvioinnin pohjana olevan kunnallisen tason. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon kaikki osa-alueet sekä oppilaan kielitaitoprofiilin mahdollinen epätasaisuus. Valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit määrittelevät tieto- ja taitotason arvosanalle kahdeksan (8) ja ovat valtakunnallisesti vertailukelpoisia.

Toinen kotimainen kieli

Toinen kotimainen kieli on ruotsi.

9.2.1.3. Ruotsin kieli

Ruotsin kielen opetuksen tulee antaa oppilaalle valmiuksia toimia ruotsinkielisissä viestintätilanteissa. Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas käyttämään kielitaitoaan ja kasvattaa häntä ymmärtämään pohjoismaisia kulttuureita. Ruotsin opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle kulttuuripääomaa sekä uusi näkökulma myös omaan kieleen ja kulttuuriin. Oppilaan tulee oppia ymmärtämään, että taitoaineena ja kommunikation välineenä kieli edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua.

Ruotsi A-kielenä

A1-kieltä opiskellaan kaikille yhteisenä aineena. A-kieltä voidaan opiskella vapaaehtoisena ja myöhemmin valinnaisena aineena, A2-kielenä. Hyvien opiskelutottumusten omaksumisen tulee korostua vahvemmin kaikille yhteisen A1-kielen opetuksessa. Samalla luodaan pohjaa myös tätä myöhemmin alkaville kieliopinnoille.

3. vuosiluokka

Tavoitteet:

a) Kieli

Oppilas

- tulee tietoiseksi kielestä ja sen merkityksestä
- oppii käyttämään kieltä arkitilanteissa kertoessaan itsestään ja lähiympäristöstään
- ymmärtää näissä tilanteissa käytettyä puhetta/tekstiä
- osaa kirjoittaa (näistä perusasioista)

b) Kulttuuritaidot

- omaksutaan myönteinen asenne kielenopiskelua kohtaan

c) Oppimaan oppiminen
Oppilas

- tottuu monipuolisiin työtapoihin
- oppii käyttämään oppikirjaa
- oppii arvioimaan omaa työskentelyään
-

Keskeiset sisällöt:

a) Tilanteet ja aihepiirit

- oppilaan arkipäivä, perhe, lähipiiri ja kouluasiat

b) Rakenteet

- lukusanat, persoonapronominit, preesens, viikonpäivät, kysymyssanoja

c) Viestintätaidot

- tervehtiminen, voinnin tiedustelu, esittäytyminen
- tarjoaminen ja kiittäminen

4. vuosiluokka

Tavoitteet:

a) Kieli

- huomataan äidinkielen ja ruotsin eroavaisuuksia
- varmistetaan ja laajennetaan 3. luokalla opittuja kielenkäyttötilanteita

b) Kulttuuritaidot

- oppilas tutustuu joihinkin eroihin oman ja suomenruotsalaisen kulttuurin välillä

c) Oppimaan oppiminen

- oppilas osaa käyttää erilaisia työtapoja ja ottaa vastuuta kielenopiskelusta

Keskeiset sisällöt:

a) Tilanteet ja aihepiirit

- asioiminen erilaisissa paikoissa

b) Rakenteet

- en-sukuisten substantiivien lyhyt/pitkä muoto
- joitakin ett-sukuisia sanoja
- adjektiiveja, apuverbejä, omistuspronomineja

c) Viestintätaidot

- oppilas rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä

5. vuosiluokka

Tavoitteet:

a) Kieli

- oppilas kirjoittaa lyhyen viestin apuvälineitä käyttäen
- oppilaan kielentuntemus syventyy

b) Kulttuuritaidot

- oppilas tottuu käyttämään kohteliasta ruotsin kieltä

c) Oppimaan oppiminen

- oppilas harjoittelee sanakirjan ja muiden tiedonhankintavälineiden käyttöä

Keskeiset sisällöt:

a) Tilanteet ja aihepiiri

- oppilas kertoo vapaa-ajastaan aiemmin opittujen lisäksi

b) Rakenteet

- en-sukuisten monikko
- adjektiivin taivutus
- apuverbit
- pronomineja

c) Viestintätaidot

- oppilas osaa välittömän sosiaalisen kanssakäymisen kielen

6. vuosiluokka

Tavoitteet:

a) Kieli

- oppilas selviytyy puhumalla ja kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa

b) Kulttuuritaidot

- oppilas tutustuu oman ja toisten pohjoismaisten kulttuurien yhtäläisyyksiin ja eroihin

c) Oppimaan oppiminen

Oppilas

- osaa jo monipuoliset työtavat
- tuntee vastuunsa ruotsinopiskelustaan
- tuntee itsensä realistisesti kielenoppijana

Keskeiset sisällöt:

a) Tilanteet ja aihepiirit

- kahvila- ja ravintolatilanne
- opastaminen (tien kysyminen/neuvominen)
- kotipaikkakunnan ja suomenruotsalaisuuden kosketus
- pohjoismaisuus identiteettinä

b) Rakenteet

- imperfekti ja imperatiivi
- ett-sukuisten monikko
- järjestysluvut ja päivämäärät
- persoonapronominien objektimuodot
- komparatiivi
- adjektiivi omistussanan jälkeen

c) Viestintätaidot

- oppilas osaa käyttää perussanastoa ja joitakin vaativampiakin rakenteita selviytyäkseen tavallisista viestintätilanteista

7. vuosiluokka

Tavoitteet:

a) Kieli

Oppilas oppii vuosiluokilla 3-6 esiin tulleiden asioiden lisäksi

- kielen keskeistä sanastoa, keskeisiä sanontoja ja perusrakenteita
- ymmärtämään kouluikäisen nuoren elämään liittyvää, jokapäiväisiä asioita käsittelevää selkeää yleiskielistä puhetta ja tekstiä
- pystyy osallistumaan koulua, harrastuksia ja perhettä käsittelevään keskusteluun
- saa tietoa Suomen ruotsinkielisistä alueista ja Ruotsista

b) Kulttuuritaidot

Oppilas oppii

- vertailemalla omaa ja kohdekulttuuria tuntemaan omaa kulttuuriaan ja ymmärtämään suomen- ja ruotsinruotsalaista kulttuuria

c) Oppimaan oppiminen

Oppilas oppii

- käyttämään erilaisia kielen opiskelulle tyypillisiä työtapoja ja opiskelustrategioita, kuten pari- ja ryhmätyö, sanaselitys ja elaborointi
- huolehtimaan kotitehtävistään ja ottamaan vastuuta opinnoistaan ja oppimisestaan
- arvioimaan työskentelyään ja kielitaitonsa eri alueita suhteessa annettuihin tavoitteisiin

Keskeiset sisällöt:

a) Tilanteet ja aihepiirit

Luokilla 3-6 esiin tulleiden tilanteiden ja aihepiirien lisäksi

- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- julkiset palvelut (esim. ostostilanteet)
- kouluelämä
- asuminen

b) Viestintästrategiat

- Oppilas oppii kielitaidon kehitysvaiheeseen sopivat vastaanottamis-, tuottamis- ja vuorovaikutusstrategiat

c) Rakenteet

Luokilla 3-6 esiin tulleiden rakenteiden syventämisen lisäksi:

- substantiivien, adjektiivien ja tavallisimpien pronomien käyttö
- adjektiivien vertailu
- aikamuodot: perfekti ja pluskvamperfekti
- keskeinen lauseoppi ja päälauseen sanajärjestys

8. vuosiluokka

Tavoitteet:

a) Kieli

- Oppilas oppii
- kielen keskeistä sanastoa, keskeisiä sanontoja ja perusrakenteita
- ymmärtämään omaan elämäänsä liittyvän selkeän yleiskielisen puheen ja tekstin lisäksi myös yleistietoa sisältävää kuultua ja luettua tekstiä, joka on selkeästi jäsennelty
- saa tietoa ruotsinkielisistä kirjailijoista
- selviytymään arkipäiväisistä vuoropuheluista ja palvelutilanteista
- kirjoittamaan omaan elämään ja jokapäiväisiin tarpeisiin liittyviä lyhyitä viestejä

b) Kulttuuritaidot

Edellisillä luokilla esiin tulleiden tavoitteiden lisäksi oppilas

- tutustuu Tanskan maantieteeseen ja kulttuuriin sekä jonkin verran ruotsalaisen musiikin edustajiin

c) Oppimaan oppiminen

Oppilas oppii

- käyttämään erilaisia ymmärtämis- ja viestintästrategioita
- ymmärtämään oman vastuunsa kielen opiskelussa

- arvioimaan omaa työskentelyään ja kielitaitonsa eri osa-alueita suhteessa annettuihin tavoitteisiin

Keskeiset sisällöt:

a) Tilanteet ja aihepiirit

Aiemmin esiin tulleiden tilanteiden ja aihepiirien lisäksi:

- julkiset palvelut (esim. asioiminen kaupassa, postissa ja lääkärissä)
- terveys, hyvinvointi ja toisten ihmisten huomioonottaminen
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset (esim. kirjallisuus, elokuvat ja musiikki)

b) Rakenteet

Edellisillä luokilla esiin tulleiden rakenteiden lisäksi:

- substantiivin ja adjektiivin määräinen ja epämääräinen muoto syventäen
- man-rakenne ja s-passiivi
- refleksiiviverbejä
- konditionaali
- sivulauseen sanajärjestys
- pronomineja
- adverbien vertailu
- ainesanoja
- prepositioilmauksia

c) Viestintästrategiat

- Kielitaidon kehitysvaiheeseen sopivat vastaanottamis-, tuottamis- ja vuorovaikutusstrategiat

9. vuosiluokka

Tavoitteet:

a)Kieli

Oppilas

- oppii kielen keskeistä sanastoa, keskeisiä sanontoja ja perusrakenteita
- pystyy osallistumaan tavallisia asioita käsittelevään keskusteluun
- oppii kirjoittamaan viestejä ja lyhyitä kirjoitelmia tarvittaessa apuvälineitä käyttäen
- omaksuu sellaiset taidot, että pystyy jatkamaan opintojaan keskiasteen koulutuksessa
- tiedostaa kielitaidon hyödyn esim. jatkokoulutuksessa ja työelämässä

b)Kulttuuritaidot

Edellisillä luokilla esiin tulleiden tavoitteiden lisäksi oppilas

- saa tietoa Islannista, Färsaarista, Grönlannista ja Norjasta
- saa lisää tietoa ruotsalaisista kirjailijoista

c)Oppimaan oppiminen

Oppilas oppii

- soveltamaan oppimiaan asioita käytännön eri tilanteisiin
- hyödyntämään tieto- ja viestintätekniikkaa kieliopinnoissaan
- ymmärtää helpohkoa yleisiä asioita käsittelevää kirjoitettua ja puhuttua kieltä
- arvioimaan työskentelyään ja kielitaitonsa eri alueita suhteessa annettuihin tavoitteisiin ja tarvittaessa muuttamaan työskentelytapojaan
- ymmärtämään oman vastuunsa kielen opiskelussa

Keskeiset sisällöt:

a) Tilanteet ja aihepiirit

- rippikoulu ja leirielämä
- kestävä kehitys
- TV-ohjelmat ja elokuvat
- opiskelu, työ ja tulevaisuus
- julkiset palvelut

b)Viestintästrategiat

- kielitaidon kehitysvaiheeseen sopivat vastaanottamis-, tuottamis- ja vuorovaikutusstrategiat

c)Rakenteet

Edellisillä luokilla esiin tulleiden rakenteiden lisäksi

- maita, kieliä, kansallisuuksia ja maantieteellisiä nimiä
- ammattisanastoa ja artikkelin käyttö niiden yhteydessä
- sanajärjestys mm. epäsuora kysymyslause
- futuuri
- att+infinitiivi
- partisiipin preesens ja perfekti
- vara- ja bli-passiivi
- 1. ja 2. konditionaali

- var-verbejä, deponenttiverbejä
- superlatiivi attributtina
- prepositioiden käyttöä

Ruotsi B-kielenä

7. vuosiluokka

Tavoitteet:

a) Kieli

Oppilas oppii

- kommunikoidaan ruotsiksi tavallisissa arkielämän tilanteissa
- vastaamaan tervehdyksiin, toivotuksiin ja kiitoksiin
- ymmärtämään keskeisen sisällön arkielämän aiheita käsittelevästä tekstistä ja puheesta
- kirjoittamaan itseään koskevista asioista lyhyitä lauseita ja viestejä

b) Kulttuuritaidot

Oppilas oppii

- tuntemaan kielialueen maiden ja paikkojen ruotsinkielisiä nimiä
- tuntemaan lähiseudun ruotsinkielistä elinpiiriä ja kulttuuria
- arvostamaan ja ymmärtämään omaa kulttuuriaan sekä muiden pohjoismaiden kulttuuria

c) Oppimaan oppiminen

- käyttämään erilaisia kielen opiskelulle tyypillisiä työtapoja (pari- ja ryhmätyö)
- ottamaan itse vastuuta opinnoistaan
- käyttämään apuvälineitä opiskelussaan (esim. kirjan sanasto ja sanakirja)
- arvioimaan työskentelyään ja kielitaitoaan suhteessa annettuihin ja omiin tavoitteisiinsa

Keskeiset sisällöt:

a) Tilanteet ja aihepiirit

- lähiympäristö ja koti sekä niihin kuuluvat henkilöt (perheen jäsenet ja ystävät)
- harrastukset ja vapaa-ajanvietto
- koulu ja oppilastoverit
- perustietoja suomenruotsalaisesta, ruotsalaisesta ja muusta pohjoismaisesta elämänmuodosta

b) Rakenteet

- verbien taiputus (preesens ja apuverbit)

- substantiivien taivutus (yksikkö ja monikko)
- adjektiivin taivutus
- persoonapronominit (subjekti-, objekti- ja omistusmuodot)
- yleisimmät prepositiot
- viikonpäivät ja kuukaudet
- lukusanat
- väite- ja kysymyslauseen sanajärjestys

8. vuosiluokka

Tavoitteet:

a) Kieli

Oppilas oppii

- kommunikoidaan ruotsiksi tavallisissa arkielämän tilanteissa laajemmin kuin 7. vuosiluokalla
- kertomaan itsestään, lähiympäristöstään, vapaa-ajastaan ja ystäväpiiristään ja puheen keskeisen sisällön
- kirjoittamaan itsestään, ystäväpiiristään ja vapaa-aikaan liittyvistä asioista lyhyen viestin

b) Kulttuuritaidot

Oppilas oppii

- tuntemaan pohjoismaiden maantiedettä
- vertailemaan muiden pohjoismaiden kulttuureja omaansa

c) Oppimaan oppiminen

Oppilas oppii 7. luokalla esiin tulleiden tavoitteiden lisäksi

- korvaamaan kielitaitonsa puutteita erilaisilla kommunikaatiostrategioilla
- hyödyntämään tieto- ja viestintätekniikkaa kielenoppimisprosessissaan
- ymmärtämään edellisiä aiheita käsittelevän tekstin

Keskeiset sisällöt:

a) Tilanteet ja aihepiirit

- harrastukset ja vapaa-ajanvietto
- lähiympäristö ja siihen olennaisesti kuuluvat tutut henkilöt, asiat ja toiminnot, kuten perheenjäsenet ja ystävät
- koulu, oppilastoverit ja opettajat
- asuminen maalla ja kaupungissa

- ostoksilla käynti ja julkiset palvelut
- perustietoja suomenruotsalaisesta, ruotsalaisesta ja muusta pohjoismaisesta elämänmuodosta

b) Rakenteet

- verbin taivutus (imperfekti, perfekti ja pluskvamperfekti) ja verbi + prepositio
- substantiivin taivutus
- adjektiivin vertailu
- den/det/de här ja den/det/de där
- någon/ingen
- rinnastuskonjunktiot
- ajan määreet
- man-sanon käyttö
- järjestysluvut

9. vuosiluokka

Tavoitteet:

a) Kieli

Oppilas oppii

- ymmärtämään yksinkertaista puhetta ja tekstiä itselle tärkeistä asioista
- selviytymään helpohkoista vuoropuheluista ja palvelutilanteista
- kirjoittamaan omaan elämään liittyviä tavallisia sanontoja ja lauseita

b) Kulttuuritaidot

Vuosiluokilla 7 ja 8 asetettujen tavoitteiden lisäksi oppilas oppii

- tuntemaan syvemmin omaa kulttuuriaan suhteessa muihin pohjoismaisiin kulttuureihin
- laajemmin Pohjoismaiden maantiedettä ja historiaa
- viestimään ruotsinkieliselle kulttuurille tyypillisellä tavalla

c) Oppimaan oppiminen

Luokilla 7 ja 8 asetettujen tavoitteiden lisäksi oppilas oppii

- hyödyntämään erilaisia itselleen sopivia opiskelustrategioita
- tarkkailemaan ja korjaamaan omaa tuotostaan
- käyttämään erilaisia ymmärtämis- ja viestintästrategioita
- ymmärtämään oman vastuunsa kielen opiskelussa

- arvioimaan omaa työskentelyään ja kielitaitonsa osa-alueita suhteessa annettuihin tavoitteisiin ja tarvittaessa muuttamaan työskentelytapojaan

Keskeiset sisällöt:

a) Tilanteet ja aihepiirit

- lähiympäristö ja koti sekä siihen olennaisesti kuuluvat tutut henkilöt, asiat ja toiminnot
- harrastukset ja vapaa-ajanvietto
- koulu, oppilastoverit ja opettajat
- matkustaminen
- asuminen maalla ja kaupungissa
- ostoksilla käynti ja julkiset palvelut
- perustietoja suomenruotsalaisesta, ruotsalaisesta ja muusta pohjoismaisesta elämänmuodosta

b) Rakenteet

- konditionaali
- imperatiivi
- infinitiivi
- refleksiiviverbit
- sivulause
- prepositioilmauksia

Vieraat kielet

Johdanto

Koulumme on taito- ja taideainepainotteinen yhtenäinen peruskoulu. Kielten opetuksessa tämä näkyy siten, että sekä ala- että yläluokilla rohkaisemme oppilaita draaman keinoin ilmaisemaan itseään vieraalla kielellä.

Yleiset tavoitteet

Vieraan kielen opetuksen tulee antaa oppilaalle valmiuksia toimia erikielisissä viestintätilanteissa. Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas käyttämään kielitaitoaan ja kasvattaa hänet ymmärtämään ja arvostamaan myös muiden kulttuureiden elämänmuotoa. Oppilas oppii myös, että taitoaineena ja kommunikaation välineenä kieli edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Vieras kieli oppiaineena on taito- ja kulttuuriaine.

A-kieli

A- kieltä opiskellaan 3. luokalta lähtien kaikille yhteisenä aineena. Lisäksi A-kieli voidaan aloittaa vapaaehtoisena A2-kielenä 4. luokalta lähtien. Hyvien opiskelutottumusten omaksuminen kaikille yhteisen A-kielen opetuksessa luo pohjaa myöhemmin alkaville kieliopinnoille. A-kielen opiskelun myötä oppilailla alkaa myös kehittyä kulttuurien välinen toimintakyky. A2- kielessä saavutetaan samat valmiudet kuin A1-kielessä 7. luokalle siirryttäessä.

9.2.1.4. Englanti

Englannin kielen opetus antaa oppilaalle valmiuksia toimia englanninkielisissä viestintätilanteissa. Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas käyttämään kielitaitoaan ja kasvattaa hänet ymmärtämään eri englanninkielisiä kulttuureja. Englannin opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle kieli- ja kulttuuripääomaa sekä uusi näkökulma myös omaan kieleen ja kulttuuriin.

Yleiset tavoitteet 3. – 6. luokilla

Kieli

Oppilas oppii

- kommunikoidaan kaikkein tavallisimmissa tilanteissa, joissa puhekumppani voi auttaa
- ilmaisemaan itseään englanniksi aluksi pääsääntöisesti suullisesti ja vähitellen kirjallisesti hyvin konkreettisissa ja itselleen läheisissä arkipäivän kielenkäyttötilanteissa
- keskeistä sanastoa ja rakenteita
- ymmärtää helpohkon tekstin ja puheen keskeisen sisällön
- osaa kertoa ja kirjoittaa lyhyesti itsestään ja lähiympäristöstään

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii

- tuntemaan ja arvostamaan omaa kulttuuriaan
- tutustuu alustavasti oman ja kohdekielen kulttuurin keskeisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin

Oppimaan oppiminen

Oppilas oppii

- toimimaan vastuullisesti ja yritteliäästi kielenoppimistilanteissa
- käyttämään erilaisia kielen opiskelun keskeisiä harjoittelumuotoja
- käyttämään itsenäisesti erilaisia tiedonhankintamenetelmiä
- arvioimaan työskentelyään ja kielitaitonsa eri alueita suhteessa annettuihin tavoitteisiin

Keskeiset tavoitteet 3. luokalle

Oppilas

- tulee tietoiseksi kielestä ja sen merkityksestä
- omaksuu myönteisen asenteen kielenopiskeluun
- rohkaistuu suulliseen tuottamiseen sana- ja sanontatasolla

Keskeiset sisällöt 3. luokalle

Oppilas

- osaa toimia keskeisissä ja oppilaalle läheisissä viestintätilanteissa
- oppii ääntämään opettajan ja nauhoitteiden avulla
- oppii toimimaan yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa, esim. tervehtiminen ja kiittäminen
- oppii keskeistä sanastoa, esim. numeroita, viikonpäivät, värejä, eläimiä, perheeseen ja kouluun liittyvää sanastoa

Keskeiset rakenteet 3. luokalle

- pronomineja
- prepositioilmauksia
- luku- ja kysymyssanoja
- olla- omistaa- ja osata- verbit fraaseina

Keskeiset tavoitteet 4. luokalle

- oppii kirjoittamaan lyhyitä lauseita
- omaksuu myönteisen asenteen eri kieliä ja kulttuureita kohtaan
- omaksuu kielenopiskelutaitoja

Keskeiset sisällöt 4. luokalle

- kartutetaan sanastoa
- opetellaan kertomaan esim. harrastuksista, perheestä, lemmikeistä
- harjoitellaan kysymistä ja opetellaan kysymyssanoja

Keskeiset rakenteet 4. luokalle

- yksikkö- monikko
- ´s genetiivi
- do- ja does- kysymykset
- kysymyssanoja
- kestopreesens

Keskeiset tavoitteet 5. luokalle

- oppii ymmärtämään sekä suullista että kirjallista kieltä
- pystyy kommunikoimaan arkipäiväisissä ja tutuissa viestintätilanteissa
- pystyy kirjallisesti ilmaisemaan itseään

Keskeiset sisällöt 5. luokalle

- kirjoitetaan lyhyitä viestejä
- kasvatetaan sanavarastoa
- opetellaan kertomaan henkilöistä, paikoista, asioista
- tutustutaan kirjan avulla Lontooseen ja sen nähtävyyksiin

Keskeiset rakenteet 5. luokalle

- aikaisemmin opittuja rakenteita vahvistetaan ja kerrataan
- alustavasti imperfekti
- järjestysluvut
- adjektiivien vertailua

Keskeiset tavoitteet 6. luokalle

- vahvistetaan kielenopiskelutaitoja
- arvostaa eri kieliä ja kulttuureita ja saa niistä laajemmin tietoa
- osaa tuottaa tekstiä ja puhetta ja vahvistaa opittuja sanoja ja rakenteita

Keskeiset sisällöt 6. luokalle

- harjoitellaan keskustelemista oppilasta kiinnostavista aiheista
- hallitsee monipuolisemmin eri aihepiirien keskeistä sanastoa ja osaa käyttää englantia edellytystensä mukaisesti erilaisissa aihekokonaisuuksiin liittyvissä tehtävissä

Keskeiset rakenteet 6. luokalle

- adjektiivien vertailua
- adverbejä
- imperfektin vahvistamista
- alustavasti perfekti ja futuuri

Työskentelytavat

- opettaja valitsee työtavat pedagogisen asiantuntemuksensa mukaan jokaisen ryhmän tarpeet huomioiden
- työtavat ovat monipuolisia sekä erilaiset oppimistyylit huomioivia
- erilaisin työtavoin pyritään rohkaisemaan oppilasta sekä suulliseen että kirjalliseen tuottamiseen
- työtapojen vaihtelemisella aktivoidaan ja motivoidaan oppilaita
- itsenäisen työskentelyn lisäksi pari- ja ryhmätyöskentelyjä

- laulut, leikit, lorut, pelit

Arviointi

Arviointi tapahtuu vieraiden kielten yleisten arviointiperusteiden mukaisesti (ks. liite) Oppilasta arvioidaan kullekin luokalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Arvioinnin pohjana on jatkuva näyttö kokeissa ja oppitunneilla. Arvosanaan vaikuttaa myös asenne, aktiivisuus, tavoitteellisuus, vastuullisuus, harrastuneisuus sekä pitkäjänteinen työskentely. Oppilasta ohjataan tarkkailemaan ja arvioimaan omaa edistymistään ja työskentelyään. Oppimistuloksia voidaan mitata 6. luokalla myös valtakunnallisella kokeella.

Yleiset tavoitteet 7.- 9. luokille

Alaluokilla opitun lisäksi oppilaan kielitaito laajenee vaativampiin sosiaalisiin tilanteisiin sekä harrastuksien, palveluiden ja julkisen elämän alueelle. Kirjoitetun kielen osuus opetuksessa kasvaa.

Kieli

Oppilas oppii

- ymmärtämään nuoren elämään liittyvää sekä yleis- että asiatietoa sisältävää selkeää puhetta ja tekstiä
- ymmärtämään pääajatuksia laajempaa yleistietoa sisältävästä puheesta tai luetusta tekstistä
- selviytymään tavallisista palvelutilanteista ja sosiaalisista kohtaamisista sekä myös hiukan vaativammista epävirallisista keskustelutilanteista
- kuvailemaan suullisesti ja kirjallisesti omaa elämäänsä ja siihen liittyviä asioita
- ksittämään mielipiteensä tai puheenvuoron sekä tuottamaan lähteitä käyttäen suullisen ja kirjallisen esityksen jostakin yleistietoa sisältävästä asiasta

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii

- viestimään ja toimimaan kielellisesti ja kulttuurisesti hyväksyttävällä tavalla tavanomaisissa arkipäivän tilanteissa
- nauttimaan uudesta kulttuurista ja arvostamaan omaansa
- ymmärtämään kielitaidon merkityksen osana kansainvälistä kanssakäymistä

Oppimaan oppiminen

Oppilas oppii

- käyttämään erilaisia kielen opiskelun ja oppimisen kannalta tehokkaita työ- ja opiskelutapoja
- kehittämään opiskelutaitojaan ja löytämään parhaiten itselleen sopivan oppimistyylin kielitaidon kasvattamisessa

- Itsenäisen työskentelyn lisäksi pari- ja ryhmätyöskentelyä
- käyttämään erilaisia tiedonhankintavälineitä: oppikirjat, sanakirjat, tietotekniikka
- arvioimaan itseään kielen opiskelijana
- tekemään pienimuotoisia projektitöitä itsenäisesti tai ryhmissä
- pääättelemään viestin sisältöä kielelliseltä pohjalta tai viestintä tilanteen perusteella.
- kuuntelemaan ja hyödyntämään puhekumppanin käyttämiä ilmaisuja
- käsittelemään opittavaa aiemmin oppimiensa tietorakenteiden pohjalta

Keskeiset tavoitteet 7. luokalle

Oppilas

- oppii vertailemaan omaa ja kohdekulttuuria joidenkin keskeisten tietojen avulla
- kykenee toimimaan kohdekulttuurissa hyväksyttävällä tavalla
- oppii toimimaan ohjatusti tutussa viestintätilanteessa
- ymmärtää kouluikäisen nuoren elämään liittyvää yleis- ja asiatietoa sisältävää puhetta tai tekstiä
- selviytyy arkipäivän kielenkäyttötilanteista.
-

Keskeiset sisällöt 7. luokalle

- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- matkustaminen ja lomailu
- ruokailu ja ravitsemus

Keskeiset rakenteet 7. luokalle

- vahvistetaan ja syvennetään alaluokilla opittuja rakenteita (keskeiset aikamuodot)
- uutena perussanajärjestys, kysymyslauseita, keskeistä kielioppia

Keskeiset tavoitteet 8. luokalle

Oppilas kykenee toimimaan hyväksyttävällä tavalla kohdemaan kulttuurissa tutuissa tilanteissa. Viestintätilanteet laajenevat lähiympäristöön. Oppilas käyttää joitakin suulliselle vuorovaikutukselle ominaisia ilmauksia. Oppilas oppii ymmärtämään suuremmassa määrin lähiympäristöönsä liittyvää puhetta ja tekstiä ja selviytyy arkipäivän keskustelutilanteista varmemmin.

Keskeiset sisällöt 8. luokalle

- ystävyys

- tiedonvälitys
- musiikin lajeja, tekijöitä ja esittäjiä
- sankarit ja idolit
- sosiaalinen kanssakäyminen

Keskeiset rakenteet 8. luokalle

- adjektiivien vertailu
- substantiivit
- tutustuminen konditionaaliin
- verbin ing- muoto

Keskeiset tavoitteet 9.luokalle

Oppilas tuntee kohdekulttuuria ja ymmärtää sitä. Hän oppii ymmärtämään kielitaidon merkityksen. Viestintätaidot kasvavat. Oppilas oppii viestimään kohdekielelle luontevalla tavalla. Oppilas oppii ymmärtämään pääajatuksen myös laajempaa tietoutta vaativasta tekstistä tai kuullusta ja selviytyy vaativammistakin keskustelutilanteista.

Keskeiset sisällöt 9. luokalle

- ihmisiä ja paikkoja eri puolilta maailmaa
- nuorisokulttuuria
- työelämää
- tieteitä, taiteita ja urheilun saavutuksia
- viestinnän ja viestien maailmaa

Keskeiset rakenteet 9. luokalle

- perusasiat epäsuorista kysymyslauseista ja passiivista
- ehtolauseet
- infinitiivi
- relatiivilauseet
-
-

Työtavat

Opettaja valitsee opetettavan ryhmän ja opiskeltavan asian huomioon ottaen työtavan, jolla tuetaan ja ohjataan oppilaan oppimista sekä viritetään halua oppia. Käyttämällä erilaisia työtapoja pyritään kehittämään oppilaan oppimista, ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja, työskentelytaitoja sekä sosiaalisia taitoja.

Oppilaan erilaiset oppimistyylit otetaan huomioon

Arviointi

Arviointi tapahtuu vieraiden kielten yleisten arviointiperusteiden mukaisesti (ks. s. 101)

Arvioinnin pohjana on jatkuva näyttö, tuntitestit, kokeet ja pienimuotoiset projektit.

Oppimistuloksia voidaan mitata 9. luokalla myös valtakunnallisella kokeella.

9.2.1.5. Ranska A

Keskeiset työtavat 7-9

Oppilas käyttää säännöllisesti kielten opiskelulle tyypillisiä työtapoja. Häntä kannustetaan käyttämään kieltä erilaisissa tilanteissa kirjallisesti ja suullisesti (myös draaman avulla).

Kulttuuritaidot 7-9

- opetellaan viestimään ja toimimaan erilaisissa tilanteissa kohdekulttuurille hyväksyttävällä tavalla
- oppii tuntemaan ranskankielistä kulttuuria ja hyväksymään ihmisten välisen erilaisuuden
- oppii tuntemaan ranskankielistä maailmaa

7.luokka

Keskeiset tavoitteet:

Kuullun ymmärtäminen

- oppilas ymmärtää selkeää ja yleiskielistä puhetta ja ohjeita arkipäiväisissä tilanteissa.

Puhuminen

- osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään
- selviytyy yksinkertaisista vuoropuheluista
- hallitsee perustason lauserakenteita
- ääntämisvirheistä huolimatta viesti välittyy

Luetun ymmärtäminen

- ymmärtää tavanomaista sanastoa sisältävää selkeärakenteista tekstiä
- osaa poimia pääajatuksen lyhyehköstä aihepiiriltään läheisestä tekstistä

Kirjoittaminen

- pystyy laatimaan päälausetasolla yksinkertaisia tuotoksia itselleen läheisistä asioista
- virheistä huolimatta viesti on ymmärrettävä

Keskeisiä sisältöjä

Tilanteet ja aihepiirit

Oppikirjan rinnalla

- lähiympäristö ja siihen kuuluvat henkilöt ja toiminnot
- perustietoja kohdekulttuurista

Rakenteet

- kerrataan aiemmin opittua
- viestinnän kannalta olennaista lauseoppia
- tavallisimpien verbien perustaivutus
- kieltomuotoja

Viestintästrategiat

- kaikkia kielitaidon osa-alueita pyritään harjoittamaan tasapainoisesti oppilaiden tarpeet huomioiden

8.luokka

Keskeiset tavoitteet

Kuullun ymmärtäminen

- oppilas ymmärtää selkeää puhetta ja ohjeita arkipäivään ja omaan elinpiiriinsä liittyvissä tilanteissa.

Puhuminen

- osaa kertoa itsestään, harrastuksistaan ja perheestään.
- selviytyy arkipäivän vuoropuheluista
- hallitsee keskitason lauserakenteita
- viesti välittyy virheistä huolimatta

Luetun ymmärtäminen

- ymmärtää selkeärakenteista tekstiä

- osaa poimia pääajatuksen vaikeammastakin tekstistä

Kirjoittaminen

- pystyy laatimaan lyhyehköjä tekstejä tutuista asioista
- viesti on ymmärrettävä

Keskeisiä sisältöjä

- matkustaminen
- asiointi
- työelämä

Rakenteet

- kerrataan aiemmin opittua
- menneet aikamuodot
- säännölliset verbit
- refleksiiviverbit
- pronominit
- adjektiivit
- kieltomuotoja

Viestintästrategiat

- kaikkia kielitaidon osa-alueita pyritään harjoittamaan tasapainoisesti oppilaiden tarpeet huomioiden.

9.luokka

Keskeiset tavoitteet

Kuullun ymmärtäminen

- oppilas ymmärtää tavallista puhetta ja ohjeita.

Puhuminen

- osaa kertoa itsestään ja elämästään sujuvasti
- selviytyy vuoropuheluista
- hallitsee vaikeitakin lauserakenteita

Luetun ymmärtäminen

- ymmärtää vaativaakin sanastoa sisältävää tekstiä

- pystyy lukemaan ranskankielisiä sanomalehtiä ym...

Kirjoittaminen

- pystyy tuottamaan tarinoita ja asiatekstiä

Keskeisiä sisältöjä

Tilanteet ja aihepiirit

- maailma
- matkustaminen
- elämä ja ihmissuhteet
- ranskalainen elämäntapa
- yhteiskunta

Rakenteet

- aiemmin opitun kertaus
- kieltomuodot
- futuuri
- suora ja epäsuora objekti
- adjektiivit

Arviointi

Arviointi tapahtuu oph:n perusteiden mukaan (ks.liite)

9.2.1.6. Saksa A1/A2

Yleiset tavoitteet 3. – 6. luokilla

Oppilas tulee tietoiseksi kielestä ja siihen liittyvästä kulttuurista. Hän oppii ymmärtämään kielen omasta äidinkielestä poikkeavaa rakennetta ja saa tietoa kohdemaan kulttuurista ja maantieteestä. Oppilas oppii itsearviointia ja ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Keskeiset tavoitteet 3. luokilla

Oppilas

- tutustuu oppikirjan rakenteeseen
- oppii erottamaan puhutusta kielestä kokonaisuuksia
- oppii ääntämisen perussäännöt
- oppii ymmärtämään yksinkertaista kirjoitettua tekstiä

- rohkaistuu omaan suulliseen tuottamiseen

Keskeiset sisällöt 3. luokilla

- aakkoset
- luku- ja kysymyssanoja
- pronomineja
- kellonajat ja viikonpäivät
- verbien perusmuotoja
- adjektiiveja

Keskeiset tavoitteet 4. luokilla

Oppilas

- oppii käyttämään kirjan sanastoa
- oppii esittämään yksinkertaisia kysymyksiä ja vastaamaan niihin
- laajentaa sanavarastoaan

Keskeiset sisällöt 4. luokilla

- verbien persoonataivutus
- teitittely
- uusia prepositioita
- adjektiiveja

Keskeiset tavoitteet 5. luokilla

Oppilas

- oppii kertomaan lyhyesti itsestään sekä suullisesti että kirjallisesti
- oppii ymmärtämään pitkäköjiä tekstejä

Keskeiset sisällöt 5. luokilla

- substantiivin epämääräinen ja määräinen muoto
- apuverbien preesenstaivutus
- komparatiivi

- erilaiset monikot
- suora ja käänteinen sanajärjestys
- akkusatiivi ja datii
- perfektimuotoja
- adjektiiveja

Keskeiset tavoitteet 6. luokilla

Oppilas

- selviää arkipäivän puhetilanteissa
- hallitsee keskeisimmät rakenteet
- arvostaa kohdemaan kulttuuria

Keskeiset sisällöt 6. luokilla

- perfekti monipuolistuu
- omistuspronominit
- sivulauseet
- aikaisemmin opitun kertaus

Työskentelytavat

- monipuolisia ja erilaiset oppimistyyliä huomioivia
- itsenäisen työskentelyn lisäksi tehdään pari- ja ryhmätöitä
- hyödynnetään koulun medialaitteistoa

Arviointi

Arviointi tapahtuu vieraiden kielten yleisten arviointiperusteiden mukaisesti (ks. liite) Oppilasta arvioidaan kullekin luokalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Arvioinnin pohjana on jatkuva näyttö kokeissa ja oppitunneilla. Arvosanaan vaikuttaa myös asenne, aktiivisuus, tavoitteellisuus, vastuullisuus, harrastuneisuus sekä pitkäjänteinen työskentely. Oppilasta ohjataan tarkkailemaan ja arvioimaan omaa edistymistään ja työskentelyään.

Yleiset tavoitteet 7. – 9. luokilla

Oppilas pystyy ymmärtämään pääkohdat yleiskielisestä normaalitempoisesta puheesta ja tuottamaan lyhyehkön yhtenäisen tekstin läheisestä aiheesta. Sanasto laajenee asiapitoiseen, yhteiskunnalliseen suuntaan. Oppilas hallitsee kielen keskeiset rakenteet ja hänellä on vahva pohja jatko-opinnoille.

Yleiset tavoitteet 7. luokilla

Oppilas oppii

- kertomaan vapaa-ajasta ja harrastuksista
- esittelemään kohteita ja henkilöitä
- ilmaisemaan tunteitaan ja mielipiteitään
- asioimaan mm. puhelimessa

Keskeiset sisällöt 7. luokilla

- säännöllisten ja epäsäännöllisten verbien preesens-, imperfekti- ja perfektitaivutus
- järjestysluvut
- akkusatiivi-, datii- ja vaihtoprepositiot
- ala-asteella opittujen rakenteiden kertaus

Yleiset tavoitteet 8. luokilla

Oppilas

- tutustuu lähemmin muihin saman kielialueen maihin sekä EU-maihin
- oppii asioimaan erilaisissa palvelukohteissa
- oppii kertomaan itselleen läheisistä asioista

Keskeiset sisällöt 8. luokilla

- refleksiiviverbejä
- epäsuorat kysymyslauseet
- suomen kielen konditionaalin vastineet
- adjektiivin taivutusta
- imperatiivi
- pluskvamperfekti
- zu-partikkelin käyttö
- maantieteellisiä nimiä

Yleiset tavoitteet 9. luokilla

Oppilas

- oppii kuvailemaan erilaisia kohteita

- laajentaa sanavarastoaan yhteiskunnalliseen, yleiseen suuntaan
- oppii kertomaan arvoista, esikuvista ja tulevaisuuden suunnitelmista

Keskeiset sisällöt 9. luokilla

- futuuri
- genetiivi
- heikot maskuliinit
- relatiivipronomini eri sijamuodoissa
- pronominaaliadverbit
- passiivi
- konjunktiivin pluskvamperfekti
- kaksoisinfinitiivi

Työskentelytavat

- monipuolisia ja erilaiset oppimistyyliä huomioivia
- itsenäisen työskentelyn lisäksi tehdään pari- ja ryhmätöitä
- hyödynnetään koulun medialaitteistoa

Arviointi

Arviointi tapahtuu vieraiden kielten yleisten arviointiperusteiden mukaisesti (ks. liite) Oppilasta arvioidaan kullekin luokalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Arvioinnin pohjana on jatkuva näyttö kokeissa ja oppitunneilla. Arvosanaan vaikuttaa myös asenne, aktiivisuus, tavoitteellisuus, vastuullisuus, harrastuneisuus sekä pitkäjänteinen työskentely. Oppilasta ohjataan tarkkailemaan ja arvioimaan omaa edistymistään ja työskentelyään.

9.2.1.7. Ranska B2-kielenä

Tavoitteet vuosiluokittain

8.luokka

Opiskellaan perusvuorovaikutukseen ja tapakulttuuriin liittyvää kieltä. Opitaan tuntemaan kohdemaan kulttuuria ja ymmärtämään sitä. Oppilas oppii toimimaan arkipäivän tilanteissa. Hän oppii kirjoittamaan suppeita viestejä, jota sisältävät perusasioita hänestä itsestään ja lähipiiristään. Opitaan selviytymään arkipäivän viestintä tilanteista. Puheviestintää painotetaan opiskelussa ja sitä opiskellaan myös draaman keinoin. Oppilas oppii ilmaisemaan mielipiteensä.

9.luokka

Opiskellaan nuoren jokapäiväiseen elämään ja rutiineihin, kiinnostuksen kohteisiin, harrastuksiin, vapaa-ajan viettoon matkustamiseen ja turistina liikkumiseen liittyvää kieltä. Harjoitellaan selviytymistä yllämainituissa kielenkäyttötilanteissa puhuttua kieltä painottaen. Laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta ja mielipiteiden ilmaisemista myös kirjallisesti. Oppilas ymmärtää selkeää puhuttua ja kirjoitettua yleiskieltä. Opitaan ymmärtämään kohdemaan kulttuuria ja ihmisiä. Oppilas oppii ymmärtämään rikkaampaa kieltä kuin itse tuottaa.

Sisällöt

8.luokka

- lukusanat
- tervehdykset
- epä säännöllisiä verbejä
- passe´ compose (perustiedot)
- säännöllisten verbien preesens
- artikkelin käyttö
- tavallisimmat pronominit
- tavalliset kieltomuodot
- peruslauseiden muodostus
- kysymyksiä
- lähifutuuri

9.luokka

- passe compose
- lisää epä säännöllisiä verbejä
- pronominit
- lauseiden muodostus
- imperfekti
- imperatiivi
- partitiivi
- adjektiivien taivutus

Työskentelytavat

- työtavat monipuolisia ja erilaiset oppimistyyliä huomioivia
- käytetään hyväksi koulun medialaitteistoa monipuolisesti
- itsenäisen työskentelyn lisäksi tehdään pari- ja ryhmätöitä.

- kieltä työstetään myös draaman keinoin

Arviointi

Arviointi tapahtuu vieraiden kielten yleisten arviointiperusteiden mukaisesti (ks.liite). Arvioinnin pohjana on jatkuva näyttö.

9.2.1.8. Saksa B2

Tavoitteet vuosiluokittain

8. luokka

Opiskellaan kieltä painottaen suullista tuottamista ja selviytymistä arkipäivän tilanteissa. Tutustutaan kohdemaan tapakulttuuriin. Oppilas oppii ymmärtämään lyhyitä tekstejä itselleen tutuista aiheista ja tuottamaan itse lyhyitä viestejä.

9. luokka

Laajennetaan sanavarastoa ja opetellaan toimimaan erilaisissa tutuissa perustilanteissa. Opitaan tunnistamaan keskeisimmät perusrakenteet ja tuottamaan suppeita viestejä sekä suullisesti ja kirjallisesti. Pääpaino edelleen suullisessa osaamisessa,

Sisällöt vuosiluokittain

8. luokka

- kysymyslause
- verbien preesens
- apuverbit ja eriäviä yhdysverbejä
- substantiivien epämääräinen ja määräinen muoto
- pronominejä
- akkusatiivi
- omistusmuotoja
- numerot, kellonajat, viikonpäivät, kuukaudet
- kysymys- ja päälauseen sanajärjestys

9. luokka

- verbien imperfektejä, perfektejä ja futuuri
- datiivi
- omistusmuodot
- man-rakenne

- prepositioita
- sivulauseen sanajärjestys

Työtavat

Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia työtapoja ja otetaan huomioon eri oppimistyyli. Pari-, ryhmä- ja projektitöitä tehdään runsaasti ja oppimista tehostetaan myös draaman keinoin.

Arviointi

Arviointi tapahtuu vieraiden kielten yleisten arviointiperusteiden mukaisesti (ks. liite). Arvioinnin pohjana on jatkuva näyttö, tuntitestit, kokeet ja pienimuotoiset projektit. Oppimistuloksia voidaan mitata 9. luokalla myös valtakunnallisella kokeella.

9.2.1.9. Venäjä B2

Keskeiset tavoitteet 8-9

Oppilas ymmärtää helppoja (suullisia ja kirjallisia) arkielämään liittyviä kysymyksiä, ohjeita, pyyntöjä, kieltoja ja yksinkertaisia viestejä. Oppilas oppii keskustelemaan häntä itseään koskevista asioista. Hän oppii kirjoittamaan kortteja, sähköpostiviestejä ja muita suppeita viestejä. Hän oppii ottamaan selvää vaikeammastakin puheesta ja tekstistä kuin mitä pystyy tuottamaan.

Keskeiset rakenteet

8.luokka

- kyrilliset kirjaimet
- perusasiat suvusta ja monikosta
- yksikön sijamuodot
- yleisiä prepositioita
- joitakin monikon sijamuotoja
- omistaminen
- adjektiivien perusmuodot

9.luokka

- verbien preesens taivutus
- mennyt aika
- konditionaali

- lukusanat

9.2.1.10. Arviointi

A-KIELET

Arvioinnin pohjana

- jatkuva näyttö
- oppilas on yritteliäs ja ottaa vastuun opiskelustaan
- oppilas tekee kotitehtävänsä säännöllisesti
- oppilas osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn
- oppilas osallistuu tavoitekieliseen keskusteluun
- tunti-testit
- kirjalliset tai suulliset sana-, verbi- ja rakennetestit
- kokeet
- kokeilla mitataan asetetun tavoitteen saavuttamista monipuolisista ja eritasoisista tehtävistä. kokeissa voidaan testata puheen ja tekstin ymmärtämistä ja tuottamista sekä sanaston ja rakenteiden hallintaa
- koe antaa oppilaalle tilaisuuden osoittaa osaamistaan ja kerrata rajattuja asiakokonaisuuksia
- kokeet voivat olla myös suullisia.
- pienimuotoiset projektit
- projektit voivat olla esimerkiksi kirjoitelmia, kirja-arvosteluja, elokuva-arvosteluja tai oppilaan omia sovelluksia opitusta kielialueesta (seinälehtiä, haastatteluja, videoita, kotisivuja, pienimuotoisia näytelmiä, kaunokirjallisia tuotoksia tms.).
-

Mikäli oppilaan huoltaja pyytää, ettei oppilaan päättötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisesta A2-kielestä, numeroarvosana jätetään pois ja todistukseen laitetaan poisjätettyjen arvosanojen tilalle merkintä "hyväksytty".

RUOTSIN KIELI B1

Arvioinnin pohjana ovat

- jatkuva näyttö
- oppilas on yritteliäs ja ottaa vastuun opiskelustaan
- oppilas tekee kotitehtävänsä säännöllisesti
- oppilas osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn

- oppilas osallistuu tavoitekieliseen keskusteluun
- projektit
- projektit voivat olla esimerkiksi oman leikekirjan tekoa, kirjoitelmia, elokuvan kommentoimista tai oppilaan omia sovelluksia opitusta kieliaineeksesta (seinälehtiä, haastatteluja, video-ohjelmia, kotisivuja, pienimuotoisia näytelmiä, sähköpostiviestien kirjoittamista ja tiedon hakua internetistä tms.)
- mahdolliset tuntitestit ja kokeet
- kokeessa voidaan testata puheen ja tekstin ymmärtämistä ja tuottamista sekä sanaston ja rakenteiden hallintaa. Kokeet voivat olla myös suullisia.

B2-KIELI

Arvioinnin pohjana ovat

- jatkuva näyttö
- oppilas on yritteliäs ja ottaa vastuun opiskelustaan
- oppilas tekee kotitehtävänsä säännöllisesti
- oppilas osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn
- oppilas osallistuu tavoitekieliseen keskusteluun (läksyn kuulustelu, pari- ja ryhmätyöskentely)
- tuntitestit
- kirjalliset tai suulliset sana-, verbi- ja rakennetestit
- kokeet
- kokeilla mitataan asetetun tavoitteen saavuttamista monipuolisin ja eritasoisin tehtävin.
- kokeessa voidaan testata puheen ja tekstin ymmärtämistä ja tuottamista sekä sanaston ja rakenteiden hallintaa
- koe antaa oppilaalle tilaisuuden osoittaa osaamistaan ja kerrata rajattuja asiakokonaisuuksia
- kokeet voivat olla myös suullisia.
- pienimuotoiset projektit
- oppilaan omat sovellukset opitusta kieliaineeksesta, esimerkiksi kirjoitelmat, seinälehdet, haastattelut, pienimuotoiset näytelmät.

Mikäli oppilaan huoltaja pyytää, ettei oppilaan päättötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisesta B2-kielestä, numeroarvosana jätetään pois ja todistukseen laitetaan poisjätettyjen arvosanojen tilalle merkintä "hyväksytty".

Matematiikka

Johdanto

Tavoitteena matematiikan opetukselle Aleksis Kiven peruskoulussa on, että jokainen oppilas saisi kokea osaamisen iloa jossain matematiikan osa-alueella. Koulun pyrkimyksenä on antaa oppilaalle sellaiset matematiikan perustiedot ja -taidot, että oppilaalla olisi hyvä matemaattisen osaamisen pohja jatko-opintoja ajatellen. Lisäksi opetus tähtää siihen, että oppilas saamansa opetuksen perusteella selviäisi arkielämässä tarvittavien matemaattisten probleemien ratkaisemisessa.

Vuosiluokkien 1 – 2 yhteiset tavoitteet

- valmistaa oppilaat perinteisen koulumatematiikan lisäksi vastaamaan yksilön ja yhteiskunnan vaatimiin uusiin haasteisiin
- kehittää oppilaitten päättely- ja arviointitaitoa sekä loogista ja itsenäistä ajattelua
- harjaannuttaa oppilaat selkeään ja huolelliseen kirjalliseen esittämiseen
- herättää myönteistä suhtautumista matematiikkaan kokeilevien ja luovien työtottumusten avulla
- oppia matemaattiset perustiedot ja -taidot, jotka ovat tarpeen jatko-opinnoissa, työssä ja jokapäiväisessä elämässä
- oppia ymmärtämään ja käyttämään matemaattisia peruskäsitteitä ja menetelmiä erilaisten arkielämän ongelmien ratkaisemiseen ja ratkaisujen järkevyyden arvioimiseen
- tottua pitkäjänteiseen, täsmälliseen, huolelliseen työskentelyyn ja ahkeruuteen.
-

1. luokan tavoitteet

Oppilas

- oppii lukujen merkityksen määrän ja järjestyksen ilmaisemisessa
- harjaantuu päässälaskutaidossa
- tuntee ja ymmärtää kymmenjärjestelmän paikkajärjestelmänä
- oppii löytämään säännönmukaisuuksia yksinkertaisista lukujonoista ja kuviojonoista ja osaa jatkaa jonoja
- oppii ymmärtämään, mitä mittaaminen tarkoittaa ja harjaantuu arvioimaan pituutta, massaa ja aikaa
- oppii havainnoimaan ja kuvailemaan ympäröivää tilaa ja ympäristössä olevia geometrisia muotoja
- osaa rakentaa kolmiulotteisia kappaleita sekä piirtää ja jäljentää kaksiulotteisia muotoja
- harjoittelee tiedon keräämistä ja esittämistä

1. luokan keskeiset sisällöt

- oppilaiden arjessa olevat matemaattiset asiat
- lukumäärä, lukusana ja numerosymboli lukualueella 0 – 100
- päässä laskut helppoissa yhteen- ja vähennyslaskuissa
- lukujen ominaisuudet; vertailu, luokittelu, järjestykseen asettaminen, lukujen hajottaminen ja kokoaminen
- yhteen- ja vähennyslasku konkreettisin välinein ja symbolein
- pituus ja aika (tasa- ja puolitunnit)
- mittaaminen eri välineillä, esim. kynällä, kämmenellä ja juomalasilla
- ympäristössä olevat geometriset muodot (tunnistaminen ja nimeäminen)
- yksinkertaiset taulukot ja diagrammit (esim. tukkimiehen kirjanpito)

2. luokan tavoitteet

Oppilas

- oppii löytämään ilmiöistä yhtäläisyyksiä ja eroja, säännönmukaisuuksia sekä syy-seuraussuhteita
- oppii ymmärtämään ja käyttämään matematiikan symbolikieltä eri yhteyksissä
- harjaantuu täsmällisessä matemaattisessa ilmaisussa
- oppii käyttämään kymmenjärjestelmää paikkajärjestelmänä sekä ymmärtää peruslaskutoimitukset ja osaa soveltaa niitä
- harjaantuu päässä laskutaidossa
- oppii mittaamaan keskeisillä mittavälineillä ja tuntemaan keskeisimmät mittayksiköt
- oppii geometrisia peruskäsitteitä
- harjaantuu tekemään havaintoja, etsimään tietoja ja esittämään niitä.

2. luokan sisällöt

- ratkaisujen esittäminen konkreettisin mallein ja välinein, kuvin, suullisesti ja kirjallisesti
- lukumäärä, lukusana ja numerosymboli lukualueella 0 – 1000
- matemaattiset symbolit, esim. vertailu $<$, $>$, $=$
- yhteen - ja vähennyslasku sekä laskutoimitusten väliset yhteydet luonnollisilla luvuilla
- kertolaskuja ja kertotauluja
- jakolaskua konkreettisilla välineillä

- päässälaskut helppoissa laskutoimituksissa
- tärkeimpien mittayksiköiden käyttö, vertailu ja yksinkertaiset mittayksikkömuutokset
- geometriset peruskäsitteet, kuten piste, jana, murtoviiva, puolisuora, suora ja kulma
- tietojen etsiminen, kerääminen ja tallentaminen, yksinkertaisten taulukoiden lukeminen ja tietojen esittäminen pylväsdiagrammein

Oppilaan hyvän osaamisen kuvaus 2. vuosiluokan päättyessä

Oppilas

- osoittaa matematiikkaan liittyvien käsitteiden ymmärtämistä käyttämällä niitä ongelmien ratkaisussa, esittämällä niitä monipuolisesti (välineillä, kuvilla, symboleilla, sanoilla, lukujen avulla tai diagrammeilla) ja selittämällä niitä toisille oppilaille ja opettajalle
- pystyy tekemään perusteltuja päätelmiä ja selittämään toimintaansa sekä osaa esittää ratkaisujaan kuvallisesti, suullisesti ja kirjallisesti ja osaa vertailla
- asettaa asioita järjestykseen
- löytää asioille vastakohtia
- osaa luokitella asioita eri ominaisuuksien mukaan sekä ilmoittaa esineen sijainnin soveltamalla käsitteitä yläpuolella, alla, oikealla, vasemmalla, takana, edessä ja välissä- kykenee vertailemaan joukkojen suuruuksia ilmauksilla enemmän, vähemmän, yhtä monta, paljon, vähän sekä kirjoittamaan vertailun symboleja $>$, $=$ ja $<$
- tietää lukujen merkityksen määrän ja järjestyksen ilmaisemisessa
- taitaa lukujen kirjoittamisen ja lukusuoraesityksen sekä vaaka- että pystysuunnassa
- hallitsee lukujen hajottamisen ja yhdistämisen, vertailun sekä summien ja lukujonojen muodostamisen- tuntee ja ymmärtää kymmenjärjestelmän paikkajärjestelmänä sekä osaa käyttää sitä
- ymmärtää yhteen- ja vähennyslaskun ja osaa soveltaa niitä arkitilanteissa
- osaa etsiä ratkaisuvaihtoehtojen lukumäärän yksinkertaisissa tapauksissa
- tuntee perusmuodot tasokuvioista ja kappaleista kuten nelikulmio, kolmio, ympyrä pallo ja kuutio
- osaa mitata yksinkertaisilla mittausvälineillä ja tuntee keskeisimmät mittaussuureet kuten pituus ja aika
- osaa havainnoida tarpeellisen informaation yksinkertaisissa arkipäivän ongelmissa ja osaa käyttää matemaattisia tietojaan ja taitojaan niidenkin ratkaisussa
- tuntee parilliset ja parittomat luvut
- ymmärtää kerto- ja jakolaskun sekä osaa soveltaa niitä arkitilanteissa
- tuntee ja osaa esittää konkreettisilla välineillä yksinkertaisia murtolukuja

- tietää geometrian peruskäsitteet muun muassa pisteen, janan, murtoviivan, puolisuoran, suoran ja kulman sekä niiden yhteyden yksinkertaisimpiin tasokuvioihin
- osaa käyttää yksinkertaisia peilauksia ja suurennoksia

3. – 5. luokat

Vuosiluokkien 3-5 matematiikan opetuksen tärkeimpiä päämääriä ovat matemaattisen ajattelun kehittäminen, lukukäsitteen ja peruslaskutoimitusten varmentaminen sekä matematiikan käsitteiden ymmärtämisen pohjustaminen

3. luokan keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii:

- tutkien ja havainnoiden muodostamaan matematiikan käsitteitä ja ymmärtämään niiden välisiä yhteyksiä
- löytämään ilmiöistä yhtäläisyyksiä ja eroja, säännönmukaisuuksia sekä syy-seuraussuhteita
- käyttämään ja soveltamaan oppimiaan matemaattisia käsitteitä sekä oppii käyttämään sääntöjä
- keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä toimimaan ryhmässä
- käyttämään yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskua

3. luokan keskeiset sisällöt

Luvut ja laskutoimitukset

- kymmenjärjestelmän varmentaminen lukualueella 0-10000
- tutustuminen 60-järjestelmään ® kellonajat
- lukujen luokittelua, suuruusvertailua ja järjestämistä suuruusjärjestykseen
- lukujonot, luettelu eteen- ja taaksepäin erilaisin lukuvälein
- yhteen- ja vähennyslasku allekkain, nollien yli lainaaminen
- kertolaskun käsitteen varmentaminen, kertotaulut 2-10
- kertolasku allekkain, 1-numeroinen kertoja
- jakolaskun merkitseminen ja laskeminen päässä laskuna
- murtoluvun käsite, murtolukujen vertailu
- desimaaliluvun käsitteen pohjustaminen, esim. rahan avulla
- murtoluku lukusuoralla
- laskutoimitusten tulosten arviointi, pyöristäminen tasakymmeniksi
- erilaisten vaihtoehtojen lukumäärän tutkiminen

Algebra

- helppojen lausekkeiden kirjoittaminen ja laskeminen
- yhdistetyt laskutoimitukset ja laskujärjestys (ilman sulkeita)
- lukujonon tulkitseminen ja tuottaminen
- säännönmukaisuuksien, suhteiden ja riippuvuuksien havaitseminen
- yhtälön ratkaiseminen päättelämällä (puuttuva termi)

Geometria

- kuvan suurentaminen ruudun avulla
- peilaus suoran suhteen, symmetria
- nelikulmioiden luokittelu
- monikulmion piirin laskeminen
- mittaamisen periaatteen vahvistaminen
- mittayksiköiden käyttöä, vertailua ja helppoja muunnoksia
- arviointia ja päättelyä

Tietojen käsittely ja tilastot

- tietojen etsimistä tekstistä, kuvista, taulukoista ja diagrammeista
- tietojen esittämistä pylväsdiagrammilla

4. luokan keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii:

- tutkien ja havainnoiden muodostamaan matemaattisia käsitteitä ja käsitejärjestelmä
- löytämään ilmiöistä yhtäläisyyksiä ja eroja, säännönmukaisuuksia sekä syy-seuraussuhteita
- käyttämään ja soveltamaan oppimiaan matemaattisia käsitteitä sekä oppii käyttämään sääntöjä
- keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä toimimaan ryhmässä
- perustelemaan toimintaansa ja päätelmiään sekä esittämään ratkaisujaan muille
- käyttämään yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskua
- esittämään kysymyksiä ja päätelmiä havaintojen pohjalta

4. luokan keskeiset sisällöt

- Luvut ja laskutoimitukset
- kymmenjärjestelmän hallinta lukualueella 0-100 000
- lukujen luokittelua, suuruusvertailua ja järjestämistä suuruusjärjestykseen
- lukujonot, luettelu eteen- ja taaksepäin erilaisin lukuvälein
- yhteen-, vähennys ja kertolaskua päässä ja allekkain algoritmina
- sisältö- ja ositusjako
- jakolasku päässä ja jakokulmassa yksinumeroisella jakajalla
- samannimisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku
- desimaaliluvun käsite, kymmenes- ja sadasosat
- desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslasku päässä laskuna ja allekkain
- murtoluvun ja desimaaliluvun yhteys
- laskutoimitusten tulosten arviointi, pyöristäminen sadoiksi ja tuhansiksi
- sulkeiden käyttö
- negatiivisen kokonaisluvun käsite (lämpömittarimalli)
- kombinatoriikkaa, erilaisten vaihtoehtojen lukumäärän tutkiminen

Algebra

- helppojen lausekkeiden kirjoittamista ja laskemista
- yhdistetyt laskutoimitukset ja laskujärjestys, myös sulkeet
- säännönmukaisuuksien, suhteiden ja riippuvuuksien havaitsemista
- lukujonon tulkitsemista ja tuottamista
- yhtälöiden ratkaisemista päättelämällä

Tietojen käsittely ja tilastot

- tietojen etsimistä tekstistä, kuvista, taulukoista ja diagrammeista
- tietojen esittämistä pylväsdiagrammilla ja viivadiagrammilla

Geometria

- kuvan suurentaminen ja pienentäminen ruudukon avulla
- kulmien luokittelu
- kolmioiden luokittelu
- suoran suhteen symmetristen kuvien tunnistaminen ja peilauksen piirtäminen suoran suhteen
- avaruudellisen hahmottamisen harjoittelua

- mittaamisen periaatteen vahvistaminen
- mittayksiköiden käyttöä, vertailua ja helppoja muunnoksia
- arviontia ja päättelyä

5. luokan keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii:

- tutkien ja havainnoiden muodostamaan matematiikan käsitteitä ja ymmärtämään niiden välisiä yhteyksiä
- löytämään ilmiöistä yhtäläisyyksiä ja eroja, säännönmukaisuuksia sekä syy-seuraussuhteita
- käyttämään ja soveltamaan oppimiaan matemaattisia käsitteitä sekä oppii käyttämään sääntöjä
- keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä toimimaan ryhmässä
- käyttämään yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskua
- perustelemaan toimintaansa ja päätelmiään sekä esittämään ratkaisujaan muille
- esittämään kysymyksiä ja päätelmiä havaintojen pohjalta

5. luokan keskeiset sisällöt

Luvut ja laskutoimitukset

- kymmenjärjestelmän hallitseminen lukualueella 0-1 000 000 myös desimaalilukujen osalta
- lukujen luokittelu , suuruusvertailu ja järjestäminen suuruusjärjestykseen
- lukujonot, luettelu eteen- ja taaksepäin erilaisin lukuvälein
- negatiivisen kokonaisluvun käsite
- prosentin käsite
- murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välinen yhteys
- murtoluvun kertominen ja jakaminen luonnollisella luvulla
- murtolukujen muunnokset
- supistaminen, laventaminen ja sekaluku

Algebra

- lausekkeen käsite, kirjoittaminen ja laskeminen

Geometria

- ympyrä ja sen osia
- kappaleiden geometristen ominaisuuksien tutkiminen

- suunnikkaiden ja kolmioiden pinta-alat ja piirit
- yhdensuuntaiset ja kohtisuorat suorat

Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

- koordinaatisto
- keskiarvon käsite ja laskeminen
- tietojen luokittelu ja järjestäminen, tyyppiäarvon ja mediaanin käsitteiden pohjustaminen
- kokemuksia klassisesta ja tilastollisesta todennäköisyydestä

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Ajattelun ja työskentelyn taidot

Oppilas

- osoittaa matematiikkaan liittyvien käsitteiden ymmärtämistä käyttämällä niitä ongelman ratkaisuihin ja esittämällä niitä monipuolisesti: välineillä, kuvilla, symboleilla, sanoilla, lukujen avulla tai diagrammeilla
- pyrkii tietoisesti kohdistamaan tarkkaavaisuutensa havaintoja tehdessään; hän pystyy kommunikoimaan havainnoistaan ja ajatuksistaan monipuolisesti, toimimalla, puhumalla, kirjoittamalla ja symbolien avulla
- osaa kuvata reaali maailman tilanteita ja ilmiöitä matemaattisesti: vertailulla, luokittelulla, järjestämällä, konstruomalla ja mallintamalla
- osaa ryhmitellä tai luokitella annetun ja valitseman kriteerin perusteella sekä osaa etsiä yhteistä ominaisuutta; hän osaa erottaa laadullisen ja määrällisen ominaisuuden; oppilas osaa kuvata asia- ja esineryhmiä tehden niistä tosia ja epätosia väitteitä
- osaa esittää matemaattisia ongelmia uudessa muodossa; hän pystyy tulkitsemaan yksinkertaisen tekstin, kuvan tai tapahtuman ja tekemään suunnitelman ongelman ratkaisemiseksi
- osaa noudattaa sääntöjä

Luvut, laskutoimitukset ja algebra

Oppilas

- ymmärtää kymmenjärjestelmän myös desimaalilukujen osalta ja osaa käyttää sitä varmasti
- hän ymmärtää negatiivisen luvun ja murtoluvun käsitteet sekä osaa esittää niitä eri metodeilla
- osaa esittää laskutoimitukset kirjallisesti ja suullisesti ja tietää eri laskutoimitusten väliset yhteydet
- hän osaa etukäteen arvioida tuloksen suuruusluokan ja tehtävän ratkaisemisen jälkeen tarkistaa laskun vaiheet sekä arvioida ratkaisun mielekkyyden
- osaa muodostaa ja jatkaa lukujonoja sekä esittää riippuvuuksia

Geometria

Oppilas

- osaa muodostaa kuvioita annettuja ohjeita noudattaen; hän pystyy havaitsemaan yksinkertaisten geometrinen kuvioiden ominaisuuksia sekä tuntee tasokuvioiden käsitteiden muodostamaa rakennetta
- tunnistaa yhdenmuotoisuuden; oppilas osaa peilata suoran suhteen sekä suurentaa ja pienentää kuvioita annetussa suhteessa; hän tunnistaa suoran suhteen symmetriset kuviot
- ymmärtää mittaamisen periaatteen; hän osaa arvioida mittauskohteen suuruuden ja tarkastaa mittauksen tuloksen mielekkyyden sekä ilmoittaa mittaustuloksen sopivalla mittayksiköllä
- osaa laskea suunnikkaiden ja kolmioiden pinta-aloja ja piirejä

Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Oppilas

- osaa kerätä tietoja, järjestää, luokitella ja esittää niitä tilastoina; hän osaa lukea yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja
- osaa selvittää erilaisten tapausten ja vaihtoehtojen lukumäärän sekä
- osaa päätellä mahdollittoman ja varman tapauksen

Työtavat 3.-5. luokilla

- konkreettisten apuvälineiden käyttäminen monipuolisesti
- toiminnallisten työtapojen käyttö itsenäisesti
- ongelmanratkaisua ryhmissä ja pareittain
- omien laskujen keksiminen eri tavoin
- erilaisten kokeiden ja tutkimusten harjoittelu
- oppilaiden erilaisten oppimistyylien huomioon ottaminen mahdollisuuksien mukaan

Arviointi 3.-5. luokilla

- opettaja tekee jatkuvaa arviointia oppilaan osaamisesta ottaen huomioon oppilaan aikaisemmat taidot 1.-2. luokilla
- oppilas oppii arvioimaan matemaattisia taitojaan 3.-5. luokkien aikana suullisesti ja/tai kirjallisesti

Arvioinnin osa-alueet 3.-5. luokilla

- työskentelytaidot (itsenäisesti ja ryhmässä)
- laskutoimitusten oppiminen (kymmenjärjestelmä, eri laskutavat)
- geometrinen käsitteiden hallinta
- tietojen kerääminen ja tilastojen tulkinta

6. LUOKKA

Kuudennen luokan opetuksen yksi tehtävistä on varmistaa matematiikan perusasioiden hallintaa. Näihin perusasioihin kuuluvat eri laskutoimitusten hallinnan lisäksi mm. matemaattisten ajattelutapojen oppiminen sekä itsenäisen työskentelyn ja keskittymisen harjoittelu. Kuudennen luokan tavoitteet ja sisällöt määritellään kunnan tasolla, koska oppilaat siirtyvät pääsääntöisesti eri kouluun 6.luokan jälkeen (aa -> ya)
Tavoitteet ja sisällöt on määritelty niin, että vastaanottava koulu kykenee rakentamaan oman opetuksensa niiden pohjalta.

6. luokan keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii

- näkemään matematiikan ja reaali maailman välisiä yhteyksiä
- muuttamaan sanallisen ongelman matematiikan kielelle
- soveltamaan peruslaskutoimituksia matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen
- loogista ja luovaa ajattelua
- kuvaamaan omaa ajatteluprosessiaan matemaattisella kielellä
- käyttämään monipuolisia menetelmiä tehtävien ratkaisemisessa

Oppilas hallitsee

- peruslaskutoimitukset ja niihin liittyvät matemaattiset käsitteet ja niiden oikeat nimitykset
- pituuden, massan, pinta-alan mittaamisen
- kymmenjärjestelmän paikkajärjestelmänä ja osaa käyttää sitä desimaali- ja murtoluvuissa sekä yksikkömuunnoksissa
- tasogeometrian peruskäsitteitä

6. luokan keskeiset sisällöt

Ajattelun taidot ja menetelmät

- matemaattisten tekstien tulkintaa
- perustellut arvaukset ja kokeilut sekä niiden testaaminen, systemaattinen yritys ja erehdys
- luokittelun ja järjestämisen käyttöä työkaluna
- ajattelua tukevien välineiden ja piirrosten käyttöä

Luvut ja laskutoimitukset

- peruslaskutoimitusten taidon varmentaminen

- luonnolliset luvut
- kokonaisluvut, negatiivisten lukujen yhteenlaskua ja vähennyslaskua lukusuoralla
- aikalaskuja, aikavälin laskemista
- lukujen jaollisuussääntöjä, kahdella, viidellä ja kymmenellä jaollisuus
- murtolukujen supistamista ja laventamista
- desimaaliluvun ja murtoluvun välinen yhteys
- kertominen desimaaliluvulla ja desimaaliluvun jakaminen luonnollisella luvulla
- prosentin käsite, yksinkertaisia prosenttilaskuja
- tulosten arviointi ja pyöristäminen sekä laskimen käyttöön tutustuminen

Algebra

- lausekkeen muodostaminen ja lausekkeen arvon laskeminen
- muuttujan arvon sijoittaminen lausekkeeseen
- yhtäsuuruusmerkin oikea käyttö
- yhtälön käsite
- yhtälön ratkaiseminen päättelämällä ja laskutoimitusten ominaisuuksien avulla
- säännönmukaisuuksien ja riippuvuuksien löytäminen

Funktiot

- riippuvuuden havaitseminen
- pisteen paikan ilmaiseminen lukuparilla
- lukuparin määrittäminen ja esittäminen koordinaatistossa

Geometria

- kolmioihin ja nelikulmioihin liittyviä käsitteitä (kanta, korkeus)
- kulmien mittaaminen ja luokittelu
- ympyrä ja siihen liittyviä peruskäsitteitä (säde, halkaisija, kehä, sektori)
- suureiden (massa, pituus, pinta-ala, tilavuus) mittaaminen
- tasokuvioiden (suorakulmio, neliö, kolmio, suunnikas) piirien ja pinta-alojen laskeminen
- kappaleiden nimeäminen ja luokittelu (lieriö, suorakulmainen särmiö, kuutio, kartio, pallo)
- suorakulmaisen särmiön tilavuuden ja pinta-alan laskeminen
- geometrista rakentelua ja pinnan tasoon levittämistä

- symmetria suoran suhteen

Todennäköisyys ja tilastot

- keskiarvon määrittäminen
- tietojen kerääminen ja esittäminen käyttökelpoisessa muodossa
- diagrammien tulkinta, laadinta

TYÖTAVAT 6. LUOKALLA

- itsenäisen työskentelyn lisääminen
- konkreettisten apuvälineiden käyttö tarpeen mukaan

ARVIOINTI 6. LUOKALLA

- opettajan jatkuva arviointi oppilaan osaamisesta
- oppilaan oma arviointi matemaattisista taidoistaan suullisesti/kirjallisesti

Arvioinnin osa-alueet 6. luokalla

- työskentelytaidot (itsenäisesti ja ryhmässä)
- laskutoimitukset (1.-5. luokkien sisältöjen lisäksi tärkeimpinä prosenttien käsite ja sen laskeminen sekä laskutoimituksia desimaaliluvuilla)
- lausekkeen muodostaminen
- uusien geometristen käsitteiden hallinta
- tasokuvioiden piirien ja pinta-alojen laskeminen
- tilavuuden laskeminen
- keskiarvon käsite

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 7-9

Oppilas oppii

- ymmärtämään matemaattisten käsitteiden ja sääntöjen merkityksen sekä näkemään matematiikan ja reaalimaailman välisiä yhteyksiä.
- laskutaitoja ja ratkaisemaan matemaattisia ongelmia.
- loogista ja luovaa ajattelua.
- soveltamaan erilaisia ajatteluprosesseja ja menetelmiä tiedon hankintaan ja käsittelyyn.
- ilmaisemaan ajatuksensa yksiselitteisesti sekä kirjallisesti että suullisesti.
- työskentelemään keskittyneesti ja pitkäjänteisesti sekä toimimaan ryhmässä.
- kriittistä suhtautumista ja arviointia käytännön ongelmanratkaisussa.

Arviointi

Oppimisen edistymistä seurataan monin eri tavoin. Opettaja muun muassa seuraa oppilaiden vihkotyöskentelyä ja antaa palautetta kirjallisesti, suullisesti tai numeroin. Sekä syys- että kevätlukukaudella pidetään yleensä ainakin kaksi summatiivista koetta, joiden perusteella arvioidaan, kuinka oppilas hallitsee kokonaisuuksia. Lisäksi pidetään opettajan harkinnan mukaan vaihteleva määrä pienempiä testejä. Arviointiin vaikuttaa myöskin oppilaiden tuntiaktiivisuus, kotitehtävien säännöllinen tekeminen sekä läsnäolo oppitunneilla.

Keskeiset työtavat

Työtapojen valinta riippuu opiskeluympäristöstä: ryhmän koosta ja koostumuksesta, luokkatilasta ja opettajasta. Opetuksessa käytetään hyödyksi laskinta, konkretisoimisvälineitä sekä piirtämistä.

Työtapoja ovat

- yksilötyöskentely
- pari- ja ryhmätyöskentely
- opettajajohtoinen työskentely
- ongelmanratkaisut

7. luokka (3 vvt)

Tavoitteet:

Oppilas osaa

- laskea luotettavasti luonnollisten lukujen lisäksi myös kokonais- ja rationaaliluvuilla.
- korottaa luvun kokonaislukupotenssiin.
- eri geometrisia muotoja ja niiden ominaisuuksia.
- käyttää harppia ja viivoitinta yksinkertaisten geometrinen kuvien tekemiseen.
- soveltaa kahden kulman välisiä yhteyksiä yksinkertaisissa tilanteissa

Keskeiset sisällöt

- luvut ja laskutoimitukset
- luonnolliset luvut, positiiviset kokonaisluvut ja niiden peruslaskutoimitukset, mihin sisältyy se, että varmistetaan käytännön kannalta tärkeiden desimaalilukujen peruslaskutoimitusten hallinta ja opitaan käyttämään niitä käytännön ongelmien ratkomiseen.
- vastaluku
- itseisarvo

- negatiiviset kokonaisluvut: laskeminen positiivisilla ja negatiivisilla kokonaisluvuilla
- rationaaliluvut: murtolukujen peruslaskutoimitukset, supistaminen, laventaminen, desimaaliluvut ja niiden peruslaskutoimitukset, desimaaliluvun esittäminen murtolukuna
- likiarvot ja pyöristäminen
- käänteisluku
- potenssilaskentaa: eksponenttina on luonnollinen luku.

Algebra

- muuttujan arvon sijoittaminen lausekkeeseen
- lausekkeiden yhteenlasku
- perussievennykset
- lausekkeen kertominen ja jakaminen luvulla
- lausekkeen muodostaminen
- yhtälön käsite
- yksinkertaisten yhtälöiden ratkaiseminen

Funktiot

- riippuvuuden havaitseminen ja esittäminen muuttujan avulla
- lukuparin esittäminen koordinaatistossa ja kuvaajien tulkinta

Geometria

- kulmien välisiä yhteyksiä
- kolmioihin ja nelikulmioihin liittyviä käsitteitä
- säännölliset monikulmiot
- ympyrä ja siihen liittyvät käsitteet
- tasokuvioiden piiri ja pinta-ala
- symmetria suoran ja pisteen suhteen

8. luokka (4 vvt)

Tavoitteet:

8. luokan aikana koulussamme toteutetaan proggisnäytelmä, joka syö aikaa oppitunneista suuren määrän loka-marraskuussa. Tällä ajanjaksolla on tarkoitus käsitellä todennäköisyysslaskentaa ja/tai tilastotiedettä paikalla olevien oppilaiden kanssa.

Oppilas osaa

- ratkaista ensimmäisen asteen yhtälön

- sieventää algebrallisia lausekkeita ja polynomien laskutoimituksia
- muodostaa yksinkertaisesta arkielämään liittyvästä ongelmasta yhtälön ja ratkaista sen algebrallisesti
- käyttää Pythagoraan lausetta suorakulmaisen kolmion osien ratkaisemiseen
- käyttää trigonometriaa suorakulmaisen kolmion osien ratkaisemiseen
- yhdenmuotoisuuden käsitteen ja osaa soveltaa sitä
- käyttää eri laskutoimituksia arkielämässä eteen tulevien ongelmien ratkaisemisessa

Sisällöt

- luvut ja laskutoimitukset
- prosenttilaskentaa
- suhde
- potenssilaskentaa
- neliöjuuri
- reaalitylvut

Algebra

- polynomilaskentaa
- verrannollisuus
- yhtälö ja sen ratkaiseminen

Geometria

- yhdenmuotoisuus ja yhtenevyys
- kolmion ja ympyrän välisiä yhteyksiä
- Pythagoraan lause
- trigonometria ja suorakulmaisen kolmion ratkaiseminen

Todennäköisyyslaskenta ja tilastotiede

- todennäköisyyden käsite: yksinkertaisia klassisen todennäköisyyden laskuja
- diagrammien tulkintaa ja laatimista

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas osaa

- muodostaa lineaarisen funktion lausekkeen, piirtää sen kuvaajan ja tulkita sitä
- käyttää yhtälöparia yksinkertaisten ongelmien ratkaisemiseen

- tilavuuden laskutapoja

Sisällöt

- luvut ja laskutoimitukset
- aikalaskuja
- algebra
- yhtälöparin ratkaiseminen algebrallisesti ja graafisesti
- polynomilaskentaa
- riippuvuuden havaitseminen ja esittäminen muuttujien avulla
- funktion käsite
- lineaarinen funktio: kuvaaja, kulmakerroin, kuvaajan piirtäminen kulmakertoimen avulla
- geometria
- monitahokkaat: nimeäminen, luokittelu, pinta-ala, tilavuus, piirtäminen
- tilavuuden yksiköt ja niiden muunnoksia

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Ajattelun taidot ja menetelmät

Oppilas

- huomaa eri tapauksien yhtäläisyydet ja säännönmukaisuudet
- osaa käyttää puheessaan loogisia elementtejä kuten ja, tai, jos niin, ei, on olemassa, ei ole olemassa
- osaa päätellä yksinkertaisten väitelauseiden totuusarvon
- osaa muuntaa yksinkertaisen tekstimuodossa olevan ongelman matemaattiseen esitysmuotoon ja tehdä suunnitelman ongelman ratkaisemiseksi, ratkaista sen ja tarkistaa tuloksen oikeellisuuden
- osaa käyttää luokittelua matemaattisten ongelmien ratkaisuisissa
- osaa esittää järjestelmällisesti mahdolliset ratkaisuvaihtoehdot taulukkoa, puu-, polku- tai muuta diagrammia käyttäen.

Luvut ja laskutoimitukset

Oppilas osaa

- arvioida mahdollista tulosta sekä laatia suunnitelman laskun ratkaisemisesta ja hänellä on luotettava peruslaskutaito
- korottaa luvun potenssiin, jonka eksponenttina on luonnollinen luku ja pystyy jakamaan luvun alkutekijöihinsä
- ratkaista tehtäviä, joissa tarvitaan neliöjuurta

- käyttää verrantoa, prosenttilaskua ja muita laskutoimituksia arkielämässä eteen tulevien ongelmien ratkaisemisessa.

Algebra

Oppilas osaa

- ratkaista ensimmäisen asteen yhtälön
- sieventää yksinkertaisia algebrallisia lausekkeita
- potenssien laskutoimitukset
- muodostaa yksinkertaisesta arkielämään liittyvästä ongelmasta yhtälön ja ratkaista sen algebrallisesti tai pääättelemällä
- käyttää yhtälöparia yksinkertaisten ongelmien ratkaisemiseen
- arvioida tuloksen järkevyyttä sekä tarkastaa ratkaisunsa eri vaiheet.

Funktiot

Oppilas

- osaa määrittää pisteen koordinaatit koordinaatistosta
- osaa laatia taulukon lukupareista annetun säännön mukaan
- osaa etsiä lineaarisen funktion nollakohdan
- osaa jatkaa lukujonoa annetun säännön mukaan ja pystyy kertomaan sanallisesti yleisen säännön annetun lukujonon muodostumisesta
- tietää suoran yhtälön kulmakertoimen ja vakion merkityksen; hän osaa määrittää kahden suoran leikkauspisteen piirtämällä.

Geometria

Oppilas osaa

- tunnistaa eri geometriset muodot ja tuntee niiden ominaisuudet
- soveltaa oppimiansa piirin, pinta-alan ja tilavuuden laskutapoja
- käyttää harppia ja viivoitinta yksinkertaisten geometrinen konstruktioiden tekemiseen
- löytää yhdenmuotoisia ja yhteneviä sekä symmetrisiä kuvioita ja pystyy soveltamaan tätä taitoa kolmioiden ja nelikulmioiden ominaisuuksien tutkimisessa
- soveltaa kahden kulman välisiä yhteyksiä yksinkertaisissa tilanteissa
- käyttää Pythagoraan lausetta ja trigonometriaa suorakulmaisen kolmion osien ratkaisemiseen
- suorittaa mittauksia ja niihin liittyviä laskelmia sekä muuttaa tavanomaisimpia mittayksiköitä.

Todennäköisyys ja tilastot

Oppilas osaa

- määrittää mahdollisten tapausten lukumäärän ja järjestää yksinkertaisen empiirisen tutkimuksen todennäköisyydestä; hän ymmärtää todennäköisyyden ja satunnaisuuden merkityksen arkielämän tilanteissa
- lukea erilaisia taulukoita ja diagrammeja ja määrittää annetusta aineistosta frekvenssit, keskiarvon, mediaanin ja typpiarvon.

Ympäristö- ja luonnontieto

TAVOITTEET 1-2 luokilla

Oppilas

- oppii tuntemaan luontoa ja Helsingin rakennettua ympäristöä
- saa erilaisia kokemuksia ja elämyksiä ympäristöstään ja itsestään sen aktiivisena osana
- oppii havainnoimaan ympäristöään, sen ilmiöitä yhä systemaattisemmin
- oppii hankkimaan tietoa myös tutkimalla ja tekemällä pieniä luonnontieteellisiä kokeita
- oppii luokittelemaan, vertailemaan ja pohtimaan ympäristönsä ilmiöitä, tapahtumia ja kohteita
- oppii hankkimaan tietoa erilaisista tietolähteistä
- oppii kertomaan havainnoistaan sanoin, kuvin ja kirjallisesti sekä vertaamaan niitä muiden kanssa
- oppii tuntemaan vastuun ympäristöstään
- oppii terveyteen liittyviä toimintamuotoja
- oppii kulkemaan turvallisesti liikenteessä

1.LUOKAN TAVOITTEIDEN PAINOALUEET

Oppilas

- tutustuu lähiympäristöön ja ihmisen toimintaan siinä
- oppii tekemään havaintoja ympäristöstään
- tutustuu erilaisiin elinympäristöihin ja niiden lajeihin
- tutustuu elollisen ja elottoman luonnon erityispiirteisiin
- oppii luokittelemaan
- saa kokemuksia luonnosta eri vuodenaikoina
- osaa nimetä sääilmiöitä
- tutustuu valoon, ääneen ja sähköön ilmiöinä

- tutustuu ympäristön aineisiin ja oppii tutkimaan niitä
- tutustuu ihmisen kehitykseen ja terveellisiin elämäntapoihin
- osaa kuvailla joko puhumalla, piirtämällä tai kirjoittamalla tutkimustensa tuloksia

1. LUOKAN KESKEISIÄ SISÄLTÖJÄ

- koulun ympäristö ja turvallinen koulumatka
- koulunaikuiset ja eri ammatit
- tuttujen lajien löytäminen ja seuraaminen
- piha, puisto ja metsä ja niiden lajisto
- luokittelu eliöiden ja erilaisten elottomien esineiden välillä
- eliöiden luokittelu eläimiin, kasveihin ja sieniin
- vuodenkierto, vuodenaajat ja niiden ominaispiirteet ja luonnontapahtumat
- valo, varjo
- äänen tuottaminen
- erilaisia aineita ja materiaaleja
- aineiden olomuodot
- oman kehon kasvu, kehitys ja terveydenhoito
- magneettiset aineet
- hankaussähkö

2. LUOKAN TAVOITTEIDEN PAINOALUEET

Oppilas

- tutkii aktiivisesti lähiympäristöään
- tekee havaintoja, kokeita ja mittauksia
- raportoi eri tavoin työnsä tuloksia
- oppii keskustelemaan kokemuksistaan ja havainnoistaan sekä vertailemaan niitä toisten kanssa
- tutkii erilaisia elinympäristöjä
- luokittelee ja keksii luokitteluperusteita
- oppii, mistä eri vuorokauden- ja vuodenaajat johtuvat
- tutustuu eri tuotteiden ja materiaalien elinkaareen
- oppii kestävän kehityksen merkityksen
- tutustuu eri aineiden ominaisuuksiin

- tutustuu turvallisiin ja terveellisiin toimintamalleihin

2. LUOKAN KESKEISIÄ SISÄLTÖJÄ

Oppilas

- eri lajien tunnistaminen ja niiden erityspiirteiden kuvaileminen
- luupin, kiikarin, haavin, pipetin, suppilon, pinsettien yms. käyttäminen
- tutkimusten muistiinmerkitsemistä ja kuvailua pienin esityksin, kuvin, julistein, tekstein ym.
- pelto, niitty ja ranta sekä niiden lajisto
- maapallo, kuu, aurinko ja planetaarisuus
- Suomi maapallolla ja kartalla
- materiaalien säästävä käyttö, kierrätys, aineen kierto luonnossa
- ravintoa luonnosta, tuottajat / kuluttajat
- magneettisuus ja sähkö
- palaminen ja paloturvallisuus
- fyysinen ja psyykinen hyvinvointi
- vaaratilanteissa toimiminen

Työtavat

- toiminnalliset työtavat
- havainnointi, luokittelu ja tutkiminen
- mittaukset, vertailu
- keskustelu, väittely
- retket, vierailut
- kokemusten ja elämysten hankkiminen
- aktiivinen toiminta ympäristössä
- pelit ja leikit

3-4 LUOKKA Ympäristö ja luonnontieto

Tavoitteet 3.lk

Oppilas oppii

- tekemään havaintoja luonnosta ja ympäristöstä aisteja sekä yksinkertaisia tutkimusvälineitä ja luonnontieteellisiä kokeita käyttäen

- kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan havaintojaan
- esittämään eri tavoin ympäristöön ja sen ilmiöihin liittyvää tietoa
- lukemaan ja käyttämään karttaa
- käyttämään käsitteitä, joilla kuvataan ympäristöä ja sen ilmiöitä
- osoittamaan kiinnostusta ja vastuuta luontoa ja ympäristöä koskaan

Tavoitteet 4.lk

Oppilas oppii

- tekemään havaintoja luonnosta ja ympäristöstä aisteja sekä yksinkertaisia tutkimusvälineitä ja luonnontieteellisiä kokeita käyttäen
- kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan havaintojaan
- esittämään eri tavoin ympäristöön ja sen ilmiöihin liittyvää tietoa
- tutkimaan ja käyttämään kartastoa
- käyttämään lähdeaineistoa hankkiessaan tietoa luonnosta ja ympäristöstä

Keskeiset sisällöt 3.lk

- erilaiset elinympäristöt, kuten piha, puisto, metsä, niitty ja pelto
- oman lähiympäristön tavallisimmat kasvit, sieni ja eläinlajit
- luonnonympäristö ja ihmisen muovaama ympäristö
- kotiseutu ja Suomi
- maaston keskeisimpien piirteiden hahmottaminen ja maaston havainnollistaminen, sekä erityisesti karttaan turtuminen
- valoon liittyvien ilmiöiden tutkiminen, kuten valon eteneminen ja heijastuminen, varjon muodostuminen sekä valon lähteet ja näön suojeleminen
- arkielämään kuuluvien aineiden järkevä käyttö ja kierrätys

Keskeiset sisällöt 4.lk

- lähiympäristön eliöiden lajintuntemus
- eliöiden sopeutuminen erilaisiin elinympäristöihin (lämpö, valo, vesi, ravinto, ravinteet sekä toiset eliöt)
- pohjoismaat (luonnonolot, maisemat, rakennettu ympäristö ja kartta)
- ääneen liittyvien ilmiöiden tutkiminen, kuten äänen eteneminen, lähteet sekä kuulon suojeleminen

- yksinkertaisten laitteiden, kuten vivun, pyörän ja jousen toimintaperiaatteiden tutkiminen sekä erilaisten rakenteiden kuten kolmio- ja putkirakenteiden lujuuteen tutustuminen

Työtavat

- havainnointi
- luokittelu
- vertailu
- keskustelu
- yksinkertaiset kokeet ja tutkimukset
- opintoretket
- esitelmät

Arviointi

- työskentelytaito yksin ja ryhmässä
- aktiivinen osallistuminen
- tutkimusraportit ja muut tuotokset
- kokeet
- oppilaan itse arviointi

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta neljännen luokan päättyessä

Oppilas osaa lyhyesti suullisesti tai kirjallisesti selittää

- elollinen ja eloton
- hengittäminen
- peili
- pääilmansuunnat
- lämmön, veden ja ravinnon merkitys
- veden olomuodot
- kompassi
- yhteyttäminen

Oppilas tuntee

- yleisimmät kaupunkiympäristön linnut
- jalankulkijan ja pyöräilijän tärkeimmät liikennemerkkit ja liikennevalot
- yleisimmät puulajit

Biologia ja maantieto

9.2.1.11. Biologia

JOHDANTO

Biologia tutustuttaa oppilaan luontoon ja elämän ilmiöihin. Oppilas saa aineksia sellaiseen maailmankuvaan, jonka olennaisia osia ovat eliöiden rakenteen, ekologian ja evoluution tunteminen ja ymmärtäminen, kuva ihmisestä biologisena kokonaisuutena sekä tietoon perustuva käsitys ihmisen ekologisesti kestävästä ja aktiivisesta ympäristösuhteesta.

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas oppii

- käyttämään biologialle ominaisia käsitteitä sekä tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmiä ja esittämään ja tulkitsemaan biologista tietoa
- tuntemaan elämän perusilmiöt
- tuntemaan eliölajeja, niiden rakennetta ja elämää sekä eliölajien sopeutumista elinympäristöihinsä
- hahmottamaan eliökunnan järjestelmän ja luokittelemaan eliöitä
- hahmottamaan ekosysteemien rakennetta ja toimintaa
- toimimaan ympäristöystävällisesti, huolehtimaan lähiympäristöstään, oppii arvostamaan luonnon monimuotoisuutta sekä suhtautumaan myönteisesti sen vaalimiseen
- ymmärtämään ympäristönsuojelun keskeiset tavoitteet ja luonnonvarojen kestävä käytön periaatteet, tunnistaa kotiseudun ympäristömuutoksia, pohtii niiden syitä ja etsii ongelmien ratkaisumahdollisuuksia
- ymmärtämään, että ihminen on ravinnontuotannossaan riippuvainen muusta luonnosta
- tuntemaan ihmisen perusrakenteen ja keskeiset elintoiminnot sekä ymmärtämään seksuaalisuuden biologisen perustan
- tuntemaan perinnöllisyyden keskeisiä ilmiöitä

LUOKKA-ASTEITTAISET TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

5. LK

Eliöt ja elinympäristöt

- lähialueiden eliöstöä
- ravintoketjun periaate
- kasvien rakenne, yhteyttäminen, lisääntyminen ja kasvu

- eliökunnan luokittelu

Ihminen

- keskeiset elintoiminnot
- lisääntyminen ja seksuaalisuus
- murrosikä ja terveys

Luonto ja ympäristö

- luonnon monimuotoisuuden merkitys
- jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet
- ympäristönsuojelu

6. LK

Eliöt ja elinympäristöt

- lähialueiden eliöstöä
- elintarvikkeiden alkuperä ja tuottaminen
- puutarha

Luonnon ja ympäristön suojeleminen

- kierrätys ja jatkuva kehitys
- luonnonvarojen järkevä käyttö

7. LUOKKA

Elämä ja eliöt

- eliökunnan järjestelmä, eliöiden rakenne ja elintoiminnot, eliöiden evoluutio ja elämän kehitys maapallolla
- elämän perusilmiöt: aineenvaihdunta (yhteyttäminen, soluhengitys), solurakenne, lisääntyminen ja perinnöllisyys, kasvu ja yksilönkehitys
- lajintuntemusta

8. LUOKKA

Ekologia - elämä ja eliöt erilaisissa elinympäristöissä

- eliöyhteisöt ja ekosysteemit; tuottajat, kuluttajat ja hajottajat; aine ja energia ekosysteemeissä
- luonnon monimuotoisuus; jokin kotikaupungin vesi- tai maaekosysteemi, sen tyypillisten eliölajien lajintuntemus ja eliöyhteisöt; ekosysteemien vertailu
- ihminen ja ekosysteemit, ekologisesti kestävä kehitys; ympäristöongelmien syyt ja ratkaisumahdollisuudet; keinot toimia ympäristön hyväksi
-

9. LUOKKA

Ihminen

- ihmisen rakenne ja elintoiminnot, niiden tarkoituksenmukaisuus ja säätely
- lisääntyminen ja seksuaalisuus; perinnöllisyyden perusteet; perimä ja ympäristö
- ihmisen biologinen ja kulttuurinen evoluutio sekä ihmislajin ominaispiirteet
-

AIHEKOKONAISUUDET

Aihekokonaisuus	Esimerkki opiskeltavasta asiasta
Kasvu ihmisyyteen sekä vastuu ympäristöstä ja hyvinvoinnista	Luonnonsuojelu, ympäristön viihtyvyys, kestävä kehitys, seksuaalikasvatus, fyysinen ja psyykkinen kasvu ja kehitys, erilaisuuden hyväksyminen
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	Kotiseudun luonnonympäristö ja rakennettu ympäristö
Viestintä- ja mediataito	Tiedon haku, omien tuotosten esittäminen
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	Vastuu ympäristöstä
Turvallisuus ja liikenne	Terveet elämäntavat, kansantaudit, mikrobit ja loiset, päihteiden käytön haitat, liikenteen haitat, ilmansuojelu, kasvihuoneilmiö, otsonikato
Ihminen ja teknologia	Erilaisten tutkimuslaitteiden käyttö

KESKEISET TYÖTAVAT

Biologian opiskeluun kuuluu oppilastöitä ja maastotyöskentelyä, joissa oppilas oppii lajinmäärittystä, mittaus- ja tutkimusmenetelmiä, tulosten koontaa ja vertailua sekä tiedon havainnollistamista. Oppilasta kannustetaan etsimään ajankohtaista tietoa erilaisista lähteistä ja pohtimaan itsenäisesti elämänarvoja. Opetus järjestetään siten, että oppilaan ympäristötietoisuus kehittyy ja halu vaalia elinympäristöjä ja elämän eri muotoja kasvaa.

ARVIOINTI

Opiskelun edistymistä arvioidaan monipuolisesti kirjallisin testein sekä arvioimalla oppilaan tunti- ja muussa työskentelyssä osoittamaa harrastuneisuutta ja aikaansaavuutta. Arvioinnissa otetaan huomioon myös oppilaan osoittama ympäristövalveutuneisuus ja luontoa ja elämää kunnioittava asenne.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Biologian tutkimustaidot

Oppilas osaa

- käyttää mikroskooppia näytteitä tutkiessaan
- työskennellä maastossa ja laboratoriossa annettujen ohjeiden mukaan sekä osaa kerätä kasveja ohjeiden mukaisesti

- toteuttaa itsenäisesti pienimuotoisia tutkimuksia.

Luonto ja ekosysteemit

Oppilas osaa

- jaotella eliöitä pääryhmittäin keskeisten tuntomerkkien avulla ja osaa tunnistaa lähiluonnon kasvi-, eläin- ja sienilajeja
- kuvata ekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan
- nimetä ja kuvata metsä- ja järvityyppejä
- tehdä pienimuotoisia metsä-, vesi- tai suoekosysteemiin liittyviä tutkimuksia
- selostaa perusasioita metsänhoidosta ja kasvinviljelystä
- kuvata esimerkein luonnon monimuotoisuutta, osaa perustella sen merkitystä ekologisen kestävyuden kannalta sekä tuntee metsien kestäväin käytön periaatteet.

Elämä ja evoluutio

Oppilas osaa

- kuvata pääpiirteet kasvi- ja eläinsolun rakenteesta
- selostaa fotosynteesin ja kuvata sen merkityksen eliökunnan kannalta
- kuvata kasvien, eläinten, sienten ja mikrobien lisääntymistä
- selostaa evoluution peruspiirteet ja ihmisen evoluution vaiheet
- jäsentää eliökunnan pääryhmiin ja perustella ryhmittelyn.

Ihminen

Oppilas osaa

- kuvata ihmisen tärkeimpien kudosten, elinten ja elimistöjen rakenteen ja toiminnan pääpiirteet
- selvittää seksuaalisuuden erilaisia ilmenemismuotoja
- selostaa pääpiirteissään sukupuolisolujen synnyn, yhdyntän, hedelmöityksen, raskauden kulun ja synnytyksen
- käyttää periytymiseen liittyviä keskeisiä käsitteitä.

Yhteinen ympäristö

Oppilas osaa

- kuvata ekologisesti kestävää kehitystä sekä luonnon monimuotoisuuden säilymisen ja ympäristösuojelun merkitystä
- tehdä pienimuotoisia tutkimuksia oman elinympäristönsä tilasta
- kertoa esimerkkejä kotiseutunsa luonnonympäristön muuttumisesta ja osaa antaa esimerkkejä siitä, millä tavalla voi itse toimia kestävin kehityksen tavoitteiden mukaisesti.

9.2.1.12. MaantiEto

JOHDANTO

Maantieto auttaa oppilasta rakentamaan maapallonlaajuista maailmankuvaa ja ymmärtämään sen alueellista perustaa. Maantieto kehittää oppilaan kykyä tarkastella ihmisen ja ympäristön välistä vuorovaikutusta paikallistasolta globaalille tasolle. Se ohjaa myös seuraamaan ajankohtaisia luonnontieteellisiä, kulttuurisia ja taloudellisia ilmiöitä ja tapahtumia sekä arvioimaan niiden vaikutuksia luontoon ja ihmisen toiminnalle.

Oppilaan kulttuurien tuntemus lisääntyy ja hänen kykynsä ymmärtää ihmisten elämän ja elinympäristöjen erilaisuutta eri puolilla maailmaa kehittyy. Oppilasta ohjataan pohtimaan ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita. Oppilasta ohjataan aktiiviseen ja kestäväan elämäntapaan.

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas oppii

- käyttämään ja tulkitsemaan fyysisiä karttoja ja teemakarttoja sekä käyttämään muita maantieteellisiä tietolähteitä, kuten diagrammeja, tilastoja, ilmakuvia, satelliittikuvia, valokuvia, kirjallisuutta, uutislähteitä sekä sähköisiä viestimiä
- ymmärtämään ja kriittisesti arvioimaan uutistietoa esimerkiksi maailmanlaajuisista ympäristö- ja kehityskysymyksistä
- hahmottamaan maailmankartan ja tuntemaan sen keskeisen nimistön
- ymmärtämään planetaarisuuden vaikutuksia maapallolla
- ymmärtämään maanpintaa muokkaavien tekijöiden vaikutuksen maisemassa
- Euroopan ja maapallon muiden alueiden maantietoa ja oppii ymmärtämään luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta Suomessa, Euroopassa ja muualla maailmassa sekä oppii tietämään syyt, jotka ohjaavat ihmisen toimintojen sijoittumista
- tunnistamaan eri kulttuurien piirteitä, ja oppii suhtautumaan myönteisesti ja suvaitsevaisesti vieraisiin maihin ja niiden kansoihin sekä erilaisten kulttuurien edustajiin
- toimimaan kestävän kehityksen mukaisesti, tuntemaan ja arvostamaan Suomen luonnonympäristöä ja rakennettua ympäristöä sekä oppii hahmottamaan oman alueellisen identiteettinsä
- tietämään, miten Suomessa jokainen kansalainen voi vaikuttaa oman elinympäristönsä suunnitteluun ja kehittymiseen

VUOSILUOKITTAISET TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

5. LUOKKA

- Eurooppa osana maailmaa
- Eurooppaan tutustuminen maailman kartalla sekä Euroopan karttakuvan hahmottaminen

- Euroopan ilmasto - ja kasvillisuusvyöhykkeet
- aurinko, maa, kuu, vuosi, vuodenajat, kuukausi ja vuorokausi
- vuorovesi

6. LUOKKA

- ihmisten elämän ja elinympäristöjen monimuotoisuus maapallolla
- maailmankartan keskeinen nimistö ja karttataitojen harjoittelu
- sademetsät, savannit, arot, aavikot, talvisateiden alueet sekä lauhkean ja kylmän vyöhykkeen alueet ihmisen elinympäristöinä
- ihmisen monimuotoinen elämä erilaisissa elinympäristöissä
- luonnon ja ihmisen toimien vuorovaikutus sekä niiden aiheuttamat muutokset maisemassa ja elinympäristössä

7. LUOKKA

- Maa – ihmisen kotiplaneetta
- karttakuva
- maapallon liikkeet, vuodenajat, aikavyöhykkeet
- lämpö-, ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeisyys
- levoton maankuori
- Maapallo ihmisen elinympäristönä
- vertailtavina alueina Etelä- ja Pohjois-Amerikka tai jotkin muut erikseen valittavat alueet
- alueiden luonnonolosuhteet ja niiden antamat edellytykset ihmisen toimille, alueen asukkaat, heidän ongelmansa, elinkeinonsa ja kulttuuripiirteensä.

8. LUOKKA

- ihminen luonnonvarojen hyödyntäjänä ja taloudellisen ja henkisen kulttuurin luoja
- esimerkkialueena Eurooppa, sen eri alueiden erot, yhtäläisyydet ja erityispiirteet
- luonnonolot
- väestö, luonnonvarat, elinkeinot ja talous, kulttuuriperintö
- taloudellinen ja muu yhteistyö, Eurooppa osana maailmaa, Euroopan tulevaisuus
- ympäristön tila ja ihmisten vaikutus siihen

9. LUOKKA

- Suomi osana Pohjoismaita, Eurooppaa ja maailmaa
- Suomen karttakuva ja maisema

- luonnonolot: kallio- ja maaperä, jääkausi ja sen vaikutukset, sisävedet ja Itämeri, sää ja ilmasto
- väestön ja elinkeinojen pääpiirteet
- ihmisen ja luonnon vuorovaikutus; ihminen ja luonnonvarat
- Itämeren alueen ympäristökysymykset
- oma lähiympäristö ja sen tutkiminen

AIHEKOKONAISUUDET

Aihekokonaisuus	Esimerkki opiskeltavasta asiasta
Kasvu ihmisyyteen sekä vastuu ympäristöstä ja hyvinvoinnista	Maailmankuvan maantieteelliset ainekset, luonnonvarojen riittävyys, ympäristön tila
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	Maailman kansat ja kulttuurit ja niiden erityispiirteet
Viestintä- ja mediataito	Tiedonhaku ja tiedon esittäminen
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	vastuu ympäristöstä
Turvallisuus ja liikenne	Luonnonympäristön uhkatekijät
Ihminen ja teknologia	ihminen luonnonvarojen hyödyntäjänä

KESKEISET TYÖTAVAT

Maantiedon opiskelu perustuu suurelta osin erilaisiin oppilastöihin sekä itsenäiseen ja aktiiviseen tiedonhankintaan, joissa tärkeitä ovat kartat, karttatulkinta ja erilaiset graafiset taidot. Harjoitellaan maantieteellisen taidon hankkimista, tulkitsemista ja havainnollistamista karttojen, kaavioiden, kuvien, tekstien ym. avulla sekä pyritään tekemään päätelmiä ilmiöiden välisistä syy- ja seuraussuhteista.

ARVIOINTI

Oppilaan edistymisen arviointi perustuu oppilaan tietoja ja taitoja mittaavien kirjallisten kokeiden ohella myös oppilastoissa ja oppitunneilla osoitetun taitavuuden, ahkeruuden ja tuloksellisuuden arviointiin.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Maantieteelliset taidot

Oppilas osaa

- etsiä kartoista ja kartastoista tutkimiaan paikkoja sekä osaa käyttää hyväksi karttamerkkejä ja kartan mittakaavaa
- tulkita fyysisiä karttoja, teemakarttoja, valokuvia ja tilastoja sekä osaa käyttää hyväksi uutislähteitä ja tietoverkoissa olevaa tietoa
- havainnollistaa maantieteellistä tietoa karttojen ja piirrosten avulla

- vertailla eri alueiden ilmastodiagrammeja ja väestöpyramideja sekä laatia itse ilmastodiagrammin tilastotietojen perusteella.

Maailman jäsentäminen

Oppilas osaa

- hahmottaa ja jäsentää maailmaa sekä tunnistaa eri maanosien luonnon- ja kulttuurimaantieteelliset peruspiirteet
- soveltaa oppimaansa maantieteellistä tietoa eri lähteistä saamiensa ajankohtaisten uutistietojen analysointiin ja osaa sijoittaa uutisten tapahtumapaikat maailmankartalle.

Euroopan jäsentäminen

Oppilas osaa

- kuvata Euroopan eri alueiden luonnonoloja ja ihmisen toimintaa sekä ymmärtää Euroopan maisemallisen ja kulttuurisen rikkauden
- vertailla Eurooppaa muihin maanosiin ja ymmärtää, että Eurooppa on vuorovaikutuksessa muiden maailman alueiden kanssa.

Suomen jäsentäminen

Oppilas osaa

- selostaa, miten Suomen luonnonmaisemat ovat muotoutuneet ja miten luonnonolot ovat vaikuttaneet ihmisen toimintaan Suomen eri alueilla
- kuvata ja analysoida asutuksen ja elinkeinoelämän alueellisia piirteitä ja sijoittumista Suomessa
- analysoida Suomen rakennetun ympäristön piirteitä ja tuntee, mitä ovat arvokkaat kulttuuri- ja perinnemaisemat
- osaa selostaa, miten jokainen kansalainen voi vaikuttaa Suomessa oman elinympäristönsä suunnitteluun ja kehittymiseen
- suunnitella ja toteuttaa pieniä kotiseutunsa luonnonympäristöön ja rakennettuun ympäristöön liittyviä tutkimuksia
- tunnistaa oman kulttuurin piirteitä sekä tuntee Suomen ja lähialueiden vähemmistökulttuurit
- kuvata sitä, miten Suomi on vuorovaikutuksessa omien lähialueidensa sekä Euroopan ja koko maailman kanssa.
- Yhteinen ympäristö
- Oppilas osaa
- selostaa lyhyesti, mitä ovat keskeiset maailmanlaajuiset ympäristö- ja kehitysongelmat, kuten kasvihuoneilmiön voimistuminen, otsonikato, aavikoituminen, elinympäristöjen saastuminen, väestönkasvu sekä köyhyys- ja nälkäongelma

- kuvata Itämeren alueen ympäristöongelmia ja niiden syitä sekä osaa esittää keinoja parantaa Itämeren alueen ympäristön tilaa
- kuvata, mitkä ovat hänen omat vaikutusmahdollisuutensa ympäristön tilan parantamiseksi ja tietää keinoja, joiden avulla keskeisiä maailmanlaajuisia ympäristö- ja kehityskysymyksiä voidaan ratkaista.

Fysiikka ja kemia

Fysiikan ja kemian opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat tiedot ja taidot. Opiskelun tulee innostaa oppilasta luonnontieteiden opiskeluun, auttaa oppilasta pohtimaan hyvän ja turvallisen ympäristön merkitystä sekä opettaa oppilasta huolehtimaan ympäristöstään ja toimimaan siinä vastuullisesti. Opetus antaa perustiedot - ja taidot fysiikan ja kemian opiskeluun.

TAVOITTEET VUOSILUOKALLE 5

Oppilas harjoittelee

- työskentelemään ja toimimaan turvallisesti itseään ja ympäristöään suojellen sekä noudattamaan annettuja ohjeita
- havaitsemaan ympäristön muutoksia
- hankkimaan tietoa tutkittavasta kohteesta havainnoimalla ja tutkimalla sekä erilaisilla mittalaitteilla.
- tekemään johtopäätöksiä havainnoistaan ja mittauksistaan sekä tunnistamaan luonnonilmiöihin ja kappaleiden ominaisuuksiin liittyviä syy-seuraussuhteita
- tekemään yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita, joissa selvitetään ilmiöiden, aineiden ja kappaleiden ominaisuuksia sekä niiden välisiä riippuvuuksia
- ilmaisemaan hankkimaansa tietoa, puhuen, kirjoittaen ja piirtäen, käyttäen fysiikan ja kemian oikeata käsitteistöä
- suojelemaan luontoa

5.luokan keskeiset sisällöt

Oppilas

- oppii noudattamaan annettuja ohjeita
- harjoittelee työskentelemään turvallisesti itseään ja ympäristöään suojellen
- tutustuu veden ominaisuuksiin ja puhdistukseen
- opettelee tutkimaan aineiden ominaisuuksia
- tutustuu atomiin ja molekyyliin.
- ymmärtää alkuaineen ja yhdisteen eron
- tunnistaa tavallisimpia alkuaineita ja niiden kemialliset merkit.
- ymmärtää ilmakehän merkityksen elämän ylläpitäjänä.

- tutustuu maailmankaikkeuden rakenteeseen ja sen mittasuhteisiin
- tutkii Maan ja Kuun liikkeitä ja niistä johtuvia ilmiöitä.
- osaa tehdä havaintoja tähtitaivaasta.
- oppii vuorovaikutuksista aiheutuvia voimia
- tunnistaa erilaisia liikkeitä
- ymmärtää voiman ja kitkan vaikutuksen liikkeeseen
- osaa arvioida liikenteen vaaratilanteita

5.luokan aihekokonaisuudet

Vesi

- kiertokulku ja puhdistus
- ominaisuudet ja olomuodot
- noste ja paine
- liukeneminen
- atomin rakenteen alkeita
- yhdisteiden ymmärtäminen

Ilma

- ominaisuuksia
- ilmakehä
- palaminen
- epäpuhtaudet ja ilman suojelu

Avaruus

- maailman kaikkeuden rakenne ja mittasuhteet
- aurinko
- maapallo
- aurinkokunta
- avaruuden tutkiminen

Voima, liike ja tasapaino

- painovoima
- kitka
- yksinkertaiset koneet

- liikkeeseen liittyvät suureet: nopeus, tasainen ja kiihtyvä liike
- liikenneturvallisuus

TAVOITTEET VUOSILUOKALLE 6

Oppilas oppii

- työskentelemään ja toimimaan turvallisesti itseään ja ympäristöään suojellen sekä noudattamaan annettuja ohjeita
- havaitsemaan ympäristön muutoksia
- hankkimaan tietoa tutkittavasta kohteesta havainnoimalla ja tutkimalla sekä erilaisilla mittalaitteilla.
- tekemään johtopäätöksiä havainnoistaan ja mittauksistaan sekä tunnistamaan luonnonilmiöihin ja kappaleiden ominaisuuksiin liittyviä syy-seuraussuhteita
- tekemään yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita, joissa selvitetään ilmiöiden, aineiden ja kappaleiden ominaisuuksia sekä niiden välisiä riippuvuuksia
- ilmaisemaan hankkimaansa tietoa, puhuen , kirjoittaen ja piirtäen, käyttäen fysiikan ja kemian oikeita käsitteistöä
- suojelemaan luontoa ja säästämään energiaa
- ymmärtää päihdeaineiden haitallisuuden

6.luokan keskeiset sisällöt

Oppilas

- tunnistaa maaperässä olevia aineita
- tuntee tavallisimmat erotusmenetelmät ja osaa käyttää niitä.
- osaa tutkia aineiden ominaisuuksia
- tuntee perusasioita aineiden ja tuotteiden elinkaaresta.
- ymmärtää päihde- ja huumausaineiden haitallisuuden ja osaa perustella, miksi niitä pitää välttää.
- tutustuu kokeisiin, jossa sähköä käytetään valon, lämmön ja liikkeen aikaansaamiseen
- tunnistaa eri jännitelähteitä
- ymmärtää suljetun- ja avoimen virtapiirin eron
- havaitsee magneettisuuden kokeiden perusteella
- tuntee sähköturvallisuuden periaatteet
- tutustuu erilaisiin energiansäästötapoihin
- tutustuu maapallon energiavaroihin
- osaa luokitella energiavarat

- tietää, että sähköä ja lämpöä voidaan tuottaa luonnonvarojen avulla.
- tuntee energiansäästötapoja ja osaa soveltaa niitä omassa elämässään.

6.luokan aihekokonaisuudet

Luonnon aineet

- hiili
- palaminen
- maaperästä saatavat aineet ja alkuaineet
- erotusmenetelmät

Elinympäristömme

- happamuus ja emäksisyys
- lämpöliike ja lämmön siirtyminen
- tuotteiden kierrätys
- päihde ja huumausaineet

Sähkö

- sähkövaraus
- paristo ja akku
- virtapiiri
- johteet ja eristeet
- magneettisuus
- kodin sähkölaitteet
- sähköturvallisuus

Energia

- sähköön tuottaminen
- uusiutuvat ja uusiutumattomat energialähteet
- energian säästäminen

KESKEISIÄ TYÖTAPOJA

Fysiikan ja kemia opetuksessa ja opiskelussa käytetään erityisesti kokeellista ja yhteisöllistä työskentelyä. Opiskelussa pyritään tutkimukselliseen lähestymistapaan tekemällä havaintoja, luokittelemalla, vertailemalla ja mittaamalla.

ARVIOINTI

Työskentelyn arviointi

Työskentelyn arvioissa keskeisiä asioita ovat, miten oppilas

- noudattaa työturvallisuusohjeita sekä opettajan antamia ohjeita
- kykenee vastuulliseen työskentelyyn yksin ja ryhmässä
- pystyy omatoimiseen työskentelyyn
- tekee havaintoja ja suorittaa mittauksia
- tekee johtopäätöksiä ja esittää niitä
- osaa hankkia tietoa ja suhtautua siihen kriittisesti

Arvioinnin perustana ovat oppilaan hyvän osaamisesta kriteerit arvosanalle kahdeksan. Arvosanaan vaikuttavat muun muassa summatiiviset kokeet, tuntiaktiivisuus, kokeellinen työskentely ja kotitehtävien tekeminen. Oppilaat saavat arvosanan sekä syys- että kevättodistukseen.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas osaa

- työskennellä turvallisesti itseään ja ympäristöään suojellen sekä noudattaa annettuja ohjeita
- turvallisen työskentelyn taidon laboratoriossa tulevaisuutta varten
- tehdä havaintoja ja mittauksia eri aisteilla ja mittausvälineillä sekä kohdistaa havaintojen teon kohteen olennaisiin piirteisiin, esimerkiksi liikkeeseen tai lämpötilaan ja niiden muutoksiin
- tehdä johtopäätöksiä havainnoistaan ja mittauksistaan, esittää mittaustuloksiaan esimerkiksi taulukoiden avulla sekä selittää luonnon perusilmiöihin ja kappaleiden ominaisuuksiin liittyviä syy-seuraussuhteita
- tehdä yksinkertaisia kokeita
- käyttää käsitteitä, suureita ja niiden yksiköitä aineiden, kappaleiden ja ilmiöiden ominaisuuksien kuvailemisessa, vertailemisessa ja luokittelemisessa
- koota eri lähteistä löytämänsä tietoa sekä pohtia sen oikeellisuutta aikaisempien tietojensa, tutkimustensa ja muiden kanssa käymiensä keskustelujen perusteella

Energia ja sähkö

Oppilas

- tuntee eri jännitelähteitä sekä osaa tehdä kokeita, joissa sähköä käytetään valon, lämmön ja liikkeen aikaansaamiseen
- tietää, että sähköä ja lämpöä voidaan tuottaa erilaisten luonnonvarojen avulla, sekä osaa luokitella luonnonvaroja uusiutuviin ja uusiutumattomiin.

Luonnon rakenteet

Oppilas

- osaa tutkia vuorovaikutuksista aiheutuvia voimia kuten painovoimaa, kitkaa ja veden vastusta sekä tunnistaa erilaisia liikkeitä
- osaa tutkia, miten voima muuttaa liikettä ja soveltaa luonnontieteellistä tietoa, kuten kuvata ja arvioida vaaratilanteita liikenteessä
- tunnistaa Maan ja Kuun liikkeistä johtuvia ilmiöitä, kuten vuorokaudenajat, vuodenajat, Kuun vaiheet ja pimennykset sekä tuntee Aurinkokunnan rakenteen ja osaa tehdä havaintoja tähtitaivaasta.

Oppilaan tiedot

Aineet ympärillämme

- tuntee ilman koostumuksen ja osaa ilmakehän kemiallisia merkkejä
- ymmärtää ilmakehän merkityksen elämän ylläpitäjänä
- osaa tutkia erilaisia veden ominaisuuksia sekä veden puhdistuksen
- osaa luokitella maaperästä saatavia aineita ja tuntee maaperän alkuaineiden kemiallisia merkkejä
- osaa käyttää erilaisia erotusmenetelmiä: suodatus, kiteytys, seulominen
- tuntee perusasioita aineiden ja tuotteiden turvallisesta käytöstä sekä elinkaaresta
- osaa tutkia aineiden ja tuotteiden ominaisuuksia esim. happamuus
- tuntee keskeisiä asioita päihteistä, ja tietää niiden haitallisuuden sekä käytön vaarallisuudesta

Fysiikka vuosiluokat 7-9

Yläasteen fysiikassa tutustutaan luonnon rakenneosiin, atomiytimeistä galakseihin ja ympäristössämme tapahtuviin liike-, lämpö- ja sähköilmiöihin, valoon ja ääneen sekä atomi- ja ydinfysiikan ja tähtitieteen ilmiöihin.

Vuosiluokilla 7-9 fysiikan opetuksen ydintehtävänä on syventää oppilaan tietämystä fysiikasta ja käsitystä fysikaalisen tiedon luonteesta sekä vahvistaa kokeellisen tiedonhankinnan taitoja.

Fysiikan opiskelu tukee oppilaan persoonallisuuden kehittymistä ja nykyaikaisen maailmankuvan muodostamista sekä antaa valmiuksia tehdä jokapäiväisiä valintoja erityisesti energiavarojen käyttöön ja ympäristön suojeluun liittyvissä asioissa.

Aihekokonaisuuksista fysiikan opiskeluun soveltuisivat erityisesti seuraavat:

- vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta:
- uusiutuvat ja uusiutumattomat energiavarat, muun muassa sähkön tuottaminen ja ydinenergia
- Ihminen ja teknologia:

- tietoteknisten laitteiden käyttö
- Fysiikan mittauslaitteiden käytön opiskelua:
- ultraäänen käyttö sovellutuksissa
- optinen kuitu: lääketieteellisissä tähystyksissä sekä tiedonsiirto valokaapeleissa
- sähkönen merkitys teknologiassa – energia ja ympäristöongelmat
- Turvallisuus ja liikenne:
- työturvallisuus koulun luonnontieteiden luokassa: tutustuminen sammutuspeitteiden, jauhesammuttimen, hätäsuihkun ja silmänhuuhtelusuihkun käyttöön
- turvallisuus sähkölaitteiden käytössä
- fysiikan lait liikenteessä: kitkan vaikutus jarrutusmatkaan, reaktioaika
- kylmältä suojautuminen
- melulta suojautuminen
- säteilyltä suojautuminen
- Viestintä ja mediataito:
- mahdollisuuksien mukaan tehtävät ryhmätyöt ja esitelmät sekä tiedonhaku internetistä
- taulukoiden ja graafisten esityksin tekeminen ja ymmärtäminen
- Ihmisenä kasvaminen:
- havaintojen ja päätelmien tekemisen kehittäminen ja niiden analysointi
- ryhmätyötaitojen kehittyminen oppilastöissä

YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 7–9

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii

- luonnon tutkimisen taitoja, kuten kysymysten tekemistä ja ongelmien hahmottamista
- havaintojen, mittauksien ja päätelmien tekemistä, vertailemista ja luokittelemista, hypoteesin esittämistä ja testaamista sekä tulosten käsittelemistä, esittämistä ja tulkitsemista
- suunnittelemaan ja tekemään luonnontieteellisen tutkimuksen, jossa vakioidaan ja varioidaan luonnonilmiöissä vaikuttavia muuttujia ja selvitetään muuttujien välisiä riippuvuuksia
- työskentelemään ja tutkimaan luonnonilmiöitä turvallisesti ja yhdessä toisten kanssa
- muodostamaan yksinkertaisia malleja ja käyttämään niitä ilmiöiden selittämisessä sekä tekemään yleistyksiä ja arvioimaan tutkimusprosessin ja tulosten luotettavuutta
- käyttämään tarkoituksenmukaisia käsitteitä, suureita ja yksiköitä kuvatessaan fysikaalisia ilmiöitä ja teknologiaan kuuluvia asioita

- käyttämään erilaisia graafisia ja algebrallisia malleja ilmiöiden selittämisessä, ennusteiden tekemisessä ja ongelmien ratkaisemisessa
- tuntemaan luonnonilmiöitä ja prosesseja ja niissä tapahtuvia energiamuutoksia, erilaisia luonnon rakenteita ja rakenneosien vuorovaikutuksia sekä ymmärtämään ilmiöiden syy-seuraussuhteita.

7. luokan tavoitteiden painoalueet

Värähdys ja aaltoliike

Oppilas

- harjoittelee turvallista työskentelyä sekä luonnontieteellisten tutkimusten tekemistä ja suunnittelua ohjeiden avulla
- opettelee mallintamisen merkityksen ilmiöiden kuvaamisessa
- tutustuu fysiikan mittausmenetelmiin ja työselostusten tekoon
- tunnistaa äänen syntyyn, äänen kulkuun ja nopeuteen liittyvät tavallisimmat lainalaisuudet
- tutustuu valon heijastumiseen ja taittumiseen
- oppii selittämään valonsädettä mallina käyttäen erilaisia näkemiseen liittyviä ilmiöitä sekä peilien ja linssien toimintaa
- ymmärtää joidenkin optisten laitteiden toimintaperiaatteita

Liike ja voima

Oppilas

- oppii tunnistamaan tasaisen ja kiihtyvän liikkeen
- harjoittelee liikkeen kuvaamista graafisesti
- oppii laskemaan tasaiseen liikkeeseen liittyviä laskuja
- ymmärtää vuorovaikutuksen ja voiman käsitteet ja niiden yhteenkuuluvuuden
- opettelee hitaan ja painavan massan käsitteet
- opettelee määrittämään kiinteiden aineiden ja nesteiden tiheyksiä
- oppii kitkan ominaisuudet ja siihen vaikuttavat seikat
- tutustuu paineen ja nosteen käsitteisiin

7. luokan keskeisiä sisältöjä

- värähdys- ja aaltoliike
- liike ja voima

8.luokan tavoitteiden painoalueet

Kahdeksannella luokalla toteutettavan proggiksen aikana käsitellään joitakin osa-alueita paikalla olevien oppilaiden kanssa.

Liike ja voima

Oppilas

- syventää fysikaalisten mittausten osaamista: mallintamalla niitä graafisesti sekä arvioida niiden oikeellisuutta
- tunnistaa lämpötilan mittaamisen perusteet ja lämpötila-asteikot
- tunnistaa lämmön varastoitumiseen liittyviä ilmiöitä
- erottaa aineiden sulamis- ja kiehumispisteisiin vaikuttavat tekijät
- osaa käyttää lämpenemisen, olomuodon muutosten ja lämpölaajenemisen lakeja tarkastellessaan ja selittäessään ympäristössä tapahtuvia lämpöilmiöitä
- tunnistaa lämmön siirtymisen muodot ja kokonaismäärän säilymisen suljetussa systeemissä

Maailmankaikkeus (voidaan käsitellä mahdollisuuksien mukaan)

Oppilas

- oppi keräämään tietoa sekä yhdistämään ja esittämään sitä
- saa kuvan maailmankaikkeuden rakenteesta
- ymmärtää, että olemme osa käsittämättömän laajaa maailmankaikkeutta
- tietää, miten maailmankaikkeutta mallinnetaan

Liike ja energia

Oppilas

- oppii energian eri muotoja sekä energian säilymisen
- ymmärtää työn ja tehon määritelmät, sekä niihin liittyviä laskuja
- oppii energian ja työn välisen yhteyden

8. luokan keskeisiä sisältöjä

- liike ja energia
- maailmankaikkeus

9. luokan tavoitteiden painoalueet

Sähkö

Oppilas osaa:

- sähkölaitteiden turvallisen ja taloudellisen käytön
- rakentaa yksinkertaisia virtapiirejä ja piirtää niistä kytkentäkaaviot
- vastuksien rinnan ja sarjaan kytkennät ja ymmärtää niiden vaikutukset sähkövirran kulkuun

- mitata sähkövirtaa ja jännitettä, sekä ymmärtää niiden yhteyden suljetussa virtapiirissä
- joitakin sähköä hyödyntäviä sovellutuksia ja tuntee muuntajan toiminnan
- laskea sähkölaitteiden käyttökustannuksia
- vertailla erilaisia energian tuotantotapoja ja on tutustunut voimalaitoksen toimintaan

Luonnon rakenteet

Oppilas

- osaa aineen ja maailmankaikkeuden rakenteen, sekä osaa luonnehtia niihin kuuluvia ilmiöitä oikeilla termeillä
- tuntee säteilyn vaikutuksia ja erottaa vaarattoman säteilyn vaarallisesta säteilystä
- osaa suojautua säteilyltä

9. luokan keskeisiä sisältöjä

- sähkö
- luonnon rakenteet

KESKEISIÄ TYÖTAPOJA

Erilaisia työtapoja käytetään mahdollisuuksien mukaan tukemaan erityylisten asiakokonaisuuksien hahmottamista. Fysiikan opetuksessa käytettyjä työtapoja ovat muun muassa

- oppilaiden parityönä tekemät laboratoriotyöt
- opettajan demonstraatiotyöt
- internet tiedonhaun tukena, mahdollisuuksien mukaan
- opettajajohtoinen työskentely
- esitelmät
- opetusvideot

OPPIMISYMPÄRISTÖ

- fysiikan kokeellisen luonteen vuoksi oppitunnit tulisi sijoittaa luonnontieteiden luokkiin
- fysiikan luokassa on tutkimusvälineitä, televisio, video
- oppilailla on käytössään tiedonhankintaan koulun kirjasto
- mahdollisuuksien mukaan voimme käyttää ATK-luokan tietokoneita internet yhteyksineen
- mahdollisuuksien mukaan tehdään myös vierailuja paikallisiin yrityksiin

OPETTAJAN ANTAMA OHJAUS

Opettaja ohjaa oppilasta

- tekemään havaintoja ja päätelmiä mittaustuloksista
- tutkimusvälineiden käytössä
- mittaustulosten aikaansaamisessa
- arvioimaan omien päätelmien luotettavuutta sekä mahdollisia virhelähteitä
- soveltamaan teoriaa käytännön elämässä
- hakemaan tietoa itsenäisesti erilaisista tietolähteistä

ARVIOINTI

Vuosiluokalla 7 ja 8 fysiikasta annetaan arvosana joko syystodistukseen tai kevättodistukseen. Yhdeksännellä luokalla fysiikan arvosana annetaan väliarvioinneissa sekä päättötodistuksessa. Arvioinnin perustana ovat päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle kahdeksan. Arvosanaan vaikuttavat muun muassa summatiiviset kokeet, tuntiaktiivisuus, kokeellinen työskentely, kotitehtävien tekeminen sekä mahdolliset projektityöt.

Työskentelyn arviointi

Työskentelyn arvioissa keskeisiä asioita ovat, miten oppilas

- noudattaa työturvallisuusohjeita sekä opettajan antamia ohjeita
- pystyy luomaan hypoteeseja ja testaamaan niitä
- pystyy luomaan päätelmiä sekä analysoimaan niiden luotettavuutta
- kykenee yhteistyöhön muiden oppilaiden kanssa
- pystyy omatoimiseen työskentelyyn

Itsearviointi

Itsearvioinnin tavoitteena on tunnistaa omien taitojensa kehittyminen. Itsearviointi toteutetaan työskentelyn arviointina

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas

- osaa työskennellä turvallisesti, ohjeita noudattaen ja yhdessä toisten kanssa
- osaa tehdä luonnontieteellisen tutkimuksen annetun ohjeen mukaan sekä suunnitella yksinkertaisia kokeita, sopia työnjaosta ja tehtävistä sekä osaa asettaa tavoitteita tai päämääriä yhdessä muiden oppilaiden kanssa
- osaa laatia pienimuotoisia tutkimusselostuksia
- osaa tehdä kontrolloidun kokeen ja arvioida koejärjestelyn toimivuutta sekä tulosten luotettavuutta, tarkkuutta ja mielekkyyttä

- tietää, että fysiikka on perusluonnontiede ja että fysiikan tietoja ja kokeellista tiedonhankintamenetelmää käytetään muissa luonnontieteissä ja tekniikassa.

Liike ja voima

Oppilas

- osaa tutkia erilaisia vuorovaikutus- ja liikeilmiöitä sekä käyttää niitä kuvaavia suureita, kuten aika, matka, nopeus, kiihtyvyys ja voima
- osaa tehdä graafisia esityksiä esimerkiksi tasaisen ja kiihtyvän liikkeen mittaustuloksista sekä tulkita niitä sekä käyttää tasaisen liikkeen mallia liikettä koskevien ennusteiden tekemiseen ja keskinopeuden yhtälöä matkan tai ajan arviointiin ja laskemiseen
- ymmärtää yksinkertaisten mekaanisten koneiden, esimerkiksi vivun, toimintaperiaatteen ja tietää mekaanisten koneiden ja erilaisten rakenteiden sovelluksia
- osaa käyttää kappaleiden ja aineiden ominaisuuksia kuvaavia suureita ja osaa selittää niiden avulla havaitsemiaan ilmiöitä, esimerkiksi vertailla aineiden tiheyksiä ja selittää tiheyden avulla erilaisia ilmiöitä, kuten kellumisen ja kuumailmapallon toiminnan
- tuntee työn ja energian välisen yhteyden
- ymmärtää liikenneturvallisuutta koskevien määräysten fysikaalisen perustan.

Värihdys- ja aaltoliike

Oppilas

- tunnistaa aaltoliikkeitä ja niille luonteenomaisia ilmiöitä, esimerkiksi aaltoliikkeen synnyn, etenemisen, vastaanottamisen, heijastumisen ja taittumisen
- tunnistaa erilaisia jaksollisia ilmiöitä ja värähtelijöitä ympäristöstään ja niille ominaisia ilmiöitä sekä osaa luonnehtia kyseessä olevia ilmiöitä niitä kuvaavien suureiden avulla
- osaa tutkia valon heijastumista ja taittumista sekä selittää valonsädettä mallina käyttäen erilaisia näkemiseen liittyviä ilmiöitä ja peilien ja linssien toimintaa
- ymmärtää äänen ja valon merkityksen ihmisen ja yhteiskunnan kannalta, esimerkiksi melu ja siltä suojautuminen sekä valo tiedonsiirrossa.

Lämpö

Oppilas

- tunnistaa ympäristöstä lämmön siirtymiseen ja varastoitumiseen liittyviä ilmiöitä ja osaa tulkita niitä
- osaa luonnehtia lämpöopin perusilmiöitä, kuten lämpölaajenemista ja kappaleen lämpenemistä, niitä kuvaavien suureiden ja kokeellisten lakien avulla
- osaa käyttää lämpenemisen, olomuodon muutosten ja lämpölaajenemisen lakeja tarkastellessaan ja selittäessään ympäristössään tapahtuvia lämpöilmiöitä.

Sähkö

Oppilas

- osaa sähkölaitteiden ja lämpöä tuottavien laitteiden turvallisen ja taloudellisen käytön periaatteet sekä osaa arvioida ja laskea eritehoisten sähkölaitteiden käyttökustannuksia
- ymmärtää jännitteen ja sähkövirran välisen yhteyden suljetussa virtapiirissä ja vastuksen vaikutuksen sähkövirran suuruuteen sekä osaa tehdä ennusteita virtapiirin toiminnasta ja käyttää kytkentäkaaviota virtapiirin mallina
- tuntee sovelluksia kuten sähkölaitteet ja sähköinen viestintä
- tuntee sähköön tuotantoon ja siirtoon liittyviä prosesseja kuten muuntajan toiminta, osaa selittää energian muuntumisen voimalaitoksessa sekä arvioida erilaisten voimalaitosten hyötyjä ja haittoja.

Luonnon rakenteet

Oppilas

- tuntee säteilylajit ja säteilyn vaikutuksia, pystyy erottamaan vaaralliset säteilylajit vaarattomista ja osaa suojautua säteilyltä
- hahmottaa rakenneosien ketjun ja mittasuhteita alkeishiukkasista galakseihin ja osaa havainnollistaa näitä rakenteita ja järjestelmiä sopivilla malleilla
- osaa käyttää keskusteluissaan keskeisiä fysiikan käsitteitä muun muassa energia, vuorovaikutus ja säteily
- ymmärtää energian säilymisen periaatteen sekä osaa antaa esimerkkejä energian muuntumisesta erilaisissa prosesseissa, kuten puun palamisessa ja kiven putoamisessa.

9.2.1.13. Kemia

JOHDANTO

Kemian opetuksen tavoitteena on tutustuttaa oppilas ympäristössä oleviin erilaisiin aineisiin, niiden rakenteeseen, ominaisuuksiin ja aineiden muuttumiseen toisiksi aineiksi. Oppitunneilla käytetään erilaisia kokeellisia työtapoja, joiden avulla pyritään havainnollistamaan teoriaa sekä huomaamaan, että kemiaa löytyy kaikkialta ympäristöstä sekä omasta elimistöstä. Lisäksi tutustutaan kemian soveltamiseen luonnonsuojelussa ja tuotteiden kierrätyksessä.

Aihekokonaisuuksista kemian opiskeluun soveltuisivat erityisesti seuraavat:

Ihmisenä kasvaminen

- oppilas oppii toimimaan yksilönä itsenäisten työtehtävien kautta ja yhteisön jäsenenä kemian työparityöskentelyssä.
- hän oppii ottamaan huomioon koko työyhteisön arvioidessaan toimintansa eettisyyttä sekä sitä, mikä on oikeaa ja väärää toimintaa kemian työvälineiden ja kemikaalien käsittelyssä.
- oppilas oppii kestämään työhönsä kohdistuvan kritiikin.

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- suomalaisen työn, osaamisen ja kulttuuriperinnön arvostus ja tuntemus tulevat opetuksessa esille katsauksina menneeseen.
- mahdolliset opintokäynnit
- tutustutaan eri maiden keksintöihin ja tutkimuksiin.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Oppilas

- oppii ympäristönsuojelun merkityksen kuluttamisessaan, valinnoissaan, työtavoissaan ja jätteiden hävittämisessä käyttämällä kemian töissä pieniä ainemääriä, myrkyttömiä vaihtoehtoja ympäristöhaittoja karttaen.
- tekee havaintoja ympäristöstä ja oppii ottamaan kantaa valintoihinsa ja ymmärtää näiden seuraukset.
- oppii kestäväen kehityksen toimintatapoja lajittelemalla jätteitä, kierrättämällä, säästämällä materiaaleja, tunnistamalla ongelmajätteet ja oppimalla niiden asianmukaisen jatkohävityksen.
- oppii ymmärtämään kestäväen kehityksen toimintatapojen merkityksen hyvinvointia edistävinä asioina omassa työympäristössään ja globaalilla tasolla.
- oppii vastuunkantajaksi elinympäristön tilasta
- hahmottaa oman taloutensa ja kulutuskäyttäytymisensä seuraukset tulevaisuuttaan ajatellen.

YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 7-9:

Oppilas

- oppii tutkimaan kemian ilmiöitä
- oppii tuntemaan oman ympäristönsä kemiaa
- ymmärtää ja osaa käyttää kemian merkkikieltä
- osaa soveltaa kemiallista tietoa luontoa ja ympäristöä koskevissa kysymyksissä
- pystyy arvioimaan ihmisen toiminnan ympäristövaikutuksia ja kasvaa vastuullisuuteen kemiallisten aineiden käytössä, jätteiden käsittelyssä, lajittelussa ja kierrätyksessä sekä tuotteiden elinkaareen liittyvissä asioissa
- oppii havaitsemaan ja tutkimaan kemian ilmiöitä ja tulkitsemaan niitä

7. luokan tavoitteiden painoalueet

- ohjeita noudattava turvallinen työskentely
- tutustuminen tyypillisiin tutkimusmenetelmiin
- havaintojen tekeminen, niiden tulkitseminen ja tulosten esittäminen

7. luokan keskeisiä sisältöjä

- luonnontieteellinen tutkimus
- kemian perusteet

8. luokan keskeisiä sisältöjä

- alkuaineet ja yhdisteet
- sähkökemialla

9. luokan keskeisiä sisältöjä

- hiilen yhdisteet
- kemian teollisuuden tuotteita

Keskeisiä työtapoja

- opetuksen lähtökohtana on kokeellinen lähestymistapa oppilastöinä, jota täydennetään opettajan demonstraatioilla sekä teoriaopinnoilla
- mahdollisuuksien mukaan tehdään opintokäyntejä

Arviointi

- arviointi on jatkuvaa ja yksilöllistä
- arvioinnilla annetaan palautetta oppilaan oppimisen eri osa-alueilta: tiedot, taito työskennellä vastuullisesti ja suunnitelmallisesti yhteistyössä ja oppilaan kykyä arvioida omaa työtään asetettujen tavoitteiden puitteissa
- palaute edistymisestä annetaan suullisesti oppitunneilla, arviointikeskusteluissa, koenumeroita ja välitodistusarvosanoilla

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas

- osaa työskennellä annetun ohjeen mukaan turvallisesti yksin ja ryhmässä
- osaa tehdä yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita, esimerkiksi kokeen, jossa tutkitaan aineen palamista, palamistuotteen liukenemistä veteen ja syntyneen vesiliuoksen happamuutta
- osaa esittää kokeidensa tulokset ja tulkita niitä
- tuntee aineiden kiertoprosesseja ja niiden aiheuttamia ilmiöitä luonnossa ja ympäristössä, esimerkiksi hiilen kiertokulku, kasvihuoneilmiö ja happamoituminen
- tuntee kemian ilmiöiden ja sovellusten merkityksen ihmiselle ja yhteiskunnalle, esimerkiksi fotosynteesin merkityksen elollisen luonnon energiavarannolle sekä korroosion ja korroosiolta suojaamisen merkityksen rakentamisessa ja metalliteollisuudessa
- tuntee ympäristöön vaikuttavia aineita, niiden lähteitä, leviämistapoja ja vaikutuksia ihmisen ja luonnon hyvinvointiin, esimerkiksi fossiilisten polttoaineiden palamistuotteita ja raskasmetalleja

- tuntee teollisuuden eri aloja kuten metalli- ja puunjalostusteollisuus sekä niiden tuotteita ja niiden merkityksen jokapäiväisessä elämässä
- osaa tulkita tavaraselosteita, selittää tuotteen elinkaaren ja osaa tehdä valintoja kuluttujana
- osaa käyttää oikeita käsitteitä kuvaillessaan aineiden ominaisuuksia ja kemiallisia ilmiöitä, esimerkiksi happamuutta, sähkönjohtokykyä ja olomuodon muutoksia
- osaa tutkia aineiden ominaisuuksia ja käyttää tuloksia alkuaineiden ja yhdisteiden luokittelussa, tunnistamisessa ja erottamisessa, esimerkiksi epäjalot ja jalot metallit
- osaa kuvata atomia, kemiallisia sidoksia ja yhdisteitä asianmukaisia malleja käyttäen
- osaa tulkita yksinkertaisia reaktioyhtälöitä ja kirjoittaa esimerkiksi hiilen palamisreaktion yhtälön
- osaa tehdä päätelmiä aineen reaktioherkyydestä atomin uloimman elektronikuoren rakenteen tai alkuaineen paikan perusteella jaksollisessa järjestelmässä

Välttävä (5)

Suorittaakseen välttävästi fysiikan ja kemian oppimäärän oppilaan tulee osallistua tuntityöskentelyyn, kokeisiin sekä turvallisten työtapojen mukaiseen kokeelliseen havainnointiin. Tarvittaessa lisänäyttönä voidaan vaatia ylimääräisiä tehtäviä tai projektityö.

Terveystieto

VUOSILUOKAT 7 – 9

JOHDANTO

Terveystieto on oppilaslähtöinen aine, jonka tehtävänä on tukea nuoren arkista elämää siihen liittyvine haasteineen. Opetuksessa otetaan huomioon koulu- ja paikkakuntakohtaiset, ajankohtaiset terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät asiat. Opetuksen tavoitteena on, että oppilas ottaa vastuuta sekä omasta että toisten terveydestä saamallaan valmiuksilla. Lähtökohta on terveyden ymmärtäminen laajasti fyysiseksi, psyykkiseksi ja sosiaaliseksi toimintakyvyksi, joka koskettaa sekä yksilöä että yhteisöä.

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- tuntemaan ihmisen kasvun, kehityksen ja elämänsäkulun tunnuspiirteitä ja oppii ymmärtämään nuoruuden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä

- ymmärtämään yhteisöllisyyden, ihmissuhteiden sekä keskinäisen huolenpidon merkityksen ihmisen hyvinvoinnissa
- huolehtimaan itsestään ja ympäristöstään
- arvioimaan terveyteen liittyviä tekijöitä ja valintoja arkielämän tilanteissa
- tunnistamaan, ymmärtämään ja kehittämään terveydelle ja hyvinvoinnille tärkeitä selviytymisen taitoja
- arvioimaan ympäristön, elämäntavan ja kulttuurin sekä median merkitystä turvallisuuden ja terveyden kannalta
- käyttämään terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä ja tiedonhankintamenetelmiä ja hyödyntämään niitä terveyden edistämiseksi

KESKEISET SISÄLLÖT

Kasvu ja kehitys

- ihmisen elämänkulku, eri ikäkaudet, syntymä ja kuolema
- fyysinen, sosiaalinen ja psyykinen kasvu ja kehitys nuoruusiässä
- ihmisen seksuaalinen kehitys
- omasta terveydestä huolehtiminen

Terveys arkielämän tilanteissa

- terveyden ja ravitsemuksen välinen yhteys
- tupakka, alkoholi ja muut päihteet, mielihyvä ja riippuvuus sekä niihin liittyvät valinnat
- ristiriitojen selvittäminen ja mieltä painavista asioista puhuminen
- seksuaaliterveyden perusteet
- yleisimmät nuoria koskevat sairaudet ja vaivat

Voimavarat ja selviytymisen taidot

- voimavarojen kartoitus
- tunteet ja niiden ilmaiseminen, sosiaalinen tuki
- vuorovaikutustaitojen merkitys ihmissuhteissa
- kehitykseen ja elämänkulkuun liittyvät muutokset, kriisit ja niistä selviytyminen

Terveys, yhteiskunta ja kulttuuri

- kansantaudit ja niiden riskitekijät

- terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä omassa lähiympäristössä
- terveydenhuolto ja hyvinvointipalvelut
- lasten ja nuorten oikeudet, toiminnan rajoitukset ja seuraamuksia koskeva lainsäädäntö

ARVIOINTI

Terveystiedon arvioinnin tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua ja kuvata miten oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet. Arviointiin vaikuttavat oppilaan aktiivinen osallistuminen, tehtävien tekeminen, kirjalliset näytöt ja itsearviointi.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Kasvu ja kehitys

Oppilas

- tietää eri ikäkausien piirteitä ja elämänkulkuun liittyviä tapahtumia ja osaa tarkastella niitä terveyden kannalta
- osaa selittää miten uni ja lepo vaikuttavat vireyteen ja hyvinvointiin
- tietää monipuolisen ja terveellisen ravinnon ja liikunnan merkityksestä terveyteen ja hyvinvointiin
- osaa kuvata hyvän ystävyys-suhteen ja toimivan yhteisön ominaispiirteitä sekä antaa esimerkkejä keskeisistä vuorovaikutuksen taidoista
- tietää miten voi hoitaa itseään ja terveyttään
- osaa pohtia ja eritellä nuorten ongelmatilanteita, niiden syitä, seurauksia ja ratkaisuja

Terveys arkielämän valintatilanteissa

Oppilas

- tietää seksuaaliterveyden perusteita, tietää raskauden ehkäisyn merkityksen ja menetelmiä sekä osaa pohtia ja perustella vastuullista seksuaalikäyttäytymistä
- osaa kuvata ja pohtia päihde- ja vaikuteaineiden kuten tupakan, nuuskan, alkoholin, huumeiden ja liottimien käyttöön liittyviä riippuvuutta ja terveysriskejä sekä käytön syitä ja seurauksia ja antaa perustellen esimerkkejä keinoista välttää niiden käyttöä
- tunnistaa kiusaamisen ja muun väkivallan tunnuspiirteitä ja osaa tuottaa käytännön esimerkkejä väkivallan ehkäisemisestä ja rakentavasta kommunikaatiosta
- osaa nimetä yleisimpiä tartuntatauteja ja muita sairauksia ja kuvata esimerkein niiden ehkäisyä pääpiirteissään

- tietää liikenneturvallisuuden pääperiaatteita ja osaa kuvata tai esittää, miten erilaisissa vaara- ja onnettomuustilanteissa toimitaan ja annetaan ensiapua.

-

Voimavarat ja selviytymisen taidot

Oppilas

- osaa nimetä, tunnistaa ja ilmaista erilaisia tunteita ja kuvata niiden syitä sekä antaa esimerkkejä siitä, miten niihin perustuvaa käyttäytymistä ja vuorovaikutusta voidaan säädellä tilanteeseen sopivalla tavalla
- osaa tehdä havaintoja tuntemuksistaan ja oireistaan ja tietää lääkkeiden tarkoituksenmukaisen käytön perusteet
- osaa pohtia elämäntapavalintojen merkitystä terveydelle ja perustella tai näyttää esimerkein arkielämän terveyttä edistäviä valintoja
- osaa käyttää keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä käsitteitä sekä käyttää ja arvioida kriittisesti erilaisia terveystiedon tiedonhankintalähteitä.

Terveys, yhteiskunta ja kulttuuri

Oppilas

- tietää tavallisimmat kansantaudit ja niiden riskitekijöitä
- osaa kuvata ympäristön terveyttä ja turvallisuutta ja antaa esimerkkejä niistä edistävistä keinoista omassa lähiympäristössään
- tietää oman koulun ja kunnan keskeisiä terveys- ja hyvinvointipalveluja, osaa hakeutua niihin ja kuvata esimerkein, miten palveluja käytettäessä toimitaan tarkoituksenmukaisesti
- osaa kuvata keskeisiä lasten ja nuorten oikeuksia, toiminnan rajoituksia ja seuraamuksia koskevaa lainsäädäntöä

OPETUSMENETELMÄT JA TYÖTAVAT

Opetuksessa käytetään mahdollisuuksien mukaan vaihtelevia työtapoja ja monipuolisia opetusmenetelmiä: yksilöllistä työskentelyä, parityöskentelyä, ja yhteistoiminnallista työskentelyä. Opetukseen voi kuulua opetuskeskustelut, ryhmätyöt, luennot, vierailut, itsenäistä tiedon hankintaa, videoita ja leikkejä. Oleellista on rohkaista oppilaita pohtimaan terveyteen liittyviä asioita ja keskustelemaan niistä.

LUOKKA-ASTEKOHTAISET TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

7. luokka

TAVOITTEET

Oppilas

- ymmärtää luokan ryhmädynamiikkaa ja pyrkii omalla toiminnallaan edistämään hyvää opiskeluympäristöä luokassa
- harjaantuu tunteiden tunnistamisessa, ilmaisemisessa ja itsetuntemuksessa sekä ymmärtää vuorovaikutustaitojen ja suvaitsevuuden merkityksen
- osaa arvioida omien elämäntapojensa terveellisyyttä
- ymmärtää terveellisen ravinnon ja ruokailutottumusten yhteyden hyvinvointiin
- saa perustiedot ja -taidot liikunnan ja terveyden välisistä yhteyksistä
- saa perustiedot itsensä huolehtimisesta
- tutustuu sairauden käsitteeseen ja osaa hankkiutua hoitoon tarvittaessa
- saa asiatietoa päihteistä elämän valintatilanteisiin
- pohtii ihmisen elämänkaarta

SISÄLLÖT

- turvallinen ympäristö, eläminen yhteisössä, hyvät tavat
- energiaravintoaineet ja monipuolinen ruokavalio
- liikunnan yhteydet terveyteen
- fyysisen harjoittelun peruseräatteen
- uni ja lepo
- itsehoidon perusteet
- sairaudet ja niiden hoito
- tupakka, alkoholi ja huumeet
- ihmisen fyysinen ja psyykinen kehitys

8. luokka

TAVOITTEET

Oppilas

- kertoo ihmisen elämänkaarta
- tarkastelee murrosiän muutoksia, itsetunnon kehittymistä ja tunteiden käsittelyä yksilötasolla
- tiedostaa ihmissuhteiden yhteyden hyvinvointiin
- tuntee vastuullisen seksuaalikäyttäytymisen perusteet

- tuntee liikenneturvallisuuden pääperiaatteet

SISÄLLÖT

- murrosiän muutokset
- itsetunto ja tunteiden ilmaiseminen
- perhe, ystävät ja ihmissuhteet, sosiaalinen kehitys
- seksuaaliterveys ja seurustelu
- liikenneturvallisuus

9. luokka

TAVOITTEET

Oppilas

- pohtii arkielämän valintatilanteita
- pohtii nuoren voimavaroja ja selviytymisen taitoja
- tietää tavallisimmat kansantaudit ja niiden ehkäisyn
- osaa ensiavun perusteet
- tietää, miten voi ennaltaehkäistä sairauksia ja hoitaa itseään
- tutustuu terveydenhoitopalveluihin ja osaa hakea apua tarvittaessa

SISÄLLÖT

- hätäensiapu ja ensiavun jatkotoimenpiteet
- yleisimmät kansantaudit
- mielenterveys
- ympäristö ja terveys
- ergonomia
- terveydenhuolto yhteiskunnassa
- hyvinvointi ja voimavarat läpi elämän

AIHEKOKONAISUUDET TERVEYSTIEDOSSA

Kasvu ihmisyyteen

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Viestintä ja mediataito

Osallistuva kansalaisuus

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä

Turvallisuus ja liikenne

Ihminen ja teknologia

Uskonto

9.2.1.14. Evangelisluterilainen uskonto

Opetuksessa tarkastellaan uskontoja ja etiikkaa yksilöllisenä, yhteiskunnallisena ja kulttuurisena ilmiönä. Keskeistä on oman uskonnon ja suomalaisen katsomusperinteen tunteminen sekä valmius kohdata muita uskontoja ja katsomuksia. Tavoitteena on tarjota oppilaalle laaja yleissivistys sekä aineksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen.

Opetussuunnitelman aihekokonaisuuksia liittyy jokaisen luokan oppisisältöihin.

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 1-2

Oppilas

- oppii luottamusta elämään ja itseensä
- oppii ottamaan toiset huomioon
- oppii pohtimaan oikeaan ja väärään liittyviä kysymyksiä
- tutustuu Raamatun kertomuksiin, etenkin Jeesuksen elämään ja opetuksiin
- oppii yhdistämään kirkkovuoden pääjuhlat (joulukuun ja pääsiäinen) ja Jeesuksen elämänkaaren
- tutustuu alustavasti kristinuskoon, evangelisluterilaisen kirkon toimintaan ja ympäröiviin uskontoihin sekä uskonnon vaikutuksiin lähiympäristössään

1. luokan tavoitteet

Oppilas

- kokee turvallisuutta
- rohkenee puhua omista elämänkysymyksistään
- oppii kuuntelemaan toisia
- osaa liittää Jumalan, Jeesuksen ja kirkon uskontoon
- tietää miten ja miksi adventtia ja joulua vietetään

1. luokan sisällöt

- Jumala luo ja Isänä, Herran siunaus
- luominen, paratiisin täydellisyys, luonnonsuojelu, vastuu, valintojen tekeminen
- lasten omia kokemuksia oikeasta ja väärästä
- kristinuskon ratkaisu pahuuden ongelmaan: adventti, joulukuun, Jeesuksen tulo maailmaan
- Jeesus pakolaisena ja lapsena, monikulttuurisuus keskeisenä
- omat juuret, suvun arvot, perinteet, kaste, seurakunta (kirkko)

- Jeesus ja lapset
- Jeesuksen opetuksia Jumalan huolenpidosta
- aiheisiin liittyviä Raamatun kertomuksia

2. luokan tavoitteet

Oppilas

- oppii arvostamaan elämää ja luontoa
- tuntee vastuullisuutta tekemisistään
- tietää Jeesuksen elämään keskeisimmin liittyviä asioita
- tietää miten ja miksi pääsiäistä vietetään
- huomaa eri uskontojen vaikutuksia lähiympäristössään

2. luokan sisällöt

- kertomuksia Jeesuksen elämästä ja suhtautumisesta lähimmäisiin
- kultainen sääntö ja sen sovellutuksia
- Jeesuksen tekemiä ihmeitä
- pääsiäinen (kuolema ja ylösnousemus)
- iloa ja surua lasten maailmassa
- aiheisiin liittyviä Raamatun kertomuksia

Työtavat

- kerronta
- draama
- keskustelu
- piirtäminen
- laulaminen ja musiikin kuuntelu
- yksilö-, pari- sekä ryhmätöitä

Arviointi

Arviointi perustuu kannustavaan suulliseen palautteeseen, vihkotyöskentelyyn ja muuhun kirjalliseen tuotokseen sekä oppilaan yleiseen aktiivisuuteen opiskelussa.

Vuosiluokkien 3.- 5 yhteiset tavoitteet

Oppilas

- oppii eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista sekä kristillisen etiikan soveltamista
- oppii luottamusta elämään ja itseensä, kohtaamaan rohkeasti tulevaisuuden sekä näkemään uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä
- tutustuu Raamattuun

3. luokan tavoitteet:

Oppilas tutustuu vanhan testamentin keskeisiin kertomuksiin ja oppii eettisten asioiden pohdintaa.

3. luokan sisällöt

- alku- ja patriarkkakertomukset

- Egyptistä luvattuun maahan, ja tähän liittyen juutalainen pääsiäinen ja 10 käskyä
- Herran siunaus
- kirkkovuosi soveltuvin osin
- virsiä ja hengellisiä lauluja
- rakkauden kaksoiskäsky alustavasti

4. luokan tavoitteet:

Oppilas tutustuu

- Uuteen testamenttiin, Jeesuksen elämään ja opetukseen
- oppii yhdistämään kirkkovuoden ja Jeesuksen elämänkaaren
- tutustuu kristinuskon syntyyn Uuden testamentin valossa

4.luokan sisällöt

- Jeesuksen elämään ja opetukseen tutustuminen esim. evankeliumien kautta
- Isä meidän –rukous
- kirkkovuoden kokonaisuus
- ylösnousemus, helluntain tapahtumat, kristinuskon synty ja lähetyskäsky
- virsiä ja hengellisiä lauluja

5. luokan tavoitteet:

Oppilas

- tutustuu luterilaiseen kirkkoon ja seurakunnan toimintaan
- tutustuu muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin
- syventyy eettisten aiheiden pohdintaan ja soveltamiseen

5. luokan sisällöt

Oppilaita ympäröivä uskonnollinen maailma

- katolinen ja ortodoksinen kirkkokunta ja muita Helsingissä vaikuttavia kristillisiä yhteisöjä
- muita uskonnollisia ja ei-uskonnollisia katsomuksia

Luther ja luterilainen kirkko

- Martti Luther alustavasti
- luterilaisen kirkon käsitys Jumalasta, armosta, pelastuksesta ja Raamatusta
- symbolit, kirkkotaide, virret ja hengelliset laulut

Seurakunnan keskeisiä toimintoja

- ihmisen elämänkaari ja kirkolliset toimitukset
- messu (ehtoollisjumalanpalvelus) ja muu seurakunnan järjestämä toiminta
- diakonia, lähetystyö

Eettisyyteen kasvaminen (liittyy mm. aihekokonaisuuteen Ihmisenä kasvaminen)

- oikea ja väärä, oikeudenmukaisuus, tasa-arvo
- oikeudet ja velvollisuudet ryhmässä
- tunteiden tunnistaminen ja käsittely
- rakkauden kaksoiskäsky ja kultainen sääntö

Keskeisiä työtapoja

3.-5. luokat

- kerronta
- keskustelu
- pohdiskelu
- draama
- musiikki
- kuvataide

Muita mahdollisia työtapoja

- opetusohjelmien seuraaminen
- leikki
- vierailut
- vierailijat
- tiedonhaku- ja -tuottamistehtävät
- tutkivat projektit

Arviointi: Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan työskentely, tuotokset ja aktiivisuus.

Hyvän osaamisen kriteerit 5. luokan päättyessä:

Oppilas

- tuntee tiedonhankinnan pohjaksi keskeiset asiat kristinuskosta ja Suomen evankelisluterilaisesta kirkosta
- alkaa hahmottaa uskontoa ilmiönä
- osaa käyttää uskonnollista tietoa
- osaa toimia eettisesti vastuullisella tavalla

6. luokan tavoitteet

- hahmottaa pääpiirteissään Suomen uskontotilanteen ja sen juuret
- hahmottaa maailmankatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä
- ymmärtää uskonnon ja siihen sisältyvän pyhyiden ulottuvuuden merkitystä ihmisen ja yhteisön elämässä
- osaa kunnioittaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä

6. luokan sisällöt

Suomalaisen katsomusperinteen juuret ja nykytilanne

- suomalainen muinaisusko, katolinen keskiaika, uskonpuhdistus ja sen jälkeinen aika
- Suomen uskontotilanne pääpiirteissään

Maailmankatsomuksen rakentuminen

- uskon ja tiedon suhde
- mikä elämässä on arvokasta?
- elämän merkitys ja pyhyys sekä rajallisuus omassa elämässä ja ympäristössä
- ihminen oman elämänsä, yhteiskunnan ja ympäristön muokkaajana
- erilaisuuden rikkaus ja ongelmat

Uskonto elämässä

- vuorisaarna
- uskonnon suorat ja epäsuorat vaikutukset oppilaan elämässä
- uskonnon vaikutukset suomalaisessa kulttuurissa
- uskonnon merkitys vaikuttajayksilöiden kautta, esim. Martin Luther King, äiti Teresa, Florence Nightingale, William Booth, Veikko Hursti
- kristillinen ihmiskäsitys ja toisen asemaan asettuminen
- kristillinen nuorisomusiikki

Keskeisiä työtapoja

6.-9.-luokat

- opetuskeskustelu
- pohdinta, perustelu, väittely
- tiedonhaku- ja -tuottamistehtävät
- tutkimusprojektit
- vierailut
- draama, musiikki ja kuvataide

Arviointi 6.-9. -luokat

Arviointi perustuu kirjallisiin kokeisiin, opiskelutuotoksiin (esim. ryhmätyöt ja esitelmät) ja yleiseen aktiivisuuteen opiskelussa.

LUOKAT 7-9

Tavoitteena on kehittää oppilaan maailmankatsomusta ja eettistä ajattelua, lisätä hänen ymmärrystään uskonnoista ja maailmankatsomuksista sekä suomalaisessa että maailmanlaajuisessa kulttuuriympäristössä ja ohjata häntä suvaitsevaisuuteen eri tavalla ajattelevia kohtaan.

7. luokan tavoitteet:

Oppilas

- tiedostaa maailmankatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä
- tutustuu keskeisiin maailmanuskontoihin pääpiirteissään
- ymmärtää uskonnon ja siihen sisältyvän pyhyiden ulottuvuuden merkitystä ihmisen ja yhteisön elämässä
- osaa kunnioittaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä

7. luokan sisällöt

Maailmanuskonnot

- uskonnon ulottuvuudet ja vaikutukset yksilöön, yhteisöön ja kulttuuriin
- uskontojen levinneisyys ja uskonnollisen elämän pääpiirteet
- uskontojen etiikka
- oppilaan maailmankatsomuksellinen pohdinta

8. luokan tavoitteet:

Oppilas perehtyy kristinuskoon, sen syntyyn ja kehitykseen sekä sen merkitykseen ihmisen ja yhteiskunnan elämässä

8. luokan sisällöt

Kirkot

- kirkkohistorian pääpiirteet
- kirkkokuntien esittely
- lähetystyö ja ekumenia
- kristinuskon merkitys kulttuurissa ja yhteiskunnassa
- Suomen uskonnollinen tilanne ja katsomusperinne
- uskonnonvapaus
 - kristinuskon pohjalta syntyneet yhteisöt

9. luokan tavoitteet:

Oppilas

- perehtyy Raamattuun inhimillisenä ja pyhänä kirjakokoelmana
- tuntee eettisen ajattelun peruskäsitteitä ja kristillisen etiikan perusteita sekä osaa soveltaa näitä eettiseen pohdintaansa ja toimintaansa

9.2.1.15.

9. luokan sisällöt

Raamattutieto ja etiikka

- Raamatun synty, tutkimus ja tulkinta
- Raamatun opetukset ja ohjeet nykyihmiselle
- Raamatun kulttuurivaikutukset
- etiikan perusteet
- eettiset kysymykset yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Oppilas

- kykenee hankkimaan syventävää tietoa uskonnoista
- ymmärtää uskontoja ilmiönä
- osaa käyttää uskonnollista tietoa
- kykenee eettiseen pohdintaan.

-

9.2.1.16. Ortodoksiuskonto

Ortodoksisessa uskonnonopetuksessa keskeistä on oppilaan ortodoksisen identiteetin vahvistaminen ja ylläpitäminen. Oppilasta autetaan ymmärtämään uskonnon merkitystä hänelle itselleen sekä näkemään uskonnon vaikutuksia yhteiskunnassa ja kulttuurissa. Lisäksi opetuksessa pyritään uskonnollisen ja katsomuksellisen yleissivistyksen saavuttamiseen.

Ortodoksisen uskonnon opetuksen ydintehtävänä on tietojen, taitojen ja pyhän kokemisen kautta tarjota oppilaalle aineksia oman maailmankatsomuksensa rakentumiseksi ja eettisesti vastuuntuntoiseksi ihmiseksi kasvamiseksi.

Oppilas oppii huolehtimaan luonnosta ja kunnioittamaan lähimmäisiään ja itseään.

Kaikille vuosiluokille yhteiset teemat

Kirkkovuosi, jumalanpalvelukset, sakramentit, pyhät ihmiset, kirkkovuoden juhlat ja paastot sekä oma monikulttuurinen seurakunta. Teemoihin tutustutaan läpäisyperiaatteella vuosiluokittain syventäen. Lukuvuoden aikana tehdään 1-2 kertaa vuodessa kirkkomatka koulupäivän aikana.

Tuntijärjestelyt

Ortodoksista uskontoa opetetaan yleensä vuorokursseina.

Uskontoa opetetaan jollakin luokista 3-5 kaksi vuosiviikkotuntia, samoin kuudennella luokalla.

Vuosiluokka 1

Tavoitteet:

Oppilas

- oppii ortodoksisen kristillisyyden sekä uskonopin peruskäsitteitä
- tutustuu Jeesuksen kotimaahan ja Jeesuksen elämän keskeisiin vaiheisiin
- tutustuu alustavasti luterilaisuuteen
- oppii ottamaan huomioon lähimmäisensä opetusryhmässä ja sen ulkopuolella

(Aihekokonaisuudet: Ihmisenä kasvaminen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys)

Sisällöt:

- ristinmerkki ja ikoni
- rukous
- Isä, Poika ja Pyhä Henki
- oppilaan taivaallinen esirukoilija ja nimipäivä
- ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena
- Jeesuksen kotimaa
- Jeesuksen elämän keskeisiä tapahtumia
- kirkko rakennuksena
- oikea ja väärä
- ystävyys ja suvaitsevaisuus
- luterilainen kirkko

Vuosiluokka 2

Tavoitteet:

Oppilas

- syventää tietojaan ortodoksisen kristillisyyden sekä uskonopin peruskäsitteistä
- tutustuu Jeesuksen elämään ja opetukseen
- tutustuu alustavasti muihin uskontoihin
- oppii ottamaan vastuun omista teoistaan

(Aihekokonaisuudet: Ihmisenä kasvaminen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys)

Sisällöt:

- kodin siunaaminen
- Jeesuksen elämän keskeisiä tapahtumia
- Jeesuksen opetuksia
- nimenanto
- kirkko pyhänä paikkana
- lähimmäisenrakkaus
- synty ja katumus
- lähiympäristön kirkkoja ja uskontoja

Vuosiluokka 3

Tavoitteet:

Oppilas

- tutustuu Vanhan testamentin kertomuksiin
- osaa pohtia omaan elämäänsä liittyviä eettisiä kysymyksiä
- kunnioittaa Jumalan luomistyötä
- ymmärtää kertomusten kautta Jumalan johdatuksen ja suojeluksen elämässä

(Aihekokonaisuudet: Ihmisenä kasvamisen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä)

Sisällöt:

- luominen, syntiinlankeemus, Kain ja Abel
- Nooa, Abraham, Iisak, Jaakob, Joosef, Mooses
- autiomaavaellus, saapuminen luvattuun maahan
- 10 käskyä, rakkauden kaksoiskäsky

Vuosiluokka 4

Tavoitteet:

Oppilas

- perehtyy evankeliumien kertomuksiin ja niiden sanomaan
- tutustuu evankeliumien syntyyn ja kirjoittajiin
- oppii pohtimaan evankeliumeista nousevia eettisiä kysymyksiä
- tutustuu muihin kristillisiin kirkkoihin

(Aihekokonaisuudet: Ihmisenä kasvamisen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä)

Sisällöt:

- evankelistat
- UT:n ajan historia
- Jeesuksen elämänvaiheet, Jeesuksen opetuksia ja ihmetekoja
- kärsimyshistoria
- ylösnousemus ja uusi elämä
- luterilainen ja katolinen kirkko

Vuosiluokka 5

Tavoitteet:

Oppilas

- perehtyy liturgiaan
- syventää tietämystään ortodoksisen uskonopin peruskäsitteistä
- tutustuu ortodoksiseen maailmaan
- tutustuu muihin uskontoihin

(Aihekokonaisuudet: Ihmisenä kasvaminen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys)

Sisällöt:

- liturgia, liturginen elämä
- ortodoksinen perinne maailmassa
- luostaritoiminta
- ortodoksinen ihmiskäsitys
- Pyhän Kolminaisuuden persoonat ja niiden erityispiirteet
- kirkkovuoden rakenne
- juutalaisuus ja islam

Työtavat:

Opetuksessa käytetään monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia työtapoja. Keskeisinä työtapoina ovat kerronta ja keskustelu. Opetusta elävöitetään esim. ikoneilla, opettajan ja oppilaiden piirroksilla, muulla kuvamateriaalilla, AV-materiaalilla, draamalla, oppimisleikillä, opintokäynneillä, vierailijoilla luokassa ja musiikilla sekä kirkkokäynnein. Tunneilla voidaan tehdä myös pari- ja ryhmätöitä.

Arviointi

Koulun arviointiperusteiden mukaan.

Kuvaus oppilaan hyvästä oppimisesta 5. luokan päättyessä

Oppilas tuntee keskeiset asiat ortodoksisuudesta

Oppilas

- tuntee liturgiajumalanpalveluksen merkityksen osana ortodoksikristityn elämää
- tuntee pääpiirteissään ortodoksisen kirkkovuoden paasto- ja juhlaperinteen sekä kykenee seuraamaan kirkkovuotta omassa elämässään
- tuntee ortodoksista ihmisenäkemyksestä sekä ortodoksisen kristillisyyden muita peruskäsitteitä ja pystyy soveltamaan niitä omassa elämässään.

Oppilas tuntee Raamatun keskeisiä kertomuksia

Oppilas

- tuntee pääpiirtein Vanhan ja Uuden testamentin erilaisen luonteen
- tuntee Kristuksen opetuksia, elämänvaiheet ja kirkon synnyn
- osaa pohtia Raamatun kertomusten kautta sekä omasta elämästään nousevia eettisiä kysymyksiä ja osaa ottaa niitä huomioon omassa elämässään.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

- tuntee ortodoksisen uskonopin keskeisiä peruskäsitteitä
- tuntee ortodoksista traditiota osana ortodoksikristityn elämää
- pystyy käyttämään oppimaansa ortodoksisen identiteetin vahvistamiseksi

- kykenee vahvistamaan ortodoksista identiteettiään.

Oppilas tuntee oman uskonnon sekä lähiympäristön uskontoja

Oppilas

- tuntee ortodoksisen kirkon erityispiirteitä
- tunnistaa oman perheensä uskonnollisen taustan
- tuntee oman kotiseurakuntansa toimintaa
- tuntee lähiympäristössään olevia muita kristillisiä kirkkoja ja yhteisöjä.

Vuosiluokka 6

Kuudennella luokalla opiskellaan Helsingin tuntijaon mukaisesti kaksi vuosiviikkotuntia uskontoa.

Tavoitteet:

Oppilas

- perehtyy Raamattuun pyhänä ja inhimillisenä kirjakokoelmana
- tuntee kuninkaiden ja profeettojen ajan VT:ssa
- tutustuu apostolisen ajan kirkkoon
- perehtyy liturgiseen elämään ja kirkkotaiteeseen
- tuntee sakramentit
- perehtyy kirkon uskontunnustukseen

(Aihekokonaisuudet: Ihmisenä kasvaminen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, Viestintä ja mediataito, Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä)

Sisällöt:

- Raamatun synty ja sisältö
- Raamattu pyhänä kirjana
- profeetat, kuninkaiden aika, psalmit
- apostolien teot
- kirkkotieto
- jumalanpalvelukset: liturgia, vigilia, paastoliturgia ja muita kirkollisia toimituksia
- kirkkorakennus, kirkkotaide ja kirkkomusiikki
- sakramentit
- uskonopin keskeiset kohdat nikealais-konstantinopolilaisen uskontunnustuksen mukaan

Vuosiluokka 7

Tavoitteet:

Oppilas

- tutustuu ortodoksisen kirkon historiaan pääpiirteissään
- perehtyy Suomen ortodoksisen kirkon historiaan ja nykypäivään
- tutustuu ortodoksisen Helsingin historiaan
- tuntee Helsingissä vaikuttavia kristillisiä kirkkoja ja yhteisöjä
- ymmärtää ekumeenista ajattelua

(Aihekokonaisuudet: Ihmisenä kasvaminen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, Viestintä ja mediataito, Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys, Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä)

Sisällöt:

- kristinuskon synnyn ja kehityksen keskeiset tapahtumat
- ortodoksinen Suomi
- ortodoksinen Helsinki
- kirkkokunnat, kristilliset yhteisöt sekä ekumenia

Vuosiluokka 8

Tavoitteet:

Oppilas

- tutustuu keskeisiin maailmanuskontoihin
- tiedostaa maailmankatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä ymmärtää uskonnon ja katsomuksen merkityksen ihmisen ja yhteisön elämässä
- osaa arvostaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä

(Aihekokonaisuudet: Ihmisenä kasvaminen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, Viestintä ja mediataito, Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys, Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä, Turvallisuus ja liikenne)

Sisällöt:

- keskeisten maailmanuskontojen levinneisyys, kokosuhteet, perususkomukset ja uskonnollisen elämän pääpiirteet
- uskonnon ulottuvuudet ja vaikutukset yksilöön, yhteisöön ja kulttuuriin

Vuosiluokka 9

Tavoitteet:

Oppilas

- tuntee eettisen ajattelun peruskäsitteitä ja ortodoksisen etiikan perusteita sekä osaa soveltaa näitä eettisessä pohdinnassaan ja toiminnassaan
- vahvistaa ja syventää ortodoksista identiteettiään ja ymmärtää pyhyiden ulottuvuutta elämässä
- osaa arvostaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä

(Aihekokonaisuudet: Ihmisenä kasvaminen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, Viestintä ja mediataito, Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys, Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä, Turvallisuus ja liikenne, Ihminen ja teknologia)

Sisällöt:

- ortodoksinen ihmiskäsitys
- eettisten normien, periaatteiden ja arvojen tunnistaminen, pohdinta ja soveltaminen
- Kymmenen käskyn ja Vuorisaarnan etiikka
- sakramenttien eettinen ulottuvuus

Työtavat:

Opetuksessa käytetään monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia työtapoja. Työtapoina ovat keskustelu, pari- ja ryhmätyöt, opettajajohtoinen työskentely, kirjalliset tehtävät ja esitelmät. Opetusta elävöitetään esim. ikoneilla, muulla kuvamateriaalilla, AV-materiaalilla, draamalla, opintokäynneillä, vierailijoilla luokassa ja musiikilla sekä kirkkokäynnein.

Arviointi

Oppilasta arvioidaan suhteessa päättöarvioinnin kriteereihin. Arvioinnin perusteina käytetään oppilaan tuntiaktiivisuutta, vihkotyöskentelyä, projektitöitä ja kirjallisia kokeita.

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8:

Oppilas kykenee hankkimaan tietoa ortodoksisesta uskosta

Oppilas

- tuntee ortodoksisen kirkkovuoden paasto- ja juhlaperinteen sekä kykenee seuraamaan ortodoksista kirkkovuotta
- tuntee ortodoksisen jumalanpalvelusperinteen
- on muodostanut itselleen yleiskuvan kirkon opista
- tuntee sakramentit sekä muita pyhiä toimituksia ja tuntee niiden merkityksen
- tuntee kirkon eettistä opetusta ja osaa soveltaa sitä omaan elämäänsä.

Oppilas tuntee Raamatun synnyn ja keskeisen sisällön

Oppilas

- tuntee Raamatun sisäisen rakenteen
- ymmärtää Raamatun pelastusilmoituksen
- ymmärtää Raamatun osana kirkon Traditiota
- tuntee Raamatun käytön kristityn jokapäiväisessä elämässä ja tunnistaa eri kirjojen liturgisen käyttöyhteyden.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

- tietää kristillisen kirkon synnyn, leviämisen ja sen jakaantumisen syyt
- osaa sijoittaa Suomen ortodoksisen kirkon osaksi maailmanlaajuisia kirkkoja
- tuntee Suomen ortodoksisen kirkon vaiheet ja niiden vaikutuksen nykyhetkeen
- tuntee oman seurakunnan toimintaa
- tuntee kirkollisia järjestöjä ja niiden toimintaa
- tuntee Suomen ortodoksisen kirkon hallintoa.

Oppilas tuntee maailmanuskontoja

Oppilas

- ymmärtää uskonnon merkityksen ihmiselle
- tunnistaa suuret maailmanuskonnot
- osaa arvostaa eri tavalla uskovia ja ajattelevia ihmisiä.

9.2.1.17. Islam

Islamin uskonnon opetussuunnitelma on laadittu keskitetysti.

Elämänkatsomustieto

Tavoitteena on antaa tukea oppilaan eettiselle kasvulle ja oppia eettisen ajattelun taitoja. Oppilaalle annetaan mahdollisuuksia hahmottaa maailmankuvaansa ja omaa elämäänsä kysymyksissä, jotka liittyvät ihmissuhteisiin, kulttuuri-identiteettiin, ihmisen ja luonnon suhteeseen sekä yhteisöön.

Elämänkatsomustiedossa pyritään antamaan rakennusaineeksi oman maailmankuvan ja elämänkatsomuksen rakentamiseen. Asioita pyritään käsittelemään pitkäjänteisesti ja syvällisesti, pyrkimyksenä yhdistää tiedot, tunteet ja toiminta

Oppitunneilla pyritään myös vastaamaan ajankohtaisten ja paikallisten ongelmien ja ilmiöiden asettamiin haasteisiin. Elämänkatsomustiedon opetuksessa opetusryhmät muodostuvat eri luokkien oppilaista. Koulussamme ryhmät ovat vuosittain hyvinkin erilaisia. Opintokokonaisuudet ovat tavoitteiltaan vuosittain toistuvia ja syveneviä.

Elämänkatsomustiedon opetuksessa tapa työskennellä on yhtä tärkeä kuin vuosittain opiskeltavat asiakokonaisuudet. Yhteinen keskustelu ja kysymyksien asettelu, asioiden tutkiminen ikätasoon sopivalla tavalla, sekä toiminta humanissa hengessä auttaa lasta kehittämään itseään ajattelun taidoissa ja kansalaisena

VIOSILUOKAT 1-5

1.– 5. LUOKKIEN YHTEISET TAVOITTEET

Tavoitteena on edistää oppilaan pyrkimystä

- etsiä ja rakentaa identiteettiään ja elämänkatsomustaan sekä kasvaa kohtaamaan epävarmuutta
- kehittää arvostelukykyyään ja kykyään eettiseen toimintaan ja oppia huomaamaan kohtaamiensa arkipäivän tilanteiden eettiset ulottuvuudet
- tutustua ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen periaatteisiin ja oppia kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteisöstä ja luonnosta
- tutustua lähiympäristönsä katsomuksiin ja kulttuureihin

1.– 5. LUOKKIEN KESKEISET SISÄLLÖT

Jokaisella vuosiluokalla toistuvat seuraavat teemakokonaisuudet:

- ihmissuhteet ja moraalinen kasvu
- itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti
- yhteisö ja ihmisoikeudet
- ihminen ja maailma

1. LUOKAN KESKEISET TAVOITTEET

Oppilas

- tutustuu itseensä ja oppilastovereihinsa ryhmän jäsenenä
- oppii tunnistamaan itsessään erilaisia tunteita
- oppii arvostamaan ympäröivää luontoa

1. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu: Minä ja muut

- miten tutustun toisiin?
- miten tulen toimeen toisten lasten kanssa?
- minä ja aikuiset
- toisen asemaan asettautuminen

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti: Kuka olen ja mitä osaan?

- ihmisten ulkoiset piirteet - miltä näytän?
- ihmisten ominaisuuksista - millainen olen?
- erilaiset tunteet
- milloin olen iloinen, surullinen, vihainen, onnellinen?

Yhteisö ja ihmisoikeudet: Koulussa

- koulun säännöt ja niiden merkitys
- mikä on koulu?
- miksi käyn koulua?
- millainen on hyvä luokka/koulu?
- keitä koulussa työskentelee?
- käyvätkö kaikki lapset koulua?
- millaisia kouluja/luokkia on?
- koulun juhlat

Ihminen ja maailma: Ympäristö ja luonto

- erilaisia ympäristöjä
- eloton ja elävä luonto
- vuodenajat luonnossa
- kauneus luonnossa

2. LUOKAN KESKEISET TAVOITTEET

Oppilas

- pohtii mikä on oikein ja väärin

- tutustuu ihmisen elämänsykliin syntymästä kuolemaan
- pohtii perheen merkitystä ja ymmärtää, että on olemassa erilaisia perheitä

2. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu: Hyvä, oikea ja väärä

- mikä on hyvää/pahaa sadussa, kertomuksessa, elokuvassa jne.
- mikä on hyvää leikissä, perheessä, koulussa, luonnossa jne.
- miten erottaa oikea ja väärä?
- mitä on ihmisen hyvyys?

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti: Kasvan ja kehityn

- lapsuus ja nuoruus
- vanheneminen, vanhuus
- syntymä ja kuolema

Yhteisö ja ihmisoikeudet: Kotini

- minun perheeni
- erilaisia perheitä ja koteja
- perheen ja kodin merkitys minulle
- mikä on koti?
- perheeni juhlat

Ihminen ja maailma: Elämän synty ja kehitys

- kertomuksia maailman synnystä, kalevalainen maailma
- maaplaneetta ja maailmankaikkeus
- syntymä, elämä ja kuolema luonnossa

3. LUOKAN KESKEISET TAVOITTEET

Oppilas

- tutustuu kultaiseen sääntöön, minkä toivotte ihmisten tekevän teille, tehkää samoin heille, hyvän elämän ohjenuorana
- havaitsee itseään ja muita yhdistäviä piirteitä ja kasvaa suvaitsevaisuuteen

3. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu: Ystävyys

- kuka on ystävä?
- mitä kuuluu ystävyys?

- erilaisia ystävyssuhteita
- mikä on ystävyyden merkitys elämässä?
- ystävyys ja rakkaus
- ystävällisyys

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti: Erilaisuus ja suvaitsevaisuus

- ihmisiä yhdistäviä ja erottavia seikkoja
- miten suhtaudun erilaisuuteen?
- mitä on suvaitsevaisuus?
- vammaiset

Yhteisö ja ihmisoikeudet: Yhdessä eläminen

- mitä teemme yhdessä, miksi?
- mikä on sääntö? erilaiset säännöt (leikissä, liikenteessä, kotona, koulussa jne.)
- mitä ovat sopimus, lupaus, luottamus, rehellisyys, totuus, valehteleminen, petos jne.
- kultainen sääntö

Ihminen ja maailma: Minä ja luonto

- mitä voin tehdä luonnossa?
- minä ja eläimet/kasvit
- miten voin suojella luontoa?, miten liikun luonnossa

4. LUOKAN KESKEISET TAVOITTEET

Oppilas

- tutustuu lasten elämään eri maissa ja kulttuureissa
- pohtii oikeudenmukaisuuden toteutumista omassa elämässään ja maailmassa

4. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu: Oikeudenmukaisuus ja reiluus

- oikea/väärä teko?
- oikeudenmukaisuus jokapäiväisessä elämässäni
- oikeudenmukaisuuden toteutuminen maailmassa
- rikkaus ja köyhyys maailmassa

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti: Erilaisia elämäntapoja

- lasten elämää eri maissa
- erilaisia elämäntapoja (eurooppalainen, afrikkalainen, aasialainen, amerikkalainen)
- elämäntapojen kohtaaminen ja monikulttuurisuus

- suvaitsevaisuus

Yhteisö ja ihmisoikeudet: Lasten oikeudet

- oikeus ja laki
- oikeus ja velvollisuus
- lasten oikeudet ja niiden toteutuminen suomessa ja muualla

Ihminen ja maailma: Luonnon tulevaisuus

- erilaiset aikakäsitykset ja niiden merkitys ihmisten elämässä
- luontoa uhkaavat tekijät
- mihin voin vaikuttaa/mihin en voi vaikuttaa?
- miten voin vaikuttaa elinympäristöni tulevaisuuteen?

5. LUOKAN KESKEISET TAVOITTEET

Oppilas

- tutustuu erilaisiin elämäkatsomuksiin ja pohtii oman elämäkatsomuksensa perusteita
- pohtii väkivallan syitä ja seurauksia
- etsii keinoja henkilökohtaisesti edistää rauhaa ympäristössään

5. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu: Ajattelun vapaus

- mielipide ja sen perustelu
- miksi kaikki eivät ajattele samalla tavalla?
- uskonnonvapaus, vakaumus
- suvaitsevaisuus, rasismi ja sorto

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti: Elämäkatsomus

- uskomus/luulo/tieto/ymmärrys
- maailmankuva, maailmankatsomus ja elämäkatsomus
- erilaisia maailmankatsomuksia (tieteellinen, uskonnollinen, teistinen, ateistinen, agnostinen jne.)

Yhteisö ja ihmisoikeudet: Tasa-arvo ja rauha

- väkivallan syyt, muodot ja seuraukset
- miten voin edistää rauhaa?
- mitä on tasa-arvo?
- mitä on demokratia?
- millaisessa maailmassa haluaisin elää?

Ihminen ja maailma: Kestävä kehitys

- kestävän kehityksen periaate, minä ja kestävä kehitys
- maailmanperintö ja ympäristö

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

1. Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

Käsitteiden hallinta ja käyttö

Oppilas

- kykenee arvioimaan erilaisten tilanteiden moraalisia vaatimuksia ja teon moraalista oikeutusta
- ymmärtää tekevänsä väärin toimiessaan vastoin omaksumiaan periaatteita

Tiedon hankinta ja soveltaminen

Oppilas

- kykenee tutkimaan moraalisia ongelmia yhdessä muiden kanssa ja hyväksyy erilaisten toimintalähtökohtien olemassaolon
- ymmärtää, että konflikteihin on löydettävissä väkivallattomia ratkaisuja

2. Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

Käsitteiden hallinta ja käyttö

Oppilas

- tunnistaa katsomuksellisia kysymyksiä
- osaa käyttää oppiaineen keskeisiä käsitteitä (elämänkatsomus, kulttuuri, vähemmistö)

Tiedon hankinta ja soveltaminen

Oppilas

- rohkenee esittää omia näkemyksiään ja ymmärtää, että näkemyksiä tulee perustella
- pystyy hahmottamaan katsomusvapauden merkityksen omassa elämässään
- osaa hahmottaa suomalaisuuden osana maailman kulttuurista monimuotoisuutta

3. Yhteisö ja ihmisoikeudet

Käsitteiden hallinta ja käyttö

Oppilas

- tuntee ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden ja oikeudenmukaisuuden periaatteita

Tiedon hankinta ja soveltaminen

Oppilas

- ymmärtää yhteisten sääntöjen merkityksen
- ymmärtää yksilöllisen vastuullisuuden ja sen, että yksilö kuuluu erilaisiin yhteisöihin

4. Ihminen ja maailma

Käsitteiden hallinta ja käyttö

Oppilas

- tuntee erilaisia maailmaa ja ihmisen paikkaa koskevia selityksiä

Tiedon hankinta ja soveltaminen

Oppilas

- ymmärtää luonnon ja ympäristön tärkeyden ihmiselle
- osaa toimia luontoa kunnioittaen ja on omaksunut kestävän kehityksen periaatteita

VUOSILUOKAT 6-9

6.-9. LUOKKIEN YHTEISET TAVOITTEET

Tavoitteena on edistää oppilaan pyrkimystä

- etsiä ja rakentaa identiteettiään ja elämänkatsomustaan ja oppia samalla hahmottamaan kokonaisuuksia sekä kasvaa kohtaamaan epävarmuutta ja kehittää taitojaan ilmaista itseään ja elämänkatsomustaan
- kehittää arvostelukykyään ja kykyään eettiseen toimintaan ja oppia huomaamaan kohtaamiensa tilanteiden eettiset ulottuvuudet ja käyttämään eettisen ajattelun taitoja ja katsomuksellista harkintaa
- omaksua ja sisäistää ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden, maailmanlaajuisen oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen periaatteita ja oppia kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteiskunnasta ja luonnosta
- laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- tutustua lähiympäristönsä katsomuksiin ja kulttuureihin

6.-9. LUOKKIEN KESKEISET SISÄLLÖT

6.-9. Luokkien keskeiset sisällöt koostuvat 1-5 käsitellyistä aihepiireistä, mutta niiden niitä käsitellään syventävällä tavalla: ihmissuhteista ja moraalisesta kasvusta, itsetuntemuksesta ja kulttuuri-identiteetistä, yhteisöstä ja ihmisoikeuksista sekä ihmisestä ja maailmasta. Teemat toistuvat jokaisella luokalla eri muodoissa. Sisällöissä otetaan huomioon myös ajankohtaiset paikalliset, alueelliset, kansalliset ja maailmanlaajuiset merkittävät tapahtumat ja ilmiöt. Myös luokkien koostumus huomioidaan niin opetusmuodoissa kuin sisällöissäänkin.

Kansalaisuus ja hyvä yhteiskunta

- yhteiskuntateorian perusteet, demokratia
- politiikka, toimiminen kansalaisena ja osallistuminen, kestävä kehitys

Katsomusten maailma

- katsomusten historiaa, katsomusvapaus
- maailmankuva, maailmankatsomus ja elämänkatsomus
- tieto ja tutkimus, luonnollinen ja yliluonnollinen

- uskonto ja uskonnottomuus, oma elämäkatsomus

Kulttuuri

- kulttuurintutkimus, kulttuuri ja luonto
- kulttuuri ja yhteisö, suomalainen kulttuuri, suvaitsevaisuus
- käsityksiä ihmisen ja luonnon suhteesta

Etiikka ja hyvä elämä

- etiikan pääsuuntia ja peruskysymyksiä, nuoren moraalinen kasvu
- ihmisoikeusetiikka, ympäristöetiikka
- monikulttuurisuus eettisenä kysymyksenä

Tulevaisuus

- tulevaisuuden tutkiminen
- luonnon ja yhteiskunnan tulevaisuus, maailmanperintö
- minun tulevaisuuteni, toimiminen tulevaisuuden hyväksi

6. LUOKAN TAVOITTEET

Oppilas

- etsii ja rakentaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan ja oppii samalla hahmottamaan kokonaisuuksia sekä kohtaamaan epävarmuutta
- kehittää arvostelukykyyään ja kykyään eettiseen toimintaan
- omaksuu ja sisäistää ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden, maailman laajuisen oikeudenmukaisuuden sekä kestävä kehityksen periaatteita
- laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään ja oppii tuntemaan eri kulttuureissa tärkeitä pidettyjä arvoja, uskomusjärjestelmiä ja elämäkatsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustoja ja välittymistä
- oppii arvioimaan tieteiden vaikutusta elämäntapaamme

6. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

- toimiminen kansalaisena, kansalaisaktivismi, kansalaistottelemattomuus, terrorismi
- uskonto ja uskonnottomuus Suomessa, kalevalainen uskonto, saamelaiset ja shamanismi, suomalainen uskonnon ajattelu
- kestävä kehitys, kierrätys, kansalaisjärjestöjen esittelyä,
- luonnollinen ja yliluonnollinen, ilmiöitä ja selityksiä, yliluonnollisuus, pyhyys, tabut, saastaisuus, myytit ja riitit
- demokratian käsite, demokratian historiaa ja nykyisyyttä
- katsomusten vapaus, mitä katsomuksen, vakaumuksen, uskonnon vapaus yms. tarkoittaa

- uskonnonvapauden historiaa Suomessa
- ihmisoikeuksien historiaa
- katsomusten historiaa, katsomuksen käsite, ateismin käsite

7. LUOKAN KESKEISET TAVOITTEET

Oppilas

- oppii moraalin, arvojen ja normien käsitteistöä
- oppii pohtimaan moraalisia ja eettisiä kysymyksiä ja arvioimaan omaa ja muiden toimintaa moraalin, arvojen ja normien näkökulmista
- tutustuu ihmiskuvan, maailmankuvan, elämäkatsomuksen ja maailmankatsomuksen käsitteisiin
- tutustuu ihmis- ja maailmankuvan sekä elämän- ja maailmankatsomuksen rakentumiseen ja merkitykseen oppilaiden itsensä kannalta

7. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Etiikka ja hyvä elämä

- etiikan pääsuuntia ja peruskysymyksiä: velvollisuus- ja seurausetiikka, relativismi ja universalismi
- moraalisten sääntöjen, arvojen ja normien tunnistaminen
- moraalin rakentumiseen vaikuttavat tekijät
- nuoren moraalinen kasvu
- sadut ja tarinat moraalisina esikuvina

Katsomusten maailma

- maailmankuvan, maailmankatsomuksen ja elämäkatsomuksen käsitteet
- tieto ja tutkimus
- luonnollinen ja yliluonnollinen
- uskonto ja uskonottomuus
- katsomusten historiaa: maailmankuvan historiallinen muutos
- oman ja muiden maailman- ja elämäkatsomuksen tunnistaminen
- suvaitsevaisuus
- poliittinen, uskonnollinen ja tieteellinen maailmankatsomus
- erilaiset maailmankatsomukset nykyään
- maailmankatsomuksen rakentumiseen vaikuttavat tekijät

8. LUOKAN KESKEISET TAVOITTEET

Oppilas

- oppii kulttuurin ja uskonnon käsitteistöä
- tutustuu ihmisoikeuksiin ja perustarpeisiin
- oppii tunnistamaan omia ja muiden kulttuurisidonnaisia arvoja, normeja ja tapoja
- oppii käsittelemään uskontoja eri näkökulmista
- oppii käsittelemään kulttuurisia ja uskonnollisia ristiriitoja
- oppii tuntemaan suurimpien uskontojen peruslähtökohdat
- oppii käsittelemään ajankohtaisia paikallisia ja maailmanlaajuisia uskonnollisia ja kulttuurisia ristiriitoja

8. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Kulttuuri

- kulttuuri ja yhteisö
- kulttuurirelativismi ja universalismi
- ihmisoikeuksien ja kulttuurin suhde
- monikulttuurisuus
- suomalainen kulttuuri
- suvaitsevaisuus
- kulttuuri ja luonto

Katsomusten maailma

- erilaisia käsityksiä uskonnosta: esimerkiksi Marx, Durkheim, Nietzsche
- maalliset ja uskonnolliset riitit
- maailmanuskonnot
- uskonnon ja kulttuurin suhde
- uskonnot nykymaailmassa
- uskonnolliset konfliktit

Etiikka ja hyvä elämä

- ihmisoikeuksien ja perustarpeiden suhde
- monikulttuurisuus eettisenä kysymyksenä

9. LUOKAN KESKEISET TAVOITTEET

Oppilas

- tutustuu politiikan ja yhteiskunnallisen elämän käsitteistöön
- oppii arvioimaan erilaisia ilmiöitä poliittisesta näkökulmasta
- tutustuu erilaisiin poliittisiin järjestelmiin ja ideologioihin
- tutustuu erilaisiin poliittisen toiminnan ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen muotoihin
- oppii havainnoimaan itse ja muiden tekemiä yhteiskunnallisia jakoja
- oppii pohtimaan nykyisyyden ja tulevaisuuden suhdetta
- tutustuu omiin yhteiskunnallisiin ja poliittisiin vaikutusmahdollisuuksiinsa

9. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Kansalaisuus ja hyvä yhteiskunta

- yhteiskuntateorian ja poliittisten järjestelmien perusteet
- demokratian muotoja: suora ja edustuksellinen demokratia
- autokratian muotoja: totalitarismi, vallanperimys, diktatuuri jne.
- erilaisia käsityksiä politiikasta: yhteisten asioiden hoito ja valtataistelu, institutionaalinen ja henkilökohtainen
- poliittisen toiminnan muotoja: äänestäminen, aktivismi, kansalaistottelemattomuus
- kestävä kehitys
- kansalaisjärjestötoiminta Suomessa
- taloudellisen ja poliittisen ulottuvuuden suhde
- sosialismi ja liberalismi
- poliittiset ideologiat
- me ja muut – jako
- paikalliset ja maailmanlaajuiset ajankohtaiset yhteiskunnallisesti tärkeät asiat
- nuoren vaikutusmahdollisuudet yhteiskunnassa
- ihanneyhteiskunnat ja utopiat

Tulevaisuus

- tulevaisuuden tutkiminen
- luonnon ja yhteiskunnan tulevaisuus, maailmanperintö
- minun tulevaisuuteni
- toimiminen tulevaisuuden hyväksi

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

1. Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

Oppilas

- osaa nähdä yhteyden arvovalintojen ja hyvän elämän välillä
- tunnistaa etiikan perusnäkökulmia kuten vastuun ja oikeuksien sekä teon tarkoituksen ja seurauksien näkökulmat
- kykenee tunnistamaan moraalisen ongelman ja esittämään sille eettisen ratkaisun
- kykenee tunnistamaan eettisiä ulottuvuuksia ja tekemään moraalisia arvioita
- arkielämän ilmiöistä

2. Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

Oppilas

- tuntee keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien olennaisia piirteitä ja kehityskulkuja
- ymmärtää maallisen ja uskonnollisen katsomuksen eron
- osaa käyttää oppimiaan kulttuuriin liittyviä käsitteitä ja kykenee hankkimaan tietoa erilaisista katsomuksista

3. Yhteisö ja ihmisoikeudet

Oppilas

- tuntee ihmis- ja kansalaisoikeuksien pääpiirteet sekä kykenee selittämään niiden eron
- hahmottaa yksilön eettisen näkökulman suhteessa yhteisöön
- perustelemaan oikeuksien ja velvollisuuksien keskinäisen riippuvuuden
- tuntee vaihtoehtoisia ja vastakkaisia yhteiskunnallisia näkemyksiä
- tunnistaa ihmis- ja kansalaisoikeuksien loukkauksia ja osaa arvioida erilaisten tasa-arvo- ja oikeusvaatimusten perusteita
- tuntee nykyajan ongelmia paikallisesti ja maailmanlaajuisesti

4. Ihminen ja maailma

Oppilas

- ymmärtää kestävänsä kehityksen periaatteita
- tuntee ympäristöetiikan lähtökohtia
- osaa arvioida yksilön suhdetta ympäristöön
- ymmärtää yhteiskunnallisten ratkaisujen pitkän tähtäimen vaikutuksia

Aihekokonaisuudet

Kaikki aihekokonaisuudet näkyvät elämänkatsomustiedon aihepiireissä, eniten ihmisenä kasvaminen, vähiten ihminen ja teknologia, teknologian kehittämisen moraalialue ja etiikkaa koskevassa kestävänsä kehityksen ja ympäristöetiikan aihepiirissä.

Keskeiset työtavat ja arviointi

Elämänkatsomustiedossa käytetään usein taideteoksia tunteiden, ajatusten ja elämysten lähteinä (filmit, musiikki, kuvataide, esittävä taide jne.). Kirjallisuus, sadut ja tarinat auttavat tarpeen mukaan konkretisoimaan tai etäännyttämään käsiteltävää aihetta. Kysymyksiä pohditaan keskusteluin ja väittelyin, käsityksiä ja mielipiteitä perustellen. Tietoa hankitaan eri tietolähteistä, ja sen luonnetta pohditaan alaluokilla mm. tekemällä konkreettisia tutkimuksia esim. roskien määrästä. Draamallisten esitysten tekeminen sitouttaa oppilaita aiheeseen. Oppilaan osallistuminen yhteiseen keskusteluun, ajattelun taidot sekä käsitteiden hallinta ovat olennaisia arvioinnin kohteita.

Historia ja yhteiskuntaoppi

Historia

Historian opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta kasvamaan vastuulliseksi toimijaksi, joka osaa käsitellä oman ajan ja menneisyyden ilmiöitä kriittisesti. Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että oma kulttuuri ja muut kulttuurit ovat historiallisen kehitysprosessin tulosta. Opetuksessa käsitellään sekä yleistä että Suomen historiaa.

Opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille aineksia rakentaa identiteettiään, perehtyä ajan käsitteeseen ja ymmärtää ihmisen toimintaa sekä henkisen ja aineellisen työn arvoa.

VUOSILUOKAT 5-6

Perusopetuksen vuosiluokkien 5 ja 6 historianopetuksen tehtävänä on perehdyttää oppilas historiallisen tiedon luonteeseen, sen hankkimiseen ja peruskäsitteisiin sekä omiin juuriinsa ja eräisiin historian merkittäviksi muodostuneisiin tapahtumiin ja ilmiöihin esihistoriasta Ranskan suureen vallankumoukseen saakka. Perusteissa määriteltujen sisältöjen opetuksessa korostetaan historian toiminnallisuutta ja oppilaan kykyä eläytyä menneisyyteen.

Viidennellä luokalla opetetaan pääosin Suomen historiaa ja kuudennella luokalla yleistä historiaa.

Myös toisenlainen opetuksen jaottelu on mahdollista, jos asiat esimerkiksi käsitellään historian kirjoissa lomittain.

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- ymmärtämään, että historian tiedot ovat historioitsijoiden tulkintoja, jotka saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä
- ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin ja käyttämään oikein käsitteitä esihistoria, historia, vanha aika, uusi aika
- tunnistamaan muutoksia oman perheen tai kotiseudun historiassa ja kuvailemaan muutoksia, joiden on katsottu vaikuttaneen oleellisesti ihmisten elämään, kuten maanviljelyn syntyä
- tunnistamaan esimerkkien avulla muutoksen ja jatkuvuuden historiassa
- esittämään muutoksille syitä

KESKEISET SISÄLLÖT

Omat juuret ja historiallinen tieto

- oman perheen sekä Helsingin historiaa
- muistelujen, kirjoitusten, esineiden, kuvien ja rakennetun ympäristön merkityksen tulkitseminen (esimerkiksi museovierailuja)

Esihistoriallinen ja historiallinen aika sekä ensimmäiset korkeakulttuurit

- kivikauden ihmisten elinolot ja niissä tapahtuneet muutokset pronssin ja raudan keksimisen seurauksena
- maanviljelyn aloittamisen, valtioiden synnyn ja kirjoitustaidon keksimisen vaikutukset ihmisten elämään

Eurooppalaisen sivilisaation synty

- antiikin Kreikan ja Rooman yhteiskunta ja kulttuuri
- antiikin heijastuminen tähän päivään

Keskiaika

- uskontojen vaikutukset ihmisten elämään ja ihmisten eriarvoinen yhteiskunnallinen asema
- Suomen liittäminen osaksi Ruotsia

Uuden ajan murros

- eurooppalaisen ihmisen maailmankuvan ja arvojen muutokset keskiajan ja uuden ajan taitteessa: renessanssi taiteessa, reformaatio uskonnossa, maailmankuvan avartuminen tieteessä

Suomi Ruotsin valtakunnan osana

- suomalaisten elämä kuninkaan alamaisinä ja suurvallan asukkaina
- suomalaisen kulttuurin muotoutuminen

Vapauden aate voittaa alaa

Ranskan suuren vallankumouksen vaikutukset

Lisäksi yksi seuraavista teemoista, jonka kehitystä tarkastellaan esihistorialliselta ajalta 1800-luvulle saakka;

- jokin Euroopan ulkopuolinen kulttuuri
- kaupankäynnin kehitys
- kulttuurin kehitys
- liikkumis- ja kulkuvälineiden kehitys
- väestössä tapahtuneet muutokset

KESKEISET TYÖTAVAT

Työtavoissa painotetaan oppilaan omaa tekemistä yksin tai ryhmässä. Tuntityöskentelyn tärkeä pohjustus on opettajan kerronta ja siihen liittyvä opetuskeskustelu. Tietoa hankitaan oppikirjan lisäksi dokumenteista, elokuvista, tiedotusvälineistä ja ympäristöstä. Opintokäynnit museoissa ja historiallisilla paikoilla samoin kuin projektit ja esitelmät laajentavat ja syventävät tiedonhankintaa.

Tiedon jäsentely ja kokonaisuuden hahmottaminen tapahtuu keskustelun lisäksi käsitekarttojen tai draaman avulla. Historialla on hyvät edellytykset integrointiin kuvaamataiteen, äidinkielen, maantiedon ja uskonnon kanssa.

ARVIOINTI

Oppimisprosessissa arvioidaan oppilaan tietoja ja työskentelytaitoja sekä osallistumista ja oma-aloitteellisuutta. Oppimistulosten arvioinnissa huomioidaan oppilaan tuotokset, suoritukset ja koetulokset. Näissä tarkastellaan kuinka oppilas osaa hankkia tietoa menneisyydestä, ymmärtää historian ilmiöitä ja käyttää historiallista tietoa.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Tiedon hankkiminen menneisyydestä

Oppilas

- osaa erottaa faktan mielipiteestä
- osaa erottaa toisistaan lähteen ja siitä tehdyn tulkinnan

Historian ilmiöiden ymmärtäminen

Oppilas

- tietää, että menneisyyttä voi jaotella eri aikakausiin (kronologia) ja pystyy nimeämään yhteiskunnille ja aikakausille ominaisia piirteitä
- tunnistaa ilmiöiden jatkuvuuden eri aikakaudesta toiseen ja ymmärtää, ettei muutos ole sama kuin edistys eikä se myöskään merkitse samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta
- osaa eläytyä menneen ajan ihmisen asemaan; hän osaa selittää, miksi eri aikakausien ihmiset ajattelivat ja toimivat eri tavoin sekä tuntee syy- ja seuraussuhteen merkityksen

Historiallisen tiedon käyttäminen

Oppilas

- osaa esittää käsiteltävästä asiasta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön joidenkin toimijoiden kannalta
- tietää, että jotkut asiat voidaan tulkita eri tavoin, ja hän pystyy selittämään miksi niin tapahtuu

AIHEKOKONAISUUDET

Historian opetus antaa oppilaalle persoonallisuuden kehittymisen ja nykyaikaisen maailmankuvan muodostamisen kannalta välttämättömiä aineksia. Historiassa oppilas oppii havaitsemaan ympäristössä tapahtuvia muutoksia, selvittämään syitä ja seurauksia.

7-8

Historian opetuksen tehtävänä vuosiluokilla 7-8 on syventää oppilaan käsitystä historian tiedon luonteesta. Historian opetuksen tehtävänä on vahvistaa oppilaan omaa identiteettiä ja perehdyttää hänet muihin kulttuureihin ja niiden vaikutuksiin.

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- hankkimaan ja käyttämään historiallista tietoa
- käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun mielipiteensä niiden pohjalta
- ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin
- selittämään ihmisen toiminnan tarkoituksia ja vaikutuksia
- arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja käyttäen apuna historiallista muutosta koskevaa tietoa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Käsiteltävät aihealueet liittyvät Suomen ja maailman historiaan 1800- ja 1900-luvuilla.

VUOSILUOKKA 7

KESKEISET SISÄLLÖT

Suomen valtiollisen aseman muutos

- Suomen sota ja sen seuraukset Suomelle
- autonomisen hallinnon järjestäminen Venäjän keisarikunnan yhteydessä
- Helsinki pääkaupunkina (katsaus Helsingin vaiheista perustamisesta lähtien)

Elämää 1800-luvulla ja kansallisuusaate

- elämää 1800-luvun Suomessa
- 1800-luvun keskeiset valtiolliset muutokset ja kansallisuusaatteen vaikutukset Euroopassa
- kulttuuri kansallisuusaatteen heijastajana Suomessa

Teollinen vallankumous

- teollistuminen ja sen vaikutukset ihmisten elämään

- kaupungistuminen
- Helsingin kehitys

Eurooppa ja muu maailma 1800-luvulla

- Aasian, Afrikan ja Amerikan maanosien valtiollinen sekä talous- ja kulttuurikehitys
- imperialismi ja sen vaikutukset Euroopan suurvalloille ja siirtomaille

Murrosten aika Suomessa

- sääty-yhteiskunnan mureneminen
- Suomen venäläistäminen ja sen vastustus

Ensimmäisen maailmansodan aika

- sodan syyt
- sodan seuraukset ja vaikutus muutoksiin Euroopassa
- Venäjän vallankumous

TYÖTAVAT

- oppilas-opettaja –vuorovaikutus oppikirjaa, työkirjaa ja vihkoa käyttäen
- oppilaan itsenäinen työskentely tiedon etsinnässä sekä oppikirjasta että muista kirjallisista lähteistä
- tiettyyn teemaan liittyvä ryhmätyöskentely
- AV-materiaalin käyttö kulloinkin käsiteltävän aiheen syventämiseksi
- opintoretkikäynnit

ARVIOINTI

- historiallisen tiedon käyttö
- työskentely, osallistuminen, oma-aloitteisuus
- tiedot ja taidot

VUOSILUOKKA 8

Suomi maailmansotien välisenä aikana

- Suomen itsenäistyminen
- Suomen sisäinen kehitys itsenäisyyden alkuvuosikymmeninä
- Suomen suhteet ulkovaltoihin, mm. länsi- ja itänaapuriin

Laman ja totalitarismin aika

- maailmantalouden romahtaminen ja sen vaikutukset Eurooppaan
- Euroopan valtioiden poliittinen ja taloudellinen kehitys
- kansainvälisen jännityksen kehittyminen 1930-luvulla

Toisen maailmansodan aika

- toinen maailmansota, sen syyt ja seuraukset
- Suomi toisessa maailmansodassa ja sodasta selviäminen

Suomi 1950-luvulta nykypäivään

- elinkeinorakenteen muutos ja sen vaikutukset ihmisten elämään
- suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Idän ja lännen ristiriidoista etelän ja pohjoisen vastakkainasetteluun

- kylmän sodan synty toisen maailmansodan jälkiselvittelyistä
- kylmän sodan ilmeneminen kansainvälisissä suhteissa
- kylmän sodan päättyminen sekä 1990-luvun muutokset kansainvälisessä politiikassa
- maailman jakautuminen köyhiin ja rikkaisiin valtioihin ja siitä aiheutuneet ongelmat

Elämää 1900-luvun ja 2000-luvun alussa

- länsimaisen kulutusyhteiskunnan synty ja sen vaikutukset ihmisten elämään ja ympäristöön
- tiedonvälityksen kehitys

Lisäksi yksi seuraavista teemoista, jonka kehitystä tarkastellaan 1800-luvulta nykyaikaan saakka:

- Euroopan hajaannuksesta sen yhdistymiseen
- kulttuurin kehitys
- tasa-arvoisuuden kehitys
- teknologian kehitys, esimerkiksi liikkumis- ja kuljetusvälineiden kehitys
- Helsinki historiallisten tapahtumien näyttämönä

TYÖTAVAT

- oppilaan itsenäinen työskentely tiedon etsinnässä useita eri lähteitä käyttäen
- tiettyyn teemaan liittyvä ryhmätyöskentely
- AV-materiaalin käyttö kulloinkin käsiteltävän aiheen syventämiseksi
- opintoretkikäynnit

ARVIOINTI

- historiallisen tiedon käyttö
- osallistuminen, työskentely, oma-aloitteisuus
- tiedot ja taidot

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Tiedon hankkiminen menneisyydestä

Oppilas

- osaa erotella asiaa selittävät tekijät vähemmän tärkeistä
- pystyy lukemaan erilaisia lähteitä ja tulkitsemaan niitä.

Historian ilmiöiden ymmärtäminen

Oppilas

- kykenee sijoittamaan opiskelemansa tapahtumat ajallisiin yhteyksiinsä ja niiden avulla aikajärjestykseen.
- osaa selittää, miksi jollain elämänalueella toimittiin ennen toisin kuin nykyään.
- osaa esittää historiallisille tapahtumille syitä ja seurauksia.

Historiallisen tiedon käyttäminen

Oppilas

- pystyy vastaamaan menneisyyttä koskeviin kysymyksiin käyttämällä eri lähteistä, myös nykYTEknologian avulla saamaansa informaatiota
- pystyy muodostamaan tapahtumista ja ilmiöistä omia perusteltuja käsityksiä ja arvioimaan niitä.

Yhteiskuntaoppi

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta kasvamaan yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi toimijaksi. Perusopetuksen 9.vuosiluokan yhteiskuntaopin opetuksen tulee antaa perustiedot ja -taidot yhteiskunnan rakenteesta ja toiminnasta sekä kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista. Opetuksen tarkoituksena on tukea oppilaan kasvua suvaitsevaiseksi ja demokraattiseksi kansalaiseksi ja antaa hänelle kokemuksia yhteiskunnallisesta toimimisesta ja demokraattisesta vaikuttamisesta.

VUOSILUOKKA 9

TAVOITTEET

Oppilas

- saa käsityksen yhteiskunnallisen tiedon luonteesta
- oppii hankkimaan ja soveltamaan yhteiskuntaa ja talouselämää käsittelevää informaatiota kriittisesti ja toimimaan aktiivisena vaikuttajana
- oppii tuntemaan julkiset palvelut
- saa valmiuksia työnteon kunnioittamiseen
- oppii yrittäjyyden perusteet ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen yhteiskunnan
- hyvinvoinnin tekijänä
- oppii ymmärtämään yhteiskunnallisten päätösten vaikutuksia kansalaisten elämään

- kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta ja vaikuttamisesta
- oppii tarkastelemaan ja kehittämään osaamistaan vastuullisena kuluttajana ja yhteiskunnallisena toimijana
- tuntee tekojensa oikeudelliset seuraamukset.

KESKEISET SISÄLLÖT

Aihealueina ovat suomalainen yhteiskunta ja talouselämä sekä Euroopan unioni.

Yksilö yhteisön jäsenenä

- perhe, erityyppiset yhteisöt sekä vähemmistö- ja osakulttuurit
- yksilön mahdollisuudet toimia kotikunnassa, oman valtion kansalaisena, Pohjoismaissa ja EU:ssa

Yksilön hyvinvointi

- hyvinvointiyhteiskunnan eri ulottuvuudet
- tasa-arvo ja kestävä kehitys sekä muut keinot hyvinvoinnin edistämiseksi

Vaikuttaminen ja päätöksenteko

- kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa
- demokratia, vaalit ja äänestäminen
- politiikan ja hallinnon toimijat kunnallisella, valtakunnallisella ja EU-tasolla
- media ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Kansalaisen turvallisuus

- oikeusjärjestelmä, yksilön oikeudet ja velvollisuudet sekä oikeudellinen vastuu
- liikenneturvallisuus
- turvallisuuspolitiikka: ulkopoliittika, maanpuolustus

Taloudenpito

- yksityisen taloudenpidon periaatteet
- työnteke ja yrittäjyys

Kansantalous

- yksilö ja kotitaloudet kuluttajina ja talouden toimijoina
- ulkomaankaupan ja globaalitalouden merkitys

Talouspolitiikka

- talouden suhdannevaihtelut, työttömyys ja inflaatio sekä niiden vaikutukset yksityistalouksiin
- julkinen talous ja verotus

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja käyttäminen

Oppilas

- kykenee tulkitsemaan kriittisesti median välittämiä tietoja, tilastoja ja graafisia esityksiä
- pystyy perustelemaan käsityksiään yhteiskunnallisista asioista
- osaa vertailla yhteiskunnallisen päätöksenteon ja taloudellisten ratkaisujen eri vaihtoehtoja ja niiden seurauksia.

Yhteiskunnallisen tiedon ymmärtäminen

Oppilas

- ymmärtää, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja taloudellisissa ratkaisuissa on olemassa useita vaihtoehtoja
- ymmärtää yhteiskunnallisen ja taloudellisen toiminnan eettisiä kysymyksiä.

TYÖTAVAT

- oppitunnilla työskentely opettajan johdolla, itsenäisesti ja ryhmässä
- tarvittavien tietojen etsiminen itsenäisesti
- median käyttö oppimisvälineenä
- opintoretkikäynnit

ARVIOINTI

- yhteiskunnallisen tiedon käyttö
- työskentely, osallistuminen, oma-aloitteisuus
- tiedot ja taidot

Musiikki

JOHDANTO

Musiikin opetuksen tehtävänä on auttaa oppilasta löytämään musiikin alueelta omat kiinnostuksen kohteensa, rohkaista oppilasta musiikilliseen toimintaan, antaa hänelle musiikillisen ilmaisun välineitä ja tukea oppilaan kokonaisvaltaista kasvua. Opetuksen tehtävänä on myös auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin erilaisuus eri aikoina ja eri paikoissa. Musiikin ymmärtämisen perustana ovat musisoinnin ja kuuntelun yhteydessä saadut merkitykselliset kokemukset. Musiikin opetuksesta tulee heijastua arvostava ja utelias suhtautuminen erilaisiin musiikin muotoihin.

Taitoja kehitetään pitkäjänteisellä, kertaamiseen perustavalla harjoittelulla. Yhdessä musisoiminen kehittää sosiaalisia taitoja: vastuullisuutta, rakentavaa kriittisyyttä sekä taidollisen ja kulttuurillisen erilaisuuden hyväksymistä. Kokonaisvaltaisen ilmaisun kehittymistä tuetaan erilaisten projektien avulla ja muun muassa yhteyksillä muihin oppiaineisiin. Musiikin opetuksessa käytetään koulun merkittäviä valmiuksia teknologian ja median eri alueilla.

Kaikille yhteisessä musiikin perusopetuksessa luodaan tiedollinen ja taidollinen pohja syventävälle ja harrastuneelle valinnaiselle musiikinopiskelulle.

AIHEKOKONAISUUDET

Musiikinopetuksessa luontevimmin tulevat esille aihekokonaisuuksista Ihmisenä kasvaminen, viestintä- ja mediataidot, kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys sekä ihminen ja teknologia.

Vuosiluokkien 1 – 2 yhteiset tavoitteet

Oppilas

- oppii käyttämään luontevasti ääntään ja ilmaisemaan itseään laulaen, soittaen sekä liikkuen
- oppii kuuntelemaan ja havainnoimaan keskittyneesti ja aktiivisesti musiikkia ja ääniympäristöään
- oppii käyttämään ääniä sekä rytmisiä että melodisia aiheita musiikillisen keksinnän aineksina
- oppii ymmärtämään musiikillisen maailman monimuotoisuutta
- oppii toimimaan vastuullisesti musisoivan ryhmän jäsenenä ja musiikin kuuntelijana

Keskeiset sisällöt 1 – 2 -luokilla

- tehdään äänenkäytön harjoituksia puhuen, loruille ja laulaen
- leikitään ikäkauteen sopivia laululeikkejä,
- harjoitetaan moniäänisyyteen valmentavia lauluharjoituksia sekä lauluohjelmistoa
- harjoitellaan keho-, rytmi- ja melodiasoittimilla yhteissoittoon valmentavia harjoitteita
- kehitetään perussyketajua ja soittotekniikkaa
- kuunnellaan monipuolisesti musiikkia käyttäen eri aktivointikeinoja (omat elämykset, mielikuvat ja kokemukset)
- käsitellään musiikkiin liittyvää peruskäsitteistöä (rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, sointiväri ja muoto) musisoinnin, kuuntelun, liikunnan ja musiikillisen keksinnän avulla
- opetellaan ja kuunnellaan ohjelmistoa, joka tutustuttaa oppilaan suomalaiseen sekä muiden maiden kulttuuriin ja musiikkiin.

VUOSILUOKAT 3-4

YHTEISET TAVOITTEET

Oppilas

- kehittyä oman äänen hallinnassa
- oppii ikäkauteen sopivaa lauluohjelmistoa
- oppii soittamaan melodiasoitinta
- oppii kuuntelemaan musiikkia keskittyneesti
- arvostaa suomalaisia juhlaperinteitä
- ymmärtää musiikillisen maailman monimuotoisuutta
- toimii vastuullisesti musisoivan ryhmän jäsenenä
- rohkaistuu esiintymään ja oppii kunnioittamaan toisten esityksiä

TAVOITTEIDEN PAINOALUEET

3. luokka

Oppilas

- tuntee suomalaista musiikkia
- tutustuu melodiasoitimen soittoon ja nuottikirjoitukseen
- erottaa duurin ja mollin kuulemalla
- ymmärtää soinnun ja sävelen eron

4. luokka

Oppilas

- tuntee pohjoismaista musiikkia
- soittaa melodiasoitinta nuoteista
- tunnistaa sointivärin perusteella yleisimpiä orkesterisoittimia

KESKEISET SISÄLLÖT

3. luokka

- kansanlauluja ja muuta perinteistä suomalaista musiikkia
- lastenkulttuurin klassikkoja
- nuottien ja taukojen aika-arvoja
- rytmisoittimin säestäminen ja omien rytmien keksiminen
- opetellaan soittamaan yksinkertaisia melodioita

4. luokka

- kuunnellaan ja lauletaan pohjoismaista musiikkia
- melodiasoitin runsasta soittoa
- c-duuriasteikko
- rytmiharjoituksia eri tahtilajeissa
- nuottien ja taukojen aika-arvoja
- orkesterisoittimiin tutustuminen

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas

- osaa käyttää ääntään niin, että hän pystyy osallistumaan yhteislauluun ja eläytymään laulun tunnelmaan
- hahmottaa musiikin perussykkeen niin, että pystyy osallistumaan soittamisen harjoitteluun ja yhteissoittoon
- hallitsee lauluohjelmistoa, josta osan ulkoa
- osaa ääntä, liikettä, rytmiä tai melodiaa käyttäen ilmaista musiikillisesti itseään esimerkiksi kysymys/vastaus- ja soolo/tutti-harjoituksissa
- tunnistaa kuulemaansa musiikkia ja osaa ilmaista kuuntelukokemustaan verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla

5. . luokka

TAVOITTEET

Oppilas

- ylläpitää ja kehittää osaamistaan musiikillisen ilmaisun eri alueilla
- oppii kuuntelemaan ja havainnoimaan monen laista musiikkia
- tutustuu sinfoniaorkesterin soitinryhmiin
- tutustuu musiikin elementtien-rytmin, melodian, harmonian, sointivärien ja muodon – tehtävään musiikin rakentumisessa sekä opettelee käyttämään niitä ilmaisevia käsitteitä ja merkintöjä
- tutustuu länsimaisen taidemusiikin historiaan
- kokee musisoinnissa iloa ja elämyksiä

SISÄLLÖT

- suomalaisia lauluja
- lauluohjelmiston laajentamista (lauluja ympäri maailmaa, populaarimusiikkia)
- sinfoniaorkesterin kokoonpano

- tutustumista bändisoittimiin; kitara, basso, rummut
- musiikin elementtejä – rytmi, melodia, harmonia, sointiväri, muoto – ilmaisevia käsitteitä ja merkintätapoja musisoinnin, kuuntelun, liikunnan ja musiikillisen keksinnän yhteydessä
- ihmisääni; äänialat, kuuleminen ja kuulon suojaaminen
- monipuolista kuunteluohjelmistoa musiikin eri aikakausilta ja eri lajeista
- klassisen musiikin historia (suuret säveltäjät)

6. luokka

TAVOITTEET

Laulu

Oppilas

- hallitsee terveen äänenkäytön perusteet
- tutustuu kaksiaäniseen laulamiseen
- käyttää ääntään rohkeasti ja monipuolisesti myös omien musiikillisten ideoiden toteuttamisessa

Soitto

Oppilas

- saa myönteisiä kokemuksia yhteissoitosta
- hallitsee kaksi- ja kolmijakoisen sykkeen soittamisen jollakin soittimella
- harjoittelee soittamista niin keho-, rytmi-, melodia- kuin sointusoittimillakin
- saa kokemuksia musiikillisten ideoiden toteuttamisesta
- tutustuu bändisoittimiin

Kuuntelu

Oppilas

- oppii havainnoimaan ja kuuntelemaan monenlaista musiikkia keskittyneesti
- ymmärtää kuulonhuollon merkityksen ja hiljaisuuden tarpeen
- osaa suhtautua kriittisesti jatkuvasti soivaan taustamusiikkiin

Teoria

Oppilas

- hallitsee nuottien aika-arvot 1/16- osanuotista kokonuottiin
- osaa c-duuri- ja molliasteikot
- ymmärtää korotus-, alennus- ja palautusmerkkien vaikutuksen

- erottaa kuuntelemalla duurin ja mollin
- tietää soinnun ja sävelen eron ja ymmärtää melodian ja harmonian käsitteet
- oppii seuraamaan kappaleiden rakenneperiaatteita
- tunnistaa tasajakoisen ja kolmijakoisen rytmin

Musiikkitieto

Oppilas

- tunnistaa sinfoniaorkesterin soitinryhmät ja yksittäisiä soittimia
- tunnistaa muutamia klassisen musiikin keskeisiä säveltäjiä ja heidän teoksiaan
- tutustuu klassisen musiikin keskeisiin tyyliuuntiin
- tutustuu suomalaiseen kansanmusiikkiin ja maailmanmusiikkiin

SISÄLLÖT

Laulu

- monipuolista yksi- ja kaksiaäänistä lauluohjelmistoa, josta osa osataan ulkoa
- erilaisia äänenkäytön harjoituksia

Soitto

- yhteissoittotaitoja kehittäviä harjoituksia ja monipuolista soitto-ohjelmistoa
- omien musiikillisten ideoiden toteuttamista soiton avulla
- oikeat soittoasennot ja otteet

Kuuntelu

- eri tyylisten teosten havainnoivaa kuuntelua
- tietoa kuulonsuojelusta
- eri tavoin ihmiseen vaikuttavan musiikin kuuntelua

Teoria

- nuottien ja taukojen aika-arvot, 1/16-1/1
- c-duuri ja a-molli
- ylennys-, alennus- ja palautusmerkit
- duuri ja molli
- sointu, sävel, melodia ja harmonia käsitteinä
- laulujen rakenteet (kertaukset, maalit, coda jne)
- 3/4 ja 4/4

Musiikkitieto

- sinfoniaorkesterin soitinryhmät ja soittimet

- keskeisiä klassisen musiikin säveltäjiä ja sävellyksiä
- klassisen musiikin tärkeimmät tyylisuunnat
- suomalaista kansanmusiikkia ja eri kulttuurien musiikkia

7. VUOSILUOKAN TAVOITTEET

7. luokalla oppilas saa valmiudet musiikillisen ympäristön hahmottamiseen ja käsittelyyn sekä tiedolliset ja taidolliset valmiudet musiikin harjoitteluun ja tuottamiseen. Seitsemännelle luokalle loppuu kaikille yhteinen musiikinopetus. Sen jälkeen se on oppilaille valinnainen aine.

Oppilas

- ylläpitää ja kehittää alaluokilla saamiaan tietoja ja taitoja
- syventää osaamistaan musisoivan ryhmän jäsenenä ja laajentaa musiikillisen ilmaisun taitojaan eri alueilla, soittaen ja laulaen
- oppii arvioimaan ja kriittisesti tarkastelemaan erilaisia ääniympäristöjä sekä laajentaa ja syventää musiikin kokemisen hahmottamistaan
- kehittää eri lajien ja tyylien tuntemustaan
- oppii ymmärtämään musiikin elementtien, rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, sointiväriin ja muodon tehtävää musiikin rakentumisessa sekä käyttämään niitä ilmaisevia käsitteitä ja merkintöjä
- oppii ymmärtämään ja hyödyntämään teknologian mahdollisuuksia musiikin alalla
- rakentaa luovaa suhdettaan musiikkiin ja sen ilmaisumahdollisuuksiin musiikillisen keksinnän keinoin.

KESKEISET SISÄLLÖT

- äänenkäyttöä ja ääni-ilmaisua kehittäviä harjoituksia sekä eri tyyliä ja lajeja edustavaa yksi- ja mahdollisuuksien mukaan moniäänistä ohjelmistoa
- yhteissoittotaitoja ja eri instrumenttien, lähinnä koskettimien, kitaran, basson ja lyömäsoittimien hallintaa kehittäviä harjoituksia sekä monipuolisesti eri musiikkityylejä ja -kulttuureja edustavaa soitto-ohjelmistoa
- kuuntelun käsitteiden ja omien tunnekokemusten yhteyksien hahmottamista henkilökohtaiseen persoonalliseen kasvuun
- monipuolista kuunteluohjelmistoa ja sen jäsentämistä ajallisesti, paikallisesti ja kulttuurisesti
- musisoinnin eri toiminnallis-, hahmotuksellisten osa-alueiden tietoista harjoittamista liike-, kuulo-, ja näkömuistin avulla
- omien musiikillisten ideoiden kokeilua improvisoiden, säveltäen ja sovittaen esimerkiksi ääntä, laulua, soittimia, liikettä ja musiikkiteknologiaa käyttäen
- Musiikin teknologian käyttöä, audio- ja MIDI-tallentimien ja editointiohjelmien avulla.

ARVIOINTI

Arvioinnin perustana ovat koulun keskeiset kasvatukselliset tavoitteet. Arvioinnin kohteina ovat sekä työtapaukset, itse musiikin tekeminen ja musiikkitietouden opiskelu että työn tulokset eli soiva musiikki.

Arvioinnin lähtökohtana on edistyminen suhteessa valmiuksiin.

Arvioinnin tehtävänä on antaa tietoa oppilaan edistymisestä ja samalla kannustaa häntä rohkeasti etsimään omaleimaisia musiikin tekemisen ja kokemisen muotoja.

Henkilökohtainen ja yhteinen arviointi on keskeinen osa oppimistapahtumaa sekä oppilaalle että opettajalle.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas

- osallistuu yhteislauluun ja osaa laulaa rytmisesti oikein sekä melodialinjan suuntaisesti
- hallitsee jonkin rytmi-, melodia- tai sointusoittimen perustekniikan niin, että pystyy osallistumaan yhteissoittoon
- osaa kuunnella musiikkia ja tehdä siitä havaintoja sekä esittää perusteltuja näkemyksiä kuulemastaan
- osaa kuunnella sekä omaa että muiden tuottamaa musiikkia niin, että pystyy musisoimaan yhdessä muiden kanssa
- tunnistaa ja osaa erottaa eri musiikin lajeja ja eri aikakausien ja kulttuurien musiikkia
- tuntee keskeistä suomalaista musiikkia ja musiikkielämää
- osaa käyttää musiikin käsitteitä musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä
- osaa käyttää musiikin elementtejä rakennusaineina omien musiikillisten ideoidensa ja ajatustensa kehittämisessä ja toteutuksessa.

Kuvataide

JOHDANTO

Peruskoulun kuvataideopetuksen tehtävänä on tukea oppilaan kuvallisen ajattelun ja esteettisen ja eettisen tietoisuuden kehittymistä sekä antaa valmiuksia omaan kuvalliseen ilmaisuun sekä visuaalisen kulttuurin ymmärtämiseen. Oppilaalle tulisi kehittyä henkilökohtainen suhde taiteeseen sekä kyky nauttia taiteesta. Opetuksen lähtökohtina ovat oppilaalle merkitykselliset kokemukset ja sisällöt, hänen ympäristönsä kuvamaailma, aistihavainnot, mielikuvat ja elämykset. Kuvataide rohkaisee oppilasta ilmaisemaan minuitaan ja syventää hänen itsetuntemustaan.

Koulussamme 1.-6. luokkien kuvataidetta opettavat luokanopettajat ja 7.-9. luokkien aineenopettajat. 1.-6. luokilla kuvataideopetukselle luonteenomaista on tutkiva, kokeileva tutustuminen kuvataiteen ilmaisukeinoihin. 7.- 8. luokkalaisten taitoja syvennetään ja sovelletaan siten, että tarkemmat jaottelut kuvataiteen eri osa-alueisiin tulevat tarkoituksenmukaisiksi esim. maalauksen, piirustuksen, grafiikan ja muotoilun sisällöt on määritelty erikseen.

Kuvataide ja aihekokonaisuudet:

Kuvataiteen opetuksessa erityisesti Ihmisenä kasvaminen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys sekä Viestintä ja mediataito kuuluvat keskeisiin aihekokonaisuuksiin. Kuvataide opettaa oppilasta tuntemaan ja ilmaisemaan itseään. Kielestä riippumaton visuaalinen ilmaisu on uusi keino kasvattaa kansainvälisyyteen ja omaa, toisten kulttuuria kunnioittavan kulttuuri-identiteetin muovautumiseen. Kuvataide edistää viestinnän ja median yhä lisääntyvän visuaalistumisen ymmärtämistä.

Omaan ympäristöön, kaupungin arkkitehtuuriin ja luontoon tutustuminen liittyvät kuvataideopetuksessa kulttuuri-identiteetin kehittämisen ja kestävän kehityksen teemoihin. Yrittäjyyden aiheita kuvataiteessa käsitellään silloin, kun tutustutaan taiteilijan, suunnittelijan tai taidekasityöläisen ammatteihin.

1.lk tavoitteet

Oppilas

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu:

- oppii kuvallisessa ilmaisussa tarvittavia taitoja ja tietoja: havaintojen tekoa ja motorisia valmiuksia
- saa käyttää mielikuvitustaan
- tutustuu taiteellisen työskentelyprosessin eri vaiheisiin: pohdintaa, luonnostelua, työn toteutusta, työn loppuunsaattamista ja arviointia
- oppii työskentelytaitoja: toisten huomiointia, välineistä huolehtimista, jälkien siivoamista
- harjoittaa kuvallista ilmaisua, havainnointia, mielikuvien prosessointia, kartuttaa taitoja ja saa tietoa materiaaleista.

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen:

- tarkastelee taidekuvia keskustellen, opettelee uusia kuvataiteen käsitteitä
- perehtyy suomalaisiin taideteoksiin kuvia tutkien, keskustellen
- saa omia töitä näytteille ja tutustuu koulun muiden oppilaiden tekemiin töihin (harjoitellaan näyttelyssä vieraillemista)

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu:

- tutustuu suunnittelun ja muotoilun alkeisiin esineitä ja tiloja rakennellen
- tutustuu arkkitehtuurin alkeisiin oman asuin- ja kouluympäristön rakennuksia tutkien.

Media ja kuvaviestintä:

- harjoittelee kuvaviestien tulkintaa mediakasvatuksen keinoin: lasten elokuvien, tv-ohjelmien, tietokonepelien visuaalisten viestien kriittinen tarkastelu ja tutkiminen
- tutkii valokuvia ja kuvaa automaattikameralla.

1.lk sisällöt

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu:

- kuvailmaisun lähtökohtana ovat havainnot, mielikuvat, kokemukset ja elämykset
- kuvailmaisun keinoihin, tekniikoihin ja ilmaisutapoihin tutustumista; maalaamista, piirtämistä, painantaa, muovailua, rakentelua
- sommittelun elementtejä: tila, viiva ja väri (värien sekoittaminen)

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen:

- kuvien, tehtyjen töiden tarkastelu ja arvioiminen sekä niistä keskustelu ja siinä yhteydessä kuvataiteen käsitteisiin tutustuminen
- lähiseudun ja kouluympäristön julkisiin taideteoksiin tutustuminen
- koulussa harjoitellaan näyttelyssä vierailua
- suomalaiseen taiteeseen tutustuminen taidekuvia tutkien, keskustellen ja niiden pohjalta työskennellen.

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu:

- lähiympäristön tutkiminen, havainnoiva piirtäminen ja kuvaaminen
- esineiden havainnointi, tutkiminen ja pienoismallien valmistaminen
- kolmiulotteinen rakentaminen
- ympäristötaiteen tekeminen luonnonmateriaalein

Media ja kuvaviestintä:

- lastenkirjojen kuvituksiin tutustuminen
- sadun ja tarinan kuvitus
- kameran ja valokuvan käyttöön tutustuminen
- kuvaviestien pohdinta ja tulkinta kuvia katsoen, keskustellen sekä niiden pohjalta työskennellen.

2.lk tavoitteet

Oppilas

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu:

- harjoittelee kuvailmaisun keinoja ja tekniikoita monipuolisesti erilaisia harjoitustöitä tehden
- oppii ymmärtämään työskentelyn vaiheet, työn loppuunsaattamisen tärkeyden ja harjoittelee oman työn arviointia

- kehittää mielikuvitusta, aistihavaintojen tekoa ja luovaa ongelmanratkaisua

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen:

- harjoittelee taiteentulkintaa teoksiin tutustuen ja niistä kuvia tehden
- tutustuu joihinkin taideteoksiin taidekuvia tutkien ja saa tietoa taiteilijoista
- lisää tietoisuutta suomalaisesta kulttuurista taiteen keinoin

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu:

- tutkii sisä- ja ulkotilaa arkkitehtuurissa itse kokien ja kuvaten

Media ja kuvaviestintä:

- tutustuu kuvakerronnan alkeisiin
- tutustuu sarjakuvataiteeseen, tutkii suomalaisten lastenkirjojen kuvitusta
- tutustuu kameran käyttöön
- tutkii ja tulkitsee median viestejä, keskustelee television ja tietokoneen käytöstä
- tutustuu tietokonegrafiikkaan

2.lk sisällöt

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu:

- kuvailmaisun lähtökohtana ovat havainnot, mielikuvat, kokemukset ja elämykset
- kuvailmaisun keinoja, tekniikoita ja ilmaisutapoja, maalaamista, piirtämistä, painantaa, muovailua, rakentelua
- sommittelun elementit: tila ja väri (kylmä, lämmin)

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen:

- kuvien tarkastelu ja arvioiminen ja niistä keskustelu ja samalla taiteen käsitteisiin tutustuminen

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu:

- asuin-, lähi- ja kouluympäristön tutkiminen
- esineiden tutkiminen ja pienoismallien valmistaminen
- kolmiulotteinen rakentaminen, arkkitehtuurin käsitteisiin tutustuminen
- ympäristötaiteen tekeminen luonnonmateriaalein

Media ja kuvaviestintä:

- kuvakerronnan perusteita; sadun ja tarinan kuvittaminen, tapahtuman kertominen kuvin
- sarjakuva
- valokuvien tutkiminen, automaattikameralla kuvaaminen
- elokuvien, tv-ohjelmien, tietokonepelien visuaalisten viestien tarkastelu, tarun ja todellisuuden eron ymmärtäminen, hyvään lasten elokuvaan eläytyminen
- tietokonegrafiikan alkeet; kirjaimet ja geometriset muodot

3.lk tavoitteet

Oppilas

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu:

- harjoittelee luovaa ilmaisua ja erilaisia ilmaisutapoja
- harjoittelee tarkkaa havainnointia
- opettelee tekemään työn loppuun pitkäjänteisesti ja huolellisesti, oppii valmiin työn tunnistamista ja oman työn arviointia.

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen:

- tutustuu taiteeseen ja taidemaailmaan monipuolisesti, oppii luokittelemaan taideteoksia tekniikan ja ilmaisumuodon mukaan
- saa valmiuksia lisätä tietoisuutta omasta ja muista kulttuureista

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu:

- tutustuu kolmiulotteisen suunnittelun ja työstämisen alkeisiin
- kehittää kykyään havainnoida ympäristöään ja oppii ilmaisemaan ympäristökokemuksiaan taiteen keinoin
- tarkastelee lähiympäristöä sekä esteettisestä että ekologisesta näkökulmasta
- materiaalien ja rakenteiden yhdistelemisen tuntemuksen lisääminen

Media ja kuvaviestintä:

- katselee ja tarkastelee erilaisia käyttökuvia, tv-ohjelmia, animaatiovideoita, harjoittelee erilaisten viestien valikointia ja oppii pohtimaan valintojaan
- oppii liikkuvan kuvan periaatteita
- tutustuu sähköiseen ja painettuun viestintään
- tutustuu tietokoneen piirustusohjelmaan ja oppii tietokonegrafiikan alkeita.

3.lk sisällöt

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu:

- harjoitustyöt, joissa oppilas saa kehittää omaa persoonallista tyyliään ilmaista asioita kuvin
- sommittelun elementit: viiva, tila, väri ja muoto
- tarkkaa havainnointia tukevat harjoitukset
- projektiluonteiset harjoitustehtävät, monipuolista pitkäjänteistä teematyöskentelyä

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen:

- eri kulttuurien taidekuvien tarkastelun ja tulkinnan harjoituksia
- harjoitukset, joissa opitaan taidekuvien luokittelua tekotavan, tyylin ja aikakauden mukaan

- museo- tai taidenäyttelykäynti

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu:

- suunnittelussa ympäristökokemukset taiteellisen työskentelyn lähtökohtana
- käsitteet esteettinen ja ekologinen ja niiden käytön harjoittelu keskustelussa erilaisia ympäristöjä ja tuotteita tutkittaessa
- materiaalien ja rakenteiden tutkiminen, esim. lujuuden, kestävyys tavoite

Media ja kuvaviestintä:

- lapsille suunnatun mainonnan tarkastelua
- animaatiotekniikoiden tunnistaminen ja liikkuvan kuvan tutustuminen yksinkertaisen piirros- tai muovailuvaha-animaation tekemisen avulla
- tutustuminen internetin tietokantojen hyödyntämisen mahdollisuuksiin tiedon hankinnassa kuvataiteesta, viestinnästä ja kuvan käsittelyssä
- tekstin ja kuvien yhdistäminen

4.lk tavoitteet

Oppilas

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu:

- syventää ja laajentaa tietojaan kuvataiteen eri osa-alueilla
- kehittyy työnsä suunnittelussa ja viimeistelyssä, harjaantuu pitkäjänteiseen työskentelyyn
- oppii kuvailmaisun tekniikoita ja –välineiden käyttöä.

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen:

- tarkastelee erilaisia taidekuvia ja käyttää niitä omien töiden virikkeenä, tutustuu esim. pop- ja postmoderniin taiteeseen ja sen suhteeseen jo tehtyihin, tunnettuihin taidekuviin
- tutustuu taiteilijan, suunnittelijan tai taidekäsityöläisen työhön
- tekee opintokäynnin galleriaan tai museoon.

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu:

- oppii tekemään havaintoja ympäristöstään esteettisestä ja ekologisesta näkökulmasta sekä tuomaan niitä esiin kuvailmaisun keinoin
- tutustuu lähiympäristönsä arkkitehtuuriin ja suunniteluun
- harjoittelee muodon yhdistämistä sitä ympäröivään tilaan
- tutustuu teolliseen muotoiluun esineitä tutkimalla ja oppii suunnittelun työvaiheita.

Media ja kuvaviestintä:

- harjoittelee audiovisuaalista viestintää; kuvan, sanan ja äänen yhdistämistä satuja ja tarinoita tai pieniä esityksiä valmistamalla esim. varjoteatterin keinoin

- perehtyy kuvan ja tekstin yhdistämiseen tietokoneella ja käsin sekä harjoittelee kirjainmuotojen antamia ilmaisullisia mahdollisuuksia tutustuu viestinnän tehokeinoihin videoinnin tai digitaalisen kuvankäsittelyn yhteydessä
- oppii käyttämään digitaalista kameraa.

4.lk sisällöt

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu:

- monipuolinen työskentely eri tekniikoita käyttäen, varjostamisen harjoittelu, maalaamisen ja värittämisen eron tunnistaminen ja eri välineiden ja materiaalien käytössä harjaantuminen, vastuun ottaminen työskentelystä, ohjeiden ja palautteen huomioiminen työn viimeistelyssä, oman työskentelyprosessin tallentaminen ja hyödyntäminen arvioinnissa
- harjoitukset joissa itse etsitään ideaan sopivaa toteutustapaa ja –tekniikka
- sommittelun elementit: tasapaino, jännite, rytmi, viiva, tila, liike, aika, väri (vasta-, välivärit, värioppiin syvällisempi paneutuminen) ja muoto
- valöörit, valot ja varjot, väreillä vaikuttaminen, värin energiaa löytäminen, maalauksen ilo, (Goethen värioppia, kokeiluja, ei ääriviivaa ennen maalausta)

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen:

- ajan ja kulttuuripiirteiden tunnistamisen harjoittelua taidekuvia tarkastelemalla
- Suomen kultakauden mestareita, esimerkkejä eri aikakausien taiteesta ja nykyaikataiteesta
- tutustuminen taidekuviin, joissa on hyödynnetty jo aikaisemmin tehtyjä teoksia
- taiteen eri ammatteihin tutustuminen
- opintokäynti tai taiteilijavierailu
- näyttelyn suunnittelu, töiden esillepano ja siitä tiedottaminen, avajaisten järjestäminen

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu:

- erilaisten rakennettujen ja luonnonympäristöjen vertailu ja esteettisten piirteiden erottelu sekä oman ajattelun ilmaisu kuvin
- ekologinen ajattelu, kestävä kehitys ympäristö- ja esinesuunnittelussa
- oman kaupunginosan rakennusten tyylipiirteiden havainnointia
- harjoitukset joissa esineen, huonekalun tai rakennuksen pienoismalli suunnitellaan määrättyyn tilaan ja tarpeeseen

Media ja kuvaviestintä:

- videokameraan tutustuminen ja kuvaamisen harjoittelu
- lapsille suunnattujen julkaisujen ulkoasun kriittinen tarkastelu, typografiaan ja oman tekstin ja kuvituksen yhdistäminen tietokoneella ja käsin
- digitaalisia efektejä videokuvauksessa ja kuvankäsittelyssä

- esimerkkejä mainoskuvista joissa on käytetty kuvamanipulointia
- kuvakerronnan alkeisiin tutustuminen (lähikuva ja yleiskuva, kuvan ja tekstin yhdistäminen) mm. sarjakuvia esimerkkinä käyttäen, kuvan rajauksen harjoittelu videokuvauksen ja valokuvauksen yhteydessä
- digitaalisen kameran käytön harjoittelu

Työtavat:

- toiminnalliset työtavat
- luova ongelmanratkaisu
- kuvallinen ja sanallinen ilmaisu
- tiedonhankinta- ja kirjalliset tehtävät, myös kotitehtävät
- kokonaisvaltainen ilmaisu

Hyvän osaamisen kriteerit 4. luokan päättyessä (arvosana 8)

Oppilas

- osaa antaa kuvallisen muodon ajatuksilleen, tunteilleen ja mielikuvilleen sekä muuntaa havaintojaan kuviksi
 - osaa sommittelun perusteita kuvan tekemisessä ja tilan rakentamisessa sekä ymmärtää materiaalin ominaisuuksia
 - osaa käyttää keskeisiä välineitä ja tekniikoita omassa kuvan tekemisessään sekä käyttää luonnostelua työskentelynsä apuna
 - osaa huolehtia työvälineistä ja materiaaleista
 - osaa taltioida työskentelyprosessiaan ja käyttää sitä itse arvioinnissaan
 - osaa keskustella omista ja toisten tekemistä kuvista sekä perustella omia taidemielitymyksiään ja käyttää kuvataiteen peruskäsitteitä
 - tietää, mitä taiteilijat tekevät, tuntee joidenkin suomalaisten taiteilijoiden teoksia ja omassa kokemuspöyrissään olevien vieraiden kulttuurien visuaalista ilmaisu
 - osaa toimia museossa ja taidenäyttelyssä sekä taiteen parissa eri yhteyksissä
- osaa ohjatusti käyttää tietolähteinä taideteoksia, ympäristön kuvia, luonnon ja rakennettua ympäristöä, kirjoja, lehtiä, museoita, gallerioita ja tietoverkkoa
- tunnistaa ja arvioida esteettisiä ja eettisiä arvoja omassa lähiympäristössä ja koulussa
- tietää, mitä muotoilijat ja arkkitehdit tekevät, ja tuntee joitakin arkkitehtien ja muotoilijoiden töitä
- osaa arvioida omaa median käyttöään, tehdä omia valintoja ja perustella näkökantojaan
- osaa havaita ja arvioida todellisen ja kuvitteellisen maailman eroja

osaa käyttää joitakin kuvaviestinnän välineitä

osaa työskennellä yksin ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

5.lk tavoitteet

Oppilas

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

harjoittelee välineiden, materiaalien ja tekniikkojen monipuolista käyttöä ja pystyy valitsemaan itselleen tarkoituksenmukaisen työtavan ja välineen

uskaltaa ilmaista itseään kuvin; harjoittelee käyttämään mielikuvitustaan, kokemuksiaan, tunteitaan ja aistejaan apuna työprosessissa ja tarkastelee niiden käytön toteutumista.

Taiteentuntemus ja kulttuurinen osaaminen

tutustuu suomalaiseen ja eri kulttuurien kuvamaailmaan

oppii esittävän ja abstraktin, realistisen ja surrealistisen taiteen käsitteet

tarkastelee taidekuvaa aikaperspektiivissä

pohtii omaa taidekäsitystään

Kuvaviestintä ja mediakasvatus

oppii tarkastelemaan medioiden merkitystä omassa elämässään ja ympäristössään

tulkitsee visuaalisia viestejä ja tarkastelee niitä kriittisesti

harjoittelee kuvaviestinnän välineiden käyttöä

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

ymmärtää, mitä muotoilulla tarkoitetaan ja ymmärtää tuotesuunnittelun työvaiheet pääpiirteittäin

oppii tuntemaan joitakin tärkeitä lähiympäristön merkittäviä rakennuksia ja niiden suunnittelijoita ja tutustuu arkkitehtuurin ilmaisukeinoihin, tyylipiirteisiin ja perinteisiin

oppii havainnoimaan taidetta ympäristössään ja pohtii, mikä on taidetta. Oppilas pohtii omaa taidekäsitystään ja ympäristön estetiikkaa eli sitä mikä ympäristössä on kaunista,

5.lk sisällöt

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

harjoitustehtävät, joissa oppilas itse valitsee idealleen sopivimman tavan toteuttaa työ

prosessin tallentamisen ja arvioinnin harjoittaminen, taiteellisen oppimisprosessin eri vaiheiden sisäistäminen (kuvallisen ajattelun syventäminen)

sommittelun keinot; tasapaino, jännite, rytmi, muoto, viiva, väri, tila, aika, liike (peittävyys, etuala/taka-ala, lähellä iso, kaukana pieni)

ihmisen mittasuhteet.

Taiteentuntemus ja kulttuurinen osaaminen

esittävän ja ei-esittävän taiteen rajat ja lähtökohdat, esimerkkejä eri tavoin realistisesta taiteesta ja surrealismien mahdollisuudet

saman aiheen käsittely taiteessa eri aikakausina esihistoriasta keskiajalle

pohdintaa ja keskustelua erilaisista taidekäsityksistä

julkisiin veistoksiin tutustuminen paikan päällä.

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

tuotesuunnittelun työvaiheet tarpeesta tai ideasta mainonnan kohteeksi

yksi merkittävä rakennus, sen arkkitehtuurin ilmaisukeinot, tyylipiirteet ja perinne tarkastelun kohteena

julkiset veistokset, niiden sijoittelu, tyyli ja merkitys keskustelun lähtökohtana, eri näkökulmat mielipidettä muodostettaessa julkisesta taiteesta

Helsingin keskustan rakennusperintöä tarkastelun kohteena

Kuvaviestintä ja mediakasvatus

medioiden merkityksen kartoittaminen omassa elämässä

elokuvan tulkinnan harjoittelu, lajityypit, kuvakerronnan keinot ja trendit nuorten elokuvissa

kuvankäsittely tietokoneella

kuvasarjan kuvaaminen järjestelmäkameralla, digitaalikameralla tai videokameralla
mikä rumaa?

Arviointi:

monipuolinen arviointi: kiinnostuksen herääminen taiteeseen, kuvataiteen eri osa-alueiden huomioiminen arvioinnissa, havainnointi, itseilmaisun rohkeus ja omaperäisyys

työskentelytaidot, harjoitustyöt, tiedot, taidot ja ideat

oppilaan itse arviointitaitojen kehittyminen: omien taitojen ja ajatusten arvostaminen ja arviointi, työn aloittaminen ja loppuunsaattaminen

6.lk tavoitteet

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

oppilas osaa itsenäisesti valita sopivimmat välineet, materiaalit ja tekniikat työhönsä

oppilas käyttää monipuolisesti välineitä, materiaaleja ja tekniikoita

oppilas käyttää kokemuksiaan, mielikuvitustaan, tunteitaan ja aistejaan apuna työprosessissa ja osaa arvioida ja arvostaa niiden käyttöä

väriopin syventäminen, väri oman ilmaisun välineenä

sommittelun käsitteiden syventäminen ja kuvan rakentamisen keinoja

perspektiivistä opitaan yhden pakopisteen kuva sekä väri- ja ilmaperspektiivi havaintoon liittyen

havaintoon perustuvaa piirtämistä ja maalaamista; muotokuva, maisema ja asetelma

grafiikan menetelmien syventäminen

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

Oppilas

oppii tarkastelemaan ja arvioimaan taidetta esteettisestä sekä eettisestä näkökulmasta

osaa ilmaista perustellen mielipiteensä erilaisista kuvista

osaa käyttää kuvataiteen peruskäsitteitä keskustelussa ja arvioinnissa

tutustuu joihinkin (Euroopan/maailman) taiteen merkkiteoksiin

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

Muotoilu

Oppilas

oppii käsitteet esineen elin- ja kehityskaari

tutustuu esineisiin jotka kehitys on tehnyt tarpeettomiksi tai tarpeellisiksi

ideoi esim. energian kulutusta vähentäviä tai vaihtoehtoenergialla toimivia kokeita ja laitteita

osaa esittää muotoiluun ja arkkitehtuuriin liittyviä ideoitaan pienoismallin avulla

Arkkitehtuuri

Oppilas

tuntee ja tunnistaa joitakin tärkeitä rakennuksia Helsingin keskustasta ja kykenee löytämään niistä tietyn aikakauden tai tyylin erityispiirteitä

Ympäristöestetiikka

Oppilas

osaa tarkastella ja arvioida luonnon ja rakennetun ympäristön vuorovaikutusta ottaen huomioon esteettiset, eettiset ja ekologiset näkökulmat

pohtii omia mahdollisuuksiaan vaikuttaa elinympäristöönsä

Kuvaviestintä ja mediakasvatus

Oppilas

oppii käyttämään ohjatusti eri kuvaviestinnän välineitä

tutustuu kuvaviestinnän tapoihin kuvata eri ilmiöitä ja oppii tarkastelemaan niitä kriittisesti

tutustuu symbolien ja merkkien merkitykseen

6.lk sisällöt

Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu

astetta itsenäisemmän työskentelyn harjoittelu, tehtävät joissa pohditaan tekniikan, työn koon ja ilmaisutavan suhdetta työn ideaan

tehtäviä, joissa käytetään kuvataiteen tyylejä ja kuvasymboliikkaa

mahdollisuus työskennellä monipuolisesti eri välineitä, materiaaleja ja tekniikoita käyttäen

erilaiset lähtökohdat kuvallisessa ilmaisussa; tunteet, eri aistihavainnot, mielikuvat, muistikuvat, elämykset ja kokemukset

luottamus omiin taitoihin ja kykyyn löytää itselle sopiva kuvailmaisun tapa ja tekniikka

yhden pakopisteen kuva sekä väriperspektiivi havaintoon liittyen tilaa kuvattaessa kaksiulotteisella pinnalla

havaintoon perustuvaa piirtämistä ja maalaamista

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

Muotoilu

tarpeiden, materiaalien ja muodin vaikutus esinesuunnitteluun, esimerkkien tutkiminen, tiedonhankinta, käsite kehityskaari

tuotteen matka ideasta, käyttöön, kierrätykseen ja sen hävittäminen

kestäväkehitys suunnittelun lähtökohtana

monipuoliset ongelmaratkaisutehtävät, joissa idea esitetään pienoismallina

Arkkitehtuuri

Helsingin empire-keskustan tärkeimpien rakennusten arkkitehtuurin tutkiminen

Ympäristöestetiikka

voiko tehdasalue olla kaunis, mihin ei saisi rakentaa, kuinka luontoa säästetään, viihtyisän asuinympäristön ehdot; keskustelua ja ympäristösuunnitelmien tekoa tuttuun lähiympäristöön.

Kuvaviestintä ja mediakasvatus

Oppilas

käyttää ohjatusti ja harkiten eri kuvaviestinnän välineitä kuvatessaan eri ilmiöitä ja tapahtumia

symbolien ja merkkien merkitys mainonnassa ja brändien imagon luomisessa

erilaisten kuvien luokittelua, esim. valokuvan eri käyttötarkoitukset

Työtavat:

toiminnalliset työtavat

luova ongelmanratkaisu

tutkiva oppiminen

kuvallinen ja sanallinen ilmaisu
kokonaisvaltainen ilmaisu

Arviointi 6. luokan päättyessä

Arvioinnin kohteena ovat oppilaan työskentelytaidot, tiedot taiteesta, ympäristöstä ja mediasta, kuvallisen ilmaisun taidot ja ideat sekä oppilaan itsearviointitaidot.

Arviointi on monipuolista ja siinä kiinnitetään huomiota oppilaan kiinnostuksen heräämiseen taiteeseen, esteettisen havainnoinnin rikkauteen ja itseilmaisun rohkeuteen ja omaperäisyyteen. Arvioinnin kohteena ovat oppilaan erilaiset kuvalliset tuotokset, kuvallinen ja sanallinen työskentely ja oman toiminnan arviointi.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen opetuksen neljän sisältöalueen taitojen ja tietojen omaksumiseen sekä esteettisen näkemyksen ja persoonallisen ilmaisutavan kehittymiseen.

Kuvallisen ilmaisun ja ajattelun alueella arvioidaan oppilaan kykyä käyttää värejä ja kuvan sommittelua ja kuvallisia peruselementtejä sekä tilan rakentamista omassa ilmaisussaan. Arvioidaan oppilaan kykyä ilmaista havaintojaan, mielikuviaan ja ajatuksiaan.

Taiteen tuntemuksen ja kulttuurisen osaamisen alueella arvioidaan oppilaan taiteen ja kulttuurin tuntemusta, tietoja suomalaisista taiteilijoista ja nykytaiteesta sekä joistakin oppilaalle vieraista kulttuureista. Arvioinnin kohteena on myös oppilaan kyky tarkastella taideteoksia ja olla kiinnostunut taiteen ilmiöistä ja keskustella taideteoksista ja tulkita kuvallisesti taidetta.

Ympäristöestetiikan, arkkitehtuurin ja muotoilun alueella arvioidaan oppilaan tietämystä oman lähiympäristönsä ja Helsingin arkkitehtuurista sekä kykyä tarkastella lähiympäristönsä ja Helsingin rakennuksia, maisemaa ja esineitä esteettiseltä, eettiseltä ja ekologiselta kannalta. Arvioinnin kohteena ovat myös oppilaan kyvyt kuvat ja rakentaa tilaa, hahmottaa komiulotteista muotoa ja käyttää erilaisia materiaaleja työskentelyssään.

Median ja kuvaviestinnän alueella arvioidaan oppilaan kykyä havainnoida, tulkita ja arvioida itselleen tärkeitä kuvallisia medioita. Arvioinnin kohteena ovat oppilaan omat kuvalliset tuotokset; sarjakuvat, valokuvat, digitaaliset kuvat ja liikkuvat kuvat, kuvan ja tekstin yhdistäminen sekä oppilaan kyvyt pohtia ja perustella näkemyksiään median välittämistä visuaalisista viesteistä.

Itsearviointin kykyä arvioidessa kohteena ovat oppilaiden tuottamat kasvunkansiot, työkirjat tai portfolioit, joihin oppilas on tallentanut omaa kuvallista työskentelyprosessiaan.

Työskentelytaitojen arvioinnissa kohteena ovat oppilaan omien ja muiden taitojen ja ajatusten arvostaminen ja arviointi sekä kuvallisen työskentelyprosessin ymmärtäminen. Arvioidaan oppilaan taitoja kehittää ideaa, luonnostella ja saattaa työnsä loppuun sekä oppilaan kykyä huolehtia ja käyttää asianmukaisesti työskentelymateriaaleja ja –välineitä.

7. lk TAVOITTEET

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

Oppilas oppii tuntemaan ja käyttämään kuvataiteen keskeisiä ilmaisutapoja, materiaaleja, tekniikoita ja työvälineitä.

oppilas oppii lisää kuvailmaisun mahdollisuuksia soveltaen ja käyttäen sekä tuttuja ja uusia tekniikoita. Oppilas oppii työskentelemään yksin ja yhteistoiminnallisesti

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

Oppilas tuntee joitakin kuvataiteen ilmiöitä ja sijoittaa niitä ajalliseen ja kulttuuriseen yhteyteen sekä soveltaa niitä omassa taiteellisessa työskentelyssään. Oppilas oppii ymmärtämään muita kulttuureja taiteen avulla ja arvostamaan taidekokemusta elämysten lähteenä.

oppilas oppii käyttämään joitakin taiteen tyyliuuntia oman työskentelyn lähtökohtana ja innoittajana. Oppilas oppii havainnoimaan ja tarkastelemaan taidetta ja opettelee käyttämään Helsingin näyttelytarjontaa

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

Oppilas oppii arvostamaan ympäristössään olevia esteettisiä arvoja ja erottamaan erilaisten ympäristöjen ja esineitten esteettisiä ja ekologisia ominaisuuksia.

oppilas oppii havainnoimaan ja tutkimaan ympäristöään sekä tutustuu lähialueen arkkitehtuuriin ja joihinkin sen tyylipiirteisiin, sekä esineistön muotokieleeseen

Media ja kuvaviestintä

Oppilas oppii kuvaviestinnän ja mediateknologian perusteita. Hän oppii tulkitsemaan kuvien erilaisia viestejä.

oppilas tutustuu kuvallisen viestinnän keskeisiin ilmaisukeinoihin sekä tunnistaa kuvaviestinnän keinot tiedottaa, vaikuttaa ja manipuloida

7. lk SISÄLLÖT

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

Maalaus

Maalaustekniikoiden ja väriopin kertausta

- väriopin keskeiset perusteet
- tärkeimmät maalaustekniikat

Piirustus

Piirustustekniikoiden kertausta

- piirustuksen perustekniikat
- valon ja varjon sekä 1. pakopisteen perspektiivin tutkiminen muodon ja tilan luomisessa

Grafiikka

Kohopainoa soveltaen

Muotoilu ja
rakentelu

3-ulotteisuus erilaisilla materiaaleilla
- keramiikan perustekniikoiden kertaaminen ja lasitus

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

Kuvataiteen tyyliuuntia ja taiteilijoita
Taidenäyttelyvierailut

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

Lähiympäristön ja arkkitehtuurin havainnointi ja arviointi

Media ja kuvaviestintä

Kuvan käyttötarkoitus, arviointi ja tulkinta.
Sarjakuva

KESKEISET TYÖTAVAT

Tutkien, soveltaen ja ilmaisten harjoitustyökeskeisesti

ARVIOINTI

Kuvataiteessa arvioinnin tarkoituksena on tukea oppilaan kuvataiteellisen ajattelun, työskentelyn sekä itseilmaisun kehittymistä. Töiden lisäksi arvioidaan oppimisprosessia ja työskentelyä. Arvioinnissa huomioidaan tiedollisten ja taidollisten tavoitteiden lisäksi oppilaan aktiivisuutta ja vastuullisuutta. Arvioinnin tukena käytetään opetussuunnitelman perusteiden mukaisia kuvataiteen arviointikriteerejä ja kuvausta oppilaan hyvästä osaamisesta 7. luokan päättyessä.

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8:

Oppilas osaa

- ilmaista itseään kuvallisin keinoin
- käyttää kuvailmaisun keskeisiä keinoja, materiaaleja ja tekniikoita
- selostaa kuvan tekemisen prosessia
- tunnistaa joitakin kuvataiteen ilmiöitä ja tyyliä
- tarkastella ja tulkita taiteen viestinnän kuvia
- hyödyntää kulttuuripalveluja kuten museoita ja näyttelyitä
- havainnoida ja arvioida ympäristön esteettisiä ja ekologisia ominaisuuksia sekä tunnistaa joitain tyylipiirteitä arkkitehtuurissa

- tuntee suunnittelu- ja muotoiluprosessin eri vaiheita ja osaa soveltaa niitä työskentelyssään
- havainnoida ja arvioida omaa oppimistaan sekä taltioida työskentelyprosessiaan
- pystyy tehtävän mukaisesti sekä itsenäiseen työskentelyyn että vuorovaikutteiseen yhteistyöhön muiden kanssa
- ohjatusti käyttää kulttuurin, ympäristön ja viestimien tarjoamaa tietoa sekä kuvamateriaalia elämysten ja ideoinnin lähteenä

KUVATAIDELUOKAN OPETUSSUUNNITELMA 7. – 9.lk

Painotteisten kuvataideluokkien opetus kokonaisuudessaan pyrkii oppilaan oman kuvailmaisun kehittämiseen ja omien vahvuuksien löytämiseen. Siksi kuvataiteen sisältöalueista kuvailmaisua kehitetään kaikilla painotteisilla luokka-asteilla vaatimustasoa vähitellen nostaen.

Tavoitteena on säilyttää ja vahvistaa kuvataidealalle suuntautuneisuutta sekä luoda edellytyksiä kuvataiteen jatko-opintoihin.

Opetuksen tavoitteet, työtavat ja arviointi noudattavat kuvataiteen yleistä opetussuunnitelmaa (s.). Erityispiirteenä on että sisällön osa-alueisiin perehdytään laajemmin ja samalla painotetaan erilaisten työtapojen ja materiaalien kokeilua työpajatyypistä. Yhden teeman parissa voidaan viipyä kauemmin ja työskennellä syventyneemmin.

Kuvataiteen painotteisessa opetuksessa tärkeänä osana ovat näyttely- ja museokäynnit sekä mahdolliset kuvataideprojektit. Opetussuunnitelman luonne on joustava ja sisältöalueiden painotus ja aiheiden käsittely voi vaihdella.

7 lk. TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

Kuvataiteen keskeisistä sisältöalueista 7. luokalla painotetaan kuvailmaisua ja kuvallista ajattelua. Tavoitteet ovat kuvataiteen keskeisten sisältöjen harjaannuttaminen ja syventäminen. Käsiteltäviä aihealueita voidaan vaihdella vuosittain, jokaisen koulun toimintakulttuuri ja erityispiirteet huomioiden.

KESKEISET TYÖTAVAT

Kuvataiteen opetus on harjoitustyökeskeistä. Luonnostelu työvaiheena pyritään tuomaan luonnolliseksi ja tärkeäksi osaksi työskentelyprosessia. Näyttely- ja museovierailut sekä mahdolliset kuvataideprojektit täydentävät opetusta.

ARVIONTI

Painotteisen kuvataiteen arviointi toteutetaan suhteessa vuosiluokan tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin.

8. lk TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

Kuvataiteen keskeisistä sisältöalueista 8. luokalla painotetaan taiteen tuntemusta ja kulttuurista osaamista sekä soveltuvin osin ympäristöestetiikkaa, arkkitehtuuria ja muotoilua, media ja kuvaviestintää.

Tavoitteena on opittujen taitojen ja tietojen soveltaminen omassa työskentelyssä. Oppilasta kannustetaan omiin valintoihin ja itsenäiseen ajatteluun suunnittelusta valmiiseen tuotokseen sekä perustelemaan valintojaan.

KESKEISET TYÖTAVAT

Työskentely on harjoitustyökeskeistä ja ohjaa oppilasta luovan prosessin ymmärtämiseen, dokumentointiin ja itsearviointiin. Näyttely- ja museovierailut sekä mahdolliset kuvataideprojektit täydentävät opetusta.

ARVIOINTI

Painotteisen kuvataiteen arviointi toteutetaan suhteessa vuosiluokan tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin.

9. lk TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

Kuvataiteen keskeisistä sisältöalueista 9. luokalla painotetaan taiteen tuntemusta ja kulttuurista osaamista sekä soveltuvin osin ympäristöestetiikkaa, arkkitehtuuria ja muotoilua, media ja kuvaviestintää.

Tavoitteena on kuvallisen ilmaisun ja kuvallisen ajattelun kehittäminen, visuaalisen kulttuurintuntemuksen laajentaminen sekä kuvataiteen merkityksen ymmärtäminen niin omassa elämässä kuin laajemminkin.

KESKEISET TYÖTAVAT

Työskentely tähtää itseohjautuvuuteen ja sellaiseen kuvalliseen ajatteluun, jossa taide kyetään liittämään osaksi laajaa kulttuurista kokonaisuutta. Harjoitustöissä painotetaan erityisesti omien ilmaisullisten valmiuksien löytämistä ja kulttuurista osaamista.

Näyttely- ja museovierailut sekä mahdolliset kuvataideprojektit täydentävät opetusta.

Päättöluokalla oppilas tekee kuvataiteen päättötyön, jonka muoto tarkentuu kunkin koulun toimintamallin mukaan.

ARVIOINTI

Painotteisen kuvataiteen arviointi toteutetaan suhteessa vuosiluokan tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin.

KUVATAITEEN AIHEKOKONAISUUDET

Ihmisenä kasvaminen

Kuvataide tukee oppilaan ihmisenä kasvamista ja elämänhallinnan kehittymistä. Yksilöllisyys, terve itsetunto ja yhteisöllisyyden kehittäminen kuuluvat luontevasti kuvataiteen tavoitteisiin ja sisältöihin. Taidekasvatus tukee oppilaan psyykkistä ja sosiaalista kasvua sekä auttaa tunteiden tunnistamisessa ja käsittelemisessä. Kuvataiteessa on tärkeää pitkäjänteiseen työskentelyyn pyrkiminen ja sen harjoittelu kuvan tekemisen prosessin kautta. Ihmisenä kasvamisen teema huomioidaan jokaisella luokka-asteella.

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Kuvataide auttaa oman kulttuuri-identiteetin löytämisessä ja taiteen avulla myös muiden kulttuurien ymmärrys helpottuu ja avaa näkökulmia kansainvälisyyteen. Kulttuuri-identiteetti voimistuu taidehistorian, eri kulttuurien taiteen, muotoilun ja esinemaailman opiskelun kautta.

Viestintä ja mediataito

Kuvallinen viestintä ja mediataito on kuvataiteen osa-alue, jonka tulisi saada erityisen suuri painoarvo kuvataiteen opiskelussa kaikilla luokka-asteilla. Kuva on viesti. Kuvataiteessa vastaanotetaan, käytetään, hyödynnetään ja tuotetaan viestejä erilaisin medioin. Kuvataide kehittää oppilaan kykyä hankkia, vertailla ja valikoida tietoa.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

Kuvataiteen keinoin voi osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä pyrkiä vaikuttamaan ja ottamaan kantaa. Oppilaat voivat vaikuttaa omassa koulussa ja elinympäristössä taiteen keinoin. Kuvataiteessa tutustutaan myös kuvaan ja visuaalisuuteen liittyviin ammatteihin, yrityksiin ja laitoksiin.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Ympäristö-kasvatus on yksi kuvataiteen osa-alue. Kuvataiteessa on tärkeä oppia näkemään ja havainnoimaan. Lisäksi opitaan huomaamaan ympäristössä tapahtuvia muutoksia. Estetiikka ja arkkitehtuurin tuntemus auttavat ympäristön havainnoimisessa. Muotoiluun tutustuminen lisää ymmärrystä tuotteen elinkaaresta. Kuvataiteessa otetaan vastuuta ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta kiinnittämällä huomiota materiaalinkäyttöön sekä kierrätykseen. Jokaisella luokka-asteella kiinnitetään huomiota hyvään välinehuoltoon sekä oppilaan vastuuseen omista ja yhteisistä materiaaleista ja välineistä. Viihtyisä, ehjä ja siisti koulurakennus on osoitus myös opitusta vastuusta ympäristöämme kohtaan.

Käsityö

JOHDANTO:

Käsityön opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaan käsityötaitoa niin, että hänen itsetuntonsa sen varassa kasvaa ja hän kokee iloa ja tyydytystä työstään. Lisäksi hänen vastuuntuntonsa työstä ja materiaalin käytöstä lisääntyy ja hän oppii arvostamaan niiden laatua. Oppilas oppii suhtautumaan arvioiden ja kriittisesti sekä omiin valintoihinsa että tarjolla oleviin virikkeisiin, tuotteisiin ja palveluihin.

Opetus toteutetaan oppilaan kehitysvaihetta vastaavin aihepiirein ja projektein kokeillen, tutkien ja keksien. Käsityön opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta suunnitelmalliseen, pitkäjänteiseen ja itsenäiseen työntekoon, kehittää luovuutta, esteettisiä, teknisiä ja psyykkis-motorisia kykyjä, ongelmanratkaisutaitoja sekä ymmärrystä teknologian arkipäivän ilmiöistä. Oppilasta johdatetaan tutustumaan suomalaiseen ja myös muiden kansojen käsityön kulttuuriperinteeseen.

AIHEKOKONAISUUDET KÄSITYÖSSÄ

Aihekokonaisuudet on käsityön osalta huomioitu hyvin pitkälle jo oppiaineen valtakunnallisissa perusteissa. Ne ovat ikään kuin oppiaineeseen sisäänrakennettuja ja toteutuvat näin osaltaan läpäisyperiaatteella.

Helsinkiläisyyden näkökulmasta voisi nostaa vielä erityisesti esiin seuraavia:

Ihmisenä kasvaminen

Helsinki on monikulttuurinen kasvuympäristö. Käsityötaito ja -perinne ovat paljolti kulttuurisidonnaisia. Käsityön tekeminen on myös itseilmaisua, omien ajatusten esille tuomista, konkreettisten esineiden valmistamisen kautta. Oppilaalla on käsityön prosessiluonteen vuoksi tilaisuus kehittyä antamaan ja saamaan palautetta omassa ryhmässään. Oppiaineen yhtenä keskeisenä periaatteena on itsetunnon kasvu sekä työn ilon tavoittaminen. Työstä saatava tyydytyksen tunne on vahva itsetunnon rakentaja.

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Tuotesuunnittelun lähtökohdat ovat hyvin kulttuurisidonnaisia. Tuote ei synny ilman jonkinlaista tarvetta ja tarpeet tulevat joko käytännöstä tai perinteestä. Aihekokonaisuus toteutuu hyvin sekä tekstiilityön että teknisen työn sisällöissä sekä oppiaineen monipuolisten opetusmenetelmien keinoin.

Viestintä ja mediataito

Perusteiden oppiaineosuudessa lähdetään siitä, että tuote on viesti. Tästä näkökulmasta kaikki tuotteet mitä valmistamme viestivät ympäristölleen. Pukeutumiskoodi – ihmisen koko olemus on viestintää. Helsinkiläisissä peruskouluissa on mahdollista tutustua hyvin monipuolisesti vaatetuksen viesteihin sekä pohtia median vaikutusta omaan pukeutumiskoodiin ja muotiin. Eri viestimiä (lehdet, kirjat, internet) käytetään tiedonhankinnassa ja töiden suunnittelussa.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

Käsityössä opetetaan omatoimisuutta ja kehitetään yhteistyökykyä. Tuetaan oppilasta ottamaan vastuuta omasta työskentelystään ja selviytymään omatoimisesti ja ratkaisemaan ongelmia. Käsityöammatteihin ja yritystoimintaan tutustumalla perehdytään yrittäjyyteen ja erilaisiin ammattivaihtoehtoihin (TET-jaksot ja opintokäynnit).

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Oppilaat arvioivat oman kulutuksensa ja arkikäytäntöjensä vaikutuksia ympäristöön ja omaksuvat kestävä kehityksen edellyttämät toimintatapoja. Käsityöissä tähän kiinnitetään huomioita esim. materiaalivalinnoissa (tuottaja > jalostus > kierrätys > hävittäminen = ELINKAARIAJATTELU). Oppilaat ymmärtävät, että yksilö rakentaa valinnoillaan sekä omaa että yhteistä tulevaisuuttamme. Oppilaat oppivat toimimaan rakentavasti kestävä tulevaisuuden puolesta. Heille selviää korjaamisen ja huoltamisen merkitys tuotteen ikään. Tuotesuunnittelussa pyritään turhan tuottamisen välttämiseen.

Turvallisuus ja liikennekasvatus

Perusopetuksessa tulee antaa oppilaalle ikäkauteen liittyvät valmiudet toimia erilaisissa toimintaympäristöissä ja tilanteissa turvallisesti. Käsityössä erityistä huomiota kiinnitetään työturvallisuuteen ja työvälineiden oikeaan ja turvalliseen käyttöön.

Ihminen ja teknologia

Kaikki ihmisen ihmiselle tekemä on teknologiaa. Teknologisen sovelluksen tarkoituksena on arjen helpottaminen. Käsityössä tarjoutuu luontevasti mahdollisuus pohtia ja auttaa oppilasta ymmärtämään välineiden, laitteiden ja koneiden toimintaperiaatteita, sekä opettaa niiden käyttöä ja käyttöikään vaikuttavia tekijöitä.

Vuosiluokkien 1 – 2 yhteiset tavoitteet

Oppilas

- kokee työn iloa sekä oppii arvostamaan ja arvioimaan omaa ja muiden työtä
- oppii tuntemaan käsityöhön liittyviä käsitteitä ja käyttämään erilaisia materiaaleja, työvälineitä ja menetelmiä
- harjoittelee käsityöprosessia
- oppii ymmärtämään materiaalin arvon

1. luokan tavoitteet

Oppilas

- kokee työn iloa
- harjoittelee tarkastelemaan ja arvioimaan omaa työtään ja työskentelyään
- opettelee saamaan palautetta omasta työstään
- tutustuu käsitteistöön, välineistöön ja perustekniikoihin
- opettelee käyttämään oikeita työvälineitä
- harjoittelee käyttämään tuotteeseen sopivaa materiaalia taloudellisesti

1.luokan keskeiset sisällöt

Opetuksessa

- valitaan tehtävät oppilaan kokemusmaailmasta

oppilas saa jokaisen käsityötehtävän aikana ja lopuksi palautteen ja opettelee itse arvioimaan osaamisensa kehittymistä ja iloitsemaan onnistumisesta

käytetään oikeita ja tarkoituksenmukaisia työvälineitä ja käsitteitä sekä vaihtelevia materiaaleja (esim. kankaat, kivet, puumateriaali, paperi, pahvi, langat ja kierrätysmateriaali)

2. luokan tavoitteet

Oppilas

iloihtsee onnistumisestaan

harjoittelee tarkastelemaan ja arvioimaan omaa työtään ja työskentelyään

opettelee arvostamaan saamaansa palautetta

oppii valitsemaan työhönsä sopivat materiaalit ja välineet annetuista vaihtoehtoista

opettelee lisää tekniikoita

käyttää oikeita käsitteitä oman työnsä esittelyssä ja arvioinnissa

2. luokan keskeiset sisällöt

Opetuksessa

vahvistetaan monipuolisten käsityötehtävien avulla lapsen kykyä kehittää ja keksiä itsenäisesti omaperäisiä ratkaisuja

harjoitellaan oman työn esittelyä

harjoitellaan ohjatusti antamaan palautetta toisten suunnitelmista ja töistä

ohjataan oppilasta valitsemaan oikeita ja tarkoituksenmukaisia työvälineitä sekä käyttämään oikeita termejä

materiaalivalikoima monipuolistuu (esim. villa, metalli, erilaiset muovit ja kierrätysmateriaali)

KÄSITYÖN OPETUKSEN TEHTÄVÄNÄ VUOSILUOKILLA 3 - 4 (tekninen työ/ tekstiilityö)

perehdyttää oppilas käsityötietoihin ja -taitoihin

herättää oppilaan kriittisyys, vastuuntunto ja laatu-tietoisuus työskentelyssä ja materiaalivalinnoissa

auttaa oppilasta omaksumaan suunnittelutaitoja

ohjata oppilasta käyttämään käsityöissä tarvittavia perustyövälineitä sekä erilaisia koneita turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti

kehittää oppilaan pitkäjänteisyyttä ja ongelmanratkaisutaitoja sekä ryhmässä että itsenäisessä työssä

opettaa arvioimaan ja arvostamaan omaa ja muiden työtä

Monipuolinen työskentely, taidon kehittyminen ja osaamisen kokemus antavat työniloa, ja oppilaassa syntyy myönteinen asenne työn tekemistä ja opiskelua kohtaan.

Opetus toteutetaan 3. ja 4. luokalla samansisältöisenä kaikille oppilaille käsittäen sisältöjä teknisestä työstä ja tekstiilityöstä.

3. luokan tavoitteet teknisessä työssä ja tekstiilityössä

Oppilas

- oppii arvostamaan omaa työtään
- oppii tuntemaan käsityöhön liittyviä käsitteitä
- oppii huolehtimaan työvälineistä ja – ympäristöstä
- oppii hahmottamaan käsityöprosessia
- harjoittelee työohjeiden kuuntelemista ja työpiirustusten lukemista
- harjoittelee koneiden ja työvälineiden oikeaa ja turvallista käyttöä
- tutustuu eri materiaaleihin ja valmistustekniikoihin
- harjoittelee säästäväistä materiaalien käyttöä
- tutustuu oman ja muiden kansojen kulttuuriperinteeseen

3. luokan keskeisiä sisältöjä TS

Opetuksessa

- harjoitellaan työn suunnittelua ja työohjeiden seuranta
- tutustutaan tekstiilityön keskeisiin materiaaleihin ja harjoitellaan niihin sopivia valmistustekniikoita erilaisia työvälineitä apuna käyttäen
- kehitetään monipuolisten käsityötehtävien avulla oppilaan kykyä löytää ja keksiä omia ratkaisuja
- tutustutaan tekstiili- ja kuluttajatietoon
- osa-alueet: koneompelu, konekirjonta

3. luokan keskeisiä sisältöjä TN

Opetuksessa

- harjoitellaan työn suunnittelua ja työohjeiden seuranta
- tutustutaan teknisen työn keskeisiin materiaaleihin ja harjoitellaan niihin sopivia valmistustekniikoita erilaisia työvälineitä apuna käyttäen

kehitetään monipuolisten käsityötehtävien avulla oppilaan kykyä löytää ja keksiä omia ratkaisuja

harjoitellaan oman työskentelytilan ja välineiden huoltoa ja siisteyttä

4. luokan tavoitteet teknisessä työssä ja tekstiilityössä

Oppilas

harjoittelee käsityöprosessia

harjoittelee ohjatusti työohjeiden ja työpiirustusten lukemista

harjoittelee koneiden ja työvälineiden oikeaa ja turvallista käyttöä

harjoittelee säästävää materiaalien käyttöä

harjoittelee ohjatusti arvioimaan omaa ja muiden työtä

tutustuu uusiin materiaaleihin ja valmistustekniikoihin

tutustuu oman ja muiden kansojen käsityökulttuuriperinteeseen

huolehtii työvälineistä ja – ympäristöstä

4. luokan keskeisiä sisältöjä TS

Opetuksessa

harjoitellaan oman työn ohjattua suunnittelua

harjoitellaan erilaisten tekstiilimateriaalien käyttöä

pohditaan materiaalien ominaisuuksien merkitystä tuotteiden suunnittelussa ja valmistuksessa sekä valmiin tuotteen käytössä

opetellaan tekstiilityökoneiden ja –laitteiden toimivaa, turvallista ja tarkoituksenmukaista käyttöä

vahvistetaan monipuolisten käsityötehtävien avulla oppilaan ongelmanratkaisukykyä

osa-alueet: koneompelu, kudonta

4. luokan keskeisiä sisältöjä TN

Opetuksessa

harjoitellaan oman työn ohjattua suunnittelua

harjoitellaan erilaisten materiaalien käyttöä ja pohditaan niiden ominaisuuksien merkitystä tuotteiden suunnittelussa ja valmistuksessa sekä valmiin tuotteen käytössä

opetellaan teknisen työn välineiden toimivaa, turvallista ja tarkoituksenmukaista käyttöä

vahvistetaan monipuolisten käsityötehtävien avulla oppilaan ongelmanratkaisukykyä

Arviointi

4. luokan päättyessä oppilas osoittaa hyvää osaamista (arvosana 8) kun hän:

osaa ohjatusti tuottaa luovia ideoita ja kokeilla teknisiä ratkaisuja sekä suunnitella toteuttamiskelpoisen tuotteen

työskentelee ohjattuna tarkoituksenmukaisesti suunnitelmaansa toteuttaen ja työturvallisuuden huomioon ottaen

hallitsee käsityön perustekniikoita, tuntee keskeisiä käsitteitä ja tunnistaa perusmateriaaleja

työskentelee pitkäjänteisesti sekä ryhmän jäsenenä että itsenäisesti, haluaa kehittyä käsityöntekijänä ja tuntee vastuunsa yhteisistä työvälineistä, työtilojen järjestyksestä ja viihtyisyydestä

ymmärtää elinympäristön teknologisia toimintaperiaatteita

arvioi ja arvostaa omaa ja toisten työskentelyä, oppimista sekä työn tuloksia
suhtautuu myönteisesti omaan ja muiden kansojen kulttuuriperintöön

KÄSITYÖN OPETUKSEN TEHTÄVÄNÄ VUOSILUOKILLA 5 - 9, TN & TS

Käsityön opetuksen ydintehtävänä em. vuosiluokilla on:

syventää ja kartuttaa oppilaan käsityötietoja ja – taitoja niin, että hän kykenee entistä itsenäisemmin tekemään tarkoituksenmukaisia materiaali-, työtapo- ja työvälinevalintoja käsityöprosessin eri vaiheissa

oppilasta rohkaistaan suunnitteluun ja itseohjautuvaan työskentelyyn

oppilasta ohjataan arvostamaan työn ja materiaalin laatua

oppilaan yhteistyötaitoja kehitetään toteuttamalla yhteishankkeita oppilasryhmissä eri oppiaineiden, paikkakunnan työ-, tuotanto- ja kulttuurielämän edustajien kanssa

Opetus käsittää kaikille oppilaille yhteisesti sekä teknisen työn että tekstiilityön sisältöjä, tämän lisäksi oppilaalle annetaan mahdollisuus painottua käsityöopinnoissa kiinnostuksensa ja taipumustensa mukaan joko tekniseen työhön tai tekstiilityöhön.

Käsityön keskeisiä työtapoja vuosiluokilla 5 – 9

Opetus toteutetaan oppilaan kehitysvaihetta vastaavin aihepiirein ja projektein kokeillen, tutkien ja keksien. Opetuksessa käytetään työtapoja, joissa oppilaan pitkäjänteisyys ja ongelmanratkaisutaidot kehittyvät. Työtapojen tulee tukea oppilaan kokonaispersoonallisuuden tasapuolista kehitystä.

yksilöllinen työskentely

parityöskentely

ryhmätyö ja yhteistoiminnalliset menetelmät
tutkiva oppiminen
opintokäynnit museoihin ja näyttelyt
yritysvierailut

5. luokan tavoitteet teknisessä työssä ja tekstiilityössä

Oppilas

osaa käyttää tarvittavia koneita ja työvälineitä oikein, tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti
osaa lukea yksinkertaisia työohjeita ja -piirustuksia
osaa ohjatusti suunnitella valmistaa laadukkaita ja esteettisiä tuotteita
oppii ohjattuna laatimaan tarkoituksenmukaisen työohjeen ja noudattamaan sitä
oppii käyttämään eri materiaaleja ja valmistustekniikoita tarkoituksenmukaisesti
oppii arvostamaan ja tarkastelemaan kriittisesti omaa ja muiden työtä
omaksuu realistisen käsityksen taidoistaan ja kehitysmahdollisuuksistaan
rohkaistuu etsimään luovia ratkaisuja havaitsemiinsa ongelmiin
harjoittelee työvälineiden huoltoa ja kunnossapitoa
tutustuu suomalaiseen käsityökulttuuriin ja käyttää sitä suunnittelutyössä

Yhteisen käsityön toteuttaminen:

Käsityön yhteinen oppiaines toteutetaan vuosittain sopivana ajankohtana ja luontevin jaksoin.

5. luokan keskeisiä sisältöjä, TS

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

valitaan suunnittelun lähtökohdat oppilaan kokemusmaailmasta
tutustutaan tietoteknisiin sovelluksiin ja uuteen teknologiaan ja opetellaan käyttämään niitä suunnittelun apuvälineenä
dokumentoidaan visuaalinen suunnitelma ohjatusti
tutustutaan kaavoituksen periaatteisiin
harjoitellaan tekstiilimateriaalien tarkoituksenmukaista käyttöä ohjatusti

Valmistaminen

käytetään tekstiilityön perinteisiä ja moderneja työvälineitä ja koneita ja harjoitellaan niiden oikeaa ja turvallista käyttöä

käytetään tekstiilityön eri materiaaleja ja valmistustekniikoita sekä harjoitellaan niiden valintaa, yhdistämistä ja työstämistä ohjatusti

tutustutaan tekstiilituotteiden hoitoon

osa-alueet: koneompelu, neulonta ja /tai virkkaus

5. luokan keskeisiä sisältöjä, TN

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

harjoitellaan teknisen piirustuksen lukemista ja mallintamista

harjoitellaan erilaisten teknisen työn materiaalien tarkoituksenmukaista käyttöä ohjatusti

tutustutaan erilaisten teknisen työn laitteiden toimintaperiaatteisiin, rakenteisiin, teknologisiin käsitteisiin ja järjestelmiin sekä niiden sovelluksiin

tutustuminen laiterakenteluun

Valmistaminen

käytetään teknisessä työssä tarvittavia käsityövälineitä ja koneita sekä harjoitellaan niiden oikeaa ja turvallista käyttöä.

käytetään teknisen työn eri materiaaleja ja valmistustekniikoita ohjatusti

6. luokan tavoitteet teknisessä työssä ja tekstiilityössä

Oppilas

ymmärtää käsityöprosessin

pyrkii suunnittelemaan ja valmistamaan laadukkaita ja esteettisiä tuotteita

oppii etsimään luovia ratkaisuja suunnittelussa havaitsemiinsa ongelmiin itsenäisesti ja yhteistyössä muiden kanssa

osaa lukea yksinkertaisia työpiirustuksia ja - ohjeita

osaa käyttää eri materiaaleja ja valmistustekniikoita tarkoituksenmukaisesti

osaa hoitaa ja huoltaa työvälineitä

oppii arvostamaan ja tarkastelemaan kriittisesti omaa ja muiden työtä

omaksuu realistisen käsityksen taidoistaan ja mahdollisuuksistaan kehittyä niissä

tutustuu soveltuvien osien muiden kulttuurien käsityöperinteeseen ja saa niistä ainesta omaan suunnittelutyöhönsä

Yhteisen käsityön toteuttaminen:

Käsityön yhteinen oppiaines toteutetaan vuosittain sopivana ajankohtana ja luontevin jaksoin.

6. luokan keskeisiä sisältöjä TS

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

tietoteknisten sovellusten ja uuden teknologian käyttö suunnittelun apuvälineenä mahdollisuuksien mukaan

suunnitelman visuaalinen dokumentointi sekä prosessin suunnittelu ohjatusti

tekstiilimateriaalien tarkoituksenmukainen ja suunnitelmallinen käyttö eri käyttötarkoituksissa ja eri tekniikoin

itsenäinen kaavan valinta ja käyttötaito

tekstiilituotteiden viesti ympäristölle

tekstiiliperinne

Valmistaminen

käytetään tekstiilityön perinteisiä ja moderneja työvälineitä ja koneita

opetellaan koneiden toimintaperiaatteita ja niiden turvallista ja oikeaa käyttöä sekä huoltoa

opetellaan käyttämään tekstiilityön eri materiaaleja ja valmistustekniikoita sekä niiden valintaa, yhdistämistä ja työstämistä suunnitellusti

harjoitellaan tekstiilituotteiden hoitoa ja kierrätystä

arvioidaan omaa työtä sekä työskentelyä

harjoitellaan antamaan palautetta toiselle

6. luokan keskeisiä sisältöjä TN

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

harjoitellaan teknistä piirtämistä ja mallintamista

harjoitellaan prosessin suunnittelua ohjatusti ja tietotekniikan käyttöä suunnittelussa mahdollisuuksien mukaan

opetellaan erilaisten materiaalien tarkoituksenmukaista ja luovaa käyttöä eri käyttötarkoituksissa ja eri tekniikoin

tutustutaan rakennettuun ympäristöön ja erilaisiin tuotteisiin sekä niiden muotokieleen

opetellaan erilaisten laitteiden toimintaperiaatteita, rakenteita ja teknologisia käsitteitä

Valmistaminen

opetellaan teknisessä työssä tarvittavien käsityövälineiden ja koneiden oikeaa ja turvallista käyttöä

opetellaan käyttämään teknisen työn eri materiaaleja ja valmistustekniikoita sekä niiden valintaa, yhdistämistä ja työstämistä suunnitellusti

harjoitellaan kodin ja vapaa-ajan välineiden huoltoa, kunnostusta ja kierrätystä arvioidaan omaa sekä toisten työskentelyä

Arviointi

6. luokalla arvioinnissa noudatetaan soveltaen päättöarvioinnin arvosanan 8 kriteerejä.

6. luokan päättyessä oppilas osoittaa hyvää osaamista (arvosana 8) kun hän:

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

havaitsee ohjattuna ongelmia, kehittelee luovasti ideoita ja suunnittelee ohjatusti tuotteita, joissa on pyritty ottamaan huomioon käytettävissä oleva aika, välineet, materiaalit, tuotteiden esteettisyys, ekologisuus, kestävyys, taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus

havainnoi erilaisia tuotteita ja pohtii ohjattuna niiden merkitystä ympäristössä

dokumentoi ohjattuna suunnitelman esimerkiksi kuvallisesti, sanallisesti, näyttein, pienoismallin avulla tai muulla tavoin siten, että siitä käy ilmi, millainen idea on ja millä tavoin se on tarkoitus valmistaa

osaa ohjatusti käyttää suunnittelussaan aineksia suomalaisesta ja muiden kansojen muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuurista.

Valmistaminen

työskentelee ohjattuna tarkoituksenmukaisesti ja huolellisesti työturvallisuusohjeita noudattaen sekä huolehtii työympäristönsä järjestyksestä ja viihtyisyydestä

hallitsee ohjattuna perustekniikoita siten, että tuotteesta tulee tarkoituksenmukainen, viimeistelty, ekologinen ja esteettinen

osaa työskennellä tavoitteisesti yksin, pareittain tai ryhmässä

osaa ohjatusti käyttää työssään kehittynyttä teknologiaa ja havaitsee ympäristössään teknologisia sovelluksia (sekä osaa joitakin teknologisia käsitteitä ja järjestelmiä)

osaa soveltaa muissa oppiaineissa oppimaansa tietoa ja taitoa.

Itsearviointi ja prosessin pohdinta

kykenee ohjatusti tarkastelemaan omaa työskentelyään ja oppimistaan

havaitsee ohjattuna vahvuuksia ja heikkouksia prosessissa ja tuloksissa

osoittaa arvioinnissa kritiikinsietokykyä ja haluaa suunnata toimintaansa palautteen mukaisesti

arvioi ohjattuna ideoitaan ja tuotteitaan esteettisin, taloudellisin, ekologisin ja tarkoituksenmukaisuuskriteerein

havainnoi ohjattuna teknologian, kulttuurin, yhteiskunnan ja luonnon välisiä riippuvuuksia

muodostaa realistisen kuvan taidoistaan ja kehittymismahdollisuuksistaan

7.-9. luokan tavoitteet teknisessä työssä ja tekstiilityössä

Oppilas:

oppii suunnittelemaan ja valmistamaan laadukkaita, tarkoituksenmukaisia ja esteettisiä tuotteita sekä ottamaan työskentelyssään huomioon myös eettiset, ekologiset ja taloudelliset arvot

perehtyy suomalaiseen ja soveltuvien osin myös muiden kansojen muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuuriin saaden siten ainesta oman identiteettinsä rakentamiseen ja omaan suunnittelutyöhönsä

perehtyy perinteiseen ja nykyaikaiseen teknologiaan liittyviin tietoihin ja taitoihin, joita voi soveltaa arkielämässä, jatko-opinnoissa, tulevaisuustyötehtävissä ja harrastuksissa

oppii arvostamaan ja tarkastelemaan kriittisesti omaa ja muiden työtä sekä etsimään luovia ratkaisuja havaitsemiinsa ongelmiin itsenäisesti ja yhteistyössä muiden kanssa käyttäen apunaan erilaisia tietolähteitä

oppii ottamaan kantaa teknologian kehittymiseen ja sen merkitykseen ihmisten, yhteiskunnan ja luonnon hyvinvoinnissa

oppii ymmärtämään yritystoimintaa ja teollisia tuotantoprosesseja

7. luokan keskeisiä sisältöjä, TS

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

Oppilas:

suunnittelun lähtökohdat valitaan oppilaan kokemusmaailmasta

tutustuu tekstiili- ja muotihistoriaan soveltuvien osin kodin tekstiilejä ja vaatekappaleiden koskevien aihepiirien yhteydessä

tutustuu tekstiilien symboliseen merkitykseen eli viestiin

harjoittelee tietoteknisiä sovelluksia ja uutta teknologiaa suunnittelun apuvälineinä

harjoittelee suunnitelman visuaalista dokumentointia ja prosessin suunnittelua itsenäisesti

harjoittelee tekstiilituotteiden kaavojen monipuolista ja toimivaa käyttöä

opettelee tekstiilimateriaalien tarkoituksenmukaista ja luovaa käyttöä eri käyttötarkoituksissa ja eri tekniikoin

Valmistaminen

Oppilas:

- harjoittelee käyttämään tekstiilityön perinteisiä ja moderneja työvälineitä ja koneita, niiden oikea valinta käyttökohteeseen, toimintaperiaatteita, turvallista käyttöä sekä huoltoa
- tutustuu tekstiilityön eri materiaaleihin ja valmistustekniikoihin sekä niiden valintaan, yhdistämiseen ja työstämiseen luovasti
- opettelee tekstiilituotteiden hoitoa, huoltoa sekä kierrätystä

7. luokan keskeisiä sisältöjä TN

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

Oppilas:

harjoittelee teknistä piirtämistä, mallintamista ja tietotekniikan sovelluksia suunnittelussa

tutustuu erilaisten materiaalien tarkoituksenmukaiseen ja luovaan käyttöön eri tekniikoin

tutustuu rakennettuun ympäristöön ja erilaisiin tuotteisiin sekä niiden sisältämään symboliseen merkitykseen eli viestiin

harjoittelee erilaisten laitteiden toimintaperiaatteita, rakenteita, teknologisia käsitteitä ja järjestelmiä sekä niiden sovelluksia

Valmistaminen

Oppilas:

opettelee teknisessä työssä tarvittavien käsityövälineiden ja koneiden taitavaa ja turvallista käyttöä

harjoittelee käyttämään teknisen työn eri materiaaleja ja valmistustekniikoita sekä niiden luova valintaa, yhdistämistä ja työstämistä

opettelee monipuolista laiterakentelua

harjoittelee kodin ja vapaa-ajan välineiden huoltoa, kunnostusta ja kierrätystä

Arviointi - Päättöarvioinnin kriteerit / oppilas saa arvosanaksi 8, kun hän:

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

Oppilas

havaitsee myös itsenäisesti ongelmia, kehittää luovasti ideoita ja suunnittelee ohjatusti tuotteita, joissa on pyritty ottamaan huomioon käytettävissä oleva aika, välineet, materiaalit, tuotteiden esteettisyys, ekologisuus, kestävyys, taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus

ymmärtää suunnittelemansa tuotteet myös viestiksi ympäristölle

dokumentoi suunnitelman esimerkiksi kuvallisesti, sanallisesti, näyttein, pienoismallin avulla tai muulla tavoin siten, että siitä käy ilmi, millainen idea on ja millä tavoin se on tarkoitus valmistaa

osaa ohjatusti käyttää suunnittelussaan aineksia suomalaisesta ja muiden kansojen muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuurista.

Valmistaminen

Oppilas

työskentelee tarkoituksenmukaisesti ja huolellisesti työturvallisuusohjeita noudattaen sekä huolehtii työympäristönsä järjestyksestä ja viihtyisyydestä

hallitsee perustekniikoita siten, että tuotteesta tulee tarkoituksenmukainen, viimeistelty, ekologinen ja esteettinen

osaa työskennellä tavoitteisesti yksin tai tiimeissä

osaa ohjatusti käyttää työssään kehittynyttä teknologiaa ja ymmärtää teknologian käsitteitä, järjestelmiä ja niiden sovelluksia

osaa soveltaa muissa oppiaineissa oppimaansa tietoa ja taitoa.

Itsearviointi ja prosessin pohdinta

Oppilas

kykenee ohjatusti tarkastelemaan omaa työskentelyään ja oppimistaan

havaitsee vahvuuksia ja heikkouksia prosessissa ja tuloksissa

osoittaa arvioinnissa kritiikinsietokykyä ja haluaa suunnata toimintaansa palautteen mukaisesti

arvioi ideoitaan ja tuotteitaan esteettisin, taloudellisin, ekologisista ja tarkoituksenmukaisuuskriteerein

ymmärtää teknologian, kulttuurin, yhteiskunnan ja luonnon välisiä riippuvuuksia

muodostaa realistisen kuvan taidoistaan ja kehittymismahdollisuuksistaan.

Liikunta

YLEISET TAVOITTEET

Liikunnanopetuksella pyritään antamaan oppilaalle sellaiset tiedot, taidot ja kokemukset liikunnasta, että oppilas kykenisi omaksumaan liikunnallisen elämäntavan. Liikunnanopetuksen päämääränä on vaikuttaa myönteisesti oppilaan fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn ja hyvinvointiin sekä ohjata oppilasta ymmärtämään liikunnan terveydellinen merkitys. Liikunnanopetuksessa tulee korostaa yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta, reilua peliä ja turvallisuutta.

TYÖTAVAT

Liikunta on toiminnallinen oppiaine, jossa pyritään mahdollisimman monipuoliseen liikunnan opettamiseen leikkien, pelien, perusliikunnan ja lajitaitojen avulla harjoitellen yksilöllisesti, pareittain ja ryhmittäin. Liikunnanopetuksessa huomioidaan luonnonolosuhteet, vuodenaikat, paikalliset olosuhteet, lähiympäristö ja koulun tarjoamat mahdollisuudet. Myös oppilaiden erityistarpeet, terveydentila, sukupuolten erilaiset tarpeet, oppilaiden kasvun ja kehityksen erot otetaan huomioon liikunnanopetuksessa.

LUOKKAKOHTAISET TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

1. lk

”LIIKU LEIKKIEN”

Tavoite

Oppilas:

oppii motorisia perustaitoja
oppii turvallisia liikuntatapoja
tutustuu ympäristöön
oppii noudattamaan sääntöjä
oppii huolehtimaan liikuntavarusteistaan ja hygieniastaan
oppii hyvän käytöksen, sovittujen sääntöjen ja reilun pelin merkityksen.

Sisältö

perusliikuntaa, voimistelua välineillä ja telineillä sekä musiikkiliikuntaa
hyppyjä, heittoja ja juoksutapoja leikinomaisesti
pelejä ja leikkejä
uintiharjoituksia
luontoliikuntaa; leikkejä
talviliikuntaa
keskustelu ja suihkussa käynti

2.lk

Tavoite

Oppilas:

oppii monipuolisesti liikunnan motorisia perustaitoja ja saa virikkeitä harrastaa liikuntaa ja oppii harjoittelua
huolehtii liikuntavarusteistaan ja hygieniastaan
oppii reilun pelin henkeä ja sääntöjen noudattamista
kokee liikunnan iloa

Sisältö

perusliikuntataitojen kehittämistä pien- ja viitepelien avulla monipuolisesti
palloleikkejä ja pallon käsittelyä, pien – ja viitepelejä
voimistelua, perus- ja musiikkiliikuntaa
uintiharjoituksia
luontoliikuntaa; suunnistuksen alkeet
talviliikuntaa
keskustelu ja suihkussa käynti

3.luokan keskeiset tavoitteet

”LIIKU HARJOITELLEN”

Oppilas kehittää lihasten hallintaa, tasapainoa, keskittymis- ja koordinaatiokykyä sekä oppii liikunnan lajitaitoja harjoitusten ja leikkien avulla. Oppilas oppii noudattamaan reilun pelin sääntöjä ja kokee liikunnan ilon. Oppilas tulee liikuntatunneille asianmukaisissa varusteissa ja huolehtii hygieniastaan.

VOIMISTELU

Oppilas harjoittelee tavallisimpia perusvoimisteluliikkeitä. Osa harjoittelusta tapahtuu musiikin mukaan liikkuen.

PALLOILU

Oppilas tutustuu ja harjoittelee eri lajeille tyypillisiä pallonkäsittelytekniikoita soveltaen niitä peleissä ja osaa toimia joukkueessa reilun pelin sääntöjen mukaan.

YLEISURHEILU

Oppilas oppii perusteet juoksemisesta ja erilaisista hyppy- sekä heittotavoista tutustumalla yleisiin yleisurheilulajeihin.

LUONTOLIIKUNTA

Oppilas tutustuu maastossa liikkumiseen alkeiskartan avulla.

TALVILIIKUNTA

oppilas oppii luistelun perustaidot huomioiden turvallisuuden
talviliikuntaa tehdään mahdollisuuksien mukaan
oppilas tutustuu perinteiseen ja vapaaseen hiihtotapaan

UINTI

Uimaopetus järjestetään keskitetysti kuntakohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti.

3.luokan keskeiset sisällöt

VOIMISTELU

harjoitellaan perusvoimisteluliikkeitä eri telineisiin ja välineisiin tutustuen (permanto, ponnahduslauta, renkaat, penkki, köydet)

musiikki- ja ilmaisuliikuntaa

PALLOILU

harjoitellaan eri lajien pallonkäsittelytekniikoita leikinomaisuus huomioiden
lajeina jalkapallo, jääpelit, koripallo, pesäpallo ja salibandy
harjoitellaan reilun pelin sääntöjä ja joukkueena toimimista

YLEISURHEILU

harjoitellaan pituushyppyä, pallonheitoa ja eripituisia juoksumatkoja
tutustutaan muihin yleisurheilulajeihin lasten välineillä.

LUONTOLIIKUNTA

totutellaan liikkumaan luonnossa erilaisten pelien ja leikkien avulla
opetellaan karttamerkkejä ja etsitään rasteja koulun lähiympäristöstä kartan avulla
harjoitellaan turvallista liikkumista lähiympäristössä.

TALVILIIKUNTA

kerrataan luistimien sitominen ja niiden huoltaminen
harjoitellaan eteenpäin ja taaksepäin luistelua sekä jarrutuksia
harjoitellaan perinteistä ja vapaata hiihtotapaa mahdollisuuksien mukaan

UINTI

Uintiopetus järjestetään keskitetysti kuntakohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti.

4.luokan keskeiset tavoitteet

"LIIKU OPPIEN"

Oppilas oppii eri liikuntalajien perusteet ja noudattaa reilun pelin sääntöjä. Samalla hän hankkii virikkeitä liikunnan harrastamiseen. Oppilas toimii itsenäisesti ja ryhmässä sovittujen ohjeiden mukaan sekä osallistuu vastuullisesti liikunnan opetukseen. Oppilas osaa suhtautua realistisesti omiin taitoihinsa. Oppilas tulee liikuntatunnille asianmukaisissa varusteissa ja huolehtii hygieniastaan.

VOIMISTELU

Oppilas kehittää kehon hallintaa, tasapainoa, koordinaatiokykyä ja motoriikkaa.

TANSSI

Oppilas osaa pari- ja seuratanseja.

PALLOILU

Oppilas

oppii eri lajien pallon- ja mailankäsittelytekniikoita sekä lajikohtaisia motorisia taitoja (mm. silmä- käsikoordinaatioita liikkeessä)

oppilas oppii toimimaan pelitilanteissa osana joukkuetta

YLEISURHEILU

Oppilas oppii sujuvan juoksemisen, erilaisia hyppy- ja heittotapoja.

LUONTOLIIKUNTA

Oppilas

oppii kartanluvun perusteet

oppilas oppii arvostamaan luontoa ja nauttii siellä liikkumisesta

LUISTELU JA HIIHTO

oppilas oppii monipuolisen luistelutaidon

talviliikuntaa tehdään mahdollisuuksien mukaan

oppilas tutustuu perinteiseen ja vapaaseen hiihtotapaan

UINTI

Uintiopetus järjestetään keskitetysti kuntakohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti.

4.luokan keskeiset sisällöt

VOIMISTELU

Harjoitellaan perus-, väline- ja telinevoimisteluliikkeitä (permanto, ponnahduslauta, renkaat, penkki ja köydet).

TANSSI

Harjoitellaan pari- ja seuratanseja.

PALLOILU

harjoitellaan pelivälineiden hallintaa monipuolisten harjoitteiden ja viitepelien avulla

pelataan jalkapalloa, jääpelejä, koripalloa, pesäpalloa ja salibandyä soveltuvien säännöin

YLEISURHEILU

Harjoitellaan monipuolisesti juoksu- ja kenttälajeja.

LUONTOLIIKUNTA

Liikutaan parin kanssa luonnossa kartan avulla.

LUISTELU JA HIIHTO

Harjoitellaan

monipuolisesti potkuja, liukua, käännöksiä ja jarrutuksia

perinteistä ja vapaata hiihtotapaa mahdollisuuksien mukaan

UINTI

Uintiopetus järjestetään keskitetysti kuntakohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas

hallitsee motoriset perustaidot ja osaa käyttää niitä monipuolisesti eri liikuntamuodoissa

osaa joitakin perus-, väline ja telinevoimistelun liikkeitä

osaa joitakin pallopelejä sekä käsitellä pelivälinettä myös leikkeihin ja harjoituksiin sovellettuna

osaa luistelussa liukumisen, eteenpäin luistelun ja jarrutuksen

osaa hiihdossa perinteisen hiihdon ja luisteluhiihdon sekä mäenlaskun alkeita

osaa liikkua luonnossa alkeiskarttaa hyväksi käyttäen ja luontoa kunnioittaen

pystyy uimaan vähintään 50 metriä

osaa ilmaista itseään luovasti liikunnan avulla ja liikkua jonkin rytmin tai musiikin mukaan

toimii itsenäisesti ja ryhmässä sovittujen ohjeiden mukaan sekä osallistuu vastuullisesti ja yritteliäästi liikunnan opetukseen.

VUOSILUOKAT 5–9

Vuosiluokkien 5–9 liikunnanopetuksessa tulee ottaa huomioon tässä kehitysvaiheessa korostuvat sukupuolten erilaiset tarpeet sekä oppilaiden kasvun ja kehityksen erot. Monipuolisen liikunnanopetuksen avulla tuetaan oppilaan hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen ja yhteisöllisyyteen sekä luodaan valmiuksia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Opetuksessa annetaan mahdollisuuksia liikunnallisiin elämyksiin ja tuetaan oppilaan itsensä ilmaisua.

TAVOITTEET

Oppilas

kehittää edelleen motorisia perustaitoja ja liikunnan lajitaitoja

oppii ymmärtämään liikunnan merkityksen hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitämisessä

oppii arvioimaan ja kehittämään fyysistä toimintakykyään

kehittää uimataitoaan ja opettelee vedestä pelastamisen taitoja

oppii toimimaan turvallisesti ja asianmukaisesti liikuntatilanteissa

oppii toimimaan itsenäisesti ja ryhmässä

opettelee hyväksymään itsensä ja suvaitsemaan erilaisuutta

tutustuu liikunnan harrastusympäristöihin ja osaa etsiä tietoa liikunnan harrastamismahdollisuuksista.

KESKEISET SISÄLLÖT

juoksua, hyppyjä ja heittoja eri liikuntalajeissa

voimistelua ilman välineitä, välineillä ja telineillä

musiikki- ja ilmaisuliikuntaa sekä tanssia

pallopelejä

suunnistusta

talviliikuntaa

uintia ja vesipelastusta

toimintakyvyn kehittämistä ja seurantaan sekä lihashuoltoa

uusiin liikuntamuotoihin tutustumista ja liikuntatietoutta

5. luokan tavoitteet

”LIIKU TAITAEN”

Oppilas kehittää eri liikuntalajien perustaitoja ja noudattaa reilun pelin sääntöä.

Oppilaan fyysinen kunto kehittyy liikuntaa harrastamalla. Oppilas tulee liikuntatunnille asianmukaisissa varusteissa ja huolehtii hygieniastaan.

VOIMISTELU

Oppilas oppii telinevoimistelun perusliikkeet permannolla ja muilla telineillä.

Oppilas oppii liikkumaan musiikin tahdissa askelsarjoja.

KUNTOLIIKUNTA

Oppilaan fyysistä kuntoa kehitetään monipuolisilla harjoitteilla.

PALLOILU

Oppilas oppii eri palloilulajien keskeisimmät perusteet ja säännöt.

YLEISURHEILU

Oppilas oppii tavallisimmat yleisurheilulajit

LUONTOLIIKUNTA

Oppilas

oppii suunnistamaan kartan avulla.

harjoittelee luonnossa liikkumisen taitoja.

TALVILIIKUNTA

oppilas osaa luistella

talviliikuntaa tehdään mahdollisuuksien mukaan

oppilas kehittää maastohiihtotaitoaan perinteisellä ja vapaalla hiihtotavalla.

UINTI

Untiopetus järjestetään keskitetysti kuntakohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti.

5.luokan sisällöt

VOIMISTELU

harjoitellaan perus-, väline- ja telinevoimisteluliikkeitä sekä avustamista (hyppy, permanto, ponnahduslauta, trampoliini, rekki, renkaat, penkki ja köydet)

voimistelua harjoitellaan myös musiikin tahdissa

perustanssien askelteitä ja pieniä tansseja

KUNTOLIIKUNTA

Harjoitellaan kehonhallintaa, hapenottokykyä sekä lihaskestävyyttä aerobisten harjoitusten avulla.

PALLOILU

Harjoitellaan lajitaitoja monipuolisten harjoitteiden avulla mm. seuraavissa lajeissa: jalkapallo, koripallo, lentopallo, pesäpallo, salibandy ja jääpelit.

YLEISURHEILU

harjoitellaan monipuolisesti eri yu-lajien tekniikoita (pikajuoksu, pitkän matkan juoksu, korkeushyppy, pituushyppy, 3-loikka, kuulantyöntö, turbokehäänheitto)

tutustutaan mahdollisuuksien mukaan myös muihin lajeihin

LUONTOLIIKUNTA

Harjoitellaan kartan avulla suunnistamista

LUISTELU JA HIIHTO

Harjoitellaan

potkuja, liukua, käännöksiä, jarrutuksia ja kaarreluistelua monipuolisesti esim. muodostelmaluistelun ja jääpelien avulla

harjoitellaan perinteistä ja vapaata hiihtotapaa mahdollisuuksien mukaan

UINTI

Uintiopetus järjestetään keskitetysti kuntakohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti.

6. luokan keskeiset tavoitteet

”LIIKU TIETÄEN JA TAITAEN

Oppilas kehittää tietoisesti fyysistä kuntoaan liikunnan harrastamisella ja syventää eri liikuntalajien perustaitoja sekä noudattaa reilun pelin sääntöjä. Oppilas tulee liikuntatunnille asianmukaisissa varusteissa ja huolehtii hygieniastaan.

Opetuksessa otetaan huomioon luonnonolosuhteet ja vuodenajat, koulun ja lähiympäristön tarjoamat mahdollisuudet. Lisäksi huomioidaan myös sukupuolten erilaiset tarpeet sekä oppilaiden kasvun ja kehityksen erot.

VOIMISTELU

Koululainen hallitsee telinevoimistelun perusliikkeet ja oppii avustamaan niissä.

osaa yhdistellä permannolla ja telineillä voimisteluliikkeitä yksinkertaisiksi sarjoiksi
osaa liikkua musiikin tahdissa voimistelu - ja askelsarjoja

KUNTOLIIKUNTA

Oppilaan fyysistä kuntoa kehitetään monipuolisilla harjoitteilla.
Oppilas oppii lihashuoltoa.

PALLOILU

Oppilas oppii eri palloilulajien tekniikkaa ja pelitaitoja.

YLEISURHEILU

Oppilas hallitsee tavallisimmat yleisurheilulajit.

LUONTOLIIKUNTA

Oppilas

osaa suunnistaa kartan avulla
osaa ottaa suunnan kompassin avulla ja arvioida matkoja ja etäisyyksiä luonnossa
tietää jokamiehen oikeuksista

TALVILIIKUNTA

Oppilas

kehittää maastohiihtotaitoaan perinteisellä ja vapaalla hiihtotavalla
hallitsee vähintään eteenpäin ja taaksepäin luistelun sekä kaarreluistelun
Talviliikuntaa harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan.

UINTI (mahdollisuuksien mukaan)

Oppilas saavuttaa uimataidon (200m, josta 50m selällään)

6. luokan keskeiset sisällöt

VOIMISTELU

Harjoitellaan

perus- ja telinevoimisteluliikkeitä (hyppy, permanto, ponnahduslauta, renkaat,
penkki, köydet ja trampoliini)
avustamaan muita
tanssi- ja voimistelusarjoja

KUNTOLIIKUNTA

Harjoitellaan

kehonhallintaa, lihaskestävyyttä monipuolisilla aerobisilla ja anaerobisilla harjoitteilla

lihashuoltoa

PALLOILU

Harjoitellaan lajitaitoja monipuolisten harjoitteiden avulla mm seuraavissa lajeissa: jalkapallo, koripallo, lentopallo, pesäpallo, salibandy ja jääpelit.

YLEISURHEILU

Harjoitellaan monipuolisesti eri yleisurheilulajien tekniikoita (pikajuoksu, pitkän matkan juoksu, korkeushyppy, pituushyppy, 3-loikka, kuulantyyntö, turbokeihäänheitto)

Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan myös muihin lajeihin.

LUONTOLIIKUNTA

Harjoitellaan

kartan avulla suunnistamista

kompassin käyttöä suunnan ottamisessa ja tehdään matkanmittausharjoituksia

jokamiehen oikeuksia

TALVILIIKUNTA

Harjoitellaan

perinteistä ja vapaata hiihtotapaa mahdollisuuksien mukaan

potkuja, liukua, käännöksiä, jarrutuksia ja kaarreluistelua monipuolisesti

UINTI (mahdollisuuksien mukaan)

Harjoitellaan perusuintilajeja (rinta-, vapaa- ja selkäuinti).

ARVIOINTI

Liikunnan arviointi perustuu liikuntatunneilla opeteltuihin ja harjoiteltuihin asioihin. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan edistyminen liikunnan opetuksen eri osa-alueissa.

Arviointiin vaikuttavat oppilaan

taidot eri liikuntamuodoissa ja – lajeissa

osallistuminen ja aktiivisuus

asennoituminen liikuntaa kohtaan

suhtautuminen annettuihin sääntöihin ja ohjeisiin sekä niiden kunnioittaminen

kyky ottaa huomioon toiset oppilaat.

Luokilla 3 keväällä-6 liikunta arvioidaan kirjallisesti lukuvuositodistuksessa. Suullista arviointia annetaan jatkuvasti.

Luokilla 3-5 liikuntaa voidaan opiskella valinnaiskursseilla, joiden tarjonta vaihtelee lukuvuosittain. Kurssien aikana oppimisesta ja edistymisestä arvioidaan suullisesti.

7. luokan keskeiset tavoitteet

”LIIKU TUTUSTUEN”

Oppilas

- harjoittaa liikunnan avulla sosiaalisia taitoja
- tutustuu sekä uusiin koulutovereihin että uuteen liikkumisympäristöön
- tulee liikuntatunnille asianmukaisissa varusteissa ja huolehtii hygieniastaan

VOIMISTELU JA KUNTOLIIKUNTA

Oppilas

- oppii oman fyysisen kunnon kehittämistä ja lihashuoltoa
- harjoittelee voimistelun perusliikkeitä välineittä, välineillä ja telineillä

PALLOILU

Oppilas

- harjoittelee monipuolisesti eri palloilulajien perustaitoja ja soveltaa niitä peleissä.
- kykenee joukkuepelaamiseen yhdessä sovituin säännöin

YLEISURHEILU

Oppilas

- harjoittelee monipuolisesti mahdollisuuksien mukaan juoksemista, hyppäämistä, työntämistä ja heittämistä
- soveltaa opittuja perusliikunnan taitoja koulun yhteisessä yleisurheilupäivässä

SUUNNISTUS

Oppilas

- tuntee koulun ympäristön ja osaa kulkea itsenäisesti liikunnan suorituspaikoille
- osaa suunnistaa pienessä ryhmässä kartan avulla

TALVILIIKUNTA

Oppilas kehittää luistelun perustaitoja ja tutustuu erilaisiin jääurheilumuotoihin.

UINTI

Oppilas kertoo perusuinitavat ja tuntee kaupungin uintipalvelut.

7. luokan keskeiset sisällöt

VOIMISTELU JA KUNTOLIIKUNTA

Harjoitellaan oman kehon hallintaa ja fyysistä kuntoa esimerkiksi

- teline-, väline- ja vapaavoimistelua
- kuntopiiri ja kuntosaliharjoittelua, lenkkeilyä ja aerobicia

venyttely- ja rentoutumisharjoituksia
tanssi- ja rytmikkaharjoituksia

PALLOILU

pelitaitojen ja tekniikoiden harjoittelua yleisimmissä palloilulajeissa
viite- ja mailapelejä

YLEISURHEILU

Yleisurheilulajien harjoittelua monipuolisesti mahdollisuuksien mukaan. (juoksut, heitot, hyppyt ja työnnöt)

SUUNNISTUS

kaupunkisuunnistus
suunnistus helppossa maastossa kartan avulla.

TALVILIIKUNTA

Kerrataan luistelun perustekniikoita.
Sovelletaan luistelun perustaitoja jääpeleissä ja luistelun taitolajeissa.
Tutustutaan lasketteluun tai hiihtoon oman valinnan mukaan (talviliikuntapäivä).

UINTI

Monipuolista vesiliikuntaa mahdollisuuksien mukaan (esim. kuntouinti, vesijumppa, uimahypyt, vesileikit ja -pelit).

Työtavat

Opetuksessa otetaan huomioon luonnonolosuhteet ja vuodenajat, koulun ja lähiympäristön tarjoamat mahdollisuudet.

Harjoitellaan yksilöllisesti, pareittain ja ryhmissä kokoonpanoja vaihdellen.

Otetaan huomioon sukupuolten erilaiset tarpeet ja oppilaiden kasvun ja kehityksen erot

8. luokan keskeiset tavoitteet

”LIIKU HARJOITELLEN”

Oppilas

vahvistaa ja kehittää opittuja taitoja harjoittelun ja toistojen kautta
tulee liikuntatunnille asianmukaisissa varusteissa ja huolehtii hygieniastaan

VOIMISTELU JA KUNTOLIIKUNTA

Oppilas

pyrkii kehittämään toimintakykyään
ymmärtää harjoittelun merkityksen kehittymisen edellytyksenä

PALLOILU

Oppilas

pyrkii kehittämään eri palloilulajien ja mailapeliä taitoja
soveltaa opittuja taitoja pallopeleissä ja yrittää parhaansa

YLEISURHEILU

Oppilas harjoittelee monipuolisesti yleisurheilun lajeja.

SUUNNISTUS

Oppilaat pyrkivät selviytymään pareittain kartan avulla annetuista suunnistusreiteistä.

TALVILIIKUNTA

Oppilas soveltaa luistelutaitojaan erilaisiin jääurheilulajeihin parhaansa yrittäen.

UINTI

Oppilas vahvistaa perusuintitaitojaan monipuolisesti vedessä liikkuen.

8. luokan keskeiset sisällöt

VOIMISTELU JA KUNTOLIIKUNTA

harjoitellaan oman kunnon kehittämistä ja seuranta
teline-, väline ja vapaavoimistelu
kuntopiiri ja kuntosaliharjoittelu, lenkkeily ja aerobic
venyttely ja rentoutuminen
tanssi- ja rytmikkaharjoittelu

PALLOILU

Eri palloilu- ja mailapelilajien tekniikka- ja peliharjoittelua

YLEISURHEILU

Harjoitellaan yleisurheilun lajitaitoja mahdollisuuksien mukaan syventäen.

SUUNNISTUS

Harjoitellaan suunnistamaan eritasoisia ja eripituisia ratoja pareittain karttaa apuna käyttäen.

TALVILIIKUNTA

Jääurheilulajit monipuolisesti mahdollisuuksien mukaan syventäen.

UINTI

Harjoitellaan liikkumaan vedessä monipuolisesti (esim. vesijumppa, uimahypyt, vesileikit, vesipallo, hydrobic, vesipelastus)

Työtavat

Opetuksessa otetaan huomioon luonnonolosuhteet ja vuodenajat, koulun ja lähiympäristön tarjoamat mahdollisuudet.

Harjoitellaan yksilöllisesti, pareittain ja ryhmissä kokoonpanoja vaihdellen.

Otetaan huomioon sukupuolten erilaiset tarpeet ja oppilaiden kasvun ja kehityksen erot

9. luokan keskeiset tavoitteet

”LIIKU HARRASTAEN”

Oppilas

pyrkii nauttimaan eri liikuntamuodoista ja löytää vahvuutensa sekä kiinnostuksen kohteensa

tulee liikuntatunnille asianmukaisissa varusteissa ja huolehtii hygieniastaan

VOIMISTELU JA KUNTOLIIKUNTA

Oppilas

ymmärtää liikunnan merkityksen hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitämisessä

osaa ja uskaltaa etsiä tietoa eri kuntoliikunnan harrastusmuodoista

PALLOILU

Tekniikan syventämistä ja vahvistamista pallo- ja mailapeleissä.

YLEISURHEILU

Oppilas syventää eri yleisurheilulajien taitoja ja löytää omat vahvuutensa perusliikunnassa.

SUUNNISTUS

Oppilas soveltaa oppimiaan taitoja suunnistuksessa ja tutustuu kompassin käyttöön.

TALVILIIKUNTA

Oppilas ymmärtää jääurheilun monipuolisena harrastusmuotona kaupunkiympäristössä. (tekojäiden yleistymisen Helsingissä)

UINTI)

Oppilas ymmärtää vesiliikunnan monipuolisena, ympärivuotisena harrastusmuotona.

9. luokan keskeiset sisällöt

VOIMISTELU JA KUNTOLIIKUNTA

Monipuolisesti kuntoliikunnan ja voimistelun harrastusmuotoja.

PALLOILU

Monipuolisesti palloilu- ja mailapelejä.

YLEISURHEILU

Monipuolisesti yleisurheilun harrastusmuotoja ja harjoittelutapoja.

SUUNNISTUS

Suunnistusratoja pareittain kartan ja kompassin avulla.

TALVILIIKUNTA

Monipuolista talviliikuntaa (esim. jääurheilu, sauvakävely, hiihto, laskettelu, ja pulkkailu)mahdollisuuksien mukaan.

UINTI

Vesiliikuntaa monipuolisesti mahdollisuuksien mukaan.

Työtavat

Opetuksessa otetaan huomioon luonnonolosuhteet ja vuodenaajat, koulun ja lähiympäristön tarjoamat mahdollisuudet.
Harjoitellaan yksilöllisesti, pareittain ja ryhmissä kokoonpanoja vaihdellen.
Otetaan huomioon sukupuolten erilaiset tarpeet ja oppilaiden kasvun ja kehityksen erot

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas

osaa ydintaidot juoksuissa, hyppyissä ja heitoissa
osaa voimistelun, välinevoimistelun ja telinevoimistelun liikkeitä
osoittaa toiminnassaan ymmärtävänsä rytmin merkityksen liikunnassa ja tanssissa
osaa yleisimpien pallopelien perusteet ja pelaa niitä sovittujen sääntöjen mukaan
osaa suunnistaa karttaa ja kompassia apuna käyttäen sekä tietää jokamiehen oikeuksista ja velvollisuuksista
osaa luistella sujuvasti
hallitsee hiihdon harrastamiseen tarvittavat perustekniikat
hallitsee uimataidon sekä osaa vesipelastamisen taitoja
tuntee liikunnan ja terveyden välisiä yhteyksiä
osaa ylläpitää, arvioida ja kehittää toimintakykyään

osoittaa oppimis- ja yrittämishalua koululiikunnassa, varustautuu liikuntatunnille asiallisesti ja huolehtii puhtaudesta

toimii vastuullisesti ja ottaa toiset huomioon sekä noudattaa sopimuksia, sääntöjä ja reilun pelin periaatetta

AIHEKOKONAISUUDET LIIKUNNASSA

Ihmisenä kasvaminen

realistinen kuva itsestä liikkujana, sosiaalisten taitojen kehittyminen yksilönä ja ryhmässä, oikean ja väärän ymmärtäminen (reilu peli), erilaisten tunteiden hallinta ja käsittely, fyysisestä hyvinvoinnista ja hygieniastaan huolehtiminen

Kulttuuri -identiteetti ja kansainvälisyys

vuodenaikojen vaihtelun tuomat monipuoliset suomessa harrastettavat lajivalikoimat kuten suunnistus, yleisurheilu, jalkapallo, hiihto, luistelu, pesäpallo

tutustuminen kansainvälisiin lajeihin, esim. amerikkalainen jalkapallo, miekkailu, judo, curling.

Viestintä ja mediataito

kirjoitetaan koulun toimintakertomukseen liikuntatapahtumista joihin on osallistuttu keskustellaan meneillään olevista suurista urheilutapahtumista, urheilutapahtuman järjestämiseen liittyvä informointi (yläaste)

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys

harjoitellaan eri liikuntapaikoissa mitä oikeuksia ja velvollisuuksia käyttäjillä on, huolehditaan yhteisistä liikuntavälineistä ja ymmärretään vastuu oman kunnan kehittämisestä

tutustutaan koulun ulkopuolisiin liikuntapaikkoihin

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

vastuullinen toiminta liikuntapaikoilla ja muiden huomioonottaminen, välineiden oikea käyttö ja huolto, tuntee lähiympäristön tarjoamat liikuntamahdollisuudet.

Turvallisuus ja liikenne

harjoitellaan turvallista liikkumista lähiympäristössä ja siirtymistä suorituspaikoilta toiseen

turvallisuus näkyvissä joka liikuntalajissa sääntöjen noudattamisessa

Ihminen ja teknologia

tutustuminen erilaisten mittalaitteiden toimintaan (esim. sykemittari), liikuntasuorituksen kuvaaminen, ATK:n hyödyntäminen tilastoissa, urheiluvälineiden teknologinen kehitys

Kotitalous

Kotitalouden opetuksen tarkoituksena on kehittää arjen hallinnan edellyttämiä käytännön taitoja, yhteistyövalmiuksia ja tiedonhankintaa sekä niiden soveltamista arkielämän tilanteissa. Tarkoituksena on ohjata oppilasta ottamaan vastuuta terveydestään, ihmissuhteistaan ja taloudestaan sekä lähiympäristön viihtyisyydestä ja turvallisuudesta. Kotitalouden opetus perustuu käytännön toimintaan ja ryhmässä työskentelemiseen sekä oppilaan omien lähtökohtien huomioon ottamiseen ja kokonaisvaltaisen kasvun tukemiseen. Oppiaineessa tutustutaan moniin ihmisen hyvinvoinnin ja hyvän elämän kannalta tärkeisiin asioihin, jotka käsittelevät nuorta itseään, kotia ja perhettä sekä niiden yhteyksiä muuttuvaan yhteiskuntaan ja ympäristöön. Kotitalouden opetus tarjoaa mahdollisuuksia opetuksen eheyttämiseen ja yhteistyöhön muiden oppiaineiden, esim. biologian kanssa ja soveltaa käytäntöön useiden eri alojen tietoa.

TAVOITTEET VUOSILUOKITTAIN 7-9

Perhe ja yhdessä eläminen Oppilas

ymmärtää hyvän käytöksen merkityksen jokapäiväisessä elämässään; hyvät tavat hioutuvat toimivassa yhteistyössä toisten kanssa, päivittäisissä ruokailutilanteissa, pienten harjoitusten ja tehtävien avulla sekä koulun juhlien ja tilaisuuksien yhteydessä

harjoittelee ottamaan vastuuta itsestään, ryhmästään ja lähiympäristöstään; vastuuta kehittävät mm. toimiva ryhmä ja itsenäiset työtehtävät, lisäksi ryhmätyöskentely harjaannuttaa yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja

Ravitsemus ja ruokakulttuuri Oppilas

ymmärtää ravitsemussuosittelun merkityksen hyvän terveyden ylläpitäjänä ja pystyy valitsemaan ruoan ja ruoanvalmistusmenetelmät hyvinvointiaan edistävästi ja soveltaa tietojaan ja taitojaan käytäntöön,

oppii turvalliset työtavat sekä elintarvikkeiden turvallisen ja oikean säilytyksen ja käsittelytavat ja osaa soveltaa tietojaan käytännössä,

tuntee ja arvostaa juhla- ja tapakulttuuria ja näihin liittyviä perinteitä tutustumalla juhlien taustoihin, viettotapoihin ja osallistuu juhlien järjestämiseen.

Kuluttaja ja muuttuva yhteiskunta Oppilas

tiedostaa kodin taloudenhoidon perusteita ja niihin vaikuttavia tekijöitä; harjoittelee tiedonhankintaa ja osaa vertailla eri tietolähteiden luotettavuutta,

kehittää taitojaan toimiakseen itsenäisenä, vastuullisena ja kriittisenä kuluttajana ja rahankäyttäjänä tekemällä perusteltuja valintoja ja pohtimalla kulutukseen liittyviä ongelmia sekä erilaisten tehtävien avulla ja ryhmänsä kanssa,

kasvaa kohti ympäristötietoista kansalaista itse osallistumalla ja vaikuttamalla; lajittelemalla jätteet ja ki

harjoittelee ruokatalouden, asunnon ja tekstiilien hoitoon liittyviä perustaitoja sekä turvallisia työtapoja,

harjoittelee suunnitelmallista työntekoa ja ajankäyttöä, tiedostaa oman osuutensa merkityksen kodin töissä,

ymmärtää viihtyisän ympäristön merkityksen hyvinvoinnin edistäjänä,

oppii käyttämään erilaisia työvälineitä ja koneita muuttuvissa olosuhteissa.

SISÄLLÖT

7. luokan keskeisiä sisältöjä

terveellisen ruoan perusteet

ruoanvalmistus ja leipominen

elintarvikkeiden käsittely ja turvallinen säilytys

yleisimmät tuote- ja pakkausmerkinnät

suomalaista ruoka-, juhla- ja tapakulttuuria

hyvät tavat ja toisista välittäminen

oman rahan käytön suunnittelua

kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet

kuluttamiseen liittyvien ongelmien tiedostaminen

kulutuksen ympäristövaikutukset

kotitalouden jätehuolto

kodin töiden suunnittelun, tasapuolisen työnjaon ja ajankäytön perusteita

asunnonhoidon perusteita

erilaisten kotitalouskoneiden ja laitteiden turvallinen käyttö

AIHEKOKONAISUUDET

Ihmisenä kasvaminen

Kotitalousopetus tukee nuoren hyvinvointiin liittyvien valintojen tekemistä. Ryhmässä työskentely kehittää toisen huomioon ottamista, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä itsetunnon kehittymistä.

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Kotitaloudessa perehdytään suomalaiseen ruokakulttuuriin ja kansalliseen juhla- ja tapakulttuuriin. Kotitalouden sisältöjä on kansainvälinen ruoka- ja tapakulttuuri, jonka osana on myös monikulttuurisuus.

Viestintä ja mediataito

Kotitaloudessa vertaillaan ja arvioidaan eri lähteistä saatavan tiedon luotettavuutta. Opetukseen kuuluu pakkausmerkintöjen ymmärtäminen valintoja tehdessä.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys

Toiminnallisena oppiaineena kotitalous kehittää omatoimisuutta, aloitteellisuutta ja itsenäisyyttä.

Vastuu ympäristöstä ja kestävästä tulevaisuudesta

Kotitalousopetuksessa tarkastellaan valintojen tekemistä ja perusteista myös ekologisesta, taloudellisesta, kulttuurisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta. Sisältöihin kuuluu kodin jätteiden lajittelun ja kierrätyksen oppiminen sekä vastuulliseen rahankäyttöön ja säästämiseen perehtyminen.

Turvallisuus ja liikenne

Kotitalouden opiskelussa keskeistä ovat turvalliset työskentelytottumukset, turvallinen koneiden, laitteiden ja työvälineiden käyttäminen sekä työympäristön järjestyksestä huolehtiminen. Myös elintarvikkeiden oikea käsittely ja säilytys ovat osa turvallisuutta.

Ihminen ja teknologia

Kotitaloudessa opitaan arkielämässä kodin koneiden, laitteiden ja työvälineiden tarkoituksenmukaista käyttöä, huoltoa sekä niiden hankintaa.

KESKEISET TYÖTAVAT

Kotitaloudessa opiskelussa perustuu toiminnallisiin yksilö- ja ryhmätöihin. Opiskelun periaatteita ovat vuorovaikutus ja yhteistoiminnallisuus. Ryhmä on lopputuloksestaan yhteisvastuullinen, mutta jokainen on yksilönä vastuullinen omasta tehtävästään ryhmässä. Oppimisen tavoitteena on ymmärretty tieto, jota voi soveltaa käytännössä. Tietoja etsitään ja hyödynnetään eri lähteistä ja opitaan tulkitsemaan niitä sekä arvioimaan tiedon paikkansapitävyyttä. Kotitalouden toiminnalliset tehtävät harjaannuttavat käytännöntaitoja ja tietoja. Käytännöntaidot kehittyvät perustaitojen harjoittelussa ja syvenevät edelleen suunnitteluun ja taitojen soveltamiseen.

ARVIOINTI

Kotitalouden taitoja arvioidaan jatkuvasti kaikilla sen taitojen osa-alueilla: yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, käytännön työtaidot sekä tiedonhankinta- ja käsittelytaidot. Arviointiin sisältyy sekä oppilaan itsearviointi että opettajan arviointi. Oppilaalle annetaan arviointia myös yhteisessä keskustelussa. Työskentelyssä otetaan huomioon vastuunottaminen omasta työtehtävästään ryhmänjäsenenä, opittujen tietojen ja taitojen soveltaminen, mutta myös työtehtävään syventyminen ja ohjeiden noudattaminen. Valinnaisessa kotitaloudessa arvioinnissa painottuvat edellisen lisäksi opittujen tietojen ja taitojen soveltaminen sekä kiinnostus taitojensa edelleen kehittämiseen. Opiskelussa korostuvat organisointikyky ja vastuullisuus lähiympäristöstä.

Oppilaan suoritukset arvioidaan väliarvostelussa sekä lukuvuositodistuksessa numer

toisen huomioon ottamista
oma-aloitteisuutta ja yhteistyötaitoa ryhmässä
työskentelyn tuloksia
opiskelutaitoja.

Päättöarviointi perustuu opetushallituksen antamiin arviointiperusteisiin.

HYVÄN OSAAMISEN KUVAUS PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot Oppilas

osaa noudattaa hyviä tapoja ja ottaa muut huomioon käyttäytymisellään sekä toimia itsenäisesti ryhmässä
tuntee kotitaloustyön suunnittelun, tasapuolisen työnjaon ja ajankäytön perusteita ja osaa soveltaa niitä oppimistilanteissa.

Käytännön työtaidot Oppilas

tuntee ruoka-aineiden ominaisuuksia, tavallisimpia ruoanvalmistuksen menetelmiä ja osaa käyttää näitä hyväkseen ruoanvalmistuksessa
osaa valmistaa ohjatusti suomalaisia perusruokia ja leivonnaisia ja koostaa ateriansa ravitsemussuositukset huomioon ottaen
osaa käyttää tarkoituksenmukaisia työtapoja ja tavallisimpia kodinkoneita ja -välineitä turvallisesti
osaa tulkita tekstiilien hoito-ohjeita ja hoitaa tavallisimpia tekstiilejä
osaa tehdä kodin siivouksen perustehtäviä
osaa toimia ympäristöä säästäen, valita tarkoituksenmukaisia pesu- ja puhdistusaineita sekä huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta.

Tiedonhankinta ja käsittelytaidot Oppilas

osaa etsiä ja hyödyntää kotitalouden tietoja eri lähteistä, tulkita yleisimpiä tuote- ja pakkausmerkin­­töjä ja symboleja sekä pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta
osaa pääpiirteittäin kertoa mistä kotitalouksien menot koostuvat ja tehdä oman rahankäyttösuunnitelmansa
tuntee tärkeimmät kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet.

KUNTAKOHTAINEN OPS

Sijainti pääkaupungissa tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet opintokäynteihin museoissa, näyttelyissä, tapahtumissa ja yrityksissä. Kauppahallin erikoisuudet ja torien tarjonta voidaan hyödyntää opetuksessa. Lähellä sijaitsevien järjestöjen ja yhdistysten asiantuntemusta voidaan myös käyttää opetuksen tukena, esim. asiantuntijoiden vierailuina.

Valinnaiset aineet

9.2.1.18. Kirjallinen ilmaisu

Tavoitteet

Kirjallisessa ilmaisussa tavoitteena on ohjata, rohkaista ja kannustaa oppilaan luovuutta. Oppilas perehtyy kirjoittamisen keinoihin, saa tietoa kielestä, tyylistä ja kirjallisuuden lajeista.

Sisältö

Monipuolisten luovan kirjoittamisen harjoitusten avulla oppilas kehittyy kirjoittajana sekä oppii analysoimaan ja tulkitsemaan tekstejä. Harjoituksiin liittyy elämyksellisesti musiikkia ja kuvailmaisua. Tunneilla myös luetaan omia tekstejä ja keskustellaan niistä. Kirjallisuuden tuntemus lisääntyy tutustumalla hyvin erilaisiin kirjailijoiden teksteihin.

Kahdeksannella luokalla kirjoitetaan mm. satua ja fantasiaa, yhdeksännellä luokalla dekkaria, runoja ja novelleja.

Keväällä omista teksteistä kootaan aina julkaisu.

Arviointi

Arviointi on suullista ja kirjallista. Arviointi perustuu oppilaan aktiivisuuteen, teksteihin ja niiden omaperäisyyteen. Kehittyminen kirjoittajana ja innostuneisuus otetaan arvioinnissa huomioon.

9.2.1.19. Ilmaisutaito

Ilmaisutaito on taito- ja taideaine, joka tukee paitsi oppilaan henkilökohtaista kasvua, myös kaikkea oppimista. Se kasvattaa oppilaita luottamaan omaan itseensä, mutta myös ottamaan huomioon muut ihmiset. Ilmaisutaidossa korostuvat sosiaaliset taidot, joita ilman on mahdotonta tehdä yhteisiä harjoituksia. Ilmaisutaidon tavoitteena on rohkaista oppilasta ilmaisemaan ja löytämään omat ilmaisukeinonsa. Näitä tavoitteita tuetaan harjoituksilla, joita tehdään ryhmissä, pareittain tai yksin. Jokaiselle oppilaalle pyritään löytämään oma tapa ilmaista ja esiintyä.

Sisältö

8. lk

Tavoitteet

- toimiminen ryhmässä tasa-arvoisina
- draamailmaisun perusteiden opettelu: eri aistien käyttämistä ilmaisussa, tunteiden kuvaamista
- oppilaan oman ilmaisun vapauttaminen
- erilaisiin draaman lajeihin tutustuminen

Sisällöt

- tehdään tutustumisharjoituksia

- tehdään esim. pieniä kuulo-, näkö- ja tuntoharjoituksia, improvisaatioharjoituksia ja pantomiimeja
- valmistetaan ja esitetään satunäytelmät joko valmiista tai itse keksitystä sadusta
- tehdään käsinuket ja käsinukke-esitykset, valmistetaan oma kuunnelma tai tehdään improvisaatioesitys
- valmistetaan esityksiä koulun juhliin ja/tai kulttuuriviikolle ryhmän halun ja innostuksen mukaan

9. lk

Tavoitteet

- kokonaisen esityksen valmistaminen alusta loppuun
- näyttelijäntyön kehittäminen
- draaman tajun kasvattaminen
- tutustuminen esityksen tekemisen moniin eri osa-alueisiin, esimerkiksi käsikirjoittamiseen, ohjaamiseen, puvustamiseen ja lavastamiseen

Sisällöt

- tehdään näyttelijäntyötä vahvistavia harjoituksia, erityisesti improvisaatioharjoitusten kautta koetetaan hakea omaan rooliin sopivia ilmaisutapoja: ääntä, liikkumista, eleitä ja ilmeitä
- valmistetaan esitys/näytelmä, joka esitetään keväällä kulttuuriviikolla

AIHEKOKONAISUUDET

Ilmaisutaidossa näkyvät selvimmin seuraavat aihekokonaisuudet:

IHMISENÄ KASVAMINEN

Ilmaisutaito kasvattaa sekä itsetuntemusta että sosiaalisia taitoja. Ihmisenä kasvamisen aihekokonaisuus tulee toistuvasti esiin yksilö- ja ryhmäharjoituksia tehdessä ja omiin ilmaisuvareihin tutustuttaessa.

KULTTUURI – IDENTITEETTI JA KANSAINVÄLISYYS

Ilmaisutaito tutustuttaa oppilaita eri kulttuurin aloihin. Teatterikasvatus on suuri osa ilmaisutaitoa, lisäksi pyritään mahdollisuuksien mukaan tutustumaan erilaisiin draamateksteihin ja muihin ilmaisutapoihin, kuten videon/elokuvan mahdollisuuksiin.

Keskeiset työtavat ja arviointi

Ilmaisutaidon keskeisiä työtapoja ovat erilaiset draamaharjoitukset, joita käytetään ryhmän ja yksittäisten oppilaiden taidot ja valmiudet huomioon ottaen. Kahdeksannella luokalla painotus on aisti-, liike- ja improvisaatioharjoituksissa, yhdeksännellä luokalla korostuu tavoitteellinen, pitkäjänteinen toiminta yhteisen esityksen valmistamiseksi.

Arviointi on sekä sanallista että kirjallista. Arviointi on kannustavaa. Arviointiin osallistuvat sekä oppilaat henkilökohtaisesti että opettaja sekä kirjallisesti että sanallisesti. Arviointiin vaikuttavat oppilaan aktiivisuus, oma motivaatio sekä erityisesti ryhmässä toimimisen taidot. Arvioinnissa otetaan myös huomioon monipuolinen kiinnostus kulttuuriin: kirjallisuuden, teatterin ja elokuvien

harrastaminen sekä oppilaan aktiivinen osallistuminen oppituntien ja koulun yhteisten tilaisuuksien ja projektien rakentamiseen.

9.2.1.20. Tekninen työ

Sisällöt

Elektroniikka

elektroniikan perusteet ja soveltaminen vapaavalintaisiin töihin.

Metalli

metallintyöstötaitojen syventäminen valmistamalla vapaavalintaisia itse suunniteltuja esineitä

sorvaus, hitsaus, poraus, sahaus, hionta, taonta, karkaisu, päästö, juottaminen, niittaus, kone- ja moottoritekniikka, pintakäsittely

työturvallisuus

Puu

puuntyöstötaitojen syventäminen valmistamalla vapaavalintaisia itse suunniteltuja esineitä

sorvaus, höyläys, poraus, sahaus, jysintä, hionta, pintakäsittely

työturvallisuus

Kodin sähkötekniikka

tavoitteena oppia kotipiirissä sallitut sähkötyöt.

Täysin uusituissa tiloissa ja uusilla laitteilla elektroniikan, metallin, muovin ja puun työstöä vapaavalintaisiin töihin.

Työtavat ja arviointi

Työtapoina hyödynnetään uusimpia (mm. CNC-jysinkone) ja myös perinteisiä tekniikoita, koneita ja työkaluja. Tehtävät suunnitellaan ja toteutetaan sekä yksilö- että ryhmätöinä. Tärkeää on oma aktiivisuus, huolellisuus ja toimeen tarttuminen.

9.2.1.21. Tekstiilityö

8.- 9. luokan keskeisiä sisältöjä

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

Oppilasta

ohjataan syventämään ja kartuttamaan käsityötietoja ja -taitoja niin, että hän kykenee entistä itsenäisemmin tekemään tarkoituksenmukaisia materiaali-, työtapaj- ja työvälinevalintoja käsityöprosessin eri vaiheissa

rohkaistaan suunnitteluun ja itseohjautuvaan työskentelyyn

ohjataan käyttämään tietokonetta suunnittelussa sekä kirjontaohjelmien käytössä mahdollisuuksien mukaan

ohjataan arvostamaan työn ja materiaalien laatua

Valmistaminen

Oppilas

oppii käyttämään lehtien kaava-arkkeja

oppii tulkitsemaan työjärjestystä, työohjeita ja –piirustuksia omatoimisesti tai yhdessä muiden kanssa

tutustuu perinteisiin ja moderneihin erikoistekniikoihin: esim. huovutus, helmikudonta, erilaisten nauhojen valmistus, makrame-solmeilu

tutustuu erilaisiin kankaan värjäys- ja painantatekniikoihin: esim. batiikki, solmuvärjäys, silkkipaino, marmorointi, silkkimaalaus

tutustuu erilaisiin kirjontatekniikoihin: esim. peitto-, leike- ja konekirjontaan

suunnittelee ja valmistaa asukokonaisuuksia itselle ommellen ja käsin tai koneella neuloen

suunnittelee ja valmistaa sisustustekstiilejä ommellen, kirjoen ja kangaspuilla kutoen

suunnittelee ja valmistaa asusteita

tutustuu kotimaiseen vaatetusteollisuuteen ja tekstiilitaiteisiin opinto- ja museokäynneillä, joiden tavoitteena on luoda oppilaalle valmiuksia ylläpitää ja kehittää suomalaista käsityö- ja työtapaperinnettä

Arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota oppilaan omatoimisuuteen, yhteistyökykyyn, omaperäiseen töiden suunnitteluun, töiden esteettiseen toteuttamiseen sekä töiden loppuun saattamiseen. Tuetaan oppilaan harrastuneisuutta löytämään käsitöistä elämää varten tarvittavia taitoja.

9.2.1.22. Musiikki: yhtyesoitto (bändi), -laulu, musiikkitieto, kuuntelu ja musiikin teknologia

Monipuolinen musiikin tekemisen kurssi, jossa syvennetään tietoja ja taitoja musiikin eri alueilla. Kurssi sopii kaikille, jotka pitävät musiikista ja ovat kiinnostuneita monipuolisesti kehittämään musiikillisia valmiuksiaan ja syventämään musiikin tuntemustaan. Kurssi sopii myös niille, jotka ovat kiinnostuneita omasta musiikintuottamisesta soittaen ja laulaen. Tarjolla on vielä studiotekniikan, livemiksausten ja musiikin tietotekniikan 'salaisuuksien' oppimista.

Tavoitteet

8-luokka

Oppilas syventää musiikillisten tietojen, taitojen ja valmiuksien. Tavoitteena on oppilaan omien lähtökohtien kartoittaminen ja sen pohjalta syventää musisoinnin taitoja instrumentinhallinnan, yhtyesoiton ja/tai laulun alueilla. Lisäksi jatketaan tutustumista musiikkitietoon sekä monipuoliseen kuunteluun. Tavoitteena on saada oppilas arvioimaan itse ympärillään olevaa musiikkimaailmaa, avoimesti ja ennakkoluulottomasti.

9-luokka

Tavoitteena on syventyä oman harrastuneisuuden ja kiinnostuksen alueeseen musiikin laajassa kentässä. Oppilas sitoutuu yhdessä laadittuihin tavoitteisiin ja toimii aktiivisesti niiden saavuttamiseksi.

Sisällöt ja menetelmät

8-luokka

ohjattua soiton ja laulun harjoitusta ja esiintymistä tarpeen mukaan
musiikkitietoutta jatkaen seitsemännennen vuoden aihepiireistä ja oppimääristä
musiikin kuuntelua
musiikkialan ammatit ja musiikkiteollisuus
soitin- ja lauluyhtyeitä

9-luokka

Musisointi

- Perehdytään yhteissoittoon ja -lauluun lähinnä 'bändisoittimien' avulla: kitarat, basso, koskettimet, rummut ja muut lyömäsoittimet. Harjoitellaan laulutekniikkaa ja oman äänen käyttöä yksin ja yhtyeessä, mikrofonilla ja ilman.

Teknologia

- Teknologia jakautuu kolmeen pääalueeseen: musiikin taltiointiin studiotekniikan välinein, live-esitysten äänentoistoon ja musiikin tietotekniikkaan.

Musiikin tuntemus

- Monipuolinen, mutta harrastuneisuuden mukaan suuntautunut tutustuminen musiikkikulttuurin eri muotoihin.

Opetettaessa käytetään ryhmäopetusta, luentoa, soitinyhtyeitä, kuuntelua, itsenäistä työskentelyä ja omatoimista harjoittelua. Oppilaita kannustetaan löytämään omat vahvat alueensa ja hyödyntämään niitä.

Arviointi

Arvioinnissa tarkastellaan oppilaan aktiivisuutta, vastuuntuntoa ja kehittymistä eri osa-alueilla. Päättöarvioinnissa painotetaan oppilaan omaa vahvaa aluetta.

9.2.1.23. Tietotekniikka

Ennen syksyä 2005 aloittaneilla oppilailla oli seitsemännellä luokalla yksi viikkotunti tietotekniikkaa. Nyt kaikille yhteinen tietotekniikka on jäänyt tuntijaosta kokonaan pois. Valinnainen tietotekniikka on näin ollen ainoa tapa varmistaa ne perustaidot, joita oppilas tarvitsee pystyäkseen hyödyntämään opiskelussaan nykyaikaisen tietotekniikan tarjoamat mahdollisuudet. Nopeiden verkkoyhteyksien yleistymisen asettaa myös aivan uudenlaisia haasteita: tietoturvan hallinta on uusi kansalaisen perustaito.

Tavoitteet

Tietotekniikan tavoitteena on tutustuttaa oppilas tämän päivän keskeisiin tietotekniikan osa-alueisiin ja antaa monipuolinen kuva tietokoneesta työvälineenä, lisätä tietotekniikan harrastuneisuutta ja auttaa oppilaita hyödyntämään tietotekniikassa omaksuttuja taitoja muiden aineiden opiskelussa. Tietotekniikan opiskelu antaa valmiudet koulun laitteistojen ja yleisimpien ohjelmistojen hyväksikäyttöön, kehittää oppilaiden taitoja ratkaista ongelmia, ajatella kriittisesti sekä hankkia ja hallita tietoa, kehittää oppimisprosesseja, jotka perustuvat aktiiviseen osallistumiseen. Lisäksi tavoitteena on antaa valmiuksia omatoimiseen opiskeluun ja myöhempään tietojen ja taitojen soveltamiseen jatko-opinnoissa. Oppilas saa käsityksen siitä, mihin tietotekniikkaa voidaan käyttää. Hän oppii hakemaan tietoa Internetistä, suhtautumaan saamaansa tietoon kriittisesti ja osaa tarkistaa tiedon luotettavuuden useista lähteistä.

Sisällöt

8. vuosiluokka, 2 viikkotuntia

tutustutaan koulun tietotekniikan käytössä oleviin laitteisiin ja käyttöjärjestelmiin
opetellaan käyttämään koulun lähiverkon resursseja – esimerkiksi tallentamaan työt omaan kansioon ja valitsemaan tulostamiseen oikea tulostin
opitaan tekstinkäsittely-, grafiikka- ja taulukkolaskentaohjelmissa sellaiset perustaidot, että oppilas voi käyttää niitä eri oppiaineiden esitelmien, pienten julkaisujen ja kaavioiden laadintaan
tutustutaan digitaalikameran ja skannerin käyttöön
Internet tiedon haun ja viestinnän välineenä
opetellaan erilaisia hakumenetelmiä tiedon etsinnässä www-sivuilta, hakutulosten valikoimista, lähdekritiikkiä, tekijänoikeusasioita ja lähteiden merkitsemistä
kiinnitetään huomiota Internetin ja sähköpostin mukanaan tuomiin tietoturvariskeihin
tutustutaan tietokantaohjelmaan ja opetellaan tiedonhakua valmiista tietokannoista

9. vuosiluokka, 2 viikkotuntia

kerrataan lyhyesti aiemmin 8. luokalla opitut asiat
syvennetään 8. luokalla opittujen työvälineohjelmien ja Internetin käyttötaitoja, harjoitellaan niiden yhteiskäyttöä ja opitaan niiden monia hyödyllisiä erityisominaisuuksia
tekstinkäsittelyssä opitaan esimerkiksi sivun asetusten muuttaminen, käyttämään ja muokkaamaan tyyliä, laatimaan sisällys- ja hakemisto- ja lähdeluettelo sekä käyttämään valmiita asiakirjamalleja
kuvankäsittelyssä opetellaan yleisimpien kuvaformaattien erot, harjoitellaan skannattujen, digitaalikameralla otettujen tai Internetistä haettujen kuvien muokkausta ja kuvien yhdistämistä

taulukkolaskennassa opetellaan kaavojen ja funktioiden käyttöä, luomaan samasta aineistosta erilaisia kaavioita ja vertaamaan niistä saatavaa informaatiota

harjoitellaan pienten, yksinkertaisten tietokantotojen suunnittelua ja niiden tietojen yhdistämistä tekstiasiakirjaan

tutustutaan tietoverkkoihin

opitaan tietokoneen huoltoon liittyviä taitoja ja harjoitellaan oheislaitteiden, erilaisten lisäkorttien ja laiteajureiden asentamista

Työtavat

Oppiaineen luonteesta johtuen työtavoissa painottuvat oppilaskeskeiset työtavat. Koulun nykyisissä AT-opetustiloissa oppilaat työskentelevät lähes poikkeuksetta yksilöllisesti omalla koneellaan.

Tietotekniikan opiskelussa voi vallita kiireetön opiskelutunnelma, joka mahdollistaa yksilöllisen ja rauhallisen etenemisen. Yleensä keskeisellä sijalla opiskelussa ovat prosessit ja taidot eikä niinkään itse tieto.

Opettajan osuus uuden työskentelyjakson alussa on keskeinen. Soveltamisvaiheissa saavat etusijan oppilaskeskeiset työtavat, jolloin opettaja auttaa pulmatilanteissa. Oppilaat tottuvat itsenäiseen ja oma-aloitteelliseen työskentelyyn.

Aihekokonaisuudet

Tietotekniikan opetuksessa toteutuvat koulumme aihekokonaisuudet – erityisesti korostuvat ihminen ja teknologia sekä viestintä- ja mediataidot.

Arviointi

Arvioinnin perustana on oppisisältöjen saavuttamisen lisäksi tuntiaktiivisuus, harrastuneisuus sekä taito suunnitella, toteuttaa ja arvioida omaa työtään. Erityistä huomiota kiinnitetään edistymiseen sekä kykyyn toimia yhteistyössä toisten kanssa. Aktiivinen ja tunnollinen työskentely voi korvata tiedollisia ja taidollisia puutteita.

Arvosana 8

annetaan oppilaalle, joka kantaa vastuuta työskentelystään ja osallistuu myönteisellä asenteella oppituntien kulkuun sekä hallitsee hyvin tietotekniikan tärkeimmät työvälineohjelmat.

9.2.1.24. Eläinten ja kasvien hoito

Tavoitteet ja sisällöt

Eläinten ja kasvien hoidon opiskelu antaa oppilaalle virikkeitä eläin- ja kasviharrastuksensa syventämiseen. Oppilas perehtyy erilaisten lemmikkieläinten ja tärkeimpien kotieläinten biologiaan, hoitoon ja jalostukseen. Myös eläinsuojelu saa oman huomionsa. Oppilas saa käytännön tietoa "viherpeukalon vinkeistä" eli siitä, miten hyöty- ja koristekasvit saadaan luonnonmukaisen viljelyn periaatteita noudattaen menestymään kotona ja puutarhassa. Käytössä on myös viherhuone.

Opintokäyntien yhteydessä tutustutaan eläinten ja kasvien hoitoa sivuaviin yrityksiin, työpaikkoihin, ammatteihin, niissä työskenteleviin ihmisiin ja alalle hakeutumiseen. Vuodenaikojen vaihtelu ja muut ajankohtaiset sekä oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet vaikuttavat aihepiirien valintaan ja käsittelyjärjestykseen.

Työtavat ja arviointi

Eläinten ja kasvien hoidon opiskelussa keskeistä ovat tunneilla suoritettavat käytännön työt sekä omaan aktiivinen tiedon hankinta ja tiedon jäsentäminen. Opintokäynnit erilaisiin lemmikki- ja kotieläinten ja kasvien hoidon kohteisiin ovat osa opiskelua.

Oppilasarviointi perustuu suurelta osin oppilaan aktiivisuuden ja oppitunneilla osoitetun harrastuneisuuden arviointiin. Tällöin arvioidaan annetuista töistä ja tehtävistä suoriutumista oppitunneilla ja itsenäisessä työskentelyssä koulun ulkopuolella.

9.2.1.25. Valinnainen kotitalous

Kotitalouden opetuksen tarkoituksena on kehittää arjen hallinnan edellyttämiä käytännön taitoja, yhteistyövalmiuksia ja tiedonhankintaa sekä niiden soveltamista arkielämän tilanteissa. Tarkoituksena on ohjata oppilasta ottamaan vastuuta terveydestään, ihmissuhteistaan ja taloudestaan sekä lähiympäristön viihtyisyydestä ja turvallisuudesta. Kotitalouden opetus perustuu käytännön toimintaan ja ryhmässä työskentelemiseen sekä oppilaan omien lähtökohtien huomioon ottamiseen ja kokonaisvaltaisen kasvun tukemiseen. Oppiaineessa tutustutaan moniin ihmisen hyvinvoinnin ja hyvän elämän kannalta tärkeisiin asioihin, jotka käsittelevät nuorta itseään, kotia ja perhettä sekä niiden yhteyksiä muuttuvaan yhteiskuntaan ja ympäristöön. Kotitalouden opetus tarjoaa mahdollisuuksia opetuksen eheyttämiseen ja yhteistyöhön muiden oppiaineiden, esim. biologian kanssa ja soveltaa käytäntöön useiden eri alojen tietoa.

TAVOITTEET VUOSILUOKITTAIN 7-9

Perhe ja yhdessä eläminen

Oppilas

ymmärtää hyvän käytöksen merkityksen jokapäiväisessä elämässään; hyvät tavat hioutuvat toimivassa yhteistyössä toisten kanssa, päivittäisissä ruokailutilanteissa, pienten harjoitusten ja tehtävien avulla sekä koulun juhlien ja tilaisuuksien yhteydessä,

harjoittelee ottamaan vastuuta itsestään, ryhmästään ja lähiympäristöstään; vastuuta kehittävät mm. toimiva ryhmä ja itsenäiset työtehtävät, lisäksi ryhmätyöskentely harjaannuttaa yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Ravitseminen ja ruokakulttuuri

Oppilas

ymmärtää ravitsemussuosittelujen merkityksen hyvän terveyden ylläpitäjänä ja pystyy valitsemaan ruoan ja ruoanvalmistusmenetelmät hyvinvointiaan edistävästi ja soveltaa tietojaan ja taitojaan käytäntöön,

oppii turvalliset työtavat sekä elintarvikkeiden turvallisen ja oikean säilytyksen ja käsittelytavat ja osaa soveltaa tietojaan käytännössä,

tuntee ja arvostaa juhla- ja tapakulttuuria ja näihin liittyviä perinteitä tutustumalla juhlien taustoihin, viettotapoihin ja osallistuu juhlien järjestämiseen.

Kuluttaja ja muuttuva yhteiskunta

Oppilas

tiedostaa kodin taloudenhoidon perusteita ja niihin vaikuttavia tekijöitä; harjoittelee tiedonhankintaa ja osaa vertailla eri tietolähteiden luotettavuutta,

kehittää taitojaan toimiakseen itsenäisenä, vastuullisena ja kriittisenä kuluttajana ja rahankäyttäjänä tekemällä perusteltuja valintoja ja pohtimalla kulutukseen liittyviä ongelmia sekä erilaisten tehtävien avulla ja ryhmänsä kanssa,

kasvaa kohti ympäristötietoista kansalaista itse osallistumalla ja vaikuttamalla; lajittelemalla jätteet ja kierrättämällä tavaroita sekä säästämällä energiaa ja arvioimalla ympäristön kannalta erilaisia kulutusmalleja.

Koti ja ympäristö

Oppilas

harjoittelee ruokatalouden, asunnon ja tekstiilien hoitoon liittyviä perustaitoja sekä turvallisia työtapoja,

harjoittelee suunnitelmallista työntekoa ja ajankäyttöä, tiedostaa oman osuutensa merkityksen kodin töissä,

ymmärtää viihtyisän ympäristön merkityksen hyvinvoinnin edistäjänä,

oppii käyttämään erilaisia työvälineitä ja koneita muuttuvissa olosuhteissa.

SISÄLLÖT

8. luokan keskeiset sisällöt

säilöminen

oman maan ruokakulttuuri

erityisruokavaliot

kalenterivuoden juhlat

9. luokan keskeiset sisällöt

vieraiden maiden ruoka- ja juomakulttuuri tapoineen ja tarjottavineen

AIHEKOKONAISUUDET

Ihmisenä kasvaminen

Kotitalousopetus tukee nuoren hyvinvointiin liittyvien valintojen tekemistä. Ryhmässä työskentely kehittää toisen huomioon ottamista, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä itsetunnon kehittymistä.

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Kotitaloudessa perehdytään suomalaiseen ruokakulttuuriin ja kansalliseen juhla- ja tapakulttuuriin. Kotitalouden sisältöjä on kansainvälinen ruoka- ja tapakulttuuri, jonka osana on myös monikulttuurisuus.

Viestintä ja mediataito

Kotitaloudessa vertaillaan ja arvioidaan eri lähteistä saatavan tiedon luotettavuutta. Opetukseen kuuluu pakkausmerkintöjen ymmärtäminen valintoja tehdessä.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

Toiminnallisena oppiaineena kotitalous kehittää omatoimisuutta, aloitteellisuutta ja itsenäisyyttä.

Vastuu ympäristöstä ja kestävästä tulevaisuudesta

Kotitalousopetuksessa tarkastellaan valintojen tekemistä ja perusteista myös ekologisesta, taloudellisesta, kulttuurisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta. Sisältöihin kuuluu kodin jätteiden lajittelun ja kierrätyksen oppiminen sekä vastuulliseen rahankäyttöön ja säästämiseen perehtyminen.

Turvallisuus ja liikenne

Kotitalouden opiskelussa keskeistä on turvalliset työskentelytottumukset, turvallinen koneiden, laitteiden ja työvälineiden käyttäminen sekä työympäristön järjestyksestä huolehtiminen. Myös elintarvikkeiden oikea käsittely ja säilytys ovat osa turvallisuutta.

Ihminen ja teknologia

Kotitaloudessa opitaan arkielämässä kodin koneiden, laitteiden ja työvälineiden tarkoituksenmukaista käyttöä, huoltoa sekä niiden hankintaa.

KESKEISET TYÖTAVAT

Kotitaloudessa opiskelu perustuu toiminnallisiin yksilö- ja ryhmätöihin. Opiskelun periaatteita ovat vuorovaikutus ja yhteistoiminnallisuus. Ryhmä on lopputuloksestaan yhteisvastuullinen, mutta jokainen on yksilönä vastuullinen omasta tehtävästään ryhmässä. Oppimisen tavoitteena on ymmärretty tieto, jota voi soveltaa käytännössä. Tietoja etsitään ja hyödynnetään eri lähteistä ja opitaan tulkitsemaan niitä sekä arvioimaan tiedon paikkansapitävyyttä. Kotitalouden toiminnalliset tehtävät harjaannuttavat käytännöntaitoja ja tietoja. Käytännöntaidot kehittyvät perustaitojen harjoittelussa ja syvenevät edelleen suunnitteluun ja taitojen soveltamiseen.

ARVIOINTI

Kotitalouden taitoja arvioidaan jatkuvasti kaikilla sen taitojen osa-alueilla: yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, käytännön työtaidot sekä tiedonhankinta- ja käsittelytaidot. Arviointiin sisältyy sekä oppilaan itsearviointi että opettajan arviointi. Oppilaalle annetaan arviointia myös yhteisessä keskustelussa. Työskentelyssä otetaan huomioon vastuunottaminen omasta työtehtävästään ryhmänjäsenenä, opittujen tietojen ja taitojen soveltaminen, mutta myös työtehtävään syventyminen ja ohjeiden noudattaminen. Valinnaisessa kotitaloudessa arvioinnissa painottuvat edellisen lisäksi opittujen tietojen ja taitojen soveltaminen sekä kiinnostus taitojensa edelleen kehittämiseen. Opiskelussa korostuvat organisointikyky ja vastuullisuus lähiympäristöstä.

Oppilaan suoritukset arvioidaan väliarvostelussa sekä lukuvuositodistuksessa numeroin tai sanallisesti.

Arvioinnin pohjana käytetään:

- taitoa soveltaa aiemmin opittua
- perusteltujen valintojen tekemistä
- toisen huomioon ottamista
- oma-aloitteisuutta ja yhteistyötaitoa ryhmässä
- työskentelyn tuloksia
- opiskelutaitoja.

Päättöarviointi perustuu opetushallituksen antamiin arviointiperusteisiin.

HYVÄN OSAAMISEN KUVAUS PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot
Oppilas

- osaa noudattaa hyviä tapoja ja ottaa muut huomioon käyttäytymisellään sekä toimia itsenäisesti ryhmässä
- tuntee kotitaloustyön suunnittelun, tasapuolisen työnjaon ja ajankäytön perusteita ja osaa soveltaa niitä oppimistilanteissa.

Käytännön työtaidot
Oppilas

- tuntee ruoka-aineiden ominaisuuksia, tavallisimpia ruoanvalmistuksen menetelmiä ja osaa käyttää näitä hyväkseen ruoanvalmistuksessa
- osaa valmistaa ohjatusti suomalaisia perusruokia ja leivonnaisia ja koostaa ateriansa ravitsemussuositukset huomioon ottaen
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia työtapoja ja tavallisimpia kodinkoneita ja välineitä turvallisesti
- osaa tulkita tekstiilien hoito-ohjeita ja hoitaa tavallisimpia tekstiilejä
- osaa tehdä kodin siivouksen perustehtäviä
- osaa toimia ympäristöä säästäen, valita tarkoituksenmukaisia pesu- ja puhdistusaineita sekä huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta.

Tiedonhankinta ja käsittelytaidot
Oppilas

- osaa etsiä ja hyödyntää kotitalouden tietoja eri lähteistä, tulkita yleisimpiä tuote- ja pakkausmerkintöjä ja symboleja sekä pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta
- osaa pääpiirteittäin kertoa mistä kotitalouksien menot koostuvat ja tehdä oman rahankäyttösuunnitelmansa

tuntee tärkeimmät kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet.

KUNTAKOHTAINEN OPS

Sijainti pääkaupungissa tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet opintokäynteihin museoissa, näyttelyissä, tapahtumissa ja yrityksissä. Kauppahallin erikoisuudet ja torien tarjonta voidaan hyödyntää opetuksessa. Lähellä sijaitsevien järjestöjen ja yhdistysten asiantuntemusta voidaan myös käyttää opetuksen tukena, esim. asiantuntijoiden vierailuina.

9.2.1.26. Valinnainen liikunta

”LIIKU HARRASTAEN JA HARJOITELLEN”

Valinnaisliikunnan tavoitteet 8. ja 9. lk

8. ja 9. luokalla oppilailla on koulussamme mahdollisuus valita kaksi liikunnan lisätuntia viikossa. Valinnaiskurssilla syvennetään perusliikuntatuntien taitoja ja tietoja. Oppilaat voivat tutustua myös tuntemattomampiin liikunnan muotoihin toivomustensa mukaan. Itsenäistä harjoittelua ja esimerkiksi tanssikoreografioiden työstämistä on valinnaisliikunnassa mahdollisuus harrastaa tilaisuuden tullen. Valinnaisliikunnassa pyrimme myös yksilöllisempään ohjaukseen kuin perusliikunnan suuremmissa ryhmissä.

Valinnaisliikunnan sisällöt 8. ja 9. luokat

Valinnaisliikunnassa tuntien sisällöt noudattavat pääsääntöisesti perusliikunnan oppituntien sisältöjä. Näin saadaan runsaammalla harjoittelun määrällä syvennettyä taitoja ja tietoja. Tutustumislajeihin ja oheistoimintaan vaikuttavat oppilaiden toivomukset ja vuosittaiset koululiikunnan tapahtumat. Valinnaisliikunnan tunnit antavat lisäresurssin reagoida ajankohtaisiin ilmiöihin ja mahdollisuuksiin.

Arviointi

Valinnaisliikunnasta oppilas saa numeerisen arvioinnin. Arvioinnissa korostuvat parhaansa yrittäminen, harjoitteluinnokkuus ja ryhmässä toimiminen. Erityisiksi ansioiksi lasketaan vastuunkantaminen ja työn kunnialla loppuunsaattaminen mahdollisissa projektiluontoisissa tehtävissä. (esim. koreografian teko ja harjoituttaminen ryhmälle)

9.2.1.27. Englannin kielen syventävä kurssi

Syventävää opetusta kieliä harrastaville oppilaille. Kirjallisen ja suullisen tuottamisen harjoittelua jatko-opintoja varten. Jos oppilas on valinnut B2-kielen, hän ei voi ottaa A1/A2-syventävää kurssia.

Työtavat ja arviointi

Keskusteluharjoituksia eri aihepiireistä, kirjallisen tuottamisen harjoittelua, rakenneharjoituksia sekä kirjoitelmien laadintaa. Arviointi suoritetaan tuntiaktiivisuuden ja osoitettujen taitojen mukaan.

9.2.1.28. Valinnainen kuvaamataito

8 lk. TAVOITTEET

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

Oppilas sisäistää luovan prosessin eri vaiheita, suunnittelusta valmiiseen tuotokseen ja itsearviointiin ja soveltaa niitä omassa työskentelyssään.

3. oppilas oppii yhdistelemään rohkeasti eri kuvailmaisun alueita, sekä löytää itselleen sopivia kuvallisia ilmaisukeinoja. Oppilas oppii työskentelemään luovan prosessin edellyttämällä pitkäjänteisellä tavalla

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

Oppilas tuntee keskeisiä kuvataiteen ilmiöitä ja sijoittaa niitä ajalliseen ja kulttuuriseen yhteyteen sekä soveltaa niitä omassa taiteellisessa työskentelyssään. Oppilas oppii ymmärtämään muita kulttuureja taiteen avulla ja arvostamaan taidekokemusta elämysten lähteenä.

3. oppilas tutustuu joihinkin sekä Suomen kultakauden että eurooppalaisiin taiteilijoihin ja taiteeseen. Oppilas oppii tulkitsemaan taidekuvaa ja käyttämään Helsingin monipuolisen taidetarjonnan mahdollisuuksia

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

Oppilas oppii arvostamaan ympäristössään olevia esteettisiä arvoja ja erottamaan erilaisten ympäristöjen ja esineitten esteettisiä ja ekologisia ominaisuuksia.

- oppilas havainnoi arkkitehtuuria ja erilaisia tiloja elämyksinä. Oppilas tutustuu Helsingin keskustan arkkitehtuuriin, tyyli- ja perinteisiin sekä oppii havainnoimaan esineistön muotokieltä ja käyttämään muotoilun eri ilmaisumahdollisuuksia

Media ja kuvaviestintä

Oppilas oppii kuvaviestinnän ja mediateknologian perusteita. Hän oppii tulkitsemaan kriittisesti kuvien erilaisia viestejä.

- oppilas tutustuu uuden informaatioteknologian tarjoamiin mahdollisuuksiin viestinnässä ja kuvien käsittelyssä. Oppilas kehittää kykyään pohtia ja perustella näkemyksiään median välittämistä visuaalisista viesteistä sekä oppii hyödyntämään kuvia oman työskentelynsä apuna ja osana teoksia

8 lk. SISÄLLÖT

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

Maalaus	Maalaustekniikoiden ja väriopin syventämistä ja soveltamista - värien vuorovaikutus ja ominaisuudet - sekatekniikat, tussi ja öljyvärimaalaus
Piirustus	Piirustustekniikoiden syventäminen ja soveltaminen - piirustustekniikoiden monipuolinen käyttö - 2. pakopisteen perspektiivi
Grafiikka	Koho- ja laakapainoa soveltaen
Muotoilu ja rakentelu	Kuvanveiston perusteita eri materiaaleilla

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

Taidekuvan rakenne, tulkinta ja kritiikki
Modernin taiteen ilmaisullinen monimuotoisuus
Taidenäyttelyvierailut

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

Paikallinen ja suomalainen muotoilu, esineympäristö ja arkkitehtuuri
Ympäristötaide ja tilataide

Media ja kuvaviestintä

Graafinen suunnittelu
- kuvan ja sanan vuorovaikutus
- typografia.
- digitaalikuvaus

KESKEISET TYÖTAVAT

Tutkien, soveltaen ja ilmaisten harjoitustyökeskeisesti

9 lk. TAVOITTEET

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

Oppilas osaa itseohjautuvasti käyttää luovan prosessin vaiheita. Hän osaa hyödyntää sellaisia ilmaisukeinoja työskentelyssään, jotka tukevat käsiteltävää aihetta sekä hänen omaa persoonallista ilmaisutapaansa.

- oppilas tutustuu ilmaisukeinoihin, jotka vaativat monimutkaisempia työvaiheita sekä pitkäjänteistä suunnittelua ja työskentelyä. Tuotokset liitetään yhä useammin laajempiin kuvataiteellisiin ja kulttuurisiin kokonaisuuksiin, jolloin oppilaan tietoisuus taiteen ja kulttuurin tärkeydestä elinympäristössämme syvenee ja laajenee

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää taiteen ilmiöiden ja historian merkityksen osana yhteiskuntaa. Hän tunnistaa tyyliä taiteellisista tuotoksista ja osaa sekä sanallistaa että arvioida omia ja muiden teoksia taidetta käsittelevin termein. Oppilas osaa perustella mielipiteensä ja ottaa kantaa vähitellen myös esimerkiksi taiteen eettisiin kysymyksiin.

- oppilaan taiteen tuntemus laajenee yhä enemmän taiteilijoista ja taideteoksista taiteen merkityksellisyteen, vaikutuksiin ja käsitteistöön. Hän osaa hyödyntää vähitellen häntä itseään kehittävää ja kiinnostavaa taiteen tarjontaa osana omaa ilmaisua ja elämää. Oppilas tutustuu joihinkin maailman taiteen keskeisiin taiteilijoihin ja tyyliin

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

Oppilas oppii ymmärtämään taidetta, jossa ympäristö ja tila on olennainen osa teosta. Hän tutustuu taiteellisesti huomattavaan kansainväliseen arkkitehtuuriin, sekä teolliseen muotoiluun.

- oppilas havainnoi arkkitehtuuria ja erilaisia tiloja elämyksinä. Oppilas tutustuu Helsingin keskustan arkkitehtuuriin, tyyliin ja perinteisiin sekä oppii havainnoimaan esineistön muotokieltä ja käyttämään muotoilun eri ilmaisumahdollisuuksia.

Media ja kuvaviestintä

Oppilas oppii kuvaviestinnän ja mediateknologian perusteita. Hän oppii tulkitsemaan kriittisesti kuvien erilaisia viestejä.

- oppilas tutustuu uuden informaatioteknologian tarjoamiin mahdollisuuksiin viestinnässä ja kuvien käsittelyssä. Oppilas kehittää kykyään pohtia ja perustella näkemyksiään median välittämistä visuaalisista viesteistä sekä oppii hyödyntämään kuvia oman työskentelynsä apuna ja osana teoksia.

9 lk. SISÄLLÖT

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

Maalaus

Maalaustekniikoiden ja väriopin syventämistä ja soveltamista

- väri tilassa
- sekatekniikat, pastellimaalaus ja öljyvärimaalaus

Piirustus	Piirustustekniikoiden syventäminen ja soveltaminen - piirustustekniikoiden monipuolinen käyttö - 3. pakopisteen perspektiivi
Grafiikka	Syväpainotekniikka, metalligrafiikka, grafiikan muunnelmia
Muotoilu ja materiaaleilla rakentelu	Kuvanveisto valinnaisilla materiaaleilla

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

Taideteoksen esteettinen ja eettinen arvo, tulkinta ja kritiikki
Kuvataiteen tyylliset eroavaisuudet
Nykytaiteen ilmaisumuodot
Taidenäyttelyvierailut

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

Suomalainen ja kansainvälinen teollinen muotoilu, esineympäristö ja arkkitehtuuri

Media ja kuvaviestintä

Valokuva ja video
Graafinen kuvitus

KESKEISET TYÖTAVAT

Soveltaen ja ilmaisten harjoitustyökeskeisesti mahdollisimman itseohjautuvasti

ARVIOINTI

Kuvataiteessa arvioinnin tarkoituksena on tukea oppilaan kuvataiteellisen ajattelun, työskentelyn sekä itseilmaisun kehittymistä. Töiden lisäksi arvioidaan oppimisprosessia ja työskentelyä. Arvioinnissa huomioidaan tiedollisten ja taidollisten tavoitteiden lisäksi oppilaan aktiivisuutta ja vastuullisuutta. Arvioinnin tukena käytetään opetussuunnitelman perusteiden mukaisia kuvataiteen arviointikriteerejä ja kuvausta oppilaan hyvästä osaamisesta 9. luokan päättyessä.

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8:

Oppilas osaa

- ilmaista itseään kuvallisin keinoin käyttämällä tietoisesti omaa persoonallista tyyliään
- käyttää kuvan rakentamisen keinoja ja kuvataiteen ja kuvallisen median materiaaleja sekä tekniikoita
- valita itsenäisesti työskentelyssään tavoitteisiinsa sopivimpia materiaaleja ja tekniikoita
- selostaa kuvan tekemisen prosessia ja valmiita tuotoksia käyttäen taiteen käsitteistöä ja termejä
- tunnistaa keskeisiä kuvataiteen ilmiöitä ja sijoittaa niitä ajalliseen ja kulttuuriseen yhteyteen
- tulkita ja arvioida kriittisesti taiteen viestinnän kuvia
- hyödyntää kulttuuripalveluja kuten museoita ja näyttelyitä
- havainnoida ja arvioida ympäristön esteettisiä ja ekologisia ominaisuuksia sekä tunnistaa keskeisiä tyylipiirteitä arkkitehtuurissa ja esineissä
- tuntee suunnittelu- ja muotoiluprosessin eri vaiheet ja osaa soveltaa niitä työskentelyssään
- hallitsee joitain kuvaviestinnän ja mediateknologian perusteita: valokuvausta, videokuvausta, digitaalista kuvankäsittelyä sekä graafista suunnittelua
- osaa arvioida omaa oppimistaan ja hyödyntää saamaansa palautetta omassa työskentelyssään sekä taltioida työskentelyprosessiaan
- pystyy tehtävän mukaisesti sekä itsenäiseen työskentelyyn että vuorovaikutteiseen yhteistyöhön muiden kanssa
- osaa itsenäisesti käyttää kulttuurin, ympäristön ja viestimien tarjoamaa tietoa sekä kuvamateriaalia elämysten ja ideoinnin lähteenä

Oppilaanohjaus

Oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas kykenee edistämään opiskelunvalmiuksiaan ja sosiaalista kypsymistään sekä kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja.

Ohjauksen tuella oppilas tekee omiin kykyihinsä ja kiinnostuksiinsa perustuvia opiskelua, koulutusta, arkielämää ja elämänuraa koskevia ratkaisuja.

Oppilaanohjauksen tarkoituksena on edistää koulutyön tuloksellisuutta, lisätä hyvinvointia koulussa sekä ehkäistä syrjäytymistä. Sen avulla edistetään myös koulutuksellista, etnistä ja sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Yhteistyö eri oppilaitosten ohjaus – ja opetushenkilöstön välillä on tärkeää varsinkin koulutuksen nivelvaiheessa.

Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 oppilaanohjaukseen sisältyy luokkamutoista, henkilökohtaista ja pienryhmäohjausta sekä työelämään tutustumisjaksoja.

Oppilaanohjaus arvioidaan hyväksytysti tai hylätyksi läsnäolon ja tehtyjen tehtävien perusteella.

Aih kokonaisuuksista oppilaanohjaukseen soveltuvat erityisesti ” Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys” sekä ” Ihmisenä kasvaminen”.

Ohjauksen järjestäminen

Luokkatunneilla käsitellään kaikille yhteisiä oppilaanohjaukseen liittyviä aihealueita ja pienryhmätilanteessa ryhmän jäsenille yhteisiä aiheita.

Henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalla on mahdollisuus keskustella omiin opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintaan sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä asioista.

Perusopetuksen päättövaiheessa painottuu henkilökohtainen ohjaus ja oppilasta tuetaan jatko-opintosuunnitelmien teossa sekä tutustutetaan yhteiskunnan tarjoamiin ohjaus-, neuvonta- ja tietopalveluihin.

Työelämään tutustumisen järjestelyt

Oppilaat tutustuvat työelämään työharjoittelun, tutustumiskäyntien ja vierailijoiden kautta. Harjoittelun ja vierailujen avulla oppilaat saavat tietoa tämän päivän työelämästä ja itsestään työntekijöinä.

Työharjoittelun käytännön toteutuksesta yleisluokilla vastaa koulun opinto-ohjaaja ja erityisluokilla luokan oma opettaja.

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 7-9

Oppilas

- oppii itsenäisyyteen ja vastuullisuuteen omassa työssään ja päätöksenteossaan
- itsetuntemus lisääntyy
- oppii tunnistamaan itsensä oppijana
- oppii arvioimaan omia opiskelutaitojaan
- saa tukea ja ohjausta koulutuksen eri nivelvaiheissa perusopetuksen sisällä ja perusopetuksen päättövaiheessa
- oppii etsimään tietoja ja hankkimaan taitoja opiskelua ja tulevaisuutta koskevien suunnitelmien ja valintojen avuksi
- oppii käyttämään tieto- ja viestintäteknologian tarjoamia mahdollisuuksia
- saa tukea ja ohjausta ammatillisessa suuntautumisessa, myös sukupuolirajat ylittävissä oppiaine- koulutus ja ammatinvalinnoissa
- oppii hankkimaan tietoja yhteiskunnasta, työelämästä ja yrittäjyydestä sekä kasvamaan monikulttuurisuuteen ja kansainvälisyyteen

7. luokan keskeiset tavoitteet

Oppilas

- tuntee koulujärjestelmän
- kehittää opiskelutekniikkaansa
- tunnistaa oman oppimistyylinsä
- ymmärtää motivaation ja asenteen merkityksen opiskelussa

- oppii ihmisen elämänkaaren

Keskeiset sisällöt 7. luokalla

- oma koulu ja sen käytänteet
- opiskelu yläluokilla
- oman asenteen kartoittaminen opiskelua ja eri oppiaineita kohtaan
- motivaation merkitys opiskelussa
- erilaisten opiskelutekniikoiden käyttäminen
- erilaisten oppimistyylien tiedostaminen
- oman vahvimman oppimiskanavan tunnistaminen
- ihmisen elämänvaiheet
- murrosiän vaikutus opiskeluun ja elämään

8. luokan keskeiset tavoitteet

Oppilas

- tunnistaa ammatinvalintaan vaikuttavia tekijöitä
- oppii tunnistamaan omia vahvoja ja heikkoja alueitaan
- tutustuu ammattialoihin
- tutustuu jatko-opintomahdollisuuksiin
- hankkii perustietoa työelämästä ja yrittäjyydestä
- harjoittelee työnhakua
- oppii käyttämään erilaisia tietolähteitä
- kehittää uranvalintaan liittyviä valmiuksiaan

8. luokan keskeiset sisällöt

- ammatinvalintaan vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen
- tutustuminen lahjakkuuden eri lajeihin
- oman ammatillisen suuntautumisen kartoittaminen
- eri ammattialat
- työelämään ja elinkeinorakenteeseen tutustuminen
- työnhakutaidot ja työharjoittelu
- alustava tutustuminen Suomen koulutusjärjestelmään
- valintakriteerit eri oppilaitoksiin
- päätöksentekoon liittyvien taitojen kehittäminen

9. luokan keskeiset tavoitteet

Oppilas

- tutustuu toisen asteen koulutustarjontaan ja sisältöihin
- oppii valintakriteerit eri oppilaitoksiin
- ymmärtää yhteishaun aikatauluineen
- tietää jatkokoulutusvaihtoehdot toisen asteen tutkinnon jälkeen
- yhteen sovittaa omia kiinnostuksen kohteitaan ja jatko-opintovaihtoehtoja
- tutustuu työelämän pelisääntöihin
- oppii etsimään tietoja opiskelusta ja työnteosta ulkomailla

9. luokan keskeiset sisällöt

- ammatilliset oppilaitokset ja niiden tarjonta
- ammatillisen perustutkinnon rakenne
- yleislukiot ja erikoislukiot
- opiskelu lukiossa
- yhteishaku eli mikä, miten, millä ja milloin
- valintakriteerit ja omien pääsymahdollisuuksien arviointia
- oman jatko-opiskelusuunnitelman työstäminen
- koehaku ja oman yhteishakukortin täyttäminen
- tutustuminen korkeakouluopintoihin
- työlainsäädännön kertausta ja työnteosta ulkomailla
- opiskelu ulkomailla
- vaihto-oppilaaksi ulkomaille
- yhteiskunnan tarjoamiin ohjaus-, tiedotus ja neuvontapalveluihin tutustuminen
- opintotuki

Keskeisiä työtapoja

- luokkamuotoinen ohjaus
- pienryhmäohjaus
- itsenäinen työskentely mm. tiedon etsiminen
- tiedottaminen
- opetuskeskustelu
- tutustuminen ja harjoittelu työpaikoilla ja oppilaitoksissa
- tet-harjoittelu

- tutustumiskäynnit
- vierailijat
- henkilökohtainen ohjaus